Haralamb Zincă

OPERAȚIUNEA „SOARE"

PE URMELE AGENTULUI B-39 • PE URMELE AGENTULUI

OPERAȚIUNEA „SOARE"

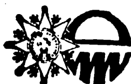
HARALAMB ZINCĂ

OPERAȚIUNEA „SOARE"

(Pe urmele agentului „B-39")

ROMAN

Cartea a cincea

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1984

Din ciclul

PE URMELE AGENTULUI „B-39"

au apărut:

- SOARELE A MURIT ÎN ZORI (1976)
- TOAMNĂ CU FRUNZE NEGRE (1978)
- ANOTIMPURILE MORȚII (1980)
- DESTINUL CĂPITANULUI IAMANDI (1982)

Toate volumele au fost editate de către
EDITURA MILITARĂ

Redactor : ELENA MARINESCU
Coperta : FL. CREANGĂ
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ
*
Bun de tipar 22.06.1984. Apărut 1984.
Coli de tipar 21. B10184.
*

Comanda nr. 40 225
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1. București
Republica Socialistă România

PARTEA ÎNTÎI

1. Deschidere inedită

1

Dintr-un colț al cabinetului, maiorul Medoiu urmărea cu o vizibilă încordare lăuntrică fiece mișcare a medicului de gardă. Acesta, un bărbat parcă prea tînăr pentru profesiunea lui Esculap, cu o mustață stufoasă și neagră ce nu izbutea să-l arate mai vîrstnic, se aplecă peste ofițerul întins pe canapeaua acoperită cu un cearșaf alb și-i descheie vestonul, cămașa, descoperindu-i pieptul mușchiulos și năpădit de smocuri de păr auriu. Îi puse stetoscopul în dreptul inimii, îi ascultă bătăile. Puțin mai tîrziu, se îndreptă din mijloc, uitîndu-se dezorientat la Medoiu. Maiorul, din pricina încordării, părea gata să se repeadă asupra lui. Medicul însă își văzu mai departe de pacient. După ce-i luă pulsul, murmură ca pentru sine :

— Hm ! Ciudat !... Foarte ciudat !

— Ce-i ciudat, domnule doctor ? izbucni Medoiu, nemaiputînd să-și stăpînească nervii.

Doctorul îi răspunse numai după ce mai ridică o dată pleoapele ofițerului ce zăcea fără cunoștință :

— Zic ciudat, pentru că un asemenea caz n-am mai întîlnit pînă azi. Nu glumesc cînd afirm că e mort și totuși trăiește.

Zîmbi hîtru și mustața i se duse într-o parte.

— Moarte clinică ? întrebă Medoiu în șoaptă, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu fie auzit de cel în cauză.

— A, nu ! E căzut într-o stare letargică... Provocată, probabil, de o substanță chimică. Mai putea fi provocată și pe cale hipnotică.

— Bați cîmpii, doctore ! se înfurie Medoiu.

— Îmi sînteți superior în grad și puteți să credeți orice, îl înfruntă doctorul cu o liniște și siguranță care-î determinară pe maior să-și regrete izbucnirea. Mort nu e și nici nu cred că o să moară... anumite reflexe răspund, altele nu... Să nu vă faceți griji, se va trezi singur. Îl lăsați la noi ?

— Necesită vreo intervenție ?

— Trebuie să-l ținem sub observație, preciză doctorul, privindu-și din nou pacientul ca pe o curiozitate muzeistică.

Maiorul se întoarse cu gîndul la misiunea lui Doinaș și la incredibila stratagemă a nemților. „Ce s-o fi petrecut acolo, în vila aia ? se întrebă el disperat, fără să-și desprindă ochii de la străinul ce i se substituise lui Doinaș. De ce au avut nemții nevoie de toată tevatura asta, că doar tratativele le erau favorabile ? Ce s-a petrecut între Doinaș și Brauner ?"

În căutarea unor răspunsuri, maiorul se apropie de necunoscutul întins pe canapea și-i cercetă cu luare-aminte fața cadaverică : substituitul nu semăna deloc cu Doinaș. Chipul „mortului" avea trăsături frumoase, plăcute. Însă părul blond, moale și rar, pieptănat peste cap, îl îndepărta din capul locului de imaginea lui „B-39".

„Ce fel de substituire o mai fi și asta ? De ce, mama dracului, au avut nevoie de ea ? Să mi-l ia pe Doinaș și să-mi lase în loc un agent de-al lor în uniformă românească ? Doar de noi depinde *operațiunea* solicitată de Gehlen !"

Medoiu îi aruncă tînărului în halat alb o căutătură scurtă și aspră, după care se apucă să pipăie, cu buricele degetelor, buzunarele străinului pîndind totodată, cu teamă, somnul neobișnuit de adînc al căpitanului — nu cumva să facă ochi și să-l surprindă scotocindu-i uniforma. Scoase la lumină, pe rînd, o batistă, un pieptene, o tabacheră cu țigări bulgărești, leva în bancnote de o sută. În buzunarul de la căptușeala vestonului dădu peste un port-

vizit; găsi în el o legitimație ce atesta că necunoscutul întins pe canapea ca pe o năsălie se numea Tudose C. Mihai și făcea parte din efectivele armatei române. O fotografie îl înfățișa în uniformă de căpitan. Din portvizit, maiorul mai scoase un plic și mare-i fu mirarea cînd constată că-i era lui adresat — „Domnului maior Constantin Medoiu. Personal.“ Se răsuci și întîlni privirile calme ale doctorului.

— Doriți să vă las singur? nu ezită acesta să-l întrebe.

— Nu, nu, se apără maiorul părînd că i-ar fi frică să rămînă singur cu un mort-viu.

Deschise plicul și dădu peste o scrisoare bătută la mașină, în românește. Citi pe loc, cu respirația tăiată:

Stimate domnule Maior Medoiu,

Vă rog să binevoiți a primi și accepta respectuoasele noastre scuze pentru ceea ce veți socoti a fi, pe bună dreptate, un incident penibil. Împrejurările, dar mai ales caracterul delicat al viitoarei noastre colaborări, m-au împins către o manevră, știu, supărătoare, dacă nu chiar jignitoare. Sper însă să manifestați, în continuare, față de mine o camaraderească înțelegere și indulgență. În momentul în care mesagerul meu, a cărui stare cataleptică nu trebuie să vă alarmeze, va fi din nou apt să vorbească, veți lua cunoștință de punctul nostru de vedere care, nutresc speranța, vă va da depline satisfacții.

Vă asigur de înalta mea stimă și considerație,

Lt.-col. R. Gehlen

Ridicîndu-și ochii de pe scrisoare, Medoiu se lovi iar de medicul de gardă și, fără voie, se încruntă de parcă acesta ar fi jucat un rol ascuns în tot ce se petrecuse și se mai petrecea încă în acea noapte. Mai citi o dată scrisoarea, după care îi aruncă mesagerului lui Gehlen o căutătură rea, furioasă, și-l înjură printre dinți: „Dormi, 'tu-s...! În timp ce noi stăm ca pe jăratec.“ Apoi îl liniști pe doctor, prevenindu-l:

— Nu-i un caz... Așa ne asigură scrisoarea. O să se trezească... Nu mi se spune peste cît timp, dar își va reveni.

Ieşi deschizînd nervos uşa şi locotenentul Nica sări în picioare, ca împins de un resort.

— Îl iei de aici şi-l duci la cabinetul de la *Mesteme*, îi ordonă maiorul fără să-şi ascundă supărarea. O să-şi facă somnul la noi, auzi ? Iar tu să nu te mişti de lîngă el pînă ce nu mă întorc. Nimeni să nu-şi bage nasul în cabinet ! Ai înţeles ?

— 'nţeles, domnule maior !

— Eu plec.

Se împiedică din nou de figura de adolescent întîrziat a medicului şi-i mulţumi scrîşnit. Nu departe de poarta spitalului îl aştepta „Ford"-ul. Se aruncă furios lîngă şofer şi-l întrebă :

— Mă, tu mai ţii minte unde ai fost cu locotenentul Nica ?

— Da, să trăiţi ! răspunse şoferul. Pe Aviator Zorileanu.

— Ei, acolo să mă duci şi pe mine !

— La vilă ?

— La vilă...

Maiorul Medoiu îşi simţea nervozitatea ca pe o a doua temperatură a organismului, provocată parcă de un corp străin, stare de care nici unul dintre cei prezenţi nu era vinovat, nici măcar curierul lui Gehlen. Nu încerca să se calmeze. Ştia, din capul locului, că nu va izbuti. Îşi aprinse o ţigară şi, în timp ce automobilul gonea în noapte, retrăi intens cele petrecute în ultimele două ceasuri. Nu pricepea, oricît s-ar fi frămîntat, sensul răpirii lui Doinaş... căci răpire se numea acest act deliberat, întreprins de agenţii lui Gehlen. În ce scop l-au făcut ? Ce i-a împins ? Doar tratativele pe tema *Operaţiunii doctor Ring* intraseră pe făgaşul dorit de ei şi, în acest scop, Doinaş fusese împuternicit să comunice, odată cu consimţămîntul Biroului 2, şi condiţiile în care „căpitanul Robert Iamandi" ar urma să acţioneze la Lisabona în sprijinul conspiratorilor germani... La ora asta, Doinaş trebuia să fie de mult „acasă" şi să-i raporteze rezultatele acestui prim contact din preliminariile *operaţiunii.*

„Hm ! Ciudată stratagemă ! își spunea Medoiu, stăpînit de aceeași stare de febrilă nervozitate. Ce l-o fi determinat pe Gehlen s-o inițieze ? Neîncrederea în noi ? Să fi scăpat Doinaș o vorbă nu prea bine cumpănită ?"

Printre multe altele, convorbirile de lucru cu „B-39" luaseră în considerație și ipoteza unei eventuale răpiri. Dar și-o imaginaseră ceva mai tîrziu, avînd loc în Portugalia sau pe teritoriul altui stat și nicidecum pe cel al României. Înaintînd anevoie prin hățișul întrebărilor, maiorului i se păru că începe să descopere cauza excesivei sale iritări.

Șoferul îl smulse însă din strînsoarea gîndurilor.

— Am intrat pe Aviator Zorileanu. Unde să opresc ?

— Chiar la poarta vilei.

Strada, ca dealtfel întregul București, era prăbușită în întuneric. Medoiu o scrută fără succes, deși automobilul își micșorase viteza.

— Am ajuns, îl anunță omul de la volan și frînă.

Medoiu coborî, și cît timp cercetă vila, nu se depărtă de portiera „Ford"-ului. În noapte, clădirea cu un etaj, fără nici un licăr de lumină la ferestre, părea părăsită. Numai în momentul acela maiorul înțelese gratuitatea acțiunii sale. Mai mult ca sigur că reprezentantul sau reprezentanții lui Gehlen părăsiseră de mult vila, luîndu-l și pe Doinaș cu ei. Iar dacă mai erau în casă, nu-i vor deschide. Se îndreptă totuși spre poartă ; nefiind zăvorîtă, intră. O potecă din dale îl conduse spre o scară de piatră, urcă patru trepte și se pomeni la ușa imobilului. Ca să poată citi numele locatarului înscris deasupra soneriei, își scoase bricheta. La pîlpîirea flacărei, desluși : „Dr. Richard Steltzer. Consilier al Legației Germane în România".

„Ah, iată pe ce «teritoriu» s-a produs răpirea lui Doinaș !", își spuse maiorul, surprins de constatare. Personalitatea consilierului lui von Killinger îi era cunoscută, ceea ce nu-l determină să bată în retragere. Sună. Așa cum se aștepta nimeni nu veni să-i deschidă. Mai apăsă pe buton de cîteva ori... Vila era și ea... „moartă". Nu mai avea nici un rost să stăruie. Se întoarse la mașină, inciudat acum pentru modul cum își risipise timpul.

— La *Mesteme !* ordonă Medoiu, căutîndu-şi tabachera. Prin parbrizul maşinii, mai scrută o dată strada devenită de vreo doi ani un soi de proprietate a diplomaţilor germani. Şi, pe cînd trăgea cu sete din ţigară, se apropie iar de cauza reală a enervării sale.

2

La sediul Marelui Stat Major, maiorul Medoiu trecu mai întîi pe la cabinetul medical amenajat în subsolul clădirii. Deşi moţăia pe un scaun, lîngă uşă, locotenentul Nica îi auzi paşii, se ridică, îndreptîndu-şi ţinuta.

— Ce face ? întrebă maiorul, arătînd cu capul în direcţia uşii.

— Doarme dus... poţi să tai şi lemne pe el...

Totuşi maiorul deschise uşa, dar nu intră, îşi vîrî numai capul : în cabinet, la lumina unei lămpi de birou, doctorul Mihăilă citea o carte. În dreapta sa, agentul F.H.O.-ului zăcea în aceeaşi poziţie ca şi în camera de gardă a Spitalului militar : cu faţa în sus, cu braţele întinse de-a lungul trupului, rigid ca un cadavru. „Doarme !... Fără să-i pese de nimic... 'tu-i...", îl înjură Medoiu în gînd.

— Intraţi, domnule maior ! îl pofti doctorul, ridicîndu-se.

Medoiu rămase mai departe în uşă.

— Puteţi să-mi explicaţi prin ce-i cazul ăsta ieşit din comun ?

— Cît timp nu ştim prin ce mijloace a fost adus în stare cataleptică, nu greşim socotindu-l un caz ieşit din comun, răspunse doctorul în şoaptă. Vreau să vă cer permisiunea să-l mut în camera cealaltă, am dincolo două paturi disponibile.

În semiobscuritatea cabinetului, neamţul părea că păşise de mult în lumea umbrelor. Şi nu-i trecuse nimănui prin minte să-i aşeze frumuşel mîinile pe piept...

— Două paturi ?... Foarte bine — încuviinţă maiorul, o să mai bag pe cineva... să-l supravegheze... Dumneata cînd te schimbi ?

— Abia mîine seara, la orele 20.

— Doctore, discreţie totală, îl preveni Medoiu şi se întoarse spre Nica. Ai auzit şi dumneata ?

— Da, să trăiţi !

— Îl trimit pe Petre să te schimbe, mai zise si închise uşa.

Nici în biroul său nu-şi regăsi maiorul Medoiu calmul pe care, în împrejurări mult mai grele, izbutea să şi-l impună. Se întorcea mereu la cele cerute de Gehlen în scrisoarea găsită asupra neamţului : să aibă răbdare, să aştepte clipa redeşteptării la viaţă a curierului. Or, tocmai aşteptarea asta îl exaspera... Cum aşa, să-i fie răpit Radu Doinaş, iar el să stea în expectativă, cu braţele încrucişate ?

Începu să umble iritat prin cabinet, trăgînd cu năduf din ţigară, întrebîndu-se cu revoltă : „Unde puteau să-l ducă ? Şi cum de-au îndrăznit ?“

În uşă se ivi ofiţerul de serviciu.

— Îmi permiteţi, domnule maior ? Vă raportez că de pe aerodromurile controlate de noi n-a decolat nici un avion. În schimb, punctul de supraveghere al aerodromului de la Otopeni ne informează că între orele 23 şi 24 au decolat trei avioane de transport tip „Junkers“... zboruri neanunţate. Un zbor spre Varşovia... altul spre Budapesta... cel de-al treilea spre Sofia. Vă mai raportez că am transmis ordinul adresat punctelor de frontieră.

Ofiţerul de serviciu tăcu, rămînînd mai departe în poziţie regulamentară. Medoiu îi mulţumi şi se reaşeză la birou, copleşit de gînduri. Puţin mai tîrziu, căută scrisoarea lui Gehlen, o reciti, deşi o ştia de-acum pe de rost : *Împrejurările, dar mai ales caracterul delicat al viitoarei noastre colaborări, m-au împins către o manevră, ştiu, supărătoare, dacă nu chiar jignitoare...*

Manevra nu era altceva decît un act de răpire şi încă unul săvîrşit pe teritoriul ţării, iar victima un ofiţer al armatei române. „Paştele şi grijania... ! se pomeni Medoiu înjurînd, de astă-dată cu glas tare. Operează ca la ei acasă !“ Mai gîndi că oricare dintre avioanele care decolaseră între orele 23 şi 24 de la Otopeni puteau să aparţină răpitorilor.

Oboseala îl împinse în singurul fotoliu din cabinet, se simţi cuprins de moleşeală şi îşi spuse că tare i-ar fi prins bine dacă cineva s-ar fi îndurat să-i scoată cizmele. Căscă şi adormi brusc, soldăţeşte. Puţin mai tîrziu, avu chiar un vis. Se făcea că Luiza Văitoianu se furişase în birou, ca o umbră. În prima clipă se indignase : agenta „B-40" încălcase cu insolenţă consemnul conspirativ. Cum de îndrăznise ? Stabilise doar ca loc de întîlnire sediul Poliţiei şi nu al *Mesteme*-ului ! Supărarea se transformase însă repede în fericire şi, ridicîndu-se să-i dea onorul, descoperi jenat că-i lipseşte chipiul. Luiza, înţelegătoare, îl invită să-şi reia locul în fotoliu, explicîndu-i că nu intrase decît să-l întrebe ce să-i pregătească de mîncare. „Ce-ai zice, dragule, de o tocană cu mămăliguţă ?" Întrebarea îl înduioşă. Cînd apucase Luiza să-i afle preferinţele ? Tocmai întinsese braţele să-i cuprindă mijlocul şi s-o tragă drăgăstos la piept, cînd constată nedumerit că nu „Nebuna din Sărindar" îi pusese întrebarea, ci maică-sa, îmbrăcată toată în negru, ca în ziua în care îşi îngropase bărbatul. „Unde e Luiza ? Ce-ai făcut cu ea ?", se nelinişti Medoiu. „E dincolo, răspunse bătrîna. Mi-a zis să-ţi gătesc eu, că-ţi place mai mult mîncarea mea." „Mamă, de ce te amesteci mereu în viaţa mea intimă ?", îi reproşă el bătrînei şi se repezi *dincolo* s-o împace pe Luiza. Nimeri într-o tranşee adîncă, deasupra cu un cer de plumb, foarte jos. Luiza dispăruse şi Medoiu porni s-o caute... Plouase... tranşeea era băltită... aluneca şi, de fiecare dată, cădea în noroi pe acelaşi genunchi, cel drept. Auzi, deodată, un rîs sarcastic... il recunoscu, era al ziaristei. „Nu-i singură... Iarăşi şi-a călcat cuvîntul... Mi-a promis doar !" Rîsul femeii deveni frivol şi el continuă cu disperare s-o caute. Istovit, se lipi de o uşă umedă. „Poate-i mai bine să n-o deschid, şovăi Medoiu cu mîna pe clanţă. Mi-am spus de atîtea ori să nu mă încred în fidelitatea ei !" Împinse uşa cu furia răzbunării. Încremeni speriat... în bordeiul acela de pe linia frontului se văzu pe sine. La lumina pîlpîitoare a opaiţului, se hîrjonea, pe un „pat" de paie, cu Luiza, încercînd să şi-o supună. În zburdălnicia ei echivocă, femeia cînd se lipea de el, cînd, cu mişcări feline, îi scăpa, hohotind aţîţător. Medoiu înregistra cu durere şi ruşine

eșecurile, iar cînd „Nebuna“ dădu într-un rîs batjocoritor, se trezi din somn năduşit şi cu un gust amar în gură. Privi buimac în jur ; își aminti de vis, se ridică tulburat din fotoliu. Simți că se sufocă, stinse lumina și deschise larg fereastra. Dinspre Cișmigiu, răcoarea nopții de toamnă năvăli în încăpere, învăluindu-l ca o binecuvîntare. Își aprinse o țigară, apoi își afundă privirile în oceanul de întuneric în care plutea, noapte de noapte, Bucureștiul. Luiza Văitoianu, „agenta B-40“, i se furișa rareori în vise, dar mereu în același mod ; îl ademenea, îl încuraja, iar el, asemenea unui neinițiat, se lăsa atras în joc, trăind intens apropierea clipei cînd, în fine, avea să-i destăinuiască cît de mult o iubea... Pe neașteptate însă, atitudinea Luizei se modifica, se retrăgea nemulțumită din brațele lui, strigîndu-i : „M-am lămurit și cu tine... ești la fel ca ceilalți !...“ Se trezea atunci din vis, bucuros totuși că eșecul se consumase într-o lume fără martori. „Mi-e tare dor de ea !“ Medoiu recunoscu în sinea sa că aștepta cu nerăbdare să se întoarcă cu bine din misiunea în care tot el o expediase.

Mai aprinse o țigară. Tutunul și răcoarea îi făceau bine. Nopțile deveniseră mai lungi, mai obositoare, prevestind apropierea iernii. Deîndată îi apărură în fața ochilor tranșeele Stalingradului, puternicile ciocane de foc ale artileriei rusești, care, în ultima vreme, se declanșau odată cu ivirea zorilor. Peste puțin timp îi vor parveni sintezele informative și va căuta, în primul rînd, rubrica *Pierderi*. Numărul morților, al răniților și dispăruților fără urmă creștea de la o zi la alta, confirmînd apropierea unui dezastru atît de previzibil pe harta operațiunilor. Încă nu era prea tîrziu pentru a se salva flancurile frontului, dar führerul respingea cu încăpățînare singura soluție realistă — retragerea. „Într-o zi — își spunea Medoiu cu gîndul la Stalingrad —, și ziua asta nu e prea departe, mareșalul va trebui să-i mulțumească lui Șteflea pentru cutezanța de a nu-i fi executat întru totul ordinele... Ce s-ar fi întîmplat acum, dincolo de Don, dacă Șteflea n-ar fi «măsluit cărțile» și ar fi pus la dispoziția neamțului tot ce a pretins — mai toată armata română ?“

Din vîrful unui plop, o pasăre de noapte țîșni luîndu-și zborul, și fîlfîitul aripilor îl sperie pe Medoiu întocmai ca în anii copilăriei. Închise cu părere de rău fereastra, trase draperiile de camuflaj și aprinse lumina. Brusc, se pomeni chinuit de aceleași întrebări : „Unde l-o fi dus pe Doinaș ? Să-l fi scos din țară ? De ce acest efort, cînd cheia misiunii de la Lisabona e în mîinile noastre ?"

3

Spre seară, unul din cele patru telefoane sună o singură dată și scurt. Fără a-și ridica ochii de pe documentul ce-l citea, maiorul Medoiu întinse mașinal mîna și ridică receptorul.

— Am onoarea, domnule maior... Vă deranjează căpitan doctor Mihăilă...

Maiorul se lumină dintr-o dată la față și-și trase de pe nas ochelarii, ca și cum fără ei i-ar fi venit mai ușor să vorbească la telefon. Zise :

— Vă ascult, domnule doctor.

— Vă raportez că „mortu"-i pe picioare, bine mersi... Îmi cere să-i fac urgent o injecție cu glucoză...

— Păpică nu cere ?

— Nu... Apă și glucoză... asta-i tot ce poftește...

— În ce limbă v-ați înțeles ? se interesă maiorul.

— Vorbește curent românește.

— După injecție, expediați-mi-l sus, cu locotenentul Nica ! Vă mulțumesc și vă reamintesc : *discreție totală.*

Rămase un timp gînditor, cu privirile în gol : nu și-l imagina pe mesagerul lui Gehlen în picioare, mișcîndu-se, revenindu-și. Mai mult ca sigur, și-a controlat portvizitul. Dispariția plicului trebuie să-l fi bucurat și să-i fi redat încrederea în continuarea cu succes a misiunii...

Îi era clar acum că Gehlen sau Brauner a recurs la această stratagemă pentru a cîștiga timp și a bloca încă din start orice inițiativă de căutare a lui Doinaș. „Să-l fi cărat peste hotare ? Da' de ce ?"

Simțind că se va enerva din nou, reluă cercetarea unor rapoarte și telegrame expediate de atașații militari de

peste hotare ; mai toate semnalau ecourile bătăliei din răsărit, comentau rezistența armatei roșii, iar, ca urmare firească a acesteia, prevedeau intensificarea activităților clandestine ale partizanilor comuniști din Grecia, Bulgaria și Iugoslavia.

După o primă lectură a documentelor, se întoarse la raportul atașatului militar de la Ankara : una dintre informații merita să fie exploatată, bineînțeles, dacă, în conexiune cu alte informații, va rezulta această necesitate.

„În seara zilei de 20.10.42, fiind invitat la un cocteil oferit de d-na Monique Pucheu, soția atașatului militar al guvernului de la Vichy, mi s-a oferit prilejul de a sta de vorbă cu dl. Henri Léger, atașatul militar al Elveției. Acesta m-a întrebat, fără ocol, care va fi poziția d-lui mareșal Antonescu și a guvernului său, dacă Hitler nu va cuceri Stalingradul și rușii îi vor condamna trupele la o nouă iarnă rusească. Vor manifesta și pe mai departe încredere în capacitatea militară a aliatului german ? După cîte mi-am dat seama, pe dl. Henri Léger nu-l interesau prea mult răspunsurile mele, ci dorea să-mi comunice, ca unui vechi amic ce-i sînt, că s-a întors de curînd de la Berna. Acolo s-a întîlnit cu un ziarist elvețian, acreditat la Berlin, care se bucură de trecere în cercurile conducătoare naziste. De la acest ziarist, dl. Léger a aflat că Himmler și R.S.H.A.-ul mențin un contact permanent cu legionarii din Germania și n-au renunțat la planul lor de a-i aduce la putere."

Medoiu, cu același gest devenit reflex, își scoase ochelarii și-i abandonă neglijent pe birou. Se gîndi la cocteilurile acelea și le compară cu mici piețe de desfacere guvernate de principiul trocului : — *Eu îți dau informația asta, tu ce-mi dai în schimb ?* Desigur, se *vindeau* și se *cumpărau* mai ales informații „toxice". Altele meritau însă a fi exploatate cu răbdare și inteligență... Cu inteligență și răbdare, își dovedeau valoarea.

Cumpăni îndelung informația din Berna — via Ankara — și ajunse la concluzia că numai după înapoierea Luizei Văitoianu din Germania va fi în măsură s-o evalueze cu adevărat și să ia măsurile ce se impuneau. În rest, era de așteptat o reacție violentă a mareșalului.

Mai zilele trecute, şeful Marelui Stat Major în persoană îi sugerase conţinutul unei scrisori ce urma s-o adreseze führerului, în care să-şi exprime nemulţumirea pentru modul cum erau conduse operaţiunile de dincolo de Don, precum şi pentru atitudinea jignitoare a comandamentelor germane faţă de trupele române. Dar, după cum aflase chiar şi de la generalul Şteflea, deşi pe front se adevereau, cuvînt cu cuvînt, previziunile înscrise în memoriul lui Iacobici, mareşalul era încă departe de o hotărîre antigermană.

Maiorul Medoiu nu subestimă totuşi valoarea informaţiei de la Ankara şi notă în josul paginii : „A se remite o copie S.S.I.-ului". „Poate că vulpoiul de Cristescu, socoti el, ştie în chestiunea asta ceva mai mult decît mine".

Se ridică, adună în grabă dosarele de pe birou şi le închise în seif, intenţionînd apoi să-l cheme la telefon pe Cristescu. Apăru însă ofiţerul de serviciu şi-l informă că locotenentul Nica, însoţit de un domn căpitan, se prezentase la raport.

— Lasă-i să aştepte cinci minute...

În realitate, era nerăbdător să se întîlnească cu mesagerul lui Gehlen, să-i audă, în sfîrşit, explicaţiile. Îşi făcu de lucru la fereastră, o deschise, o acoperi imediat cu storul de camuflaj. Cercetă încăperea ca pe o scenă pe care harul şi viclenia a doi actori aveau un cuvînt greu de spus. Se reinstală la birou şi împinse la vedere scrisoarea lui Gehlen, actele false ale „oaspetelui". Apoi aşteaptă mohorît să se scurgă restul minutelor. Cînd auzi uşa deschizîndu-se, intră imediat în rol.

Cei doi ofiţeri, la fel de înalţi şi de chipeşi, se opriră la doi paşi de birou, în poziţie de drepţi. Medoiu îl măsură pe neamţ cu priviri reci, duşmănoase, şi trase o primă concluzie : Gehlen îşi alesese cu pricepere mesagerul.

— Dumneata, locotenent Nica, poţi să te retragi !

Ofiţerul execută un „la dreapta" ca pe cîmpul de instrucţie şi se îndreptă cu pas rigid spre uşă. Străinul însă înţelese că trebuie să rămînă mai departe nemişcat, pînă la comanda „pe loc repaus". Medoiu nu-şi îmbună privirile : dorea ca neamţul să-i reţină fără echivoc atitudinea glacială. Mai lăsă apoi ca şi tăcerea îngrămădită „pe scenă"

să-i sublinieze adversitatea. În cele din urmă, i se adresă malițios, ca unui oaspete nedorit :

— Vă permit să vă recomandați.

— Sînt căpitanul Lantz Bruno, din Grupul operativ Balcani, de sub comanda directă a domnului locotenent-colonel Gehlen.

Limba românească perfectă în care-i răspunsese „musafirul" iscă cea de-a doua întrebare a lui Medoiu :

— Originar din România ?

— Nu, domnule maior... Doar bunicii și părinții s-au născut la Sibiu. Am învățat românește de mic, în casa părintească... Apoi am urmat cursurile Universității din Cluj.

„Dacă a studiat la Cluj, își spuse Medoiu, fiind totuși născut în Germania, trebuie să fi intrat de mult în atenția S.S.I.-ului."

— Sînteți în uniforma armatei române... Cu ce drept ? Cuvintele răsunară așa cum voise : grele, acuzatoare, subliniindu-i nemulțumirea.

— Execut un ordin, se explică Lantz, în cadrul unei misiuni de care dumneavoastră aveți cunoștință. Curînd, după ce vă voi transmite mesajul verbal al comandantului meu, avînd răspunsul și permisiunea dumneavoastră, mă voi retrage și voi părăsi imediat teritoriul României, în uniforma Wehrmacht-ului.

Maiorul Medoiu îl asculta încruntat, cu ochii ațintiți pe actele celui ce își spunea Bruno Lantz. „Au intuit supărarea mea... au intuit-o și l-au pregătit pe dumnealui în acest sens." Își ridică fruntea, așa încît Lantz să-i rețină încruntarea.

— Unde se află în momentul de față ofițerul meu, căpitanul Robert Iamandi ?

Se ridică furios de la birou și după ce descrise prin încăpere un semicerc, se opri, gata parcă să-și ia în pumni interlocutorul.

Căpitanul Lantz rămăsese respectuos, în poziția de drepți, și nu părea îngrijorat de furia maiorului român.

— La ora aceasta, domnul căpitan Robert Iamandi, însoțit de domnul maior Brauner, se află în Bulgaria, la 45 kilometri de Sofia, într-o vilă specială.

— Cum ați îndrăznit ? șuieră Medoiu, mînios, printre dinți. Cum ați îndrăznit ca, la adăpostul unei misiuni care nici măcar n-a fost definitivată, să vă introduceți în țară, în uniforma armatei mele, să-mi răpiți un ofițer ? !...

Furia „jucată" a maiorului Medoiu se metamorfoză, fără voia sa, într-una reală, înroșindu-i pomeții obrajilor. Știa însă că nu-i era îngăduit să cadă pradă nervilor, „manevră" astfel ca să-și recapete stăpînirea de sine. Se întoarse la birou și, reașezîndu-se, își apropie documentele.

— Cu permisiunea dumneavoastră, o să vă răspund, vorbi neamțul cu o liniște interioară proprie agenților dotați cu o voință puternică.

Maiorul îl străfulgeră din nou cu o privire dușmănoasă, adresîndu-i-se în gînd : „O să te țin în picioare de o să te ia toți dracii ! Smirnă să-mi stai ! Să rămîi și tu cu o amintire «frumoasă»."

— Vă ascult...

— Domnul locotenent-colonel Reinhard Gehlen, comandantul meu direct, m-a împuternicit ca, în numele său, să vă rog respectuos să-i acceptați scuzele. Domnia-sa recunoaște că a comis față de Biroul 2 al armatei române și față de dumneavoastră personal un act ireverențios. Vă mai roagă ca, în aprecierea acestui act de necuviință, să aveți în vedere particularitățile misiunii mixte în pregătire. Comandantul meu vă mai transmite că măsura sa, care, pe bună dreptate, v-a supărat atît de mult, a fost concepută și aplicată numai din dorința de a menaja Biroul 2, de a asigura misiunii o securitate deplină.

Căpitanul Lantz vorbise fără poticniri, cu o voce egală, foarte controlată, aidoma unui diplomat versat.

— Ce mai aveți să-mi transmiteți ? întrebă Medoiu, fără a se lăsa însă ademenit de tonul împăciuitor al celuilalt.

— La vila situată la 45 kilometri de Sofia, maiorul Brauner, gazda domnului căpitan Robert Iamandi, îi face ofițerului dumneavoastră o instruire foarte minuțioasă, în vederea îndeplinirii misiunii în pregătire...

Medoiu interveni scurt și violent :

— Dumneavoastră, domnule căpitan, ce știți despre această misiune ?

„Asta poate să stea nemişcat ore în şir, îşi spuse maiorul. E născut parcă să stea drepţi!"

— Doar atît, răspunse Bruno Lantz fără să şovăie, că-i vorba de o misiune în Turcia, numită *Faro-43*.

Maiorul Medoiu îşi întoarse ochii la mesajul lui Gehlen şi se prefăcu că-l citeşte de la distanţă. De fapt, urmărea să cîştige timp. Răspunsul lui Lantz îi dezvăluise că instruirea lui fusese făcută cu scopul evident de a-şi „intoxica" adversarii, în cazul că ar fi căzut în vreo capcană a englezilor sau a ruşilor, căci operaţiunea în pregătire avea un alt indicativ şi urma să fie executată nu în Turcia, ci în Portugalia. Dacă socotea răspunsul lui Lantz ca fiind satisfăcător, atunci, implicit, se cuvenea să accepte şi ideea că răpirea lui Doinaş reprezenta, într-adevăr, o măsură germană menită să asigure viitoarei operaţiuni o securitate deplină. „În fond, cel care risca, gîndea maiorul, iniţiind, peste capul comandanţilor şi al conducătorilor nazişti, misiuni secrete de contactare a inamicului din Vest, era Gehlen. Iar el este un prea bun profesionist ca să-şi permită să fie superficial."

Îşi întoarse brusc capul spre Lantz, vorbindu-i repezit :

— Am impresia că partea cea mai importantă a mesajului încă nu mi-ai transmis-o.

— Nu greşiţi. Domnul colonel vă roagă ca în ziua în care omul dumneavoastră de la Ankara va fi gata să-l primească pe domnul căpitan Robert Iamandi, să binevoiţi a expedia la Sofia o ilustrată. Textul n-are nici o importanţă, ci doar semnătura — *Clara*.

— *Clara ? !* se miră Medoiu.

— Da... Adresa este următoarea : Sofia, Cutia poştală 301, domnului Iorgu Veselinov.

Maiorul luă un creion dintr-un pahar ce străjuia pe birou un dosar voluminos şi deschise o agendă. Îngînă :

— Sofia... Cutia poştală 301... Şi în timp ce scria, pe chipul maiorului se aşternu un surîs, la început neutru, apoi zeflemitor. *Clara*, ai spus... Şi dacă ilustrata mea se pierde... se rătăceşte ?

— Vă rog să-mi permiteţi să continui. O ilustrată, da, aveţi dreptate, se mai poate rătăci, dar două din trei ar fi mai dificil.

Medoiu nu respinse explicaţia. dar ceru să i se precizeze :

— Cum şi în ce mod domnul *Iorgu Veselinov* îmi va confirma că a primit ilustrata expediată de *Clara* ?

— În această chestiune domnul locotenent-colonel Gehlen vă roagă pe dumneavoastră să binevoiţi a stabili modalitatea.

— Îi mulţumesc ! izbucni maiorul ironic. Îi mulţumesc pentru nobila sa generozitate ! Mai întîi mă înghesuie cît poate şi pe urmă mă îndeamnă să mă mişc firesc, după bunul său plac. Tonul îi era acum sever şi autoritar : Te rog să-i transmiţi comandantului dumitale profunda mea indignare... Ne-a solicitat o colaborare delicată pentru ambele părţi, nu l-am refuzat, deşi nouă, la ora actuală, numai misiunea asta nu ne lipsea. În consecinţă, tocmai pentru că am fost implicaţi într-o asemenea misiune, partea germană are obligaţia, înainte de orice, să discute cu noi toate detaliile viitoarei acţiuni, să ne dăm acordul, nu să fim puşi în faţa unui fapt împlinit, aşa cum s-a întîmplat aseară. Şefii dumitale să ia aminte că, din momentul acesta, partea română face răspunzătoare partea germană pentru orice surpriză neplăcută ce se va ivi pe calea realizării misiunii. Ai înţeles ? ridică Medoiu glasul şi-l scrută pe solul F.H.O.-ului de jos în sus, ameninţător.

— Am înţeles !

„Am să-l ţin mai departe în picioare, îşi spuse Medoiu şi îşi aprinse o ţigară. Aşa, de-al dracului. n-am să-i ofer şi lui una... Să mă ţină minte."

— *Iorgu Veselinov* ? !... izbucni iar, ironic. Sofia ? !... Ilustrate ? ! Cum să subscriu la asemenea procedee puerile ? Ce facem, ne jucăm de-a spionajul ? Dacă omul de la Ankara, pe care căpitanul Robert Iamandi urmează să-l contacteze nu pentru nevoile noastre, ci ale voastre, propune anumite condiţii materiale şi tehnice, parole, locuri de întîlnire şi aşa mai departe ? ! Iar în cazul ăsta numai eu pot să-mi instruiesc ofiţerul, şi cum să-l instruiesc dacă mi l-aţi răpit ?

Ţigara din care trăgea cu lăcomie nu-l ajuta să-şi stăpînească nervii, furia năvălea slobodă în toată făptura sa şubrezită de nopţile nedormite, ca o viitură ce-i măcina

barajele. Făcu un efort să nu sară de pe scaun și să se repeadă la mesagerul lui Gehlen.

Neamțul nu-l lăsă fără răspuns :

— Domnule maior, după ce o să ne indicați modul cum *Iorgu Veselinov* va confirma primirea ilustratei de la *Clara*, va avea loc o întîlnire de lucru între maiorul Brauner și dumneavoastră.

— Poftim ! bătu Medoiu cu pumnul în birou și se ridică în picioare. După ce mi-ați răpit un ofițer, acum îmi programați și întîlniri de lucru ? ! Se opri la cîțiva pași de Lantz. Și, mă rog, unde mi-ați programat întîlnirea ? În Elveția, în Turcia sau poate în Spania ? Și cine ar urma să mi-o organizeze ? Nu cumva dumneata ?

I se uită în ochi cu o căutătură batjocoritoare.

— Nu greșiți, domnule maior, mie mi-ar reveni această responsabilitate, vorbi respectuos căpitanul Bruno Lantz, păstrînd același calm imperturbabil. Acum, că mă cunoașteți, poate mă veți accepta mai ușor ca ofițer de legătură între Angerburg și București.

— Să te accept ? Pe cine ? Pe dumneata ? îl luă Medoiu la rost. Pe dumneata, domnule, te-aș reține cu plăcere într-un arest și te-aș declara ostatec, condiționîndu-ți eliberarea de cea a căpitanului Robert Iamandi.

— Regret, domnule maior, că misiunea pe care nu eu mi-am ales-o, ci mi-a fost ordonată direct de comandantul meu, ca oricărui soldat, v-a indispus într-atît. Oricum, sînt aici, deci sînt al dumneavoastră, puteți dispune de persoana mea cum veți crede de cuviință.

Răspunsul lui Lantz răsunase demn, milităresțe, iar Medoiu, obișnuit să analizeze cu o riguroasă obiectivitate situațiile operaționale ale războiului din umbră, nu putu să nu remarce personalitatea trimisului lui Gehlen. Totuși nu renunță la ideea de a-l ține în aceeași poziție rigidă, regulamentară. „Dacă au cutezat să mi-l trimită în uniforma armatei noastre, gîndea maiorul, ceva mai potolit decît înainte, atunci să mi se supună, să-mi simtă gradul.

— Cu ce intenționezi să te înapoiezi la Angerburg ?

— Cu avionul.

— Care va decola de unde ?

— Nu de pe teritoriul României, preciză diplomatic Lantz.

— Îţi amintesc că eşti în uniforma armatei române... Unde intenţionezi s-o schimbi cu cea a Wehrmachtului ?

— Încă pe teritoriul României.

— Nu ţi-am pus întrebările de florile mărului... Vocea maiorului era şi pe mai departe severă şi neprietenoasă, deşi mînia îi trecuse de-a binelea. După ce mi l-aţi răpit pe căpitanul Robert Iamandi, sînt interesat să-ţi asigur securitatea.

— Vă mulţumesc, domnule maior. În privinţa securităţii mele, vă mărturisesc că s-au luat toate măsurile posibile, mergîndu-se pînă la capsula cu cianură de potasiu. Am jurat că nu voi ezita s-o folosesc.

Maiorul Medoiu se convinsese mai demult de fanatismul unor agenţi nazişti, de aceea îl înfioră gîndul că la o adică, lui Lantz i-ar fi trecut prin cap ca printr-un gest imperceptibil, să strivească între dinţi capsula cu cianură. Simţi deodată nevoia să-l descoasă.

— De aici, încotro ai de gînd s-o iei ? Noi te-am luat de pe targa unei ambulanţe. Cumva, tot cu targa trebuie să te transportăm la vila domnului consilier de legaţie Steltzer ?

— Am ieşit într-adevăr dintr-o vilă, dar nu ştiu a cui e... V-aş ruga să mă ajutaţi să ajung cu o maşină la „Cercul militar".

— La „Cercul militar" ? ! se miră sincer Medoiu.

— Da, de acolo urmează să dispar...

— Nu ţi-e teamă că voi fi tentat să-ţi iau urma ?

— Contez pe cuvîntul dumneavoastră de onoare că nu mă veţi supraveghea.

— Şi eu m-am bizuit pe cuvîntul de onoare al şefilor dumitale. Cunoşti Bucureştiul ?

— Ca-n palmă ! nu se codi Lantz să recunoască.

Medoiu făcu din nou cîţiva paşi prin încăpere, trecu apoi la birou, rămase însă în picioare. Îi vorbi, de astădată, calm, dar la fel de glacial, dîndu-i de înţeles că mai era încă supărat.

— Deci îţi datorez un răspuns. Cum şefii dumitale m-au luat prin surprindere, am nevoie de un timp de gîndire, aşa că o să mai aştepţi cît o să fie necesar.
— Am să aştept, domnule maior, se învoi neamţul.
— Doreşti să serveşti cina ?
— Nu, mulţumesc.
Medoiu apăsă pe un buton şi locotenentul Nica deschise uşa.
— Ordonaţi, domnule maior !
— Condu-l pe domnul căpitan acolo de unde l-ai adus. Şi ţine-i de urît... Cînd o să am nevoie de el, te sun...
— 'nţeles !
Bruno Lantz îşi puse pe cap chipiul, salută aidoma unui ofiţer român şi părăsi cabinetul.
Un timp, maiorul Medoiu nu fu în stare să se concentreze, trăind senzaţia că toate gîndurile îşi luaseră brusc zborul. Se aşeză ostenit şi îşi lăsă capul în mîini. Zăcu aşa, plutind parcă în gol, pînă ce, într-un tîrziu, ţîrîitul unuia dintre telefoane îi smulse o tresărire. Recunoscu imediat, în receptor, glasul mereu plin de voioşie al bunului său camarad şi prieten, şeful S.S.I.-ului.
— Sînt eu, Jenică... Salve ! Ce-i cu tine ? Te pomeneşti că ţi-am stricat somnul ? Ei, ce se aude, ai vreo noutate ?
Maiorul avu certitudinea că datorită telefonului îşi recăpătase dintr-o dată şi capacitatea de lucru.
— Am... Nu pleci nicăieri ? Ceva mai încolo, s-ar putea să am nevoie de tine.
— Mă găseşti la datorie. Am ordin de la domnul mareşal să nu mă dezlipesc de lîngă telefon. Din zece în zece minute mă sună şi mă întreabă dacă sînt la curent cu mişcările lui Maniu, Brătianu, ce mai întreprind comuniştii... Ai zice că problemele interne îl chinuiesc mai rău decît cele de dincolo de Don... Te aştept, frăţioare ! Salve !
Interesul şefului S.S.I.-ului pentru destinul misiunii lui Robert Iamandi, aflat totuşi în fază incipientă, era îndreptăţit. Spionul de la Lisabona îi aparţinea, se implicase şi el în această încă obscură acţiune propusă de cei de la Angerburg. De altfel, fără aportul său, operaţiunea ar fi fost imposibil de conceput şi executat.

„În fond, se întrebă Medoiu măsurînd acum încăperea în lung şi-n lat, ce-ar fi de luminat în povestea asta ?"

Îşi scoase tabachera cu mişcări încete şi se puse iar pe fumat, fiind convins că fără ajutorul tutunului ar fi fost ca un om mort. Ţigara îi descătuşa, ca prin minune, baierele gîndirii.

„Răpirea lui Doinaş ! Ai prevăzut-o doar, începu el să reanalizeze situaţia. Ce-i drept, nu în faza asta preliminară... Te aşteptai ca Doinaş să se întoarcă cu răspunsul lui Gehlen, dacă acceptă sau nu condiţiile Biroului 2 ? Şi uite că nu s-a mai întors... Te-ai enervat peste măsură. De ce ?"

După alţi cîţiva paşi prin birou, după alte cîteva fumuri de ţigară trase în piept, îşi răspunse : „Pentru că nu actul în sine al răpirii m-a scos din sărite, ci subtextul său. Pur şi simplu, Gehlen ţine să mă avertizeze : «Medoiule, ai grijă, să nu încerci să mă tragi pe sfoară ! Vezi, sînt în stare de orice... Pot oricînd să acţionez în ţara ta ca la mine acasă !»" Plimbîndu-se încoace şi încolo cu ţigara lipită de colţul gurii, Medoiu recunoscu că avertismentul lui Gehlen nu era lipsit de temei. Şi el, şi şeful S.S.I.-ului se pregăteau să-l tragă pe sfoară.

„Atunci de ce te mai consumi atît că şeful unui puternic serviciu de spionaj îţi intuieşte intenţia şi-şi ia, din timp, măsurile de rigoare ?", se întrebă maiorul. Se pomeni, pe nesimţite, în postura lui Gehlen, analizînd debutul „partidei". Aşadar, Gehlen nu mai aşteptase „tragerea la sorţi" şi, considerînd că „albele" îi aparţin din oficiu, îşi asumase responsabilitatea „deschiderii" ; îl răpise pe Doinaş.

„Te-ai cam pripit, domnule Gehlen, impunîndu-mi «deschiderea» asta, i se adresă Medoiu, în gînd, „aliatului" de la Angerburg. Ţi-ai complicat inutil viitoarele «mişcări». N-ar fi fost mai logic să fi aşteptat, mai întîi, să punem la punct datele *operaţiunii* ? Nu te-ai gîndit ce reacţii poate să trezească în rîndurile noastre răpirea lui Doinaş ?"

Strivi mucul de ţigară în scrumiera de pe birou şi, înainte de a aprinde alta, ridică storul de la fereastră.

Aerul rece de toamnă năvăli în încăpere cu miros de frunze moarte.

„Aşadar, domnule Gehlen, prin răpirea lui Doinaş vrei să-mi impui jocul dumitale, reluă Medoiu „dialogul" mut cu şeful F.H.O.-ului, care, speriat de perspectiva războiului din răsărit, devenise subit conspirator antihitlerist. Adică de aici pînă aici am acţionat eu. Acum acţionezi dumneata, dar de aici şi pînă acolo ! Nu, stimabile, te înşeli, voi acţiona aşa cum cer interesele ţării mele şi nu cum vrei mătăluţă ! E clar ?" Trăi intens iluzia că, pus în faţa unei asemenea replici categorice, lui Gehlen nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să se retragă umil din biroul său în întunericul serii. Stăpînit de un sentiment de uşurare, închise fereastra, se duse la telefon şi vorbi cu şeful S.S.I.-ului.

— Ascultă, Jenică, ajută-mă să rezolv o problemă, spuse Medoiu direct. Am nevoie de cîţiva băieţi buni pentru un filaj, care, în teren, se poate dovedi a fi complex şi subtil, dar şi foarte simplu.

— Mă, Costică, eu n-am în subordine decît băieţi buni, îl zeflemisi Eugen Cristescu cu glasul său calm şi sigur pe rosturile sale. Fii însă drăguţ şi explică-mi despre ce-i vorba.

— *Neamţul meu* îmi cere să-i dau un om, să-l conducă pînă la „Cercul militar" şi să-l lase acolo.

— Aşa cum e, îmbrăcat în uniforma noastră ?

— Exact... Să-l lase la „Cerc", în voie... că de acolo se descurcă el...

— Să se ducă-n... ! Lasă-l...

— Uite însă că eu nu vreau să-l las în Bucureşti chiar de capul lui...

— Asta-i altceva...

— Păi d-aia am nevoie de băieţii tăi... Barem să aflu cum a ieşit din ţară, dacă nu ştiu cum a intrat. Nu sînt prea convins că l-au transportat pe Iamandi în Bulgaria.

— Stai, bre, că povestea cu Bulgaria abia acum o aud.

— Cum, mă, nu ţi-am spus ? rîse Medoiu în silă. Na, că m-am ramolit ! Se grăbi să-l pună la curent cu tot ce aflase de la Lantz şi conchise : Cum să cred că l-au cărat la 45 de kilometri de Sofia ?

— Măi, Costică, mă Constantine ! Nu că aş vrea să te dezamăgesc, dar îţi amintesc că în activitatea noastră orice e posibil... E posibil, de pildă, ca într-o bună zi să afli că nevasta... aia cu care te bagi sub plapumă în fiece noapte... e o agentă a unei puteri străine.

— Jenică dragă, sînt burlac, îşi permise Medoiu să se lungească la vorbă. Iar tu mai ai timp să divorţezi.

Cristescu izbucni într-un rîs sănătos şi, după ce se potoli, reluă discuţia :

— Auzi, Costică, un băiat de-al meu, plantat la un punct de frontieră cu Bulgaria, mi-a semnalat că în cursul nopţii, cam în jurul orei două, au trecut pe celălalt mal trei maşini germane.

Medoiu manifestă interes pentru informaţie :

— Cu civili, cu militari ?

— Amestecaţi ! Iamandi al tău era în uniformă ?

— În uniformă... Căpitan !

— Nu era nici un militar de-al nostru printre ei... Altceva i s-a părut băiatului meu suspect : într-una din maşini se afla un civil... în stare euforică. Se hlizea întruna fără să scoată o vorbă. Chestia asta îţi spune ceva ?

— A reţinut vreun semnalment ?

— Din păcate, nu... iar nemţii, avînd liberă trecere, au şters-o repede.

— Ce mă sfătuieşti ?

— S-o laşi baltă ! Nu te mai frămînta... Chiar dacă ţi l-au umflat pe Iamandi, fără noi n-au ce să facă cu el. Cheia operaţiunii e în mîna noastră.

Auzindu-l oftînd ca o muiere neajutorată, şeful S.S.I.-ului izbucni iarăşi în rîs :

— Şi mai dă-l pe Lantz ăsta în ... mă-sii ! Ducă-se, învîrtindu-se !

— Mă, Jenică, îmi dai nişte băieţi buni ? se încăpăţînă maiorul să-şi susţină cererea.

— Pentru ce, Medoiule, pentru ce, doar ca să-i ia urma ?

— Vezi că pricepi ?

— Chiar crezi că Gehlen ţi-a trimis pe cap un tîmpit care nu bănuieşte că tu o să încerci să-l pui sub urmărire ?

— De asta ţi-am şi cerut nişte băieţi de ispravă. Maşina noastră l-ar duce, aşa cum m-a rugat, pînă la „Cercul militar“. Acolo, după ce va coborî, va întreprinde *ceva*... Deci ar fi indicat ca echipa de filaj să-l ia în primire de la „Cerc“.

— Dar dacă neamţului tău îi vine pe drum ideea să coboare să zicem, la „Naţional“ ?

— Ai dreptate, se dădu Medoiu bătut, la ce nu mă pricep, nu mă pricep, ce mai !

— Ascultă-mă pe mine, Costică, din povestea asta cu filajul n-o să iasă nimic. Da' dacă tu insişti...

— Insist..., se învioră maiorul, că *undeva* tot o să-i ducă pe băieţi !... Poate la casa *cuiva* sau poate la poarta unei unităţi.

— Bine... Să văd ce pot să fac. Pînă atunci, mai trage de timp. Salut !

Medoiu puse receptorul în furcă şi dintr-o dată, tăcerea se prăvăli peste el ca o lespede de vată, trezindu-i în suflet ciudata senzaţie că aluneca într-un vid luminos. Închise ochii şi se lăsă purtat pe aripile tăcerii : „Doamne, ce bine e ! îşi spuse. Şi fă, Doamne, să ţină clipa cît mai mult !“. Printr-un gest involuntar, răsturnă paharul cu creioane de pe birou, trezind un roi de sunete stridente şi ascuţite. Se regăsi indispus de propria-i stîngăcie. „Ce dracu, nu l-am răsturnat de cînd mă ştiu, şi acum..., se mustră el în gînd. Barem să mai fi plutit aşa, fără aripi, un minut-două !“ Îşi aprinse o ţigară şi, trecînd iar să analizeze situaţia, îşi aminti de cele convenite cu şeful S.S.I.-ului : „Fii sincer şi recunoaşte că Jenică are dreptate. Ia mai dă-l încolo de neamţ... Lasă-l să plece, că fără noi şi *Iamandi* n-are cum să se descurce. Hai, fii cinstit şi recunoaşte că nu soarta lui Doinaş te preocupă atît de intens... că-i în ţară, că-i în Bulgaria... «Culoarul» lui Brauner şi Lantz te interesează. Pe unde au intrat în ţară, pe unde au ieşit, dacă au ieşit... Cum va ajunge Lantz din nou la ai lui ? Blestemaţii, intră şi ies din casa noastră după bunul lor plac !“

Prin norii de fum de ţigară îl revăzu pe Lantz în uniforma armatei române, drept şi semeţ, ca un adevărat militar de carieră. „Cine ştie de cînd trăieşte dumnealui printre noi !... De cînd ne poartă uniforma... Nu m-ar

mira să aflu că-i un obişnuit al restaurantului de la «Cercul militar»... Salutat de chelneri cu respect". Şi iar simţi nevoia primară de a-l pedepsi pe Lantz pentru neobrăzare ; apoi pe Brauner care avusese tupeul să i-l trimită pe Lantz în uniformă românească. După ce îşi mai aprinse o ţigară, recunoscu cît de puerile îi erau frămîntările. „Ce, parcă tu nu-ţi trimiţi ofiţerii, se luă el la rost, în uniforma *lor*, prusacă, să-i spioneze ?"

Se duse la uşă, o deschise şi-i ceru ofiţerului de serviciu să i-l aducă pe Lantz.

4

De data asta, maiorul Medoiu se purtă cu solul lui Gehlen ceva mai prietenos, îl invită să ia loc, se interesă dacă se mai resimte după starea cataleptică în care căzuse, îi atrase atenţia că n-ar dori să fie înţeles greşit.

— Ca să fiu drept, domnule căpitan Lantz, sănătatea şi siguranţa dumitale pe teritoriul ţării mele mă interesează numai în măsura în care sînt legate de securitatea ofiţerului meu răpit de voi...

— Vă mulţumesc pentru sinceritate... şi vă informez că mă simt excelent.

— Domnule căpitan, datorez şefilor dumitale două răspunsuri. Primul : *Iorgu Veselinov* va confirma primirea ilustratelor *Clara* în modul următor : va arunca în cutia poştală a Legaţiei române de la Sofia o scrisoare de ameninţare adresată maiorului Vasile Teodorescu, ataşat militar. Maiorul meu va primi ordin să-mi raporteze urgent apariţia unei astfel de scrisori. Ai reţinut ?

— Cuvînt cu cuvînt, îl asigură Lantz.

— Atrag atenţia, cu acest prilej, atît domnului locotenent-colonel Gehlen, cît şi domnului maior Brauner, că la Ankara, contraspionajul inamic este foarte puternic. De aceea avertizez cu toată seriozitatea să nu se întreprindă nimic, în cadrul misiunii *Faro,* fără acordul nostru. Este foarte important să reţii cu exactitate răspunsul meu.

Lantz privi ţintă în ochii maiorului şi rosti apăsat :

— Vă rog să nu vă îndoiţi de capacitatea memoriei mele... Dacă aş fi fost lipsit de ea, nu m-aş fi aflat acum aici.

— Asta aşa e, îi dădu Medoiu dreptate. Eu însă, în calitatea ce o am, cunosc mai bine memoria căpitanului Iamandi decît pe cea a căpitanului Lantz. În concluzie, repet : partea germană să nu întreprindă nimic pînă ce eu nu voi pregăti bine terenul. Orice abatere de la acest avertisment poate să aducă prejudicii ireparabile ambelor servicii. După ce voi încheia la Ankara pregătirea terenului, voi publica în pagina a patra a ziarului „Timpul" un reportaj semnat de T. Valerian, în al cărui titlu se vor întîlni trei cuvinte : *senzaţionala, ştiinţifică, soartă*. Acestea vor însemna că pregătirile în vederea trecerii la îndeplinirea misiunii *Faro* s-au încheiat.

Maiorul schiţă o mişcare cu mîna, să-şi apropie tabachera şi bricheta.

— Fumezi ?

— Nu, nu, vă mulţumesc !

— E de datoria mea să te întreb din nou, vorbi Medoiu după ce îşi aprinse ţigara, dacă ai reţinut ce-am spus mai înainte... căci n-am terminat.

Ultimele cuvinte le rostise cu o satisfacţie bine ascunsă. „M-aţi fiert voi cu Doinaş, acum mi-a venit mie rîndul să vă fierb... O să-mi jucaţi cum o să vă cînt..."

Urmărind să-l convingă pe maiorul român că memoria sa nu trebuie pusă sub semnul îndoielii, Lantz, fără să i se ceară, repetă cuvînt cu cuvînt tot ce i se spusese.

— Recunosc, ai o memorie de excepţie, îl flată Medoiu. La exact trei zile de la apariţia reportajului, cineva din partea serviciului vostru să telefoneze în Bucureşti la numărul 1 02 36... 1 02 36...

— 1 02 36 ! repetă Lantz. La ce oră ?

— Începînd de la şapte dimineaţa şi pînă la şapte seara. O femeie va răspunde în germană : „*Marlene*, la aparat", după care omul vostru îi va cere legătura cu locotenentul Schwartz. *Marlene* va răspunde : „E plecat la Sofia şi vă roagă să-l căutaţi la «Grand Hotel Sofia»." Din momentul acela, trimisul meu îl va aştepta pe al vostru, timp de cinci zile, la cafeneaua hotelului, între orele 17.30 şi 18.30. Va fi îmbrăcat civil. Semn de recu-

noaștere — pe masă revista *Signal*. Parolele vor fi spuse în germană : *„Pot lua loc la masa dumneavoastră ?“ „Dacă nu vă deranjează că am guturai, vă rog !“* Acest om al nostru va comunica unde și pe ce căi se poate ajunge la celălalt ofițer al meu, împuternicit să intre în contact cu maiorul Brauner și nu cu altcineva... Ai înțeles ?

Lantz, cu memoria sa de elefant, repetă fără greș cuvintele maiorului.

— Asta ar fi tot, domnule Lantz.

— Domnule maior, vă rog să-mi permiteți să cer cîteva explicații. Voi fi, cu siguranță, întrebat de ce ați ales ca loc de întîlnire tot Bulgaria ? Îmi cunosc șefii. Domnul locotenent-colonel Gehlen este partizanul mobilității în etapele de pregătire a unei operații. Dacă, de pildă, domnul căpitan Iamandi se află acum în Bulgaria, comandantul meu ar prefera ca etapa următoare să se desfășoare, eventual, pe teritoriul altei țări.

„Ah, iată-te și diplomat, domnule Lantz ! exclamă Medoiu în sinea sa. Ia stai, să-ți arăt eu ție diplomație !“ Strivi cu o mînie bine jucată mucul țigării, se ridică nervos în picioare și înjunghiind cu privirile sale musafirul care se ridicase și el în picioare, vorbi sentențios :

— Nu mă interesează stilul șefilor dumitale... Domnul locotenent-colonel Gehlen și-a permis prea multe în numele acestui stil. Răpindu-l pe căpitanul Iamandi, m-a pus în fața unui fapt împlinit. Și-a mai permis să calce, fără jenă, cel mai elementar protocol, trimițîndu-te pe dumneata, căpitan, să intri în tratative cu mine într-o chestiune majoră, ce ține de nivelul ambelor conduceri. Așa că domnia-sa să binevoiască să mai țină seamă și de stilul meu operațional.

Dacă ar fi continuat, prin fraza următoare l-ar fi concediat prea repede pe mesagerul lui Gehlen, de aceea maiorul tăcu pentru a determina replica lui Lantz. Acesta vorbi calm și respectuos :

— Desigur, în chestiunea abordată de dumneavoastră, nu sînt eu cel mai în măsură să emit o opinie...

— Nu mă interesează opiniile dumitale, i-o reteză maiorul Medoiu, dornic să-și umilească interlocutorul. E de ajuns că am acceptat să stau de vorbă, în biroul meu, cu un străin care a îndrăznit să mi se înfățișeze în uni-

forma armatei țării mele. Am terminat, domnule căpitan. Sper să transmiți întocmai mesajul meu. Acum ceasul e opt și un sfert... Cînd vrei să pleci ?

— Chiar acum, dacă e posibil...

— „Topolino"-ul meu îți stă la dispoziție, cu locotenentul Nica la volan.

Maiorul apăsă pe buton. În ușă apăru Nica.

— Ordonați, domnule maior !

— Iei mașina mea și-l conduci pe domnul căpitan oriunde dorește.

— Am înțeles !

Medoiu își întoarse privirile severe către Lantz.

— Poți pleca, domnule căpitan. Și ia aminte : pentru orice încurcătură ce-ar rezulta din transmiterea greșită a răspunsului meu, te fac răspunzător.

Maiorul se aștepta ca măcar în clipa aceea să remarce vreo schimbare în expresia impasibilă a agentului neamț ; ascultase doar vorbele grele, jignitoare. Lantz însă nici măcar nu roșise : îl învredniciseră Dumnezeu și instructorii cu o excelentă stăpînire de sine. Neamțul pocni din călcîie, își înclină mașinal capul, salutînd ofițerește, și ieși bățos din birou.

5

Toamna înaintase în viața orașului încet, sigură pe virtuțile ei ; scuturase crugul soarelui, îngălbenise frunzele castanilor, ale teilor, iar uneori noaptea, la adăpostul întunericului, lăsa cîte un pui de vînt să treacă hoțește printre coroanele copacilor, desfrunzindu-i și pregătindu-i pentru iarnă. Răcoarea se făcea simțită, dar nu într-atît încît să-i oblige pe bucureșteni să nu mai iasă în talie. Seara, mai ales seara, în aerul curat al Capitalei, pătrundeau aroma mustăriilor și chiar mirosul excitant al grătarelor pe care, în incandescența neîntreruptă a jarului, sfîrîia pastrama.

Conducîndu-l pe căpitanul Lantz la mașina maiorului, Nica se întreba pentru a nu știu cîta oară de ce neamțul refuzase să parcurgă pe jos drumul pînă la „Cercul militar" ; distanța era mică, seara ademenitoare, iar pe

cerul senin o lună rotundă pulveriza cu particule luminoase camuflajul Bucureştiului. Se întreba şi se mira, deşi instructorii care-l iniţiaseră în arta spionajului militar îi explicaseră că fiecare misiune, oricît de comună şi banală ar fi, are un *ce* al ei, nimic nu se cuvine bagatelizat.

Deschise portiera „Topolino"-ului şi-l invită pe neamţ să se aşeze lîngă el. Nu era pentru prima oară cînd maiorul Medoiu îi dădea pe mînă rabla şi se descurcase, nimic de zis, deşi, de fiecare dată, îl cuprindea aceeaşi teamă ; să nu nimerească în vreo hîrtoapă, iar automobilul să se desfacă în bucăţi.

— Aşa cum o vedeţi, pricăjită, merge foarte bine, simţi locotenentul Nica nevoia să laude rabla, cu toate că Lantz nu-şi îngăduise nici o aluzie.

Se aşeză tăcut, fascinat parcă de strada luminată de razele lunii.

„Topolino"-ul demară uşor şi locotenentul, aşa cum îl instruise maiorul, lungi cu vreo cinci sute de metri drumul spre „Cercul militar" ; intră pe strada Cobălcescu, apoi pe liniştita stradă generalul Berthelot, ca, puţin mai tîrziu, ieşind prin Calea Griviţei, s-o cotească pe Calea Victoriei. Înainta cu viteză redusă, la lumina farurilor de camuflaj, intrigat de muţenia neamţului în uniformă de căpitan al armatei române : nici respiraţia nu i se auzea.

„Să-ţi ţii gura, îi atrăsese maiorul atenţia. Să nu te pună dracu' să-l iscodeşti. Numai dacă el o să aibă chef de vorbă, să nu-ţi fie teamă... intră în discuţie... că doar îi eşti «aliat», «prieten»..."

Pe neaşteptate, pe cînd treceau prin faţa Palatului Regal, „aliatul" sparse tăcerea.

— Ce-aţi zice, domnule locotenent, dacă v-aş invita la „Capşa", să cinăm împreună, îl întrebă prietenos, în româneşte.

— Onoarea şi plăcerea ar fi de partea mea, domnule căpitan, dar ordinul... Ştiţi, trebuie să mă întorc. Maşina...

— V-am necăjit aseară, nu-i aşa ?

Ochii lui Nica, obişnuiţi cu întunericul, surprinseră zîmbetul condescendent al neamţului.

— Ne-aţi speriat, zău aşa... Să vă „daţi sufletul" !... Eram sigur că am de-a face cu căpitanul Iamandi.

— Vă rog să mă scuzați... Am executat și eu un ordin. Ei, dacă aș fi avut timp ceva mai mult, aș mai fi întîrziat prin București... Am avut în România o iubită... balerină la „Tănase"... Mi-ar fi plăcut s-o caut și s-o revăd.

— Păi, trecem prin fața teatrului... Dacă doriți, opresc !

— Nu, nu... Sînt totuși în misiune. Și apoi, ochii care nu se văd, se uită. Se numește Jeni Caliani... Frumoasă femeie !

— Dacă pot să vă fiu de folos cu ceva, avansă Nica, vă stau la dispoziție.

Lantz se bucură :

— Nu-i rea ideea. Vă mulțumesc... Dacă ați putea ajunge la ea ! Mă știe de la Cluj, din vremea studenției. Un salut din partea studentului Peter cred că i-ar face plăcere. Dacă între timp nu m-a uitat.

— Chiar acum trecem prin fața „Savoy"-ului. Urmează „Cercul militar". Cu prima ocazie, se angajă locotenentul, am să încerc s-o cunosc.

Neamțul suspină nostalgic :

— Jeni... Jeni Caliani ! Ce ființă minunată, născută pentru balet și dragoste !

Nica opri „hîrbul" în dreptul terasei „Cercului militar". Coborî în același timp cu Lantz. La ceasul acela, Calea Victoriei mai era încă animată. Cîteva trăsuri cu muscalii moțăind pe capre își așteptau clienții.

Căpitanul cercetă strada, probabil aduceri-aminte îl întristaseră, căci suspină din nou :

— Bucureștiul e neschimbat ! La „Capșa" — desigur — mesele sînt toate ocupate. Nici n-ai zice că-i război.

„Ah, stimabile, să vizitezi nu «Capșa», ci spitalele și cimitirele", îi replică locotenentul în gînd.

— Vă mulțumesc, domnule locotenent ! Lantz duse mîna la chipiu, salutînd întocmai ca un ofițer român. Și, încă o dată, scuzele mele pentru neplăcerile cauzate aseară.

În timp ce își strîngeau mîinile, Nica îi dădu asigurări că va căuta negreșit s-o cunoască pe domnișoara Jeni Caliani și-i va transmite salutul lui Peter.

— E șarmantă... n-o să vă pară rău !

— Cu bine, domnule căpitan !

Locotenentul își reluă locul la volan, urmărit de privirile amicale ale lui Lantz, porni mașina și, după ce mai înaintă cîțiva metri, o luă pe bulevardul Elisabeta, în jos.

6

Automobilul se pomeni în coada unui tramvai ce cobora încet spre Cișmigiu. Cu gîndul la Lantz și la întîmplările din ajun, Nica nu făcu nici o tentativă de a-l depăși. Acum, cînd misterul substituirii și dispariției lui Iamandi fusese elucidat, îi dispăruse și acel sentiment nejustificat de vinovăție ce-l încercase, lăsînd în loc amintirea unei aventuri mai mult amuzante decît captivante. Deși aseară, în ambulanță — de ce să nu recunoască ? —, auzind exclamația maiorului : „Ăsta nu e Doinaș !“, îl trecuseră toate sudorile.

În dreptul restaurantului „Gambrinus“, răsuci volanul la dreapta, intră pe strada Brezoianu și, împins parcă de cineva de la spate, apăsă pe frînă.

„Doamne, cît pot să fiu de prost ! se mustră el înciudat. Mă invită Lantz la «Capșa», iar eu îl refuz... Dar dacă aș fi acceptat și am fi intrat să cinăm, cu ce naiba ar fi achitat nota ? Că noi n-am găsit la el decît leva... Hai, răspunde, dacă ești deștept ! Cum s-ar fi descurcat ? Că nici tu n-ai prea mulți bani în buzunar.“

Întrebările, acționate de brusca sa surescitare, i se învîrteau în minte ca niște călușei, iar el, amețit, murmura copilărește : „Ei drăcie ! Unde mi-a fost capul ?“ Animat de nevoia de a îndrepta ceva — nici el nu știa prea precis ce — urcă pe strada Sărindar. Trecu de tipografiile marilor ziare și opri la intrarea principală a „Cercului militar“. Sări din mașină și se îndreptă spre Calea Victoriei. Îl va mai găsi oare pe neamț unde-l lăsase ? Socoti că era de datoria sa să lămurească acest lucru, deși, dacă maiorul Medoiu l-ar fi poftit să se explice pe loc, n-ar fi fost în stare de o demonstrație logică. Lantz însă plecase. La urma-urmei, de ce ar mai fi rămas ?

„Ca să intre la «Capșa» sau la «Cercul militar», se gîndea locotenentul, Lantz ar fi avut totuși nevoie de

bani... O fi venit unul de-ai lui să-l ia cu o mașină, conform unei înțelegeri anterioare..."

Nica desluși fără nici un efort, în întunericul camuflajului, clădirile atît de cunoscute : „Alcalay", biserica „Doamnei", „Cartea Românească", „Capșa", blocul „Frascatti" și alături, Palatul telefoanelor. „Frascatti", cu marea sa frizerie de la parter, îi aminti de surprinzătoarea destăinuire făcută de Lantz : „Am avut o iubită... Jeni Caliani... balerină la «Tănase»... Mi-ar fi plăcut s-o revăd..."

„În fond, își spuse locotenentul, căutîndu-și pachetul de țigări, dispariția lui Lantz e normală. Doar pentru asta l-am adus aici, la «Cerc»... Că a luat-o în sus sau în jos, că a intrat la «Capșa» sau la «Tănase», treaba lui era să dispară..."

Concluzia îl mulțumi și voi să se întoarcă la mașină, dar cînd ajunse în dreptul restaurantului „Corso", zări un telefon public. Hotărî pe dată să-i telefoneze maiorului Medoiu, să-i raporteze cum se despărțise de Lantz și, mai ales, să-l informeze că el, Nica, avea o idee : se numea *Jeni Caliani.*

Ofițerul de serviciu îl puse imediat în legătură cu maiorul Medoiu și Nica, dintr-o suflare, îi relată totul.

— Nu pricep ce vrei ? se arătă maiorul nedumerit.

— Dați-mi voie să mă duc la teatru și să verific dacă balerina Jeni Caliani există... Eventual, să-i transmit chiar omagiul lui Peter.

Medoiu zăbovi cu răspunsul și locotenentul ascultă încordat tăcerea de pe fir. „O, dacă mi-ar permite să acționez !"

Spre marea sa satisfacție, maiorul îl învoi.

— Fii atent ! În eventualitatea că Lantz ți-a luat-o înainte, fă urgent cale-ntoarsă ! Are cine să se ocupe de el...

— Am înțeles..., spuse Nica, fascinat dintr-o dată de perspectiva unei misiuni nocturne.

Zece minute mai tîrziu, în mînă cu un buchet de garoafe, ofițerul intră în tratative cu un bătrînel cam scheletic în costumul său bine călcat și care păzea, la etajul întîi al blocului „Frascatti", „intrarea actorilor".

— Domnule locotenent, strict interzis. Am ordin !

— Se poate ? ! Trebuie s-o văd urgent pe domnişoara Jeni Caliani, şi vru să apuce clanţa uşii.

— Pardon ! exclamă bătrînelul, interpunîndu-se curajos între el şi uşă. Aici eu mi-s comandant.

— Te rog, trebuie s-o văd, îl imploră Nica, invocînd supremul argument : Peste o oră plec din nou pe front.

— Pă front zici ? Pă care ? Ochii bătrînelului deveniră vicleni. Pă cine duci dumneata, dom'le locotenent ! Se *poa* ?

— Înţelege, omule, cît îi dau florile şi plec !

— Păi, vezi..., dumneaei, duduia Jeni, cu florile, da' eu... eu cu ce mă aleg ?...

— *Aha, parola !...* Păi zi aşa, omule ! îi decodifică Nica îndărătnicia şi începu să se caute prin buzunare.

— Păi, aşa, cum ziseşi *parola*... că dacă don' Tănase mă zboară d-acilea ? Eu ce-i mai dau de mîncare „balerinei" mele ? E trecută 'mneaei, da' mîncare tot mai cere.

Nica îi strecură bancnota cu oarecare stinghereală. Paznicul însă nu se dădu deoparte pînă ce nu-şi frecă de cîteva ori barba cu ea.

— De saftea ! Dom'le locotenent, poftim ! Vezi că pă dreapta e cabina fetelor...

Ofiţerul intră şovăitor, inhibat de atmosfera din culisele teatrului. Norocul însă îi surîse : nimerise într-un moment cînd, după toate aparenţele, se încheiase un tablou coregrafic şi balerinele, lăsînd în urma lor un miros greu de transpiraţie, alergau spre cabina lor colectivă. Prima femeie care se împiedică de el îl conduse la Jeni Caliani.

— Pe tine te caută, Jeni...

— Pe mine ? !

Nica se pomeni prea repede în faţa unei fete frumoase şi se fîstîci. Nu atît din pricina ochilor dulci ai balerinei, cît a goliciunii ei. Îi întinse intimidat buchetul de garoafe fără să poată scoate o vorbă, iar ea nu-şi ascunse nedumerirea :

— Nu-mi amintesc să te fi cunoscut !

— Nu greşiţi, murmură Nica, incapabil să-şi mai mute privirea de la balerina care fără să se sfiască îşi scoase sutienul pentru a-şi pune un altul.

— Ai mai văzut sîni ca ai mei ? rîse ea diavoleşte. Nu-i aşa că-s grozavi ?

— Aducîndu-vă acest buchet, i se adresă Nica pe un ton caraghios de oficial, n-am făcut decît să îndeplinesc dorința unui vechi admirator al dumneavoastră de la Cluj... Peter...

Ochii șăgalnici ai balerinei exprimară mirarea.

— Peter ? !... De la Cluj ? !

— Da, era student înainte de război, preciză Nica.

— Fetelor, cinci minute pînă la intrarea în scenă ! răsună din ușa cabinei vocea răgușită a regizorului de culise.

— Ascultă, ofițerașule, dacă vrei să-mi ceri o noapte, nu umbla cu fofîrlica, îi vorbi ea deodată, neașteptat de vulgar, în timp ce își prindea în jurul taliei „paiete de Haway". Dacă ai o mie de lei, totul e în ordine. Vrei să vin eu la tine... vii tu la mine ? Mă aștepți în stradă... la zece juma... după spectacol. Pentru flori, uite, *te țuc*. Îl sărută pe gură în viteză și rîse amuzată de uluirea lui prostească. *Oțule,* îl mai amenință jucăuș. Nici cînd mi-a mers rău nu m-am încurcat cu studenți... Ce-i trece drăgălașului prin cap ! Peter... Cluj... studentul... Hai, șterge-o, că intru în scenă ! Pregătește mia și sînt a ta... De nu, ofițerașule, te duci în *Cruce !* Și acolo-s fete, drăguțule !

Rîsul vulgar nu-i întunecă frumusețea. „Drăguțule !" îi mai spuse ciupindu-l ca pe un copil de obraz, apoi ieși laolaltă cu celelalte balerine, tot atît de năbădăioase ca și ea. Nica scoase batista, își șterse fața nădușită, cu senzația ciudată că numai așa ar mai fi fost în stare să scape de expresia de stupizenie ce-i apăsa chipul.

La ieșirea din culise, paznicul îl salută complice, cu mîna la cozoroc.

— Fată bună, duduia Jeni ! Cu dever mare... Dacă ți-a zis s-o aștepți, să nu te încurci cu alta. Îi făcu șmecherește cu ochiul. Ce front o să-mi faci în noaptea asta !

Nica nu-i răspunse, recunoscu în sinea sa că singur și nesilit de nimeni se băgase în tărîțe, ce-i drept, frumos preparate, dar totuși tărîțe... Răcoarea nopții îl ajută să reintre pe un făgaș normal de plutire. Un fior îi străbătu șira spinării. Porni cu pas întins spre mașina abandonată pe Sărindar, vorbindu-și în gînd :

„De unde naiba am ieșit ? De la baia de aburi ? Și-a bătut neamțu' joc de mine ? Sau fata are atîția clienți că

nu-i mai ţine minte pe toţi ? Studentul Peter din Cluj ? ! Uite, că nu-l ştie !“

Văzu de departe rabla şi se gîndi la maiorul Medoiu : probabil aştepta cu nerăbdare raportul.

„Să-mi fi îndrugat Lantz verzi şi uscate ? se întrebă ofiţerul, gîndindu-se cu jenă la rolul caraghios ce-l interpretase sus, în cabina balerinelor. Să fi urmărit Lantz să-şi rîdă de mine ? Nu văd de ce... Totuşi, ştia numele balerinei... Poate că neamţu' îşi închipuise că nu-l voi lua în serios...“

Se aşeză indispus la volan, mustrîndu-se : „Nu trebuia să mă grăbesc... Aventura după care tînjesc nu-i lege pentru un tînăr ofiţer de informaţii“.

„Topolino“-ul porni uşor. În ciuda caroseriei vechi şi cenuşii, de rablă cu stagiu, motorul îi era bun şi puternic.

„Nu, nu, Lantz e un domn, se combătu Nica în timp ce ieşea în Calea Victoriei şi se înscria pe direcţia Palatului Regal. E un ofiţer de onoare... Pur şi simplu, frumoasa Jeni Caliani l-a uitat... Că nu pe degeaba o lăuda paznicul «paradisului» : «Are dever mare !...»“

Privi drept înainte : desluşi în întuneric statuia ecvestră a lui Carol I şi-şi dădu seama că îşi lungise drumul spre Marele Stat Major.

7

Maiorul Medoiu se ridică de la birou, indicîndu-i totodată locotenentului Nica să rămînă în fotoliu, acolo unde-l instalase. Deşi ordinul îl făcu să se simtă prost, tînărul ofiţer se văzu însă obligat să-l execute.

— Ia mai povesteşte o dată...

— Da' capo ?

— Da' capo, preciză maiorul şi, în timp ce locotenentul îşi relua raportul, începu să se plimbe prin birou cu capul în piept, îngîndurat şi cu mîinile la spate.

Nica povesti din nou, fără plăcere, din fir-a-păr, penibila sa aventură de la „Cărăbuş“, numai că, de data asta, ajunse la concluzia că greşise.

— Nu te grăbi, domnule locotenent, să-ţi pui cenuşă în cap, îl sfătui maiorul şi-i întinse tabachera.

Locotenentul îl refuză respectuos : nu fuma cu plăcere în prezenţa superiorilor. Medoiu se lăsă în fotoliul de lîngă colaboratorul său şi, iscodindu-l cu simpatie, se interesă :

— Deci lui Lantz i-ar fi plăcut să petreceţi seara împreună ?

— Da... Dacă aş fi răspuns „De acord !", am fi intrat cu siguranţă la „Capşa". De aceea susţin că am greşit. Poate ar fi fost bine să-i fi acceptat invitaţia ?

— Dar n-avea nici un ban asupra lui ! îi aminti maiorul. Cum ar fi onorat invitaţia ?

— Poate totuşi că-i ţinea pe undeva, bine ascunşi... El a fost controlat, nu percheziţionat...

În forul său intim, Medoiu îi dădu dreptate : doar el în persoană îl „buzunărise" pe Lantz şi, în cele din urmă, se mulţumise cu ceea ce descoperise — mesajul.

— Crezi că a locuit în Bucureşti ?

— Sînt convins, domnule maior... Vorbea cu nostalgie de Bucureşti, ca şi de Jeni Caliani, iubita de la Cluj.

Medoiu fumă un timp în tăcere, de parcă uitase de prezenţa subordonatului. „Poate că are dreptate Cristescu, îşi spuse el, în tentativa de a analiza personalitatea lui Lantz şi de a-l include în Fişierul Biroului 2. Poate că n-ar trebui să-mi bat capul cu o problemă parazitară. Oricum, Lantz o să mai vină în Bucureşti din moment ce a fost introdus în joc..."

— Crezi că balerina a fost sinceră cu dumneata ?

— Sinceră poate nu, dar spontană da, a fost.

— Şi numele studentului Peter nu i-a spus nimic ?

— Nimic, domnule maior. De aici şi sentimentul că cineva m-a trişat... Lantz ? Jeni Caliani ?

— E limpede ! proclamă Medoiu fără să se uite la Nica.

Locotenentul nu îndrăzni să se intereseze ce anume era limpede, de aceea se şi aştepta ca, dintr-un moment în altul, maiorul să închidă discuţia şi să-l expedieze la culcare. Acesta însă, aşa cum încremenise în fotoliu, cu ochii închişi, lăsa impresia că adormise. Şi poate că ar mai fi rămas aşa, dacă ofiţerul de serviciu nu l-ar fi trezit.

— Îmi permiteţi, domnule maior ? Aţi blocat cumva telefonul unu ? Domnul director general al S.S.I.-ului la aparat.

— Aoleu ! se pocni Medoiu peste frunte şi sări sprinten din fotoliu.

Nica vru să iasă din birou, dar maiorul îi făcu semn să rămînă pe loc.

— Alo, Jenică, te ascult !

— Măi Costică, n-o să te bucure ce-o să-ţi spun, intră Eugen Cristescu direct în temă. Băieţii mei l-au pierdut...

Medoiu simţi cum sîngele i se urcă la cap, iar această reacţie, independentă de voinţa sa, îl întristă şi-l acri. Zise cu o ironie amară :

— Băieţii ăia buni ? ! Cum s-a întîmplat ?

— *Musafirul* tău a stat ce a stat la „Cercul militar", în stradă. Apoi a intrat la „Capşa", prin Victoriei.

— La cofetărie ?

— Da... s-a aşezat la o masă... a comandat două baclavale... A citit ziarele... După un timp, s-a ridicat de la masă — mă auzi ?... şi-a lăsat chipiul în cuier ; s-a dus omul la toaletă. Se înţelege că băiatul meu, ca să nu fie luat la ochi, nu l-a putut urma imediat şi nici nu-şi închipuia că o să dispară din local fără chipiu. Ei bine, de la toaletă a ieşit totuşi un căpitan al armatei române, şi-a reluat locul la masă, numai că acel ofiţer nu mai era Lantz, ci un altul... Lantz al tău a şters-o din local prin ieşirea din Edgar Quinet... Şi uite-aşa, *musafirul* tău a dispărut. Să recunoaştem — cu ingeniozitate.

— Barem, băieţii tăi s-au luat după celălalt căpitan ?

— Chiar dacă s-au luat, nu ştiu la ce-ţi poate folosi. Măi, s-au luat după el şi ăsta i-a condus frumuşel la Şcoala de război, adică la sediul Misiunii lui Hansen. Asta-i... Nu fi supărat, Costică !

— Mă consolezi..., oftă maiorul, mîhnit de eşecul acţiunii de filaj.

— Nici gînd..., însă, la unele capitole, experienţa mea e mult mai mare decît a ta. Nu drumurile lui Lantz au importanţă pentru noi. Zău !... Iar *Iamandi*, aşa cum a dispărut, aşa o să apară... că fără noi, neamţu' n-are cum să intre în contact cu *Ring*. Te frămînţi inutil... Cît sînt şi eu pe fir, n-ai de ce să te legi la cap.

— Ce te mai umfli în pene ! îl necăji Medoiu și, ceva mai liniștit, se interesă dacă a auzit de Jeni Caliani.

La pronunțarea numelui balerinei, locotenentul Nica tresări și-și încordă auzul, ca și cum de la locul său ar fi putut prinde răspunsul celui ce conducea Serviciul Special de Informații.

— E actriță la „Cărăbuș“, preciză maiorul. Pentru prima oară de cînd ridicase receptorul, îi aruncă lui Nica o căutătură. Acesta, roșind, șopti : „E balerină !“

— Frumoasa Jeni Caliani e pe statele mele, se înveseli Cristescu. Faină bucățică ! Viziteaz-o liniștit... A doua zi o să aflu dacă ai fost sau nu la înălțime.

— Mă bucur că ești bine dispus ! Țara...

Fără să renunțe la voioșia sa, Eugen Cristescu nu-l lăsă să termine.

— Uite ce e, Costică, dacă băieții mei m-ar vedea încruntat și mohorît, și-ar pierde repede încrederea în mine, i-ar prinde urîtul, le-ar trece și puținul chef de lucru care-l mai au. Mai bine spune-mi cum ai ajuns în grațiile informatoarei mele ?

— Unui locotenent de-al meu i s-au aprins, în seara asta, călcîiele după dumneaei, rîse chinuit Medoiu, căutîndu-l, din nou, din priviri pe Nica. Iată cum s-au petrecut faptele...

Locotenentul, cu capul în piept, asculta jenat cum maiorul povestea șefului S.S.I-ului neînsemnata sa aventură.

— Hai că-mi place ! se înveseli Cristescu și mai mult. Eu, Medoiule, uite ce zic : dacă locotenentului tău tot i s-au aprins călcîiele după fată, dă-i niște bani și om vedea ce-o ieși din întîmplarea asta.

— Mă, eu nu dispun de fonduri, ca tine ! se plînse Medoiu.

— Să-și facă băiatul datoria, că-i dau eu un fond de reprezentare... Iar dacă balerina manifestă interes pentru uniforma lui, să-i intre în joc.

— Să se lase tras de limbă ?

— Are haz băiatu' ?

— Are, deși nu-i oltean...

— Să născocească și el ceva...

— Bine... 'Nțeles... Dacă mai afli ceva în legătură cu Lantz, telefonează-mi... Noapte bună !

Maiorul Medoiu se apropie de Nica : locotenentul se ridică şi, luînd poziţie regulamentară, îşi înălţă capul, lăsînd să se vadă cît de încinşi îi erau obrajii.

— S-ar zice că ai noroc, tinere ! Ţi-ar plăcea să petreci o noapte cu Jeni Caliani ?

— Ori că... da' de unde bani, domnule maior ?

— Facem noi rost... Ia stai dumneata jos şi ascultă ce ai de făcut...

Fîstîceala locotenentului, roşeaţa care-i rumenise obrajii îi plăcură lui Medoiu şi, în timp ce îşi aprindea o nouă ţigară, îl încurajă cu un zîmbet cald.

II. Aventură nocturnă

1

Mai întîi, locotenentul Nica telefonase la teatru, ca să afle la ce oră se termina spectacolul. „La zece şi jumătate", i s-a răspuns... Da, norocul, în noaptea asta, trecuse de partea sa ! Să aibă un automobil la dispoziţie... bani pentru o noapte cu Jeni Caliani, ehei, era ceva ! Trecu în viteză pe acasă, făcu un duş, îmbrăcă o altă uniformă. Mirosea a săpun „Bob" şi cînd se văzu în oglindă, începu să fredoneze, satisfăcut, melodia unei reclame de la radio :

„Bob", „Bob" un săpun !
„Bob", „Bob", cel mai bun !
„Bob", „Bob", ideal,
Un săpun fenomenal !

La „intrarea actorilor" a ajuns cu un sfert de oră mai devreme, aferat, şi chinuit totodată de o emoţie care, în răstimpuri, îi înteţea bătăile inimii. Se postă mai aproape de Palatul telefoanelor şi, cercetînd fără nici un gînd strada, constată dezolat că în noaptea aceea nu era singurul bărbat pus pe aventuri galante. Mai zări, peste drum de teatru, cîteva limuzine elegante intercalate printre trăsurile boiereşti cu vizitii spilcuiţi. Un sentiment de

teamă puse subit stăpînire pe Nica şi, instinctiv, începu să se compare cu ceilalţi bărbaţi veniţi să-şi aştepte metresele. Ajunse la concluzia că era de departe cel mai tînăr şi mai prezentabil dintre ei. Dar ştia că nu asta conta în ochii balerinelor, ci banii. Iar adversarii săi potenţiali, se vedea cale de-o poştă că erau prosperi şi că afacerile le mergeau bine chiar şi în vreme de război. „Ar fi revoltător, se nelinişti Nica, analizînd realitatea „cîmpului de luptă", ca unul din îmbuibaţii ăştia să mi-o sufle pe Jeni de sub nas !" Pentru a preîntîmpina orice surpriză neplăcută, elaboră de îndată o mică strategie : de cum se va ivi balerina în stradă, se va repezi la dînsa ca un „Stuckas" în picaj şi o va înhăţa fulgerător de braţ, aşa ca să nu dea vreunui adversar răgazul să se dumirească. I se năzări chiar că un asemenea „picaj" va impresiona, şi Jeni Caliani va avea numai cuvinte de laudă pentru impetuozitatea cu care acţionase. Desigur, ea îşi va face apariţia cu buchetul lui de garoafe în braţe — avertisment clar pentru ceilalţi că dorea, în noaptea aceea, să fie numai a lui... O va conduce imediat peste drum, la „Capşa", căci zarurile, domnilor, fuseseră aruncate ceva mai devreme.

Uşile sălii de spectacol se deschiseră pe neaşteptate şi spectatorii, bine dispuşi, se revărsară în stradă : rîdeau, comentau, fredonau în surdină şlagărul revistei. Nica se învioră şi-şi spuse cu un regret tardiv : „Normal ar fi fost să mă fi strecurat în sală, s-o aflu printre celelalte balerine, să-i admir graţia, ca apoi s-o pot lăuda".

Luase sfîrşit şi spectacolul de la Teatrul Majestic. Calea Victoriei se reanimă ca în miez de zi, dar nu pentru mult timp. Într-un tîrziu, ieşiră şi actorii ; părăseau culisele cu o încetineală enervantă. Şi, tot atunci, locotenentului îi fu dat să mai sesiseze un amănunt : ca la o comandă, mai apărură de după colţuri de stradă şi alte limuzine elegante. Şoferi stilaţi deschideau portierele în faţa unor „stele" ale „Cărăbuşului". Se îngrijoră, deci şi Jeni Caliani va fi „culeasă" de o asemenea limuzină ? Nica ieşi din „post" şi se apropie de poarta clădirii. Nu, balerina nu urcase în nici un automobil.

Pe măsură ce minutele se scurgeau, numărul bărbaţilor din stradă se rărea. Ofiţerul îşi urmărea posibilii rivali cu invidie : ca într-un joc mecanic, cuplurile se constituiau

la un pas de el şi dispăreau în întuneric. Jeni Caliani însă întîrzia şi, după un timp, constată cu stinghereală că rămăsese singur. „Ca viţelul la poarta nouă !", se căină el alarmat. Să fi coborît fata şi el să n-o fi văzut ? Asta ar mai fi trebuit ! Oare nu i-a tălmăcit greşit propunerea : „Dacă ai o mie de lei, aşteaptă-mă !" Să i-o fi luat altul înainte ? „O, Dumnezeule, îşi spuse el amărît, cum mă voi prezenta la raport ? Ce-o să zic ? Cum o să-mi acopăr prostia ?".

Mai aşteptă în strada pustie cîteva minute, după care se decise să intre în bloc şi să urce la etajul actorilor. Paznicul îl recunoscu şi-l salută complice, ca un proxenet versat, lămurindu-l :

— Duduia Jeni nu mai e în teatru... a plecat.

— Cum, cînd ? ! se indignă Nica, de parcă frumoasa balerină i-ar fi fixat întîlnirea şi apoi şi-ar fi călcat cuvîntul.

— După ce i-ai dat florile, a plecat. Am crezut că-i cu dumneata, că domnul Tănase, suflet milostiv, le-a spus : „Fetelor, e război, mai întîi, militarii !"

Pe lîngă ei trecu şchiopătînd o tînără înaltă, zveltă, cu faţa palidă.

— Întrebaţi-o şi pe dumneaei... Domnişoară Neli !

Tînăra nu-i acordă nici o atenţie : continua să coboare cu grijă scara. Nica se luă după ea fără nici un gînd clar. Abia în stradă îndrăzni să i se adreseze :

— Domnişoară...

Fără să-i arunce vreo privire, fata îi răspunse :

— Te rog... mă doare piciorul... n-am chef de nimic...

— Să nu mă înţelegeţi greşit, îi vorbi locotenentul politicos. Vreau doar să vă întreb de Jeni Caliani...

Tînăra se opri la bordura trotuarului şi, în fine, întoarse capul spre ofiţer.

— A plecat din teatru, la pauză... Cică ar fi venit cineva s-o anunţe că maică-sa trage să moară, şi maestrul Tănase i-a dat voie să plece...

— Şi nu-i adevărat ?

Balerina nu-i răspunse : cercetă Calea Victoriei cu o faţă chinuită de suferinţă, sperînd, probabil, în apariţia unui taximetru sau a unei birje.

— Eu una am crezut că s-a dus cu dumneata, spuse tînăra pe neașteptate. Te-am zărit cînd i-ai adus florile...

— Poate că vestea cu maică-sa e adevărată.

Pe figura crispată de durere a femeii, Nica surprinse un zîmbet batjocoritor, ca și cum ar fi vrut să-l întrebe : „De unde picași, nătăflețule ?“ Zise :

— Maică-sa ? ! Dacă vrei să știi, maică-sa e moartă de vreo patru ani... și-i îngropată în Bucovina. Doar dacă n-o fi înviat !

— Văd că nu-ți agreezi deloc colega..., observă Nica, dispus acum, din pricina supărării, să se ia la harță cu oricine.

— Colega ? Ah, Jeni ! Păi cum să agreezi o cutră ? răbufni cu o răutate adunată mai demult. Se răsuci însă spre ofițer, îmbunată : Du-te, domnule, acasă și zi mersi că ți-a luat-o altul înainte.

Balerina amuți și își reluă mersul chinuit în direcția bulevardului. Dezorientat de cîte îi fusese dat să trăiască și să audă într-un timp atît de scurt, Nica porni alături de ea.

— Locuiți departe ?

— Destul de departe.

— Îmi dați voie să vă conduc ?... Sînt cu mașina...

Balerina se opri și izbucni într-un rîs amar.

— Prost obicei mai aveți voi, bărbații ! Cît de greu înțelegeți sau vă prefaceți că nu înțelegeți că o femeie nu e întotdeauna dispusă să vă satisfacă poftele.

— Văd că șchiopătați... Vreau doar să vă duc cu mașina. Nu puteți să mergeți în halul ăsta...

— Pe urmă o să insiști să urci la mine... Că dacă nu-i Jeni, să-i ia Mimi locul, și, dacă nu-i Mimi, de ce nu te-ai mulțumi cu Lili ?...

— Vă dau cuvîntul de onoare... Sînt locotenentul Nica Valentin...

— Am făcut o întindere de ligamente și am dansat mai departe, chinuindu-mă, pînă la lăsarea cortinei.

— Eu vă sfătuiesc, domnișoară Neli...

— Visarion...

— ...să mă așteptați. În cîteva minute sînt aici cu automobilul.

Tînăra cedă și clătină aprobator din cap. Nica înțelese că numai durerea din picior o forțase să-i accepte propunerea.

— Să nu plecați !

O găsi pe domnișoara Neli Visarion în același loc și o ajută să se așeze pe bancheta din față. „Dacă ar ști domnul maior cu ce-mi pierd timpul !... Pentru ce mi-a dat mașina și un fond de reprezentare..."

— Vă rog să-mi spuneți unde să vă duc, i se adresă locotenentul după ce porni automobilul.

— Pe strada Morarilor. Locuiesc departe... În Pantelimon...

— Dacă o să mă ghidați, n-o să mă rătăcesc...

— Ia-o spre Pache Protopopescu !

Liniștea nopții, văzută prin parbrizul mașinii, îl aruncă pe Nica în muțenie.

— N-ai o țigară ?

Întrebarea răsunase intim și Nica, fără să-și dea seama, îi răspunse împrumutîndu-i tonul.

— Caută în buzunarul din dreapta.

Tînăra îl ascultă, găsi pachetul de „Carpați".

— Aprinde-mi și mie una, o rugă.

Trase ea mai întîi din țigară, apoi i-o fixă lui în colțul gurii... Fumau în tăcere, ca doi vechi amici.

— Poți să-mi dai adresa lui Jeni ?

— Ești chiar atît de *lulea* după dînsa ? îl întrebă Neli amuzată.

— M-am întors de pe front, minți el, iar un camarad, un afemeiat fără pereche, m-a rugat să-i transmit un mesaj.

— Să te cred ? îi puse fata motivarea la îndoială. Da' ce-mi pasă ? De ce nu te-aș crede ? Locuiește pe strada Lucaci, la numărul 193, etajul trei, apartamentul șase. Are și telefon, dar nu-i știu numărul...

Nica se prefăcu mirat :

— Îi convine să țină telefon ?

— De ce nu ? rîse ea potolit. Îi merge bine, roiesc fraierii în jurul ei ca muștele. Pot să jur că și tu ești unul dintre ei.

— De ce nu poți s-o suferi ?

— Pentru că nu-mi plac cutrele..., oamenii cu două fețe...

— Ce înseamnă cu două fețe ?

— Dragă, reacționă cu veselie balerina, nu ți se pare că pentru o simplă cursă cu un nenorocit de automobil, vrei să afli prea multe ?

„Poate că are dreptate, poate că am întrecut măsura, deveni Nica prudent. O trag de limbă ca o iscoadă a poliției. Dar ce altceva pot să fac ?"

— O să intrăm pe o stradă prost pietruită, îi atrase ea atenția. O iei acum la stînga.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare...

— Întotdeauna ești curios să afli amănunte despre o femeie cu care ai fi vrut să ai de-a face și sorții ți-au jucat un renghi ?

Așa cum îl prevenise tînăra, nimeri pe o stradă prost pietruită și mașina prinse a se balansa fără noimă pe arcurile sale uzate.

„O pană... și nenorocirea ar fi completă, se îngrozi Nica, să rămîn mască în drum !"

Domnișoara Neli îi ghici gîndurile și încercă să se disculpe :

— Ce să-ți fac ? Tu ai insistat... Dar nu mai e mult... Cînd te întorci pe front ?

— Am o permisie de o săptămînă... și poate, prin bunăvoința unui medic, să mai obțin una.

— Acum fă iar la stînga ! Așa... Am intrat pe Morarilor... pe dreapta o să vezi o casă cu două etaje... singura de pe toată strada... Acolo locuiesc, îl informă balerina, după care repetă pe un ton ocrotitor : Ascultă-mi sfatul, ferește-te de Jeni... Dacă te încurci cu ea, o să fie vai și amar de tine !... Oprește aici !

Nica îi execută porunca, frînă cu părere de rău. Ar fi dorit să mai zăbovească un pic în compania fetei. Coborî de la volan și trecu de cealaltă parte a mașinii, ca s-o ajute.

— Vrei să urc cu tine ?

— Nu ! i-o reteză ea. Poate altădată... În noaptea asta, nu. Treci pe la teatru, dacă-ți face plăcere. Cu o jumătate de oră înainte de ridicarea cortinei.

O clădire veche, solitară şi sobră, cu o dugheană de chimicale la parter, părea rătăcită printre căsuţele şubrede, gata parcă să se năruie.

— Totuşi să te conduc... Mergi greu.

— Mulţumesc, Valentin, ai fost drăguţ. Noapte bună !

Nica îi sărută mîna şi o urmări cu compătimire cum dispărea şchiopătînd în gura neagră a unui gang. Cîteva minute avu iluzia că balerina se va răzgîndi şi se va întoarce ca să-l invite sus, la ea, pentru a-i dezvălui ceva foarte important.

2

Ideea unei noi iniţiative îi veni locotenentului Nica în drum spre centrul oraşului, pe cînd străbătea cu viteză moderată Şoseaua Pantelimon. Toată povestea cu domnişoara Neli Visarion ţinuse o jumătate de oră... De miezul nopţii îl mai despărţeau vreo cincizeci de minute. Ce-ar fi să încerce marea cu degetul, dacă maiorul Medoiu tot îi hărăzise o neaşteptată noapte de aventuri cu Jeni Caliani ?... Ce-ar fi să treacă pe la uşa casei ei, ca orice „bărbat cu tupeu", pe deasupra şi rănit în amorul său propriu ? „Ce mi s-ar putea întîmpla ? se întrebă Nica. Cel mult să nu mă primească în casă. Normal... Doar n-o s-o găsesc singură în pat... «Nefericita» o fi avut de ales între un biet locotenent ca mine şi un căpitan." Dilema închipuită a femeii îi provocă rîsul. „Sau poate că o să-mi deschidă şi o să mă invite, contra una mie lei, în alcovul ei... Varianta asta mi-ar conveni de minune. Cînd mai prind o aventură amoroasă cu *fonduri de reprezentare ?*"

De fapt, ce-i cerea continuarea acţiunii ? Un pic de neobrăzare, în eventualitatea că Jeni Caliani, deschizîndu-i uşa, l-ar lua la rost şi l-ar face cu ou şi cu oţet pentru că a deranjat-o în miez de noapte.

Nica luă hotărîrea abia în momentul cînd ajunse la intersecţia străzii Traian cu Bulevardul Pache : viră deodată la stînga, astfel ca, urmînd linia tramvaiului 16, să ajungă la Hala Traian. De acolo pînă la locuinţa balerinei nu mai era decît un fleac.

„Ei da, e de datoria mea să-i prezint maiorului Medoiu un raport cu cap şi coadă, porni ofiţerul să caute argumente care să-i susţină iniţiativa. Nu m-am întîlnit cu balerina la teatru, dar iată !, am urmărit-o pînă-n pînzele albe, căci mi s-a părut... suspectă."

Un tramvai, venind din sens opus, alunecă pe lîngă „Topolino" şi Nica îşi încordă atenţia pînă ce se distanţară unul de celălalt...

„Suspectă, zici ? îşi reluă el firul gîndurilor. Ce-ai văzut suspect la ea ? Că... da... da... că a părăsit subit teatrul după ce tu, odată cu florile, i-ai transmis şi un salut din partea lui Peter... a fostului student din Cluj... Păi a şters-o în plin spectacol, minţindu-l pe maestrul Tănase. Nu-i oare suficient ca s-o declari suspectă ? Nu-i de datoria mea să încerc să fac lumină ? Nu-i de datoria mea deci să acţionez ? Poftim ! Acţionez..."

Trecu de Hala Traian şi, pe măsură ce se apropia de strada Lucaci, avîntul locotenentului scădea. Opri maşina sub coroana unui castan şi coborî de la volan mai puţin sigur pe intenţiile ce-l animau. Totuşi nu se răzgîndi. Păşi pe strada pustie şi întunecoasă, în căutarea imobilului cu numărul 193. Îl găsi fără prea multă bătaie de cap : avea patru etaje şi intrarea la stradă. De la nici o fereastră nu răzbătea vreo şuviţă de lumină, poate din pricina camuflajului, poate din pricina orei tîrzii. Nica traversă strada şi se opri la intrarea blocului : uşa era deschisă, iar scara luminată de becuri albastre, aproape chioare.

„Ei, şi-acum ce-ai de gînd, se întrebă el dramatic, dai cu zarurile sau nu ?" Intră şi începu să urce scara, călcînd abia auzit. Liniştea... liniştea atît de perfect instalată între etaje îl deranja cel mai mult, căci cu fiecare pas făcut tresărea îngrijorat să nu trezească pe cine nu trebuia. Ajunse, în cele din urmă, la etajul al treilea, asudat şi cu bătăile inimii accelerate, de parcă ar fi sărit cîteva trepte odată. Îşi trase sufletul, spunîndu-şi că încă nu era prea tîrziu să facă „stînga-împrejur". Se încăpăţînă totuşi să înainteze ; apartamentul şase era chiar lîngă scară. Ridică mîna să apese pe sonerie, dar descoperi uimit că uşa era întredeschisă. Presimţi necazuri şi-şi spuse că cel mai deştept lucru ar fi să o şteargă cît mai

repede. Setea de aventură se dovedi însă mai puternică, împinse ușa... Dincolo de vestibul, luminile erau aprinse, Nica intră, mînat parcă de la spate.

— E cineva aici ? întrebă cu o voce gîtuită de temeri sumbre.

Și pentru că avu impresia că își rostise întrebarea prea stins, o repetă ceva mai tare. Neprimind nici un răspuns, făcu pașii următori : înaintea ochilor i se înfățișă deodată un tablou care-l împietri : încăperea era întoarsă pe dos. Un hoț, sau poate altcineva, cotrobăise peste tot. Sertarele unui bufet imens erau trase și se căscau cu obiectele răvășite. Unul dintre sertare, plin de fotografii, fusese lăsat pe masă, lîngă o vază de cristal răsturnată din care apa se vărsase pe covor. Pînă și tablourile de pe pereți fuseseră mișcate... Tot plimbîndu-și ochii aprinși de noutatea descoperirii, Nica presupuse că și o percheziție făcută la sînge ar fi putut lăsa în urmă un asemenea dezastru. Dar în cazul ăsta, apartamentul ar fi fost sigilat...

Mai făcu trei pași : un glasvand larg deschis dezvăluia dormitorul scăldat în lumină. Își opri privirile pe patul străjuit de două noptiere și se întrebă dacă așternutul răvășit rămăsese nestrîns de dimineață sau, plecînd de la teatru, balerina trecuse pe acasă cu vreun client. Scotocitorii nu ocoliseră nimic ! Îmbrăcămintea din șifoniere zăcea de-a valma pe covor : rochii, pardesie, poșete, combinezoane, chiloți...

„Ce dracu' s-a petrecut aici ? se întrebă Nica din ce în ce mai surescitat de înfățișarea jalnică a apartamentului. Cine a avut răbdarea asta morbidă să cotrobăiască peste tot ? Ce dracu' a căutat ?" Lucrurile femeii azvîrlite de mîini nervoase peste tot nu-i spuneau nimic. Văzu ușa de la baie deschisă. Nu ezită să se apropie. Lumina ardea — și prin baie se scotocise. Reveni în dormitor, bîntuit de întrebări : „Ce să întreprind ? Să dispar ? Să rămîn pe loc și să-i telefonez domnului maior ? Să anunț poliția sau să las totul baltă, ca altcineva să descopere violarea locuinței ?"

În căutarea unui răspuns ideal, privirile îi rămaseră ațintite o vreme pe un imens tablou, un nud pictat în ulei, agățat deasupra patului. Nu era chiar o pictură de gang, cum nici femeia goală, întinsă pe canapea într-o

așteptare lascivă, nu era balerina. Se distingea lesne mîna unui pictor talentat și, probabil, dacă ofițerul s-ar fi urcat pe pat, i-ar fi aflat numele.

„Sfătuiește-mă ce să fac, i se adresă Nica, în gînd, nudului. Tu ești singura «ființă» care ai văzut ce s-a petrecut între zidurile astea... Hai, vorbește !"

Drept răspuns, auzi în spatele său glasul energic și autoritar al unui bărbat :

— Sus mîinile !

Nepricepînd nimic din ceea ce i se întîmpla, Nica nu schiță nici o mișcare. Și pentru că somația se repetă, vru să se răsucească. Auzi iar :

— Nu mișca ! Hai, hai, ridică mîinile odată !

Se supuse, în suflet cu un simțămînt confuz de buimăceală, de parcă altcineva și nu el ar fi fost ales să treacă printr-o încercare atît de ireală.

— Așa !... Acum întoarce-te... Nu lăsa mîinile jos !... Trag... nu glumesc...

Nica se răsuci încet, neliniștit și curios în același timp. În sfîrșit, văzu cu stupoare, la cîțiva pași de el, un bărbat care-și pusese în grabă, peste pijama, un halat de casă ; ținea în mînă un Walther. Printr-o absolut bizară asociație de idei, Nica își aminti de reclama purgativelor „Coprol", deși tipul în halat și papuci nu ținea în mînă o lumînare, ci un revolver. „De unde dracu' a răsărit ?", se întrebă Nica, încercînd să se regăsească pe sine. Din altă cameră ? Din alt apartament ? Îi vorbi jenat :

— Domnule, eu, precum vedeți...

— Știu... știu... știu ce vrei să spui. Că ești unul din „clienții" domnișoarei Jeni Caliani... Se vede, după cum arată casa... Ține mîinile sus !

Necunoscutul era un bărbat la vreo cincizeci de ani, cu un păr rar și cărunt. Nu mai apucase să și-l pieptene.

— Domnule, eu...

— Hai sictir ! îl repezi cu scîrbă necunoscutul. Tineri de vîrsta ta mor pe front, iar voi, aici, la căldurică, pîngăriți pînă și uniforma armatei... Nu vă dați îndărăt să jefuiți casele oamenilor !

Mintea ofițerului se lumină dintr-o dată. Nica își închipui că asta îi acorda dreptul de a-și lăsa mîinile jos, dar „pistolarul" îi porunci să nu facă vreo mișcare.

— Am anunțat poliția... Să știi.

— Doar n-o să mă țineți așa pînă la sosirea ei ! protestă Nica.

— Ba o să te țin !

Locotenentul închise ochii și își spuse înciudat : „Poftim, acum și poliția !... Și cu ce planuri m-a trimis maiorul la drum !" Brațele i se înmuiară și o durere surdă i se lăsă în mușchi. Făcu o nouă tentativă să se explice. Și de data asta dădu greș.

— Dacă ai avut atîta răbdare să întorci o casă pe dos, poftește și mai rabdă un pic.

— Bine, da' eu...

— Vorrba !

„Cine naiba m-a pus ? se mustra Nica din ce în ce mai înnegurat. De ce n-am stat cuminte în banca mea ? Cum o să mă explic ? Că am prins gust de aventură ? Cei de la poliție or să-i telefoneze maiorului Medoiu. Ce bine ar fi ca Jeni Caliani să-și facă apariția înaintea poliției ! Dar nici atunci n-ar fi prea clar ce-am căutat în locuința ei devastată..."

Într-un tîrziu, dinspre ușa deschisă se auziră pași, apoi vocea unei femei : „Domnule comisar... aici... Soțul meu e înăuntru". Intră mai întîi comisarul ; era în uniformă și, după ce îi aruncă tînărului ofițer o privire de om nemulțumit că fusese deranjat în fapt de noapte, își înălță chipiul și se scărpină în cap cu o vădită plăcere. Întrebă prostește :

— Deci ăsta e ?

— Ăsta..., răspunse omul cu arma. Femeia nu îndrăznise să se arate în sufragerie ; se mulțumi să se uite din vestibul la mîndrețea de hoț.

— Cum s-a întîmplat ? ținu comisarul să fie informat.

— Stăteam în pat și citeam. Știam că domnișoara Caliani nu-i acasă. Cînd, deodată, aud de sus pași de bărbat... al unuia singur. „Să știi că sus au intrat hoții !" i-am spus soției. A fost și ea de aceeași părere. Mi-am luat arma și...

— Aveți permis ? se interesă comisarul morocănos.

— Cum să nu... lucrez la Arsenal !

— Domnule comisar, rosti Nica rugător, dați-mi voie să las brațele jos.

Comisarul își ridică iar chipiul, să se scarpine în creștet, și numai după aceea satisfăcu cererea „infractorului". Fără să vrea, Nica scoase un suspin de ușurare.

— L-am surprins asupra faptului, mai adăugă omul cu arma. Nu mă așteptam să prind un hoț în uniformă de ofițer.

— Cam mișună în ultima vreme, zise comisarul, parcă scîrbit de acest adevăr.

„În ce m-am băgat ! își plîngea Nica de milă, observînd că lîngă femeie mai apăruse un reprezentant al autorităților — un sergent de stradă. Ce explicații o să le dau ?"

— În uniformă, hai ? ! răcni la el comisarul.

Locotenentul privi disperat în jur, poate-poate, va afla o scăpare. O auzi însă pe femeie alarmîndu-se :

— Să nu fugă, don' comisar ! Să nu sară pe fereastră !

— Dă-l dracului ! o liniști comisarul. Un' să fugă ? Cum ai ajuns aici ?

— O căutam pe domnișoara Caliani, răspunse Nica cu voce joasă.

— Se și vede.. Ai căutat-o în dulap, prin sertare... Bon ! Ia zi, cum ai intrat ? căzu întrebarea următoare.

— Ușa era deschisă și...

Comisarul îl străfulgeră cu ochii săi ușor bulbucați și-l repezi :

— Te bag în... ! Își aminti brusc că mai era de față și o doamnă. Vă rog să mă iertați... Zici că ai găsit ușa deschisă. Bă, pă cine iei tu la mișto ? Pă comisarul Berbecea ? ! Întoarse capul spre gardian și-i ordonă : Cătușele !

Totul se petrecu cu o repeziciune uimitoare. Nica rămase ca fermecat, cu ochii pe mîinile imobilizate de inelele de fier ale cătușelor. „Formidabil ! se minună el, de parcă ar fi fost vorba de altcineva. Cu ce iuțeală poate un om să treacă dintr-o situație în alta...".

— Umflă-l !

Gardianul îl împinse spre ușă, iar femeia, avînd acum pe chip o expresie de milă, se feri din calea lor.

— Mai port încă uniforma de ofițer ! protestă Nica, uitînd pentru moment că fusese totuși surprins în locuința balerinei, întocmai ca un răufăcător.

— Îți arăt eu uniformă ! îl amenință comisarul.

Locotenentul Nica se pomeni în mașina poliției — un Buick vechi — mult mai repede decît își închipuise. Gardianul rămăsese lîngă portiera deschisă, în așteptarea șefului. Șoferul, la apariția lor, nu se mișcă, părea că doarme. Nica se uită peste umăr, prin geamul din spate al automobilului : la vreo treizeci de metri staționa micuța mașină a maiorului Medoiu. Ce-i va raporta ? Simți întrebarea ca pe o arsură.

După un timp, veni și comisarul... Era furios și pus pe harță. Se trînti lîngă șofer, îl înjură, îl făcu leneș. „Pute locul sub tine !“ Șoferul, ca și cînd ar fi fost surd, nu scoase o vorbă ; porni mașina numai după ce-l văzu pe gardian așezat în spate, lipit de hoțul în cătușe.

— Bă, ofițerașule, își începu comisarul interogatoriul, cu ce paștele mă-tii ai intrat în casă ?

Nica, jignit, tăcu : erau prea multe urechi de față ca să-și dezvăluie identitatea de ofițer de informații. Un ghiont, urmat de vorba dură a gardianului : „Răspunde, bă, cînd dom' comisar te întreabă !“, îl determină să-și reconsidere hotărîrea.

— Cu un „ac“ de yale am intrat, mărturisi Nica.

— Bravo, bă ! își exprimă comisarul satisfacția. Bravo ! Auzi, bă, de la mine mai scapi cu viață, da' de la Curtea marțială, mai va ! Pentru uz ilegal de uniformă, ăia nu te iartă, băă ! Ia mai zi tu lui Mandea, de unde știai că curva nu-i acasă ?

— O urmăresc de mult, dom'le comisar.

— I-ti-ti ! se bucură polițaiul. Poate știi și unde-i dumneaei la ora asta ?

Gîndul că în curînd reprezentantul poliției va afla, în sfîrșit, pe cine pusese în cătușe, îl încurajă pe Nica să intre într-un joc ce începuse să-l dispună.

— Cum să nu... Un complice de-al meu, Tănase, zis Savantul, a atras-o într-un anume loc. Bineînțeles, contra una mie lei... Tarifu' !

— Nu cumva a atras-o într-un hotel ?

— Așa e, dom'le comisar ! trecu Nica la un ton familiar. Ai nimerit-o, șefule !

— Păi, cum paștele și grijania mă-tii să nu nimeresc ?! izbucni violent comisarul, întorcîndu-se cu fața spre tînă-

rul în cătuşe. Cum să nu nimeresc, bă, cînd domnişoara Jeni Caliani e moartă de mai bine de două ore ?... Într-o cameră de hotel, bă ! Sugrumată, bă ! Două mîini au sugrumat-o ! Eu zic că sînt ale tale. Aud ?

Locotenentului Nica îi scăpă un geamăt dureros şi socoti îndrituit tonul de biruinţă din glasul comisarului Berbecea :

— Hai, bă, recunoaşte !

3

Maiorul Medoiu îşi propusese să prindă cîteva ceasuri de somn în patul său de acasă. Norocul însă nu fusese de partea sa : numai ce se băgase în pat, gata să adoarmă, că telefonul — ah, blestematul ăsta de telefon ! — sună şi, astfel, auzi din gura ofiţerului de serviciu cel mai năstruşnic raport din cîte i-a fost dat să audă vreodată. Poliţia judiciară a Capitalei aducea la cunoştinţa Biroului 2 că, în noaptea ce se trecea, arestase pe un oarecare locotenent Nica Valentin, bănuit de a fi comis — nici mai mult, nici mai puţin — un omor premeditat. Victima — domnişoara Jeni Caliani, balerină la „Cărăbuş." După acest telefon mai avu nevoie de vreo zece minute ca să lămurească lucrurile. Situaţia însă îl sili să se îmbrace şi să se întoarcă în grabă la sediul Marelui Stat Major.

Îl găsi pe locotenentul Nica tras la faţă, impresionat de zigzagurile peripeţiilor sale nocturne... Zăcea stingher în fotoliu şi aştepta, ca un acuzat în boxă, verdictul.

— Susţii că ai călcat cu stîngu'..., sparse maiorul Medoiu tăcerea cu o voce sfătoasă. Nu împărtăşesc punctul dumitale de vedere. Uite, eu mă declar mulţumit de modul cum ai acţionat. Ai acţionat, ce-i drept, din instinct, dar instinctul nu te-a înşelat.

Sentimentul chinuitor de vinovăţie nu-i dispăruse; dori, de aceea, să fie lămurit.

— Nu vă supăraţi, domnule maior, nu ştiu cum trebuie să înţeleg binevoitoarea dumneavoastră apreciere.

— Datorită acţiunilor dumitale spontane, noi am aflat cu un ceas mai devreme că Jeni Caliani a fost... cum să spun... lichidată.

— Lichidată ?! zvîcni locotenentul surprins. S-ar putea deci deduce că între crima de la hotelul Bulevard şi locuinţa devastată a balerinei există o legătură.

— Aşa e...

Locotenentul se refugie din nou în tăcere, cu gîndul însă la întîmplările al cărui „erou“ fusese. „Aşadar, frumoasa balerină a plecat de la teatru în plin spectacol... După ce am trecut pe la ea şi i-am dat florile... din partea lui Peter, fostul student de la Cluj. Doamne, te pomeneşti că tocmai apariţia mea la teatru... i-a grăbit deznodămîntul...“ Vorbi tulburat :

— Dacă există o legătură între crimă şi scotocirea locuinţei, de ce vecinii nu m-au auzit decît pe mine ?

— Domnule locotenent, astea-s probleme ale poliţiei judiciare, îl readuse maiorul pe făgaşul preocupărilor lor. Aşa, mai putem să ne întrebăm, ce căuta dumneaei la hotel, cînd, în mod obişnuit, îşi făcea „meseria“ acasă ? Hai, du-te şi te culcă ! În ce mă priveşte, sînt mulţumit că automobilul a rămas întreg.

Maiorul rîse şi Nica îi interpretă rîsul drept o îmbărbătare. Se ridică, îşi îndreptă, din obişnuinţă, ţinuta şi vru să ia poziţie regulamentară. Medoiu îl opri cu un gest obosit şi-l conduse la uşă.

— Să te odihneşti ! îl mai îndemnă el la despărţire.

Sub apăsarea tăcerii care-i invadase cabinetul, privi în jur de parcă ar fi dorit să măsoare dimensiunea şi greutatea încăperii. Somnul i se risipise, oboseala de asemenea. Începu să se plimbe, fumînd fără contenire. Îi părea rău că-l expediase pe Nica la culcare ; poate că împreună ar fi izbutit să-şi răspundă întrebărilor ce-l năpădiseră. „Ce rol a jucat căpitanul Lantz în afacerea asta obscură cu balerina Jeni Caliani ? Să fie la mijloc o simplă coincidenţă ?“

Telefonul care-l lega de şeful S.S.I.-ului ţîrîi scurt.

— Te ştiam acasă, în pat, şi nu în „tranşeea“ de la *Mesteme,* îl luă Cristescu în primire cu o compătimire uşor ironică.

— Îţi pare rău că nu mă iei din aşternut ? i-o întoarse maiorul.

— Ascultă Costică, te superi dacă te rog, să vii la mine ? Sînt pe Roma... Aş trece eu pe la tine, însă nu pot, ţi-am spus că mareşalul n-are somn...
— Dacă-i o chestiune importantă...
— Hai, ia maşina şi vino ! Poate apare şi Anghelini cu vreo noutate. Te aştept...

III. Culise '42

1

Pe măsuţa rotundă, încadrată de trei fotolii joase, îmbrăcate în piele de culoarea castanei, abureau pe o tavă turcească din aramă trei ceşcuţe de cafea. Medoiu îşi scoase tacticos tabachera, bricheta, le aşeză la îndemînă ca pe nişte arme, apoi apropiindu-şi una din ceşcuţe, întrebă :
— Anghelini n-a venit ?
— Trebuie să apară, zise Eugen Cristescu, care şi la acel ceas de noapte era pus la punct, ca şi cum s-ar fi pregătit să patroneze o recepţie. Fuma şi se uita stăruitor la faţa palidă a lui Medoiu. Costică, băiete, se apropie ceasul adevărului...
— Cu cît se va apropia mai repede, cu atît va fi mai bine, opină Medoiu şi sorbi din cafea.
— Dar tu eşti militar...
— Militar eşti şi tu.
— Aşa e..., însă nu ca tine, stat-majorist. Tu, ca absolvent al Şcolii de război, poţi să treci oricînd de la comanda Biroului 2 la comanda unui regiment. Am dreptate ?
Medoiu nu prea înţelegea încotro bătea amfitrionul. Puse ceşcuţa înapoi pe masă.
— De fapt, tu ce vrei de la mine ? De ce lungeşti vorba ?
Eugen Cristescu îşi sprijinea capul de spătarul fotoliului, ducîndu-şi trabucul la gură cu o mişcare studiată. Zîmbi trist :

— Ce vreau ? Să-mi dai un pronostic, bineînţeles, ca stat-majorist ce-mi eşti. Ştii doar că îmi place să emit ipoteze, să anticipez posibile acţiuni. Spune-mi, la o adică, dacă rusul va izbuti să întoarcă definitiv frontul în favoarea sa, de cît timp crezi că va avea nevoie să refacă drumul spre fontierele apusene ?

Medoiu îi întîlni privirile, dar nu descoperi în adîncul lor nici un licăr de îngrijorare. Bărbatul din faţa sa, asemenea marilor profesionişti ai spionajului, ştia să-şi ascundă cu iscusinţă gîndurile, simţămintele. Întrebarea îi fusese pusă cu toată seriozitatea şi maiorul o tratà ca atare, deşi numai chef de conversaţii nu avea.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu. Informaţiile pe care le posed nu se deosebesc prea mult de ale tale. Într-un cuvînt, nu pot să mă hazardez în stabilirea unor pronosticuri. Tot ce pot să spun e că dinamica înaintării sovieticilor spre apus va fi direct proporţională cu acţiunile de deschidere în Europa, de către anglo-americani, a celui de-al doilea front. Vor deschide frontul în Franţa, aşa cum cere Stalin cu insistenţă, atunci şi drumul de la Stalingrad spre Brest va fi cu mult scurtat. Ceea ce va însemna, în mod sigur, şi scurtarea duratei războiului.

— După tine, cheia ar fi în mîna englezilor ?

În aşteptarea răspunsului Cristescu îşi înălţase sprîncenele.

— De pe acum se conturează două tactici politice faţă de forţa militară, în creştere continuă, a Rusiei sovietice... Medoiu făcu o pauză şi-şi încreţi fruntea, părînd că se străduieşte să-şi amintească ceva foarte important. Urmă, la fel de sigur pe opiniile sale ca şi înainte : Prima tactică e cea a lui Hitler, care, probabil, de-acum încolo nu va cere ostaşilor săi decît un singur lucru : să reziste, să macine forţele sovieticilor. Cea de-a doua tactică e a lui Churchill, în legătură cu data deschiderii celui de-al doilea front.

— Iar noi ?

— Bănuiesc că tu nu m-ai chemat la tine ca să discutăm ziua de mîine. Pînă atunci mai e, omule, şi vom avea mulţi morţi de îngropat.

— Nu crezi că într-o zi va trebui să discutăm și ziua de mîine ?... Pe neașteptate, Cristescu schimbă cursul conversației. Mă, tu știi în ce poveste m-ai atras ?

Înțelegîndu-i aluzia, maiorul Medoiu se revoltă :

— Ce înseamnă că te-am atras ? Cînd cățeaua nu vrea, nici cîinele nu poate... După întrebările tale dinainte, am impresia că Lisabona a început să te intereseze și pe tine, nu numai pe Gehlen.

— Cu o singură deosebire, se făli, voit copilărește, șeful S.S.I.-ului. „Ușierul“ de la Lisabona este al meu... marele meu secret... *rezerva* mea. Nu eu sînt pus în situația de a apela la serviciile lui Gehlen, ci el la ale mele. Eu posed „comoara“ și este de datoria mea s-o păzesc.

— Te cam întinzi la vorbă, coane Jenică !

— Așa e, recunoscu celălalt rîzînd. Văd că Anghelini întîrzie... Ascultă... te anunț că am intrat în contact cu „comoara“ mea de la Lisabona. *Doctorul Ring* este de acord cu operațiunea propusă de Gehlen.

— Pentru vestea asta îți mulțumesc. Pot s-o transmit și nemților ?

— Încă nu. Mai trebuie să primesc în trei-patru zile, de la Lisabona, un mesaj cu propunerile lui *Ring* privind securitatea operațiunii. Să-l înțelegem, e și capul lui în joc... Mă, în ce poveste m-ai băgat !

— Iarăși începi ? se supără Medoiu.

— Am în vedere balerina, preciză Cristescu cu o voce schimbată și cîtăva vreme își contemplă tăcut prietenul. Ți-am dezvăluit că-mi era agentă, dar adevărul întreg e altul : Jeni Caliani lucra, în același timp, și pentru scumpii noștri aliați, dumneaei fiind convinsă că noi nu-i cunoaștem secretul.

Maiorul Medoiu se învioră :

— Pentru cine mai lucra ?

— Pentru S D-ul lui Schellenberg. Direct pentru partidul lor.

— I-auzi, chiar pentru S D ?! Cum a ajuns să fie recrutată de naziști ?

— A fost în amor cu un legionar împușcat în '39, la răscruce de drumuri. Așa că recrutarea ei, prin mijlocirea legionarilor, a fost un fleac.

Eugen Cristescu îl rugă pe Medoiu să-l scuze pentru cîteva minute, se ridică şi se îndreptă spre toaletă, lăsîndu-l să rumege în voie informaţia. „Foarte interesant, gîndi maiorul. De existenţa balerinei noi am aflat de la Lantz, ca din întîmplare. Un lucru e sigur, — simpla pronunţare a numelui Peter a alertat-o, i-a grăbit, cum bine susţine Nica, deznodămîntul. Rezultă că Lantz şi-a calculat fiecare mişcare. Ştia că vom trece imediat la exploatarea unor date în legătură cu el, cu amorul lui din anii studenţiei. Deci, sîntem în faţa unui act deliberat. Se pune atunci întrebarea : dacă Nica n-ar fi luat iniţiativa de a trece pe la teatru, balerina ar mai fi sfîrşit atît de tragic ?"

Eugen Cristescu reveni în somptuosul său cabinet din eleganta vilă de pe strada Roma, transformată cu tot dichisul în casă conspirativă. Zise, de parcă acolo unde a fost să se uşureze ar fi făcut o importantă descoperire :

— Începe o nouă zi, bădie ! Se tolăni în fotoliu, bine dispus. Ei, la ce te-ai mai gîndit ?

Maiorul nu ezită să-şi exprime opiniile :

— Poate ar fi mai înţelept din partea noastră dacă ne-am replia, cît nu e prea tîrziu, din *Operaţiunea doctor Ring*.

— Ce te-a apucat ? izbucni Cristescu enervat.

— Dacă Lantz e omul lui Schellenberg, strecurat în aparatul lui Gehlen ?

— Mă, da-ţi merge mintea ! îl lăudă Cristescu cu o viclenie abia perceptibilă.

— Ce, tu ai crezut că mănînc pîinea statului degeaba ?

— Da, da, îţi merge, numai că tu, neştiind ce ştim noi, ajungi, fără să vrei, la o concluzie eronată. Ei bine, bădie, află că Gehlen, prin Lantz, şi nu numai prin el, ne-a făcut un „cadou".

— Glumeşti ?

— Aş !... Vorbesc cît se poate de serios. Lichidarea balerinei Jeni Chiţu zis Caliani, agentă a S D -ului, este „opera" specialiştilor lui Gehlen.

— Poate mi-e mintea obosită, se scuză Medoiu insinuant, dar tot nu înţeleg.

— Aşa obosită cum e, am încredere în ea. Îl mai ţii minte pe comisarul Rinderiu, cel care a anchetat moartea

suspectă a nemțoaicei de la „Athénée Palace", iubita ziaristului Radu Doinaș ? Tot el se ocupă și de cazul morții balerinei... A și stabilit că în camera 202 de la hotelul Bulevard, Jeni Caliani s-a întîlnit cu un neamț — deocamdată neidentificat —, care a sugrumat-o.

— Jenică, tu-mi ascunzi ceva !

Bănuiala maiorului spori voia bună a șefului S.S.I.-ului :

— Sigur că-ți ascund. Ce, parcă tu nu-mi ascunzi ? Însă eu, ca prieten devotat ce-ți sînt, te sfătuiesc să nu-ți încarci mintea cu informații de prisos. Destul că mi-o încarc eu. Nu uita că Jeni a fost și agenta mea, dar n-a bănuit nici o clipă că eu sînt la curent cu activitatea ei de spioană a SD-ului.

— „Opera" specialiștilor lui Gehlen ? Ce-au avut cu ea ?

— Balerina devenise o primejdie reală pentru agenții lui Gehlen, trimiși în țara noastră să asigure secretul *Operațiunii doctor Ring.*

Eugen Cristescu tăcu și maiorul înțelese că amfitrionul său îi acorda, ca într-o partidă de șah, timp de gîndire. Într-un tîrziu, declară :

— S-a făcut ! Îți iau în considerație sfatul : încetez să-mi încarc memoria cu informații inutile.

— Și bine-ai să faci !

— De un lucru sînt sigur acum... M-am legat la cap și te-am legat și pe tine.

Cristescu se înveseli iar :

— Tot răul e spre bine... Propunerea lui Gehlen ne-a picat la țanc, iar *Operațiunea Ring,* ți-o spun fără înconjur, va lucra, mai întîi de toate, în folosul serviciului meu. Bineînțeles, după ce tu îl vei retrage din acțiune pe misteriosul *căpitan Robert Iamandi.*

— Chiar nu știi cine e ?

— Ți-am dat o dată cuvîntul de onoare... Nici nu doresc să știu cine e. Merg pe mîna ta...

— E plină lumea de generoși ! Te împiedici de ei la fiecare pas, glumi Medoiu, uitîndu-se la ceas. Ei, o să plec...

— Mai stai puțin !... Anghelini trebuie să pice dintr-un moment în altul.

Medoiu se ridică anevoie, se întinse fără jenă și păru încîntat auzind cum îi trosnesc oasele.

— Nu vrei să citești Buletinele emisiunilor de radio ? Londra, Moscova, Berlin..., încercă totuși Cristescu să-l momească.

— Le am pe ale mele. Dacă Anghelini are ceva deosebit pentru mine, să-mi telefoneze. Îți mulțumesc, Jenică, pentru Lisabona... A, era să uit... Atașatul meu de la Ankara mi-a trimis o notă care o să te intereseze. Îți trimit o copie.

— Informație politică ?

— Politică pînă la un punct... Tatonări cu privire la un eventual nou guvern... fără domnul mareșal.

— Din care nu vor lipsi legionarii fugiți din țară și condamnați de Conducător la moarte ? ghici imediat Cristescu. Vezi cît de operative sînt serviciile lui Himmler de informații ? Deși războiul este în toi, dumnealor s-au și gîndit la consecințele, în România, ale înfrîngerii de la Don și Volga și prevăd o criză depresivă a mareșalului, o criză de conducere...

— Să vedem cu ce o să se întoarcă Luiza Văitoianu de la Rostock.

Eugen Cristescu îi aruncă maiorului o căutătură admirativă. Abia în momentul despărțirii, lîngă ușă, îi dezvălui :

— Mă, Costică, eu am încercat în cîteva rînduri s-o recrutez pe „Nebuna din Sărindar“ și n-am reușit. Tu, cum naiba, ai reușit ?

Pe figura obosită și chinuită de gînduri a maiorului se ivi o lumină ironică :

— Cu o femeie inteligentă trebuie să știi cum să stai de vorbă...

— Ah, asta era ? izbucni în rîs șeful S.S.I.-ului. Arta conversației !

Se despărțiră în spatele vilei, pe terasă, la ceasul cînd ziua prinsese a se îngemăna cu noaptea.

2

Eugen Cristescu rămase locului, cu brațele încrucișate, privind prin lumina cenușie a zorilor grădina zgribulită de răcoarea toamnei. Iedera ce îmbrăca în fiecare vară boschetul unde obișnuia să se odihnească se desfrunzea de la o zi la alta, dezvăluindu-și ramurile negre, de la distanță părînd niște fire de telefon încîlcite... Încurajat parcă de liniștea înconjurătoare, își eliberă gîtul din strînsoarea gulerului și a cravatei și începu să execute cîteva mișcări de gimnastică.

Se simțea bine și nu se grăbea să se întoarcă la masa de lucru. Înregistră ca pe un fapt oarecare că Anghelini, cel mai apropiat dintre consilierii săi, nu apăruse încă. Apoi se îndreptă spre scara ce cobora în grădină, se opri nehotărît la marginea ei, ascultînd tăcerea. Deodată, de parcă cineva l-ar fi somat, se întrebă dramatic : „Ei, și de-acum înainte... încotro, băiete ?" Se sprijini de o coloană a terasei, rămînînd cu ochii ațintiți în depărtări. „Probabil că istoria războiului se va împărți în curînd în două capitole distincte : înainte de Stalingrad și după... Ce-a fost am văzut și trăit. Dar ce va fi de-acum încolo ?" Neliniștea, frămîntările sale le considera îndreptățite și nu erau numai ale lui sau ale serviciului ce-l conducea, ci și ale mareșalului, de nerecunoscut în ultima vreme. Nesomnul îl slăbise, îi întipărise pe chip o paloare bolnăvicioasă. Cînd se enerva, obrajii nu mai luau culoarea jarului, ci deveneau liliachii. Ieri sau alaltăieri, la una din nenumăratele lor întîlniri din ultima săptămînă, mareșalul îl întrebase : „De cine trebuie să ne temem cel mai tare ?" „În primul rînd de aliații noștri", răspunsese el, șeful Serviciului secret, fără echivoc. „Cum asta ? se mirase conducătorul statului și înmărmurise cîteva secunde cu mîinile la spate, cu fruntea sus, ca și cum s-ar fi pregătit să înfrunte un nevăzut pluton de execuție. Doar Hitler îmi apreciază personalitatea, politica, hotărîrile ? ! De cîte ori ne-am întîlnit, m-a ascultat cu respectul cuvenit, mi-a dat satisfacție în multe chestiuni." „Vă reamintesc că în două chestiuni majore pentru țara noastră a refuzat să vă dea satisfacții, în cea a Ardealului de Nord

şi a legionarilor, îi amintise Cristescu. Nu va pregeta să-i manevreze pe legionari după bunul său plac, dacă va simţi că aliatul român şovăie sau manifestă nemulţumiri grave sau şi-a pierdut încrederea în victoria finală." „Oare şi-a pierdut cineva încrederea în victoria finală ? Istoria unor războaie victorioase menţionează multe bătălii pierdute." Ascultîndu-l ca întotdeauna, cu luare-aminte, Cristescu îşi dăduse seama că mareşalul, în ciuda unor evidenţe, a Buletinelor informative, era încă departe de a se împăca cu ideea că la Stalingrad maşina de război germană, după o înaintare spectaculoasă, se împotmolise, prevestind o cotitură dramatică a războiului din răsărit. De la Nistru şi Odessa şi pînă în adîncul stepei cubane, mareşalul jucase prea multe vieţi de ofiţeri şi soldaţi români pe cartea lui Hitler, ca să poată acum, cînd catastrofa de la Stalingrad se conturase, să recunoască adevărul. Războaie victorioase cu bătălii pierdute ! Pradă deprimării, „cîinele roşu" — cum îl porecliseră foştii săi camarazi — căuta în istorie argumente, ca pe nişte colace de salvare. Într-adevăr, la o judecată sumară, argumentele păreau în favoarea sa : aliatul pierduse bătălia Moscovei, cu toate astea, în primăvară, ca şi în vară, găsise forţele necesare organizării unor uluitoare ofensive care i-au împins trupele la Volga şi la poalele Caucazului. În această ordine de idei, dornic de a se îmbărbăta pe sine, mareşalul îi dezvăluise o relatare a generalului Hauffe : „În cîteva rînduri mi-a dat de înţeles că oamenii de ştiinţă germani au pus la punct arme secrete cu o putere de foc şi de distrugere nemaiîntîlnite... Eu cred în capacitatea de invenţie militară a savantului german". Făcuse o pauză, ca apoi să-l întrebe, privindu-l ca pe un om de la care aştepta confirmarea ultimelor sale speranţe. „Nu deţii vreo informaţie cu privire la armele secrete germane ?"

De-a lungul celor doi ani de colaborare, Eugen Cristescu se învăţase să-i înfrunte cu stoicism crizele de nervi, de orgoliu, fulgerele acuzatoare ale ochilor de culoarea oţelului. De aceea nu-i fusese teamă şi-i amintise că încă din ziua cînd îi urmase lui Moruzov la şefia Serviciului secret, el, mareşalul, îi interzisese la modul cel mai categoric să desfăşoare acţiuni de spionaj şi contraspionaj pe teritoriul Germaniei. „Nu vreau să

trezim suspiciuni în tabăra aliatului, îi impusese el atunci cu toată autoritatea cazonă de care era capabil. Vreau ca Hitler să aibă în mine o încredere mai mare decît în Horthy. Numai faptele mele și ale statului pe care-l conduc vor mai putea să șteargă din memoria führerului politica duplicitară a lui Carol al II-lea. Odată încrederea cîștigată, Hitler va recunoaște eroarea Arbitrajului de la Viena și ne va reda Ardealul de Nord." „Domnule mareșal, vă aduc respectuos la cunoștință, am încălcat această directivă și sînt gata, dacă veți socoti de cuviință, să suport consecițele de rigoare. Dar, datorită acestei încălcări, astăzi sînt capabil să răspund la întrebarea dumneavoastră. Da, în Germania se întreprind cercetări în vederea realizării unor arme secrete." „Ei vezi ? se bucurase pentru o clipă mareșalul și, reanimîndu-se, continuase : Chiar dacă ne retragem de la Stalingrad cu două-trei sute de kilometri, noi tot în interiorul teritoriului inamic sîntem ! Va mai trece o iarnă, va veni o nouă primăvară... Așadar, Hauffe n-a mințit. Știi, domnule Cristescu, în ciuda informațiilor dumitale care susțin contrariul, eu cred că anglo-americanii doresc ca noi să cîștigăm războiul împotriva Rusiei sovietice..." „De unde trageți această concluzie, cînd toate rapoartele politice și militare pe care le primesc — din surse sigure — atestă fără contenire întărirea coaliției antigermane, apariția și dezvoltarea unor noi raporturi interstatale în cadrul a ceea ce ei, în ultima vreme, numesc Națiunile Unite ?" „De unde trag această concluzie ? Dintr-o simplă apreciere militară... Nu se grăbesc să deschidă cel de-al doilea front... Nu se grăbesc să sară în ajutorul rusului cu forțe militare... Și cred că le-ar fi mai pe plac să încheie o pace cu noi decît să ducă pînă la capăt o alianță cu bolșevicii..."

Eugen Cristescu simți nevoia unei țigări, își aminti însă că pachetul rămăsese pe măsuța din birou. Nu se clinti din loc ; stătea cu brațele adunate la piept, în aerul rece al dimineții, fascinat parcă de geneza unei noi zile de toamnă.

Îl lăsase atunci pe mareșal într-o dispoziție mai bună decît îl găsise, ca, după două-trei ore, acesta să-l caute din nou, să-l ia la rost cu alte întrebări. Da, energicul

mareşal era la ceasul cînd avea nevoie de speranțe și iluzii, iar el, Eugen Cristescu, prin structura și prin profesiunea sa, numai negutător de iluzii nu îi era posibil să fie...

„Mareşalul nu s-a înfuriat că nu i-am respectat directiva, se gîndea el, observînd cum grădina se luminează pe toată întinderea. Ce s-ar fi întîmplat dacă i-aş fi dat ascultare şi n-aş fi iniţiat nici o acţiune de spionaj pe teritoriul Germaniei ? Situaţia dramatică de pe front ar fi făcut astăzi casă bună cu o criză de informaţii..."

Nu-l ascultase pe mareşal în toamna lui 1940. Ce-i drept, lichidase agenturile mai vechi, iniţiate şi organizate încă de Moruzov, dar întemeiase altele, sub alte acoperiri. Şi, astfel, în ciuda ordinului semnat de conducătorul statului, nu încetase nici o clipă să spioneze aliatul, oriunde i se oferea prilejul sau acolo unde socotea de cuviinţă, fără a-şi face din actele sale probleme de conştiinţă. Ce-i drept, în chestionarele trimise unor agenţi din Germania sau din Franţa ocupată nu figura nici o întrebare privitoare la armele germane secrete, ceea ce nu însemna că nu se află în posesia unor informaţii preţioase. Pe ce căi ? Ei, asta ţinea de o altă poveste, care, dacă i-ar fi fost adusă mareşalului la cunoştinţă, i-ar fi urcat sîngele la cap, ar fi devenit „cîinele roşu" şi l-ar fi destituit pe loc, fără pic de milă. Îi mai ascunsese conducătorului statului un adevăr, că serviciul ce-l conducea închidea de mult ochii la activitatea intensă desfăşurată pe teritoriul ţării de principalele agenturi de spionaj ale ţărilor ce se constituiseră în coaliţia antifascistă. Cu unele din ele se găsea chiar într-un contact conceput cu multă migală şi ingeniozitate ; i se ofereau, în felul acesta, ca un soi de tribut, copii după principalele lor rapoarte sau i se remiteau informaţii de prim ordin, aşa cum au fost cele privind armele secrete germane. Tot pe o astfel de cale, i se atrăsese atenţia că prea desele expediţii ale geologilor germani în România erau legate nu de căutarea unor zăcăminte de petrol, de fier sau de cupru, ci de uraniu.

„Medoiu avea perfectă dreptate, îşi spunea Eugen Cristescu, urmărind să-şi limpezească ipotezele de lucru. Hitler îşi va vinde scump pielea şi va încerca şi pe mai

departe s-o vîndă pe a noastră... Da, aşa e. De aici şi necesitatea unei noi tactici şi strategii."

În aceşti ani de război, nu o dată îşi pusese întrebări în legătură cu perspectiva conflagraţiei. Operaţiunile din vară lăsaseră să se întrevadă, de fiecare dată, perspectiva victoriei. De-acum înainte, viitorul se întrezărea a fi sumbru, sub semnul unor eşecuri ireversibile. Nu cel de-al treilea Reich va patrona viitoarea conferinţă a păcii, aşa cum politicienii şi diplomaţii susţinuseră pînă mai ieri, ci, fără doar şi poate, Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Statele Unite... Potenţialul economic şi, în consecinţă, cel militar al coaliţiei antifasciste, aşa cum apăreau din rapoartele secrete ale unor agenţi, erau într-o continuă creştere. Necesitatea de a elabora deci, la nivelul Serviciului secret, o nouă tactică şi strategie de aici decurgea. Fără îndoială că şi opiniile şi mentalitatea mareşalului se vor schimba sub înrîurirea acestei perspective. „Vom asista, îşi spunea Eugen Cristescu, la o reactivare a lui Maniu şi Brătianu... Acţiunile lor vor lua cel puţin două forme majore. Prima, de exercitare a unor presiuni asupra mareşalului, cu efect politic şi istoric mai mult în viitor decît în prezent. Vor încerca, de fapt, să se delimiteze din ce în ce mai mult de politica lui Antonescu, pentru a apărea în ochii viitorimii curaţi ca lacrima. Apoi vor căuta cu o insistenţă din ce în ce mai accentuată contactele cu englezii şi americanii. Fără acoperirea mea, deci fără sprijinul meu, le va fi imposibil să-şi atingă obiectivul. Iar datoria mea va fi să-i ajut, prevăd că s-ar putea să se intensifice şi presiunile serviciilor engleze şi americane asupra mareşalului, asupra lui Maniu şi Brătianu. Iată deci o nouă ipoteză de lucru. Ce vor face nemţii, aliaţii noştri, în această etapă dezavantajoasă maşinii lor militare ? Vor deveni, de la un eşec la altul, în raporturile cu noi, din ce în ce mai suspicioşi. Ne vor bănui de neloialitate şi vor căuta, pentru a-şi atinge scopul, să adune probe, cît mai multe probe de neloialitate. Drept care, îşi vor reanima, la o nouă scară, agenturile din ţară, vor iniţia noi reţele de spionaj, căutînd şi reluînd contactele cu legionarii care s-au „cuminţit" din ordin sau care s-au dat la fund, tot din ordin... O a doua ipoteză de lucru s-a conturat aproape de la sine, se gîn-

dea el, privind, fără să vadă cum, în depărtări, cerul se aprinsese, vestind răsăritul soarelui. Mai există oare şi o a treia ipoteză ? Există. Nici comuniştii nu vor rămîne la actualul stadiu de activitate, mai cu seamă că desfăşurarea evenimentelor le confirmă tezele, aprecierile politice şi acţiunile curente. Vor fi încurajaţi nu numai de evoluţia războiului, ci şi de stările de lucruri din fabrici şi uzine şi, mobili cum sînt, vor căuta noi forme de luptă revoluţionară, atît împotriva regimului, cît şi împotriva aliatului german. Iar mareşalul, dacă va închide ochii la acţiunile ţărăniştilor şi liberalilor, nu va accepta să-i închidă la cele ale comuniştilor. Va ordona intensificarea represaliilor..."

I se făcu dintr-o dată frig, se zgribuli, simţea însă că aerul proaspăt al dimineţii îl ajută să se descurce mai uşor prin hăţişul numeroaselor probleme. „A treia ipoteză de lucru..., rosti abia auzit Eugen Cristescu. Poate cea mai delicată pentru mine. Pe de o parte, represaliile împotriva comuniştilor — desigur, Siguranţa le va patrona —, dar nici serviciul meu n-are cum să se delimiteze, deşi va trebui, căci pe de altă parte, ziua de mîine îi va aduce în mod cert pe comunişti în arena politică a ţării... Dacă stau bine şi mă gîndesc, este ipoteza care, împlinindu-se, îmi va hotărî soarta..."

Îşi aminti, fără să vrea, de o altă dimineaţă de toamnă. Asupra ţării se adunaseră nori grei. Carol II abdicase, generalul Ion Antonescu preluase mai toate prerogativele regale, instalîndu-se la cîrmă în fruntea unui guvern legionar. Memorabila toamnă a anului 1940... Zorile îl găsiseră discutînd cu Moruzov evenimentele curente şi de perspectivă. Presimţindu-şi parcă deznodămînul, acesta ţinuse să-i facă un instructaj complex. Printre altele, îl sfătuise : „Iscăleşte cît mai puţine hîrtii... Fii laconic în directive... În tot ce faci şi întreprinzi, să ai în vedere *ziua de mîine*. Nu lăsa în urma ta documente care se pot transforma în tot atîtea acte de acuzare..."

Înţelepte cuvinte ! Numai că fuseseră rostite în ajunul războiului... Al unui război, care, peste puţin timp, devenise mondial... Al unui război care luase forme absurde. Mai întîi şi întîi, această realitate incredibilă : armata română, aliată cu cea germană, pe care numai cu douăzeci

și ceva de ani în urmă o înfrînsese la Mărășești... În schimb, România în stare de război cu Anglia și America... Soldatul român dus în Răsărit, în situația de a lupta alături de soldatul maghiar, ocupantul Ardealului de Nord... Dar oare Franța împărțită în două — liberă și ocupată — nu reprezenta o realitate absurdă a acestui război ?... Dar atacul japonezilor la Pearl Harbor, la mii de kilometri de țara lor, nu părea de domeniul fantasticului ?

„Să ai în vedere *ziua de mîine !* auzi ca venind de departe glasul celui împușcat de legionari între zidurile Jilavei. Nu lăsa în urma ta documente care se pot transforma în tot atîtea acte de acuzare !"

Eugen Cristescu surîse în neștire și șopti pentru sine, ca și cum ar fi continuat cu marele său Maestru un dialog început de mult : „Îmi pare rău, dar de data asta, gîndindu-mă la ziua de mîine, n-o să-ți urmez sfatul. Am de gînd să las judecătorilor mei o arhivă cu documente pro și contra... La urma-urmei, Maestre, nu sînt decît un om ca toți oamenii, căruia destinul i-a hărăzit să conducă în vremuri tulburi un departament de stat... Și, cine știe, poate pînă la acel ceas al judecății, se va găsi cineva din umbră care să-mi facă un pui de bine și să-mi expedieze un glonț exact în inimă ! Se poate și așa, Maestre, nu crezi ?"

Printr-un bizar fenomen al simțului olfactiv, în nări îi ajunse un miros grețos de formol. (În toamna anului 1940, ducîndu-se la Morgă să vadă trupul neînsuflețit al lui Moruzov, se îngrețoșase nu atît la vederea victimelor masacrului de la Jilava, cît din pricina mirosului de formol.)

Părăsi cu pași mari terasa și intră în baie, să se stropească puțin cu apă de colonie. De acolo auzi țîrîitul telefonului, urmat de glasul secretarului de serviciu. Acesta veni apoi la ușă și-l pofti la aparat.

— Cine e, domnul mareșal ? se interesă Cristescu.

— Nu.

Încă de la primul cuvînt, șeful S.S.I.-ului îl recunoscu pe Arthur Tester, deși acesta nu i se adresase ca de obicei în germană, ci în engleză.

— Știam că nu dormi, că stai de veghe...

— De unde vorbești, bătrîne ? se interesă Cristescu pe un ton prietenos. Văd că nici tu nu ai somn.

— Sînt la mine.

— Mă mir... Ce cauți tu acasă la ora asta ? Sau ai lăsat totul la masa de joc ?

— Dragă Eugen, trebuie să-mi acorzi o întîlnire de afaceri.

— Nu băga groaza în mine, glumi șeful S.S.I.-ului. Ai pierdut ? Ai cîștigat ?

— Eu nu pierd niciodată !... Uneori vreau să pierd și nu izbutesc. Asta-i marea mea dramă. Ai mai pomenit așa ceva ? Trag banii la mine.

— Spre deosebire de alții, tu, ca orice evreu cu cap, știi ce să faci cu banii.

Interlocutorul de la celălalt capăt al firului nu era nicidecum evreu, iar acest amănunt-legendă din fișa nescrisă a unuia dintre cei mai sclipitori agenți-dubli din România ai Intelligence Service-ului îl cunoștea prea bine Eugen Cristescu.

— Așa e, dar uneori mai am nevoie și de sfaturile altora. Ești obosit, n-ai apucat să dormi ?

— Ai ghicit.

— Atunci culcă-te, odihnește-te ! îl sfătui Tester părintește. Eu nu plec de acasă. Cînd te scoli, dă-mi un telefon și vedem noi pe loc... Somn ușor !

După ce lăsă receptorul în furcă, Cristescu rămase cu gîndul la puținele cuvinte schimbate cu Tester. La orice oră l-ar fi sunat acesta, l-ar fi ascultat cu răbdare, oricare i-ar fi fost starea. „Iată un spion care, dacă-i va fi dat să supraviețuiască războiului și va fi convocat să compară în fața Istoriei în ziua judecării mele, ar depune, în mod cert, întru apărarea mea." Se luă însă de îndată la rost, supărat pe sine : „Ce poate să-mi treacă în dimineața asta prin minte ? ! Pînă la judecata de apoi a Istoriei, așa cum zicea Medoiu, mai e cale lungă... Și dacă ar fi numai lungă, n-ar fi nimic, mai e însă și a dracului de întortocheată."

În drum spre dormitor, își aminti de Codruț Anghelini, nu era pentru prima oară cînd nu se prezenta la întîlnire, mai ales că asta nu era dintre cele obligatorii.

3

Tolănit pe bancheta din spate a limuzinei, Eugen Cristescu se gîndea cu plăcere că nu peste mult timp se va întîlni cu Arthur Tester. Zîmbi ca şi cum acesta ar fi fost în stare să-i recepţioneze simpatia. De statură potrivită, rotofei, agreabil, Tester putea fi întîlnit peste tot : la Bursă, la Camera de comerţ, la Banca Naţională, la Banca de depozite şi scont al cărui bancher principal era, la bodega lui Dragomir Niculescu sau la Capşa, la Athénée Palace, unde închiriase un apartament destinat întîlnirilor galante, deşi devenise proprietarul unei somptuoase vile la Şosea. Mobil, volubil, surîzător, veşnic cu o ţigară de foi ce şi-o trecea ca un automat dintr-un colţ într-altul al gurii, le lega şi le dezlega pe toate cu o operativitate uimitoare. Uneori, şeful S.S.I.-ului se gîndea la Tester ca la un sportiv înzestrat de natură să realizeze cele mai dificile performanţe. „E un fenomen în materie de spionaj, îşi spunea Cristescu cu o sinceră admiraţie. Un spion cu performanţe unice !"

Într-adevăr, fără a fi trăit, pînă în noiembrie 1940, o singură zi în Bucureşti, Tester sau Arthy, cum îl alinta Cristescu, s-a adaptat într-un timp scurt la viaţa bucureşteană, tot într-un timp record a pus bazele unor afaceri rentabile, a ajuns consilierul neoficial al lui von Killinger în problemele româneşti, a scris în germană o carte intitulată pompos „Quo Vadis Anglia ?", a organizat rapid o agentură, a început să expedieze lui Himmler şi lui Heydrich ample rapoarte, şi-a măritat fata cu un avocat român, agent al Intelligence Service-ului, a devenit mîna dreaptă în chestiunile evreieşti a S.S.-istului Gustav Richter, a acceptat să fie şi omul de casă al avocatului Willy Filderman, unul dintre reprezentanţii obştei evreieşti din România... Cum să nu-l admire pe Arthy ? Nu era el, Cristescu, unicul său spectator ? Nu urmărea el zilnic, dintr-o „lojă" invizibilă, acrobaţiile pe sîrmă ale irezistibilului dr. Arthur Tester ?

Îl întîmpină chiar Arthy şi se bucură. Bancherul purta un halat de casă peste cămaşa albă, bine apretată, şi un papion negru la gît. Obrajii îi erau aprinşi, iar ochii uşor congestionaţi.

— Hai, intră, îl invită Tester în germană, în timp ce-i strîngea musafirului mîna. I-am expediat pe toți de acasă. Doar Puica-Țiganca e la mine, nu-și vîră ea nasu...

Era o chestiune care nu-l prea interesa pe Cristescu, căci printre servitorii credincioși ai amfitrionului plantase mulți agenți versați, încredințîndu-le o dublă misiune : spionarea lui Tester, dar și ocrotirea acestuia. Se lăsă luat de braț și condus într-un birou, poate cea mai retrasă și mai izolată încăpere a vilei. Pe marginea unei scrumiere zări fumegînd o țigară de foi. Tester se repezi s-o ducă la gură.

— O havană ?... Un coniac ?

Eugen Cristescu luă un trabuc, îl aprinse.

— Un „Courvoisier" aș bea cu plăcere.

— Da' ia loc, te rog...

Cristescu se așeză comod, picior peste picior, cuprinzînd dintr-o privire încăperea din care nu lipseau portretul lui Hitler și cel al lui Himmler. Tot printr-o fotografie își manifesta respectul și pentru mareșal : se afla pusă la vedere pe masa de lucru a bancherului, pe un frumos suport de marmură.

Tester se întoarse de la bar cu două boluri cu coniac. Unul i-l servi lui Cristescu, după care se așeză și el în fotoliu ; prin deschizătura halatului i se contura rotunjimea pîntecului.

— Cum vrei, să continuăm în germană sau s-o dăm în engleză ? întrebă Tester după ce își plimbă de cîteva ori trabucul dintr-o parte a gurii în cealaltă.

Cu mîna în care ținea havana, Cristescu ridică bolul cu coniac și-l duse la nas, adulmecîndu-i aroma dulce, amețitoare.

— Mi-e totuna... Tot ce te rog e să intri cît mai repede în fondul problemei că, zău, sînt în criză de timp.

— Nimeni n-are timp... Acum și tu... Parcă a dat strechea în toți ! La Legație e o...

— La care, la cea germană ?

— ...la cea germană, bineînțeles. E o atmosferă de înmormîntare. Probabil că știi asta... Ascultă, ca să intru direct în subiect, ai cumva în legație un om cu indicativul *Frantz* ? Dacă da, te avertizez că-i în primejdie.

Cristescu duse din nou bolul la nas, ca şi cum ar fi vrut să-şi ascundă faţa.

— Nu ştiu ce hram poartă acest *Frantz* în legaţie, dar, ţi-o repet, e în pericol.

— L-au mirosit ? se interesă şeful S.S.I.-ului cu o voce neutră, din care nu reieşea dacă îl cunoştea sau nu.

— Este suspectat că scoate din legaţie documente secrete... N-au încă probe, de aceea pun la cale o capcană.

— Nu-i al meu..., dar tipul mă interesează. E căsătorit ?

— Cu o nemţoaică de origine poloneză.

— Nu, nu-i al meu, preciză din nou Cristescu cu o degajare destinată să-i întărească declaraţia.

Sorbi un strop de coniac, contemplîndu-l pe Tester ; sprîncenele groase, castanii, se arcuiau frumos deasupra ochilor foarte vii, dar obosiţi. „Şi-o fi dat seama că n-am fost sincer, că-l mint ? se întrebă şeful S.S.I.-ului. Nu-i un profan... Nu-i scapă nimic.“ Într-adevăr, *Frantz* figura în fişele sale şi era una şi aceeaşi persoană cu consilierul Schmidt Klaus. În urmă cu vreo doi ani, Schmidt, împreună cu soţia sa, Cristina, picase într-o cursă întinsă de... „americani“. Din ziua aceea, Klaus, ajutat de credincioasa sa soţie, furniza unui agent „Ganken“ sub acoperirea de negustor de vite din Suedia, documente de mare importanţă. Klaus, alias *Frantz*, nu ştia însă că „suedezul“, era, în realitate un român, ofiţer al S.S.I.-ului. Într-un timp scurt, sursa *Frantz* se dovedise a fi de mare valoare, căci furniza cu precădere informaţii vizînd politica economică şi militară a Reichului în Balcani.

Ca să-l îndepărteze pe Tester cît mai mult de tema *Frantz*, Cristescu zise bine dispus :

— Fii atent, Arthy, să nu ţi se plaseze tot felul de informaţii-momeală !

— Mulţumesc, Jenică, rosti amfitrionul în româneşte şi reluă în germană : Ce să fac ? Zi şi tu ! Mi-e milă de agenţii pe care îi ştiu în pericol de moarte.

Cristescu îşi aminti de gîndurile care-l frămîntaseră dimineaţa, pe terasa vilei sale, înecată de negurile toamnei, şi-i aruncă întrebarea :

— Da' tu, Arthy, te-ai gîndit vreodată la primejdiile de moarte care-ţi dau tîrcoale ? Te-ai gîndit vreodată cum o s-o sfîrşeşti ?

Tester îşi jucă trabucul şi, fără a se arăta cît de cît tulburat de discuţie, replică :

— Dar tu ?

— Da, bunul meu Arthy, m-am întrebat şi, uite, îţi mărturisesc cu toată sinceritatea, că ceva din lăuntrul fiinţei mele, greu de definit, refuză perspectiva plutonului de execuţie... Sînt sigur că, la capătul războiului o să rămîn în viaţă.

Tester rîse fericit, ca la aflarea unei veşti bune, aşteptate de mult. Mai sorbi din coniac şi, o clipă, căzu în visare, lăsîndu-şi capul pe spate, atît cît îi permitea gîtul lui scurt şi gros.

— *Mister Eugen*, i se adresă Tester, de astă-dată în engleză, pe un ton nostalgic, sînt un englez cu un arbore genealogic ciudat, cu ramuri răsucite în toate direcţiile... Cred că Imperiul britanic, de-a lungul sîngeroasei sale istorii, a plantat în colonii mulţi „arbori genealogici", binecuvîntaţi să dea unul şi acelaşi fruct — spioni în slujba Majestăţii Sale. Eu sînt un asemenea... fruct. Orice deznodămînt — fericit sau tragic — îl găsesc natural. Sigur că mi-ar plăcea ca la capătul războiului să trec pe la ghişeele băncilor londoneze şi helvete, să-mi adun averea şi să-mi trăiesc restul vieţii în pace şi belşug, scriindu-mi memoriile. Şi, cine ştie, poate că mi se va acorda şi un titlu de nobleţe. Să mă pomenesc Sir... Sir Arthur Tester... N-ar suna rău !...

Izbucni în rîs şi pîntecu-i sălta şi el satisfăcut.

Eugen Cristescu se simţi tentat, la un moment dat, să-l întrebe : „Arthy, dragule, cred că eşti singurul spion din lume care-şi cară copiii după el. De ce ? De ce n-ai lăsat-o pe Violeta în Germania, iar pe Mary în Anglia ? De ce le cari după tine, riscîndu-le şi lor viaţa ?" Renunţă, ştia dinainte răspunsul : „Nici că se poate un gir mai bun pentru un spion... cinstit !"

— Acum, cînd ştim cum vom întîmpina ziua de mîine, vreau să-ţi mai aduc la cunoştinţă două chestiuni, schimbă Tester subiectul, privindu-şi gînditor musafirul.

Ca întotdeauna, şeful S.S.I.-ului reţinu faptul că Arthy evita formula „Vreau să te informez".

— Berlinul, continuă Tester, îmi cere să-mi intensific activitatea, prin reţeaua mea, în rîndurile etnicilor germani. Vor, în mod deosebit, o analiză a stării de spirit în rîndurile tinerilor ajunşi la vîrsta încorporării, de asemenea, a lucrătorilor din fabrici.

— Cine-ţi cere asta ?

— Himmler în persoană.

Cele auzite nu reprezentau pentru şeful S.S.I.-ului o surpriză, însă insistenţa cu care conducătorii unor servicii naziste cereau, în ultima vreme, informaţii, rapoarte, sinteze în problema tinerilor saşi şi şvabi, cetăţeni ai României, da, reprezenta o surpriză, dezvăluind o latură nouă a problemei. Întrebă :

— Cum îţi explici acest interes ?

— Nu există decît un singur răspuns. Pînă mai ieri, *mein Führer* era convins că victoriile din sudul Rusiei vor însemna şi încheierea războiului, iar astăzi e pe cale de a înţelege că războiul nu-i decît la început... În consecinţă, va ordona în Germania noi mobilizări, ceea ce va adînci criza forţei calificate de muncă. Nu m-ar mira ca, într-o bună zi, să cheme în ajutor etnicii germani din România.

Eugen Cristescu îşi studia îngîndurat interlocutorul. Tester îi făcuse din nou dovada că, în activitatea sa de spion, poseda capacitatea de a realiza conexiunea unor informaţii, de a le înţelege într-o interdependenţă cu realităţile politice ale statului pe al cărui teritoriu acţiona. Îşi aminti iar de dimineaţa petrecută pe terasa vilei şi sublinie suspinînd :

— Înainte de Stalingrad şi după Stalingrad... Nu crezi că vom fi puşi, dragă Arthy, în faţa unei noi periodizări a istoriei actualului război ?

Părerea musafirului îl făcu pe Tester să zîmbească flegmatic, ca un „bătrîn lord" englez.

— Ei bine, Eugen, exact în spiritul unei viitoare periodizări, am mai fost rugat de către von Rittgen să încerc să aflu, prin legăturile mele cu românii, domiciliile unor foşti comandanţi legionari.

Şeful S.S.I.-ului nu-şi ascunse interesul :

— Cu o indicaţie precisă ?

— Starea de spirit din România..., opinii despre guvernarea lui Antonescu..., dacă întrevăd posibilitatea unei noi colaborări între legiune și mareșal. Dacă sînt interesați să-și refacă legăturile cu grupul lui Horia Sima de la Berlin...

— Asta-i tot ?

— Nu e destul ? zîmbi Tester amuzat de rezonanța întrebării interlocutorului.

Cristescu privi îngîndurat picăturile de coniac de pe fundul bolului : sclipiri pure ce se relevau ca niște nestemate irizate de razele soarelui care pătrundea în încăpere. Oftă cu gîndul la agenții lui Schellenberg din România. Acesta mai tatonase starea de spirit a legionarilor scoși în afara legii de cel care-i adusese în toamna lui 1940 la putere, dar acestea fuseseră simple tatonări de rutină... Acum se putea vorbi de o reactivare a legiunii în toată regula, urmărindu-se deci *ceva* în raport de *ceva*.

— Ți-au dat vreun tabel cu cei pe care să-i abordezi ?

— Încă nu, dar m-au anunțat că-mi vor pune unul la dispoziție.

— Cînd o să te apuci de treabă, dă-mi și mie un semn. Poate îți strecor și eu cîteva nume.

Cristescu goli paharul și vru să se ridice.

— Mai stai o clipă, îl opri Tester, punînd deoparte țigara de foi. Am și eu o rugăminte.

— Te ascult, Arthy.

— Dețin o informație cum că Berlinul inițiază în ce mă privește un test de control. Organizează-mi și tu ceva... să le-o iau înainte cu... devotamentul meu...

— Ai o idee ?

— Aș zice să-mi trimiți pe cap doi „agenți" ai Intelligence Service-ului care să încerce să mă contacteze. Fiecare cu o altă legendă, dar amîndoi să-mi propună unul și același lucru : să trec de partea patriei-mumă. După asta, dă-i de înțeles lui Richter că nu-ți place prezența a doi inși dubioși în jurul meu... că tu i-ai înhăța cu plăcere, însă te menții în espectativă, ca să-mi vezi comportarea. Bineînțeles, în clipa aceea, informația ta nu va mai avea pentru Richter nici o valoare, căci eu ți-o voi lua înainte. SS-istul o să-ți ●ară, probabil, să-i arestezi pe cei doi.

Însă pe mine, ce o să se întîmple după, nu mă mai interesează.

— Ei, asta-i ! sări Cristescu înveselit de ultima opinie a lui Tester. Ce-ar putea să se întîmple *după* ?

— Să înceapă Richter să te bată la cap : să-ţi ceară copii după declaraţiile celor „arestaţi", eventual să-ţi ceară aprobarea de a asista sau participa la interogarea „englezilor".

— Eşti un profesionist desăvîrşit, Arthy ! Îmi pare rău că trebuie să plec... Aştept să-mi dai şi mie o copie după raportul tău.

În drum spre ieşire, Tester începu să-i povestească, cu amănunte, picanta aventură avută nu de mult cu tînăra nevastă a unui moşier ramolit.

— Ce crezi tu că mă întreabă muierea, în timp ce se îmbrăca : „Cum mă plăteşti, în mărci sau în lei ?"

Cristescu rîse zgomotos :

— Păi nu eşti tu om de afaceri ?... Ei, şi cum te-ai descurcat ?

— Cum aveam la mine un teanc de mărci, i le-am băgat frumuşel în poşetă. Stai, stai, că n-am terminat... N-o să-ţi vină să crezi... O văd cum scoate banii şi începe să-i numere...

Numai după ce se văzu din nou pe bancheta din spate a limuzinei, Eugen Cristescu îşi dădu seama cît de reconfortantă fusese întrevederea cu doctorul Arthur Tester.

IV. După răpire

1

În cea de-a patra zi de la răpirea lui Radu Doinaş, maiorul Medoiu primi de la Sofia, printr-un curier special, un plic sigilat. Căpitanul Mihuţ, ataşatul aero de la Legaţia României în Bulgaria, se grăbea, aşa cum i se indicase de la Bucureşti, să raporteze rezultatele primelor sale investigaţii.

Încă de la prima lectură, maiorul Medoiu înţelese că truda căpitanului fusese inutilă ; îi ordonase să caute un

ac într-un car cu fîn. Ce-i drept, ataşatul militar îi semnala că la poalele muntelui Vitoşa, într-o somptuoasă vilă montană, locuia de mai multă vreme generalul Adolf von Strolheim, rănit pe frontul de răsărit şi decis să rămînă în Bulgaria pentru o lungă convalescenţă. Vila însă nu avea absolut nimic conspirativ în existenţa sa cotidiană, fiind deschisă tuturor celor care doreau să-l vadă pe „eroul de la Harkov". Raportul căpitanului Mihuţ se încheia cu inimoasele cuvinte : „Dacă e cazul, rog indicaţi urgent ce trebuie să întreprind pe mai departe" : „Nimic, căpitane !, îi răspunse Medoiu în gînd. Absolut nimic. Sîntem condamnaţi la aşteptare... şi încă la una răbdătoare... Mai întîi «startul» ce trebuie să-l dea conul Jenică, apoi răspunsul lui Brauner după expedierea ilustratelor..."

Indicînd clasarea succintului raport de la Sofia, Medoiu îşi spuse că o rază de speranţă tot mai există : avea în vedere vila consilierului Steltzer, pusă sub supraveghere chiar din noaptea dispariţiei lui Doinaş. Consilierul nu revenise la locuinţa sa bucureşteană şi, probabil, nici nu-şi va face apariţia pînă ce nu se va fi consumat epilogul răpirii lui „B-39".

Cîteva ciocănituri în uşă îl făcură pe Medoiu să-şi întoarcă privirile într-acolo. Ofiţerul de serviciu îl încunoştinţă că locotenentul Nica Valentin se prezentase la raport.

— Să intre !

Locotenentul rămase lîngă uşă, în poziţie de drepţi.

— Am onoarea, domnule maior !

Medoiu îl îndemnă să înainteze.

— Te ascult...

— Am ieşit la raport, deoarece, de pe urma aventurii mele nocturne, a rămas o chestiune în *suspens*...

— În *suspens ? !* Ochii încercănaţi ai maiorului se opriră, miraţi, pe chipul subalternului.

— E vorba de balerina Neli Visarion, colegă cu Jeni Caliani.

— Nu văd *suspensul ?*

— N-a fost abordată... Ziceam s-o mai caut... Poate aflu amănunte în legătură cu victima... Culisele unui teatru nu diferă prea mult de cele ale unui război din umbră.

Pe fața maiorului trecu o umbră de încruntare și Nica tăcu brusc, înghițind în sec.

— De ce ai tăcut ?

— Cred că Neli Visarion știe multe despre fosta ei colegă.

— Uitîndu-mă la dumneata, aș fi jurat că altul e motivul pentru care vrei s-o întîlnești. Îți place fata ?

— Pare altfel decît celelalte...

— Îmi pare rău, domnule locotenent. Îți interzic să te mai vezi cu ea. E o măsură provizorie... determinată de o misiune în pregătire

— Am înțeles, domnule maior ! răspunse Nica milităros și ieși.

După ce rămase singur, maiorul se ridică și trecu la harta operațiilor militare, acoperită cu un rulou ; îl ridică. Ochii i se îndreptară automat spre stegulețele înfipte dincolo de Rostov și Don. Nici o schimbare, situația era la fel de dramatică, din pricina ordinului lui Hitler : „Rezistați !" Astfel, führerul le răpise și comandanților români orice posibilitate de ieșire din impas. Cunoștea acest adevăr și înainte de a se ridica de la birou. De unde atunci, arzătoarea nevoie de a cerceta întruna harta ? Mai spera oare într-o minune ?

Cu gîndul la pierderile în oameni și în tehnică de luptă, Medoiu, abătut, lăsă ca ruloul să acopere iarăși harta. Începu să măsoare încăperea în lung și în lat, trăgînd cu sete din țigară. Îi veni în gînd comparația făcută de locotenentul Nica între culisele unui teatru și cele ale unei înfruntări din umbră. Își aminti de culisele Teatrului Alhambra, de seara cînd o cunoscuse pe Lisette Vrancea — stea printre stele. Cum, după un timp, mai mult datorită unei întîmplări, aflase că frumoasa cîntăreață și dansatoare lucra cu o sinceră dăruire pentru Intelligence Service împotriva Abwehrului și că în alcovul ei poposeau personalități germane, dar nu numai germane. Actrița trecea ușor din culisele teatrului în cele ale războiului din umbră. În prezent steaua stelelor figura și în fișierul Biroului 2 cu o poreclă aleasă chiar de ea — *Alunița*. „De ce tocmai *Alunița ?*", o întrebase Medoiu. Drept care ea, fără vreo prejudecată, își ridicase rochia, își coborîse chilotul de mătase naturală atît

cît să i se vadă o fesă parcă din marmură albă, pe care Dumnezeu fixase un punct negru : *o aluniță...*

Ofițerul de serviciu îi întrerupse din nou șirul gîndurilor :

— Domnule maior, postul de supraveghere de la Săftica transmite că la ferma baronului von Killinger are loc o reuniune, după toate aparențele cu caracter militar. Sînt prezenți șefii tuturor misiunilor militare germane din țară...

— Chiar și *amiralul Marea Neagră* ?

— Și el... A sosit cu automobilul direct de la Constanța.

— Colonelul Roedler ?

— Și el ! Și mai e prezent un personaj care vă interesează : consilierul Steltzer...

— Prezent la Săftica sau pe Zorileanu ? își trădă Medoiu, prin voce, interesul pentru noutatea informației.

— La Săftica.

— Cine-i de serviciu la punctul de observație ?

— Căpitanul Preda...

— Mulțumește-i din partea mea și comunică-i să fie foarte atent la mașinile care apar dinspre București sau Ploiești și dau tîrcoale fermei lui Killinger. Că-s românești sau germane, să-și noteze numerele. Oare de la consfătuire absentează reprezentanții R.S.H.A.-ului din cadrul legației ?... Să fiu ținut la curent.

Ofițerul de serviciu se retrase în vîrful picioarelor.

„Două noutăți pe aceeași tavă, medită maiorul. Consiliul convocat de Killinger, format exclusiv din reprezentanții Wehrmachtului, și surprinzătoarea apariție a lui Steltzer la Săftica ! Care va să zică, în toată această perioadă diplomatul, pentru a ușura misiunea lui Brauner, n-a părăsit țara, ci doar s-a mutat în altă parte."

Ridică receptorul și-l sună pe Cristescu, intrînd direct în subiect.

— Ai și tu informații în legătură cu consiliul de la Săftica ?

— Deocamdată numai exterioare, preciză șeful S.S.I.-ului, dîndu-i de înțeles că, pe căi știute numai de el, urmează să intre și în posesia unor informații din interiorul fermei.

— Ce crezi ?

— Ce crezi şi tu : Stalingradul ! Costică, şi acum, ţine-te, am o veste pentru tine... Din punctul meu de vedere, *Operaţiunea doctor Ring* poate să înceapă şi astăzi.

— Oho ! Bravo ! Îţi mulţumesc...

— Aşa că..., mai adăugă Cristescu, să n-avem vorbe : fără hîrtii, fără ciorne, fără arhivă. Mesajele, telegramele, odată descifrate, se ard sub directa ta supraveghere.

— Aşadar, expediez ilustratele ?

— Da ! Mai tîrziu o să ne întîlnim şi o să cădem de acord asupra unor amănunte. De la „B-40" ai vreo ştire?

— În cîteva zile o să fie în Bucureşti.

— Mă interesează cu ce noutăţi se întoarce de la Rostock. A, şi încă ceva... Spune-mi ce indică statisticile voastre în privinţa dezertorilor saşi şi şvabi din armata noastră ?

— O creştere anormală... Ajung în Germania, iar acolo sînt înrolaţi direct în trupele SS.

— Deocamdată îţi dezvălui doar atît : mai mult ca sigur că „aliatul", în chestiunea asta, o să ne „deschidă" un front... Cînd o să ne vedem, o să-ţi spun mai multe, încheie şeful S.S.I.-ului convorbirea. La bună vedere !

Medoiu se învioră dintr-o dată şi, de mulţumire, îşi frecă palmele de parcă ar fi încheiat cine ştie ce tranzacţie avantajoasă. Trecu la birou şi se apucă să schiţeze planul primului act al *Operaţiunii doctor Ring.*

2

— *Pot lua loc la masa dumneavoastră ?*

Locotenentul Nica îşi ridică privirile de pe coperta revistei „Signal" şi, reprimîndu-şi emoţia care de cînd intrase în local îl tot asalta, răspunse tot în germană :

— *Dacă nu vă deranjează guturaiul meu !*

Locotenentul îl recunoscu : aşa cum prevăzuse maiorul Medoiu, la întîlnire se prezentase maiorul Brauner în persoană. Corespundea întru totul cu „portretul" ce-i fusese schiţat în ajunul plecării.

Civilul se așeză de partea cealaltă a mesei și se recomandă :

— Sînt maiorul Brauner...

— Locotenent Nica Valentin.

— Onorat, domnule locotenent.

Se aștepta să surprindă pe figura plăcută a neamțului un semn de nemulțumire sau de nedumerire. „După povestea cu Lantz, oare Brauner se aștepta ca maiorul Medoiu să-și ia revanșa, trimițînd la întîlnire un locotenent ?" se întrebă Nica, atent la primii pași ai misiunii încredințate.

După obiceiul localurilor din Germania, Brauner chemă țalul așa cum ai chema un cîine. Comandă un schnaps, după care își fixă privirile pe fața tînărului ofițer român.

— Cînd și unde îl voi întîlni pe domnul maior Medoiu ? se interesă el cu firescul trecătorului care, căutînd o stradă, se adresează unui alt trecător.

— Sînt împuternicit să vă comunic că o asemenea întîlnire va putea să aibă loc numai după ce căpitanul Robert Iamandi va reveni la București.

— Ce tînăr sînteți ! observă Brauner cu o admirație nedisimulată.

— E privilegiul gradului de locotenent, răspunse Nica, ținînd seama de indicația maiorului Medoiu: „Să nu pierzi nici un prilej ca să-i amintești neamțului că stă la «masa tratativelor» cu un grad inferior. Chiar dacă n-o să se arate afectat, chestia, în cele din urmă, tot n-o să-i placă."

Chelnerul îi servi lui Brauner păhărelul de schnaps și-l întrebă dacă mai dorește ceva.

— Mulțumesc, nu... Așteptă ca țalul să se îndepărteze și continuă : Înțeleg foarte bine supărarea domnului maior Medoiu... Sînt însă convins că atunci cînd mă voi întîlni cu domnia-sa și îi voi expune motivele concrete care m-au obligat la o asemenea măsură, îmi va da dreptate...

Brauner ridică păhărelul, rosti tradiționalul „Prosit !" și-l goli pe jumătate.

— Unde se află ascuns căpitanul Robert Iamandi ?

— În România.

— Bine, dar...

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, domnule locotenent, îl întrerupse Brauner şi-i zîmbi prietenos. Că mesagerul nostru, căpitanul Lantz, a transmis comandantului dumneavoastră cu totul altceva... că Robert Iamandi ar fi în Bulgaria, la 45 de kilometri de Sofia... Îmi prezint respectuos scuzele de rigoare, dar şi detaliile acestea au făcut parte dintr-un plan de securitate a viitoarei operaţiuni.

— Domnule maior, doresc să vă previn că, deşi sînt ofiţer al Biroului 2, nu sînt la curent cu operaţiunea amintită. Domnul maior Medoiu spera ca, încă în noaptea asta, să aibă o întrevedere cu căpitanul Iamandi, iar mîine cu dumneavoastră şi astfel să se depăşească o anume etapă în relaţiile noastre.

O umbră de îngîndurare trecu peste chipul lui Brauner, cînd întrebă cu un glas stins :

— Domnul maior Medoiu e la Sofia ? ?

— Da, deoarece s-a încrezut în explicaţiile dumneavoastră.

— Mai devreme de douăzeci şi patru de ore nu putem organiza o asemenea întrevedere, preciză Brauner mîhnit.

— Comandantul meu va fi foarte afectat.

— Altfel n-avem cum ieşi din impas ! oftă maiorul. Vă rog să comunicaţi domnului maior Medoiu că sînt de acord cu condiţiile formulate... Trebuie încă în seara asta să-mi comunicaţi hotărîrea domniei-sale în următoarele două chestiuni : în raport cu noua situaţie creată, doreşte să se întîlnească cu Robert Iamandi la Bucureşti sau aici, la Sofia ? În ambele cazuri, am nevoie de un răgaz de douăzeci şi patru de ore ; dacă doreşte, pentru a cîştiga timp, să folosim cele douăzeci şi patru de ore de care dispunem pentru a discuta preliminariile viitoarei operaţiuni, îi stau la dispoziţie.

După o scurtă gîndire, Nica, cercetîndu-şi ceasul, propuse :

— Nu ne rămîne decît să convenim unde, cum şi la ce oră să ne revedem ca să vă dau răspunsul.

Maiorul Brauner se aplecă uşor peste masă şi-l informă :

— Locuiesc aici... camera 209. Aştept un telefon din partea dumneavoastră la ora 21. Veţi întreba : *Domnul Veselinov ?* O să vă răspund chiar eu. Dacă domnul maior

optează pentru varianta întîlnirii cu Iamandi la București, îmi comunicați : *Domnule Veselinov, firma mea este dispusă să cumpere cele o mie de oi.* Dacă optează pentru varianta întîlnirii cu el la Sofia, veți comunica : *Firma mea nu este dispusă să cumpere cele o mie de oi.* Iar dacă domnul maior Medoiu, acceptîndu-ne scuzele, va fi de acord să avem aici o întrevedere, îmi veți da de știre că, *în privința celor o mie de oi, firma dorește să mai trateze asupra prețului...* Ați reținut ?

— Da, domnule maior !

— Vă mulțumesc, domnule locotenent. Mi-a făcut plăcere să cunosc un tînăr ofițer al Biroului 2 al armatei române, care nu s-a lăsat nici o clipă intimidat de gradul interlocutorului său...

Locotenentul Nica scoase o bancnotă de 10 leva, o puse pe masă lîngă ceașca de cafea, își luă revista și, după ce salută, se îndreptă spre garderobă...

3

STENOGRAMA

convorbirii dintre maiorul (r) NICA VALENTIN
și scriitorul CORNELIU CARA

— extrase —

Corneliu Cara : **Nici nu aveți idee cît mă bucur că am dat de urma dumneavoastră.**

Maior (r) Nica Valentin : **A fost chiar o problemă? Doar sînt în evidența Asociației veteranilor ultimului război...**

Corneliu Cara : **Cred că fără ajutorul tovarășului general Belcea n-aș fi izbutit să vă găsesc.**

Mr. (r) N.V.: **După terminarea războiului, m-am retras în această comună de la poalele Făgărașului. Am devenit învățător, acum sînt directorul școlii generale... Mai am cîțiva ani și ies la pensie.**

Întrebare : **Ați avut, desigur, motive temeinice cînd ați ales această izolare...**

Răspuns : Aşa este. În nopţile lungi de iarnă, mi-am scris memoriile. Vreo două sute de pagini... le-am depus la Muzeul Militar Central, cu rugămintea expresă de a fi citite după...

Î. : M-aţi făcut curios. De ce această clauză ?

R. : Dintr-o anumită pudoare.

Î. : Socotiţi că am făcut bine că m-am consacrat cercetării vieţii dramatice a lui Radu Doinaş ?

R. : „Vieţii eroice" mi se pare mai potrivit. Şi cu asta, de fapt, am răspuns întrebării.

Î. : Precum ştiţi, familia maiorului Medoiu mi-a pus la îndemînă un carnet cu însemnări cifrate. Decodificîndu-le, am constatat că nu există nici o referire la episodul Sofia... De aceea m-am socotit un scriitor norocos cînd v-am aflat domiciliul. Doriţi să mă ajutaţi să luminez cîteva detalii în legătură cu misiunea dumneavoastră ?

R. : Dacă aceeaşi rugăminte mi-aţi fi adresat-o cu treizeci de ani în urmă, v-aş fi refuzat. Aş dori să fac o precizare : eu nu am cunoscut adevărata identitate a căpitanului Iamandi decît după terminarea războiului. Dar şi atunci, prea multe despre Radu Doinaş n-am avut fericirea să aflu.

Î. : Maiorul Medoiu v-a ales pe dumneavoastră să plecaţi la Sofia. A fost alegerea o simplă întîmplare?

R. : Nu. De rolul întîmplării ţin peripeţiile prin care am trecut în acea noapte cînd l-am condus pe Lantz pînă la „Cercul militar". Plecarea mea la Sofia n-a fost întîmplătoare... Eram singurul locotenent din preajma lui Medoiu care ştia bine germana... Întruchipam, la ceasul acela, exact ofiţerul de care avea nevoie.

Î. : Din puţinele documente cercetate în această problemă, n-am înţeles prea bine de ce maiorul Medoiu a complicat atît de mult momentul revenirii căpitanului Iamandi la Bucureşti. Ce-mi puteţi povesti în această chestiune ?

R. : Nici domnul Eugen Cristescu nu i-a prea înţeles tactica şi i-a reproşat foarte plastic : „Într-un submarin blocat pe fundul mării, nu-ţi risipeşti oxigenul şi energia cu mişcări inutile".

Î. : Totuşi maiorul Medoiu n-a ţinut seama de observaţia şefului S.S.I.-ului. Şi-a consumat energia şi oxigenul cu mişcări inutile. S-a deplasat la Sofia într-un moment cînd prezenţa lui era necesară la Bucureşti. Văd că zîmbiţi... De ce ? !

R. : Îmi cer iertare... Cum să nu zîmbesc? În seara cînd m-am întîlnit cu Brauner la cafeneaua „Grand Hotel de Sofia“, maiorul Medoiu era în ţară şi nicidecum în capitala Bulgariei.

Î. : Asta îmi place ! A fost deci vorba de o stratagemă ?

R. : Exact. Cu un scop clar : de a-l întărîta pe „aliat“, de a-l face să se simtă din ce în ce mai vinovat şi mai răspunzător pentru toate consecinţele negative ce puteau să decurgă în urma răpirii căpitanului Iamandi... Într-adevăr, vestea că maiorul Medoiu făcuse deplasarea la Sofia nu i-a căzut prea bine lui Brauner... iar cînd i-am mai comunicat la telefon că Firma mea este dispusă să cumpere cele 1000 de oi, mai să înnebunească, nu alta.

Î. : Staţi, staţi, domnule Nica ! Relataţi-mi mai pe larg cum s-au petrecut lucrurile în realitate.

R. : M-am despărţit de Brauner, el fiind convins că mă duc să mă întîlnesc cu domnul maior Medoiu şi să-i raportez cele discutate... Dar comandantul meu nu se afla la Sofia, aşa că n-am avut cu cine să mă întîlnesc. În schimb, m-am dus la ambasadă, unde mă aştepta ataşatul militar. De acolo am chemat Bucureştiul la telefon şi am vorbit cu maiorul Medoiu.

Î. : În clar ?

R. : Cum să vă zic ?... Nici în clar, nici codificat, în orice caz, într-o formulă stabilită la Bucureşti. Suna cam aşa : Am vorbit cu domnul ataşat aero, comandorul Ionescu — adică Brauner. Domnia-sa susţine că documentul — adică Iamandi — a rămas în ţară, că nu-l are asupra sa, la Sofia. Aşa că dacă sînteţi de acord, domnul comandor susţine că mîine seară, la Bucureşti, va face dovada că documentul se găseşte la arhivele „Flora“, unde l-a studiat. Maiorul a răspuns : „Foarte bine. Să-mi facă dovada...“

Î. : Lui Brauner i-aţi telefonat tot de la ambasadă ?

R. : Nu. De la un telefon public. Iar cînd a auzit pentru care dintre variante a optat maiorul Medoiu, Brauner s-a tulburat. Mi-a zis : „Vreau să vorbesc imediat cu patronul firmei." „Îmi pare rău, patronul meu refuză să vă întîlnească. Nu poate să vă ierte că i-aţi furat din turmă o oaie." Mi-a propus să luăm cina împreună, că doreşte să mai stea de vorbă cu mine. I-am răspuns că-i pot acorda, în holul hotelului, o întîlnire de cinci minute. Brauner era fiert, umilit că, fiind la Sofia, maiorul nu voia să-l vadă. M-a rugat din nou să intervin, să încerc să-mi conving şeful... că o să aştepte toată noaptea telefonul meu. Cam aşa au decurs lucrurile.

Î. : Tovarăşe Nica, v-am ascultat cu multă atenţie. Dar, dacă Braumer ar fi răspuns că Iamandi e la Sofia şi că poate fi pus imediat la dispoziţia maiorului Medoiu, ce curs ar fi luat discuţiile ?

R. : Păcat că maiorul Medoiu s-a prăpădit atît de timpuriu ! A fost un comandant foarte meticulos. Cînd elabora o misiune, îi studia toate aspectele, că erau majore, că erau minore... Lua în calcul toate consecinţele. M-a expediat într-un fleac de misiune, dar eram „înarmat" pînă-n dinţi. Deci, dacă Brauner mi-ar fi adus la cunoştinţă că Iamandi era la Sofia, trebuia să-i cer „aliatului" ca Iamandi să fie „depus" pe teritoriul ambasadei. Aveam ordin să nu abdic de la această condiţie.

Î. : Să presupunem că Brauner ar fi acceptat condiţia, cum aţi fi organizat întîlnirea acestuia cu Medoiu ?

R. : Mai întîi, urma să-i transmit lui Brauner mulţumiri din partea maiorului Medoiu. După aceea, mai trebuia să-i comunic că, din motive independente de voinţa lui, proiectata întîlnire nu mai putea să aibă loc, deoarece fusese chemat urgent la Bucureşti.

Î. : Însemna acest răspuns şi o eşuare a operaţiunii solicitate de F.H.O. ?

R. : Atitudinea maiorului Medoiu nu era altceva decît un avertisment sever dat părții adverse : Respectați-ne țara, uniforma, dacă doriți colaborarea noastră într-o operațiune care, juridic vorbind, nu se încadra în nici unul din acordurile S.S.I.-ului cu Abwehrul din România.

Î. : Totuși, ce l-a determinat pe maiorul Medoiu să facă atîtea „mișcări în plus“ ?

R. : Maiorul nu-i avea pe hitleriști la inimă, era de mult conștient că alianța cu Reichul lui Hitler va împinge țara într-un impas dramatic. N-a crezut nici o clipă că un stat care a dictat ciuntirea Ardealului poate să ne devină peste noapte prieten și să-și repare greșeala, făcîndu-ne dreptate. Apoi, să nu uitați că pe biroul lui poposeau toate rapoartele care semnalau incidente între trupele noastre și cele germane. Răpirea căpitanului Iamandi părea să fi pus capac la toate cele știute de el și mai puțin de alții. Procedeul l-a supărat din cale-afară. Adică îmi ceri o mînă de ajutor într-o chestiune primejdioasă pentru ambele servicii, iar tu intri în țară ca prieten și te apuci să-mi răpești un ofițer și să-mi lași în loc un neamț în uniforma armatei române... A ținut neapărat să descopere acel „culoar“ prin care agenții lui Brauner l-au răpit pe căpitanul Iamandi.

Î. : A izbutit ?

R. : Nu. Rezultatul l-a socotit a fi un eșec personal.

Corneliu Cara : Vă mulțumesc pentru tot ce am stenografiat. Înainte de a ne despărți, îndrăznesc să vă mai adresez o rugăminte — recunosc, nu prea cuviincioasă, dar n-aș fi scriitor dacă n-aș fi și „bolnav de curiozitate“. Vă adresez rugămintea de a-mi acorda privilegiul de a vă citi memoriile.

Maior (r) Nica Valentin : Mă onorează rugămintea dumneavoastră. Din păcate, nu vă pot satisface nici rugămintea, nici curiozitatea. Cine știe, poate că într-o zi... Mă bucur că v-am cunoscut.

4

— Domnule Doinaş, mi s-a adresat maiorul Brauner după o lungă tăcere, spuneţi-mi unde să opresc maşina...

— Aproape de Patriarhie e o staţie de tramvai, am răspuns fără să-mi iau privirile de la geamul automobilului. Camuflajul îngroşase întunericul şi, din pricina vitezei, mi-era imposibil să recunosc locurile. N-am izbutit să stabilesc pe ce „poartă" intrasem în Bucureşti. În stînga mea, Brauner manifesta aceeaşi politeţe exagerată care mă stînjenise în primele ore de după răpire.

— Domnule Doinaş, vă rog încă o dată să-i explicaţi domnului maior Medoiu logica acţiunii noastre. Ştim, l-am supărat mult. Sînteţi singurul în măsură să-l lămuriţi, să-l convingeţi că aşa-zisa răpire n-a fost un act gratuit. Îl rog să-mi accepte scuzele pentru încălcarea unor norme la care — e firesc — domnia-sa ţine atît de mult.

Am continuat să tac. Nici nu aveam ce să-i răspund. Eram mult mai interesat de recunoaşterea unor locuri care zburau învăluite în negură pe lîngă maşină : Parcul Carol ; Piaţa 11 Iunie. Ne îndreptam spre centrul oraşului.

— Îmi pare sincer rău că nu pot să vă las la Şosea, acolo de unde v-am „răpit", îşi exprimă maiorul Brauner din nou regretul pentru propria sa decizie tactică.

M-am întors supărat spre el :

— Domnule maior, nu ştiu cum au apreciat comandanţii mei răpirea — căci, vreţi sau nu — a fost o răpire în toată regula. Însă pe mine acţiunea dumneavoastră m-a jignit profund. Iar invocarea argumentului „scopul scuză mijloacele" nu m-a convins...

— Vă mulţumesc pentru sinceritate.

— Îmi pare rău că nu vă pot mulţumi şi eu pentru acelaşi lucru.

Indicasem staţia de tramvai de peste drum de Spitalul Brîncovenesc ; pînă acolo nici unul dintre noi n-a mai scos o vorbă. La coborîre, Brauner şi-a luat rămas bun cu căldură, eu i-am răspuns glacial. Am rămas deodată singur în noaptea bucureşteană. Tîrziu nu era, trecuse cu vreo zece minute peste ora opt. Staţia era pustie, umedă,

deprimantă. Dacă n-aş fi ştiut că, în curînd, va sosi un tramvai care mă va duce pînă la Bufet, de unde mă mai despărţeau circa o sută de metri de terasa „Flora", aş fi pornit-o brambura, pe jos. În general, mă stăpînea o stare confuză..., stare, care, în ciuda condiţiilor excelente şi a unui program intensiv de lucru asigurate de Brauner pe tot timpul ciudatei captivităţi, am resimţit-o aproape pe toată durata instruirii.

Eram în talie şi mi s-a făcut frig... mă pătrunsese un frig de toamnă. În cele din urmă a venit şi tramvaiul ; era pustiu ; m-am aşezat lîngă fereastră, urmărit de ochii bănuitori ai unui taxator în vîrstă. Probabil nu-i plăcea că sînt în talie. Plătindu-mi biletul, ochii aceia m-au lăsat în pace. Străbăteam un oraş rece, întunecat, dat parcă uitării de veselii săi locuitori. Restaurantele, cafenelele, cinematografele erau totuşi deschise. Firmele lor se distingeau palide în luminile camuflajului de război, o suferinţă de neidentificat plutea peste oraş, o suferinţă care, printr-o miraculoasă transfuzie, pătrundea şi în mine, mohorîndu-mă. Am început să doresc să ajung cît mai repede acasă. „Acasă" — culmea ! — fiind locul unde mă ţinea ascuns maiorul Medoiu.

Cînd am trecut prin dreptul cinematografului „Aro", mi-am amintit, pe neaşteptate, că singurele momente de reală relaxare trăite în ascunzătoarea pregătită de Brauner au fost cele din faţa unui ecran de dimensiuni reduse, instalat într-un salon, a cărui mobilă se reducea la două fotolii şi o măsuţă. Vizionasem, astfel, într-o cronologie didactică stabilită ad-hoc de adjunctul lui Gehlen, numeroase filme documentare realizate în capitala Portugaliei, oficial sau în taină, cu aparatul ascuns. Ideea de a mă familiariza din vreme cu istoria politică imediată a Portugaliei, cu atmosfera capitalei era ingenioasă, mai ales că „cineaştii" germani reuşiseră să surprindă pe peliculă aspecte inedite şi utile viitoarei mele misiuni, bineînţeles, dacă, după răpirea mea, aceasta ar mai fi avut loc. Desigur, nu toate imaginile ce se succedau pe ecran, proiectate dintr-o cabină improvizată, erau însoţite de coloana sonoră. Multe din ele apăreau şi dispăreau de pe dreptunghiul alb de pînză într-o tăcere profundă, creîndu-mi senzaţia că iau cunoştinţă de existenţa bizară a

unui univers în care oamenii şi mașinile lor vieţuiau în afara oricărui sunet. Fără sunet mi se prezentase şi un film-surpriză, întrerupt după primele secvenţe de vocea lui Brauner.

— Domnule Doinaş, clădirea asta nu vă spune nimic ?

— Absolut nimic !

— Adăposteşte legaţia română din Lisabona... Poftim, iată-l pe ambasador, pe domnul Cădere...

În scurt-metrajul acesta, cineaştii spionajului hitlerist introduseseră şi multe fotografii. În felul acesta, cred că nimeni din personalul legaţiei nu scăpase nefotografiat, de la portar şi pînă la frumoasa şi eleganta soţie a ambasadorului, surprinsă de operator într-un magazin de bijuterii.

În ciuda revoltătoarei răpiri, trebuie să recunosc că în cele cîteva zile petrecute într-o casă fără identitate, Brauner mă supusese unei ingenioase şi variate pregătiri psihologice. Ce-i drept, în Portugalia mai fusesem eu, dar, pe atunci, mintea mea de adolescent în formare reţinuse doar imagini disparate dintr-o ţară pitorească, scăldată într-o lumină ireală, inconfundabilă, creată de natura-mamă printr-un „procedeu tehnic“ unic : razele soarelui plus valurile Atlanticului, plus solul ce ieşea din Ocean şi-şi înălţa colinele într-un imens amfiteatru.

— Cu ce scop mi-aţi prezentat acest film ? îl întrebasem pe Brauner.

— *Operaţiunea doctor Ring* vă interzice să treceţi pe la legaţie, ceea ce o să vă întreţină în suflet curiozitatea de a vedea, fie şi de la distanţă, clădirea. Eventuala curiozitate v-a fost satisfăcută. Ba, mai mult, v-am familiarizat chiar şi cu figurile unor diplomaţi români. S-ar putea să-i întîlniţi pe stradă sau în vreun local. Ziaristului Petre Vifor, şeful biroului de presă, îi place să bată cîrciumile şi bodegile Lisabonei... Secretarul legaţiei şi soţia sa pot fi întîlniţi destul de des la Cazinoul din Estoril... O să vă mai prezint un filmuleţ.

Filmuleţul, realizat cu un aparat ascuns, debuta cu imaginea unei vile înconjurate de un zid înalt, ca apoi să-l aducă dintr-un plan îndepărtat într-unul mai apropiat pe Carol al II-lea, îmbrăcat într-un costum alb, de vară.

— Ex-regele locuieşte la Estoril cu frumoasa sa amantă, evreica Elena Lupescu... Sînt clienţii permanenţi ai Cazinoului.

Pe ecran a urmat o succesiune de fotografii, toate realizate în incinta Cazinoului. Elena Lupescu la ruletă... Elena Lupescu pe ringul de dans, cu un necunoscut... A urmat imediat explicaţia lui Brauner : „Partenerul ei e ambasadorul Marii Britanii. Ex-regele şi metresa sa nu lipsesc de la nici o agapă sau recepţie dată de diplomatul englez".

— Ce faceţi, dom'le căpitan, nu coborîţi ? Am ajuns la cap de linie.

Ochii bătrînului taxator deveniseră din nou bănuitori. Am coborît la un pas de parcul care tăinuia plimbările solitare stîrnite de întrebările grave, definitorii, ale unui adolescent, care, ca să fiu drept pînă la capăt, nu dusese lipsă de nimic, dar care, în frămîntările sale juvenile, se alia cînd cu Jean Cristophe, cînd cu Martin Eden şi chiar cu sărmanul Werther. Cîte îmbrăţişări şi sărutări timide sau mai puţin timide nu înmuguriseră sau nu se ofiliseră odată cu existenţa diurnă a parcului ? Iar acum, la adăpostul unui tufiş sau al întunericului, fără doar şi poate că sosirea mea era pîndită de un agent sau chiar de mai mulţi... Cineva trebuie să mă „culeagă" din drum... Cine oare ?

Brauner mă prevenise că trebuie să ajung în dreptul Terasei „Flora" exact în locul de unde el şi Karla mă tîrîseră, în urmă cu cîteva seri, într-o neaşteptată aventură. Am pornit-o într-acolo agale, pe sub teii şi castanii care se desfrunzeau cu fiece respiraţie mai violentă a toamnei. Mi se făcuse din nou frig, totuşi n-am forţat pasul. Trăiam intens bucuria unei libertăţi, ce-i drept, paupere... O libertate nu mai lungă de o sută de metri. Nu doream s-o risipesc dintr-o suflare. Eram încă liber... Nici Brauner, nici maiorul Medoiu nu mă flancau. Nici un zid înălţat de vreun serviciu de spionaj nu mă constrîngea. Eram chiar liber să fac ce vreau...

M-am mulţumit însă să trec cuminte pe sub coroanele copacilor, pierdut în gîndurile mele : constatam astfel cu amărăciune că anii de spionaj îmi devoraseră celulele nervoase şi îmi modificaseră psihologia... Alta îmi fusese firea cînd intrasem în joc. Mă întrebam tot mai des dacă

n-ar fi fost de preferat o tranşee vizibilă din linia întîi decît una invizibilă pe linia războiului din umbră. Sau dacă n-ar fi fost de preferat o moarte fulgerătoare, provocată de un glonţ vrăjmaş, decît una lentă, în condiţii mai mult sau mai puţin obscure...

Ultimul metru de libertate m-a adus în dreptul locului stabilit. M-am postat sub un castan, pe bordura trotuarului. Dinspre local răzbeau acordurile orchestrei... Mi-am amintit de Karla. Seara aceea cînd am dansat cu ea şi o strîngeam la piept se pierduse parcă în veşnicie.

Din ce direcţie se va ivi maşina maiorului Medoiu ? Dinspre Arcul de Triumf, dinspre Bufet ?

Auzeam în noapte tropotul cailor înhămaţi la trăsuri. Farmecul oraşului meu natal ! Tropote..., potcoave scăpărînd stele din dalele şoselei... Am închis ochii, trăind iluzia că acele tropote, din ce în ce mai apropiate, îmi dăruiau, în fine, birja cu care voi călători în universul dorinţelor mele... Deodată am auzit glasul atît de cunoscut al maiorului Medoiu :

— Urcă ! Da' mai repede !

Îmi şi deschisese portiera din spate. Am urcat în limuzină cu simţămîntul ciudat că plecam de sub un castan fermecat chiar în clipa cînd pentru mine trebuia să înceapă, poate, un basm ispititor. Numai ce m-am aşezat pe banchetă că Medoiu, mai nerăbdător ca niciodată, a trecut să mă chestioneze :

— Cum ai ajuns aici ? Cu o maşină ? Sau cu un alt vehicul ? !

I-am replicat supărat :

— Mă aşteptam, domnule maior, să mă întrebaţi ce mai fac, dacă sînt bine, sănătos !

S-a înfuriat întocmai ca un plutonier-major confruntat cu un răcan chiulangiu.

— Că eşti bine şi sănătos, văd... Cu ce-ai fost adus aici, cu o maşină ?

— Nu...

Mai tîrziu, după ce am rămas singuri în ambianţa conacului conspirativ, maiorul, arătîndu-mi o faţă devastată de oboseală, m-a rugat să nu-i iau în nume de rău impoliteţea.

— Hai, du-te şi fă un duş ! Între timp o să sosească şi domnul general Belcea. O să luăm cina împreună.

L-am ascultat cu docilitatea copiilor cuminţi, care pricep că, după joacă, nu se pot aşeza la masă fără să treacă mai întîi pe la baie. Sub biciuirea unui duş cînd fierbinte, cînd rece, am realizat că atît dispariţia, cît şi apariţia mea, operă a prestidigitatorului Brauner, iscaseră grave confruntări.

Şifonierul imens, greoi şi demodat, care făcea corp comun cu patul înalt, larg, construit pe un suport metalic, avea pe uşa din mijloc o oglindă ovală. M-am cercetat în apele ei şi am constatat că tristeţea nu-mi dispăruse din priviri ; ba, mai mult, se întinsese peste chip o mască pe care nimic nu mi-o va mai putea smulge. Imaginea n-avea de ce să-mi placă : faţa unui agent trebuia să fie la fel de mobilă ca a unui actor. Dacă maiorul Medoiu sau generalul Belcea m-ar întreba în momentul ăsta : „De ce eşti atît de trist, domnule Doinaş ?“ n-aş şti ce să le răspund. Dar tot uitîndu-mă la omul din oglindă mi-am spus că ar fi mai drept şi mai sincer din parte-mi să le mărturisesc şefilor mei că m-am săturat de spionaj, că ar fi mai nimerit să mi se găsească o altă ocupaţie, eventual să fiu expediat pe front. Mi-am amintit cum, în urmă cu doi ani, îmi imaginasem fuga dintr-o Europă în flăcări într-un continent uitat de război.

Am trecut în sufragerie : generalul Belcea şi maiorul Medoiu, amîndoi în uniformă, mă aşteptau lîngă căminul în care ardeau, într-o pălălaie incandescentă, cîţiva butuci de stejar.

— Am onoarea, domnule general !

Generalul mi-a întins mîna.

— Ei, domnule Doinaş, am fost îngrijoraţi..., îmi vorbi el, cercetîndu-mă cu afecţiune şi continuînd să-mi ţină mîna... Îngrijoraţi pentru că în primele douăzeci de ore n-am avut nici o explicaţie în legătură cu răpirea dumitale... Şi-apoi, ne mai întrebam cum vei fi reacţionat dumneata acolo, confruntat cu un act în aparenţă ilogic. Ce mai, acum ne bucurăm că eşti bine şi sănătos... că putem bea un şpriţ împreună.

Mi-a mai scuturat de cîteva ori mîna și m-a poftit la cină.

— O să mîncăm, o să vorbim...

Am mai stat în cîteva rînduri în jurul aceleiași mese, așa că ne cunoșteam locurile : generalul în capul mesei, maiorul în stînga sa, eu în dreapta.

— O țuică înainte, ce zici ?

Cina a demarat firesc, deci încet, discuția urmînd și ea aceeași cale.

— Domnule Doinaș, ești în putere să reconstitui tot ce ți s-a întîmplat ? se interesă generalul Belcea, în mînă cu un pahar de vin amestecat cu un jet de sifon. Reconstituirea celor petrecute cu dumneata este imperios necesară.

— De ce ?

— Pentru că agenții lui Gehlen au operat pe teritoriul țării fără să ne ceară încuviințarea sau să ne avertizeze. Nu știm dacă F.H.O.-ul, cu care noi nu avem nici un acord sau înțelegere, a mai executat vreodată operațiuni de tipul ăsta pe teritoriul nostru. Însă în mod cert este pentru prima oară cînd noi înregistrăm un act de imixtiune. Prin structura sa, serviciului condus de Gehlen îi este rezervat doar frontul din răsărit. Atît și nimic mai mult... Pe *abwehriști* îi controlăm... chiar și anumite rețele clandestine ale Gestapoului le ținem sub control cît putem. Iar acum sîntem obligați să ne întrebăm dacă domnul Gehlen n-a organizat mai demult o rețea sau dacă nu cumva, folosindu-se de așa-zisa *Operațiune doctor Ring,* urmărește organizarea unei rețele în țară.

— Domnule general, tare mi-e teamă că o să vă dezamăgesc, mi-am exprimat fără echivoc opinia.

— Orice amănunt își are valoarea sa, arătă Medoiu. Ca și în criminalistică, e bine, uneori, să determinăm *modul de operare.*

— *Modus operandis ?* am oftat, uitîndu-mă sceptic la figura mai mult obosită decît îngîndurată a maiorului. Ce țin minte ? Vila unde m-a condus Brauner, holul unde ne-am așezat la discuții. Tocmai începusem să prezint condițiile în care Biroul 2 ar accepta propunerea lui Gehlen... Mai țin minte că am fost servit cu un coniac.

— Karla Heldorf a fost şi ea prezentă la acest debut al tratativelor ? mă întrebă Medoiu, în timp ce îşi aprindea o ţigară.

— Nu, ea a urcat pe o scară interioară şi dusă a fost. Am avut impresia că în vilă, afară de noi trei, nu se mai afla nimeni.

— Pe urmă ?

Generalul s-a răsucit spre mine, părea că vrea să mă vadă dintr-un unghi mai favorabil ; ţinea şi el între degete o ţigară.

Am înălţat neputincios din umeri şi am zîmbit dezolat :

— Pe urmă ? Cînd m-am trezit...

— După cîte ore ? mă întrerupse maiorul, stăpînit de o nerăbdare agresivă.

— Nu ştiu... mi se luase ceasul de la mînă.

— Era ziuă ? Era noapte ?

Insistenţa maiorului mă indispunea, poate pentru că întrerupea cursivitatea raportului meu.

— M-am trezit într-un dormitor care nu spunea absolut nimic... Mobilă simplă..., săracă. Aducea cu o odaie improvizată. Nu mă dezbrăcaseră, doar cizmele îmi fuseseră trase din picioare. De fapt, uniforma mi-a amintit de Brauner, de Karla, de coniacul băut. M-am dat jos din pat. Era ziuă, dar n-am putut să-mi dau seama dacă era dimineaţă sau după-amiază. Atunci am descoperit că mi s-a luat ceasul... M-am apropiat de fereastră. Dincolo de ea, la un metru distanţă, un zid înalt fura toată lumina. Am dat să deschid fereastra, era ca bătută-n cuie. Aş fi putut să-i sparg geamurile... Ce rost ar fi avut ? ! Fereastra era zăbrelită pe dinafară.

— Uşi ? răsună întrebarea maiorului.

— Două... Una dădea în baie, cealaltă — încuiată.

Generalul mi-a făcut semn cu mîna că mă va întrerupe.

— Deci nu ştii cum şi cine te-a scos din vilă, cu ce mijloace ai fost transportat, cît a durat transportul ?

— În chestiunea asta nu pot să fiu cu nimic de folos... Intrînd în baie, am constatat că baia n-avea nici măcar un oberlicht sau vreun sistem vizibil de aerisire. Mă mai găseam în baie cînd s-a deschis cealaltă uşă şi a intrat Brauner.

— Îmbrăcat în același costum din ajun ? țîșni întrebarea lui Medoiu, ca dintr-un arc încordat.

— Da. S-a arătat la fel de prietenos și de ospitalier ca în Prusia. A început prin a-mi prezenta scuze, atît în numele său, cît și al lui Gehlen. Mi-a explicat că, printr-un oarecare căpitan Lantz, se afla într-un contact permanent cu domnul maior Medoiu. Răpirea, susținea el, a fost dictată de tehnici conspirative. Argumentele le-am socotit convingătoare, mai ales că în toate aceste zile am urmat un program variat de instruire, destinat să mă aclimatizeze cu viața politică, economică și culturală a Portugaliei. În cele din urmă, am ajuns la concluzia că oricare ar fi situația, metodologia instruirii merită atenție.

— Metodologia ? murmură generalul ca pentru sine.

Duse paharul de vin la gură, bău, apoi își tampona buzele cu un șervet.

— Zici că în tot acest răstimp n-ai reușit să-ți dai seama dacă te afli în țară sau peste hotare ? Ori nu ți-ai pus problema ?

— Ba mi-am pus-o, domnule general. Dar mi-a fost imposibil s-o rezolv. Am fost instalat, de la bun început, într-un spațiu închis, total neutru, imposibil de identificat și guvernat de atemporalitate.

— Și nemțoaica ?

Figura maiorului exprima o adîncă suferință, provocată de lipsa unor informații complete.

— Vă referiți la Karla ?... Ea a rămas la București, pentru a se înapoia la Königsberg... Totul fusese astfel organizat, încît să nu dau ochii cu nimeni altcineva decît cu maiorul Brauner. Fără îndoială, în clădire mai erau și alți inși, însă eu nu i-am văzut. Vă precizez : în acest răstimp nu mi-a lipsit nimic. Găzduirea mea fusese riguros pregătită — de la periuța de dinți și pînă la pijamale pe măsură...

— Pasta de dinți ? sări maiorul. Ce marcă ? Dar săpunul ?

— Germane, domnule maior...

— Cum a fost pregătită întoarcerea ?

Întrebarea mi-a fost pusă de general, care-mi urmărea cu atenție relatarea, deși, uneori, părea absent.

— Într-una din zile, ultima din captivitate, maiorul Brauner mi-a comunicat că a primit un mesaj din partea domnului maior Medoiu și că revenirea mea în București se va produce foarte curînd...

— Îți amintești, domnule Doinaș, dacă informația asta ți-a dat-o înainte de cină sau după ? E foarte important să-ți amintești, sublinie maiorul.

— De ce e atît de important ? am cerut să fiu iar lămurit.

— Pentru că nouă ni s-a servit informația că ai fost transportat în Bulgaria, la 45 de kilometri de Sofia. Iar noi, la Sofia, între orele 18 și 19, i-am transmis lui Brauner cererea noastră de a te întîlni.

Treptat, începeam să-mi dau seama că în jurul dispariției mele starea de încordare în relațiile cu partea germană atinsese un punct maxim.

— Ieri, mie mi s-a comunicat că-i vorba de revenirea mea în București. Atît... Și nicidecum de o întîlnire.

L-am văzut pe maiorul Medoiu luminîndu-se la față exact cînd mă așteptam mai puțin. M-a întrebat :

— Ei, bine, ieri ce program ați avut ?

— M-am sculat de dimineață... Ca în fiecare zi, gimnastica de înviorare am făcut-o împreună cu maiorul Brauner. După asta am servit, tot împreună, micul dejun... Brauner își propusese cîteva discuții — era de fapt vorba de o recapitulare — despre puterea de influență în mase a partidului comunist din Portugalia, forme de organizare a acestui partid.

Generalul Belcea a exclamat, nu fără o undă de ironie în glas :

— Iată cu ce se ocupă spionajul militar al F.H.O.-ului ! Nu-i de mirare că dețin și informații despre comuniștii români. Iartă-mă că te-am întrerupt.

— După micul dejun, m-am plîns de o migrenă. Rareori fac migrene... Brauner mi-a propus atunci să mă odihnesc. L-am ascultat, m-am întins în pat și am adormit. Din clipa asta nu mai țin minte decît că m-am trezit în cabina unei ambarcațiuni, cu Brauner lîngă mine. „Bună dimineața, domnule Doinaș, iată-vă din nou acasă !“ Buimac cum eram, am replicat : „Dar pînă acum unde am

fost ?" A luat un aer misterios şi glumeţ : „Cum unde ? Cu dumneavoastră nu se poate discuta decît în străinătăţuri..."

— Va să zică pe o ambarcaţiune...

— Ancorată lîngă un mal şi camuflată între sălcii. Era ziuă, către ora prînzului. Am băut o cafea foarte dulce.

— Glucoză ? exclamă Medoiu, a cărui faţă brăzdată de riduri se crispase.

— „A greşit-o bucătarul", m-a lămurit Brauner. După ce am băut cafeaua, m-am simţit excelent. În timpul prînzului servit tot pe „vasul-fantomă", adică fără alt suflet de om decît al nostru, maiorul Brauner mi-a adus la cunoştinţă că, după ce se va însera, va bate şi ceasul despărţirii, urmînd totuşi să debarcăm împreună, ca apoi, cu un automobil, să ne continuăm drumul spre Bucureşti. Ceea ce s-a şi petrecut.

Maiorul a avut un schimb de priviri cu generalul Belcea. Am auzit un oftat — era al lui Medoiu. Dădea din cap trist şi resemnat, ca unul ce alergase cu disperare să prindă hoţul şi tot efortul se dovedise inutil.

— N-ai identificat vreun detaliu care să ne ajute să localizăm unde ancorase nava ?

— Îmi pare rău ! am oftat şi eu. Doar atît, malul Dunării.

— Bine lucrat !..., recunoscu Medoiu fără plăcere.

— Dragă Medoiule..., sparse generalul Belcea tăcerea în care ne cufundasem, sînt de părere să nu-ţi mai baţi capul cu treaba asta... Pentru noi contează mai mult că Doinaş e aici, bine şi sănătos, că ştim de ce a fost răpit şi ne confirmă că a fost supus unui instructaj interesant, legat de *Operaţiunea doctor Ring*. E rîndul tău să-l pui la punct cu „filmele" tale.

Generalul şi-a întors privirile spre mine, m-a cercetat îndelung, cu căldură.

— Domnule Doinaş, o să te rog să aşterni pe hîrtie tot programul de instruire la care ai fost supus. Nu nominaliza, în loc de Portugalia scrie Turcia, în loc de *Operaţiunea doctor Ring* scrie *Faro*. Vreau să studiez programul acesta pe îndelete, iar în final vom distruge documentul.

A intervenit şi maiorul Medoiu cu precizarea :

— În cinci-șase zile s-ar putea, domnule Doinaș, să intri în acțiune... Într-o acțiune, din care am fi fericiți să te întorci acasă viu și nevătămat. Asta-i adevărul...

Mi s-a părut inutil a replica sau a pune întrebări. Pentru a ne scoate din impasul impus de tăcerea ce se așternuse iar, generalul ne-a îndemnat :

— Haideți să mai bem un șpriț !

5

STENOGRAMA

convorbirii dintre generalul-colonel (r) ȘTEFAN BELCEA și scriitorul CORNELIU CARA

(extrase)

Corneliu Cara : **În carnetul cifrat al regretatului maior Medoiu nu am găsit nici o însemnare privind** Operațiunea doctor Ring, **așa că din nou îndrăznesc să mă adresez dumneavoastră cu cîteva întrebări. Sper să nu vă supărați.**

General-colonel (r) Ștefan Belcea : **Vai de mine, de ce să mă supăr ? Repet, orice discuție, la atîția ani de la terminarea războiului, îmi face, dom'le, bine, îmi răscolește amintirile, încep să umblu tinerește printre ele, să le dau roată, să le stabilesc valoarea... Există o judecată a timpului, de fapt, a istoriei...**

Întrebare : **Cam în jurul cărei date a plecat Radu Doinaș în misiune ?**

Răspuns : **Înțeleg că dumneata te-ai lovit de foarte multe greutăți. Ehei, dacă ar fi existat un** Dosar doctor Ring **ți-ar fi căzut bine. Cred că plecarea lui Doinaș a avut loc cam la sfîrșitul lunii octombrie,.. Cam la vreo zece zile după ce s-a întors din captivitatea maiorului Brauner... Evenimentele s-au precipitat atunci. Îmi amintesc că i-am cerut lui Doinaș să-mi prezinte un amplu raport...**

Î. : Oare a fost păstrat ?

R. : L-am distrus cu miinile mele, bineînţeles după ce l-am studiat cu atenţie. Asta era regula jocului, trebuia s-o respect.

Î. : Cine a impus-o ?

R. : Şeful S.S.I.-ului. Mi se pare că v-am mai vorbit de aspectul acesta al operaţiunii. Doctorul Ring a fost un agent secret de rasă, lansat de Moruzov, manipulat mai tîrziu de Cristescu. Deci era al S.S.I.-ului şi reprezenta o piesă rară... Nu numai Brauner a luat măsurile de securitate în jurul operaţiunii, ci şi Cristescu. Miza pentru serviciul lui era mare.

Î. : V-a sărit în ajutor doar din spirit de camaraderie ?

R. : A, nu ! A sesizat însă că poate dobîndi UN CE profit din această acţiune. Şi n-a ezitat să rişte...

Î. : Cu folos ?

R. : După cîte ştiu, da.

Î. : De fapt, ce a urmărit Brauner prin răpirea lui Doinaş ?

R. : Pe de o parte instruirea lui Doinaş, iar, pe de alta, să preia controlul şi conducerea Operaţiunii doctor Ring.

Î. : În ce mod ?

R. : L-au smuls pe Doinaş de lîngă noi... şi l-au izolat. Unde ? Nu ştim. A rămas o enigmă. Am fost totuşi înclinaţi să credem că Doinaş a fost transportat în Bulgaria. Ce-au urmărit ei în continuare ? Să ne forţeze mîna, să ne aducă în situaţia de a-l instrui pe „B-39" în afara hotarelor ţării, sub directa lor supraveghere.

Î. : Cum trebuie înţeleasă această tactică a lui Gehlen-Brauner ? Ca un semn de neîncredere ? Ca un indiciu de vigilenţă reală ?

R. : Măsurile de vigilenţă erau justificate. În realitate, ascundeau neîncrederea în noi, dar nici Biroul 2 nu manifesta încredere în F.H.O.

Î. : De aici şi un anumit echilibru ?

R. : **Da. Vedeți, noi am dejucat tactica lui Brauner. Este meritul maiorului Medoiu, care n-a acceptat nici un moment tactica șantajului nedeclarat, cerînd respectarea unui principiu și silindu-l astfel pe neamț să bată în retragere. Ba, mai mult, l-a obligat să recunoască ideea că instruirea lui Doinaș era o treabă, mai întîi, a noastră, iar apoi una comună. Riscul era enorm pentru toate părțile participante la acțiune : Gehlen și Brauner își riscau viața... Biroul 2 risca un grav incident oficial cu diplomația Reichului, S.S.I.-ul risca să piardă în Portugalia o „comoară" de agent. Asta era realitatea.**

Î. : **Vă mai amintiți cîte ceva din raportul lui Doinaș după întoarcerea sa din captivitatea lui Brauner ?**

R. : **Cîte ceva, da... Vezi cum e treaba, instruiești un agent, dar, implicit, dezvălui un mod de instruire... Modul ăsta, pe care Doinaș, publicist de profesie, a știut să-l sesizeze și să-l descrie foarte bine. Posibilitățile materiale ale unui serviciu secret aparținînd unui stat mic sînt reduse, sînt sărace. Se va mulțumi cu formule clasice contrainformative îndreptate să-i apere securitatea și nu va iniția acțiuni informative pe spații mari... Doinaș mărturisea că după instructajul lui Brauner ar fi putut să scrie, fără nici o documentare în plus, o istorie a Portugaliei între cele două războaie mondiale, a apariției și consolidării regimului lui Salazar... Diafilme..., fotografii..., filme..., grafice..., expuneri... Totul sintetic, metodic... Cred că ar fi mai bine să aștern totul pe hîrtie și apoi să vă dau paginile scrise... Ce ziceți ?**

Corneliu Cara : **O, ar fi ideal !**

General-colonel (r) Ștefan Belcea : **Povestea Doinaș, printre altele, că i s-a prezentat un film cu membrii legației române de la Lisabona : apăreau pe ecran și atașații noștri militari. Desigur, fiecare surprins alt fel... Era o probă cum nu se poate mai elocventă că „aliatul" ne spionează peste tot... Ce fonduri și ce forțe umane trebuie să ai ca să desfășori o asemenea acțiune de supraveghere ! Ei, domnule Cara, și dacă prind poftă de scris, să te ții ! Voi coborî în Agora și te vei pomeni cu încă un concurent.**

PARTEA A DOUA

I. Aventura portugheză

1

Hotelul se numea „Tivoli“ şi era situat pe Avenida da Liberdade, o magistrală, în felul ei, unică în Europa, dacă nu chiar în lume. Nu l-am ales la întîmplare : am mai locuit, cîndva, aici, împreună cu tutorele meu. Şi m-a învăluit o bucurie nostalgică aflînd la recepţie că apartamentul 315 îmi putea fi pus la dispoziţie. Îmi plac coincidenţele, mai ales cele care redeşteaptă ecouri îndepărtate. Nimic schimbat în apartament... mobila, tapetul, draperiile, tablourile... Doar imensa baie suferise anumite modernizări.

Poate că tutorele meu n-ar fi inclus niciodată Portugalia în itinerarul călătoriei de-acum cincisprezece ani în Italia şi Spania, dacă n-ar fi fost un mare şi fidel admirator al lui Nicolae Iorga. Călătoria istoricului în Peninsula Iberică, povestită într-o carte, îl cucerise... Pe atunci, mă mai ţinea de mînă, iar îndemnurile sale de a mă extazia în faţa castelului São Jorge sau a Turnului Belém mă tracasau şi mă oboseau. Ceea ce mă tulburase cu acel prilej nu fuseseră palatele şi castelele şi nici alte monumente arhitectonice, ci fluviul Tejo, culorile sale nemaiîntîlnite, estuarul cu bizara sa denumire Mar da Palha *. Multe mai datorez tutorelui meu — pînă şi portugheza, pe care o vorbesc cam chinuit.

După ce mi-am scos lucrurile din valize şi le-am rînduit în şifonier, am trecut, ca pe vremuri, la fereastra larg

* Marea de Paie.

deschisă : în stînga şi în dreapta mea se întindea majestuoasa Avenida da Liberdade... Ca şi în trecut, minunăţia urbanistică a acestui bulevard m-a încîntat. Trei străzi paralele, despărţite prin alei cu palmieri, curgeau în sus şi în jos fără o prea mare justificare rutieră. Traficul, chiar şi atunci cînd printre vehicule se amestecau trăsuri trase de cai frumoşi şi nărăvaşi, nu era prea aglomerat. Pînă la trotuarul de vizavi erau cam o sută de metri, cît lungimea unui teren de fotbal. Băncile de sub palmieri te îmbiau la visare. Peisajul era paşnic şi odihnitor, învăluit într-o lumină solară ireală. Şi poate că i-aş fi acceptat pacea şi m-aş fi desfătat cu tihna ei, dacă Brauner nu mi-ar fi dezvăluit cu ajutorul unor mijloace convingătoare adevăratul chip al Lisabonei la această oră crucială a istoriei.

„Portugalia, mă avertizase adjunctul lui Gehlen, e placa turnantă a spionajului şi contraspionajului ţărilor beligerante. Din acest punct de vedere, aş îndrăzni să afirm că depăşeşte Turcia. Iar Salazar poate fi comparat cu patronul unui imens tripou... Permite tuturor să se aşeze la masa de joc, să piardă sau să cîştige. Intervine însă numai cînd interesele tripoului sînt lezate. Salazar s-ar fi vrut un Hitler, dar ce iese din apele Rinului nu poate ieşi din valurile Atlanticului."

Văzută de la fereastra „bătrînului" hotel „Tivoli", viaţa principalului bulevard al oraşului părea să-l contrazică pe Brauner, trecătorii erau rari şi ai fi zis că băncile de sub palmieri au fost înşiruite fără rost de edilii oraşului. Nici un nor prevestitor de rele. Plecasem din Bucureşti cu nervii încordaţi, dar de la un punct la altul al itinerarului mi-am recăpătat calmul, stăpînirea de sine... Cele cîteva zile petrecute în Turcia, al cărei „cetăţean" redevenisem, dobîndind o altă identitate, au fost insuportabile. Am găsit o ţară pe care neutralitatea mai mult o hărţuia decît o ocrotea. Din Turcia am trecut în Italia, de acolo în Spania. Trenul, vagonul de dormit, peisajul în continuă schimbare, apoi Madridul m-au relaxat, de parcă aş fi trecut printr-un inedit şi eficient tratament medical. Ideea de a călători cît mai multe zile şi nopţi cu trenul tot a lui Brauner a fost. Deşi, la început, maiorul Medoiu îl suspectase şi pentru această idee, a cedat

în fața argumentelor ce i se oferise. În gara afumată a Lisabonei am coborît cu o siguranță pe care, înainte vreme, doar mîna puternică a tutorelui meu reușea să mi-o transmită.

Prima etapă a misiunii mele fiind una de „așteptare activă", am socotit că era cazul să ies să mă plimb, să iau un prim contact cu capitala Portugaliei... Barometrul din apartament arăta vreme frumoasă și călduroasă : am ieșit în talie, într-un elegant costum de toamnă, cumpărat la Istanbul laolaltă cu alte lucruri : cămăși, încălțăminte..., adică toată recuzita care trebuia să ateste că sînt într-adevăr un locuitor al Asiei Mici, care, în calitatea sa de reprezentant al unei firme comerciale, voiajează prin diverse țări.

Aerul era proaspăt, curat, amintindu-ți de prezența, în apropiere, a oceanului. În stînga mea, magistrala-bulevard, atît de neobișnuită ochiului meu, urca șerpuind colina spre a se uni cu imensul parc Eduardo VII. Palmierii înalți, plantați la distanțe egale de edili exigenți, străjuiau neclintirea Avenidei. Nu aveam, deocamdată, nici un motiv de a mă avînta înspre parc. Așa că am pornit-o în direcția opusă, știind că pașii mă vor purta spre Rossio, inima Lisabonei, de unde voi putea opta pentru una din cele cîteva străzi ce duceau în piețe și cartiere, din ce în ce mai pitorești pe măsură ce coborai spre Mar da Palha.

Pășeam ușor, fără gînduri, decis ca pînă la debutul misiunii să zburd ca un turist lipsit de griji. „Am dreptul, îmi spuneam compătimindu-mă, la o mică și neînsemnată vacanță. De ce nu mi-aș acorda-o ?"

Aveam să intru curînd în zona comercială a Avenidei și, de ce să mint, m-a încercat o adîncă plăcere oprindu-mă la luxoasele vitrine, de unde, printre porțelanuri sau articole de galanterie, mă scruta cu suspiciune portretul lui Salazar. Același portret..., aceeași ramă..., aceeași privire bănuitoare și autoritară. Prezența dictatorului în toate vitrinele, a făuritorului așa-numitului „stat nou", corporatist, cu mii și mii de deținuți politici azvîrliți în temnițe grele, nu m-a indispus. Ba, dimpotrivă, într-un loc, văzîndu-l înconjurat de sutiene în diverse mărimi și culori, am izbucnit în rîs... Vitrina, prin toate detaliile

sale, era hilară, căci portretul se sprijinea pe sînii de mucava ai unui manechin lipsit de partea inferioară a trupului.

Tocmai ajunsesem în dreptul unei clădiri masive ce adăpostea sediul unei bănci, cînd cineva, venind din urmă, m-a întrebat :

— Don Palmiro Nerval ?

Nu cred că am avut timp să tresar. Am simțit umărul unui ins lipindu-se obraznic de-al meu. Am întors capul și am înțeles imediat, tot datorită instructajului lui Brauner, că întrebarea îmi era pusă de un agent al P.I.D.E.-ului, poliția secretă a Portugaliei.

— Da, eu sînt... ce doriți ? am răspuns în portugheză.

Un al doilea agent mi s-a aliniat pe nesimțite lîngă celălalt umăr.

— Poliția ! se recomandă cel care mă acostase. Urmați-ne !

O limuzină neagră a oprit în clipa următoare la bordura trotuarului, ușa din spate s-a deschis ca de la sine. M-am supus. Totul s-a petrecut într-o fracțiune de secundă. Nu cred ca vreun trecător să fi observat mișcarea. „Menghinea“ celor doi, viteza mașinii m-au mai ajutat să evaluez imediat situația și să-mi controlez reacțiile.

— Sîntem informați că vorbiți mai bine franceza decît portugheza, mă încunoștință agentul căruia, probabil, i se încredințase operația reținerii mele. Ce limbă vă convine ?

— Mi-e totuna, am precizat în portugheză, dorind să fiu pe placul neașteptaților mei interlocutori. Cărui fapt datorez această întîmplare ? Nu-i la mijloc o eroare ?

Spre surprinderea mea, agentul a preferat franceza.

— Sînteți domnul Palmiro Nerval ?

— Da ! am răspuns, iscodindu-i cu coada ochiului profilul cu trăsături aspre.

— În cazul ăsta nu-i vorba de nici o eroare...

— Nu știu să fi comis vreo impolitețe la adresa țării dumneavoastră, m-am apărat eu cu calm. Să fi urmărit un asemenea scop și n-aș fi avut cînd : am sosit în dimineața asta...

— ...la ora 5,30, cu expresul Madrid-Lisabona și ați tras la hotel „Tivoli“, apartamentul 315, mă completă

agentul fără să-şi îngăduie accente de ironie. Paşaportul, vă rog...

M-am împotrivit, declarînd ritos :

— Refuz !

— V-am cerut paşaportul !

— Nu vi-l dau decît în prezenţa unui reprezentat al legaţiei ţării mele !

Agentul din stînga, mut pînă atunci, mi-a ars un cot zdravăn între coaste şi a mîrîit în portugheză :

— Dă-l cînd ţi-l cere !

Schimbarea aceasta nu numai de ton, ci şi de atitudine nu prevestea desigur nimic bun. Ar fi fost o prostie să mă opun. Am predat supărat paşaportul.

— Mă voi plînge autorităţilor... Tratamentul la care mă supuneţi...

— Ia mai taci ! mă repezi cu insolenţă poliţaiul din dreapta, apucîndu-se să cerceteze paşaportul filă cu filă.

Maşina gonea, iar eu, pradă tensiunii, nu aveam nici răgazul, nici calmul ca să cercetez strada. „Prea repede, îmi ziceam, m-au luat în primire. Cum de-a fost posibil ? Să-mi fi legat cineva o tinichea de coadă fără să observ ?"

L-am iscodit şi pe cel din stînga mea : se uita indiferent pe geam ; borul mare al pălăriei tras bine peste ochi mă împiedica să-i observ trăsăturile. Cotul lui stătea pregătit să mă săgeteze ori de cîte ori ar fi cerut-o situaţia.

Poliţistul cu paşaportul în mînă a izbucnit pe neaşteptate într-un rîs batjocoritor : îl ţinea ca pe o cărticică deschisă şi se amuza trăgînd bobîrnace în filele cu multe ştampile.

— Vă permiteţi să-mi luaţi ţara în derîdere ? m-am revoltat eu, de astă-dată în spiritul scenariului semnat de doi „autori consacraţi" : Medoiu şi Brauner. Aveţi şi dumneavoastră o patrie şi nu cred că v-ar plăcea....

— Nu-ţi mai bate gura cu lecţii de patriotism, m-a pus poliţistul la punct, ascunzînd paşaportul în buzunarul sacoului său.

— Ceea ce faceţi e un abuz !... Am sosit în Portugalia ca să închei tranzacţii comerciale.

— Pe dracu' ! exclamă ironic cel care-mi oprise paşaportul.

Deşi fusesem pregătit din punct de vedere psihologic pentru un asemenea impact, deşi un film al lui Brauner, precum şi cîteva diapozitive mă familiarizaseră cu sediul P.I.D.E.-ului, cu birourile în care presupuneam că n-ar fi fost exclus să fiu ultragiat, am simţit totuşi cum ceva din siguranţa acumulată în timpul orelor de instruire se clătina... „Ce nu-i în regulă ?, mă întrebam cu o îndreptăţită îngrijorare. «Tinicheaua» ? Eu n-o văd, în schimb, o văd ei ? Paşaportul ?... Să-i fi scăpat ceva plăsmuitorului ?"

Am recunoscut, prin parbrizul limuzinei, clădirea Serviciului secret portughez, apoi una din porţile din spate, prin care am şi intrat. Şoferul a „tras la scară". Am fost poftit să cobor. Un ceas din turnul clădirii îmi arăta că se scurseseră doar zece minute de cînd fusesem reţinut.

Agentul care-mi confiscase paşaportul a luat-o înainte, eu după el, celălalt în urma mea, ca „ariergardă". Ştiam ce mă aşteaptă, bineînţeles, tot datorită lui Brauner. Un lift pentru trei persoane va opri la etajul al treilea... Vom da într-un coridor lung, cu zidurile văruite în alb şi cu duşumele puţind a bradolină... Birouri de anchetă în dreapta şi în stînga coridorului. „E posibil, domnule Doinaş, ca într-unul din aceste birouri să nimeriţi şi dumneavoastră, mă prevenise Brauner. Pentru *pideişti,* operaţia asta a devenit una de rutină. Important e să nu fiţi surprins, să sesizaţi la timp provocarea, să nu vă lăsaţi intimidat."

Cînd am ajuns la etajul al treilea şi am ieşit din lift, am observat, ca pe un fapt divers, că cei doi agenţi erau de aceeaşi statură, aveau pe cap acelaşi tip de pălărie lansat de filmele americane cu gangsteri şi poliţişti. Doar sacourile îi mai diferenţiau.

— Intră aici şi aşteaptă ! mi s-a poruncit ca unui borfaş.

Am fost abandonat într-o încăpere unde puternica lumină a zilei pătrundea difuz printr-un oberliht cu geamurile murdare. Patru indivizi cufundaţi într-o tăcere duşmănoasă stăteau pe băncile lipite de perete. Am dat din cap a salut. Nu mi s-a răspuns. Mirosea greţos a de toate. „Iată o cameră a cărei fotografie lipseşte din «fototeca» lui Brauner", mi-am zis indispus. M-am aşezat pe bancă, urmărit de privirile ascunse ale celor patru şi, instinctiv,

am căutat să mă sprijin cu spinarea de perete, dar imediat, în virtutea aceluiaşi mecanism lăuntric, am zvîcnit îndărăt. Ochii, căutînd parcă o scăpare, s-au îndreptat spre uşă. Am observat, nu fără uimire, că-i lipsea clanţa şi nu putea fi deschisă decît din exterior.

— Ai o ţigară ?

Întrebarea îmi fusese mie adresată. Am întins tabachera unui tip nebărbierit de cîteva zile, cu gulerul hainei jegoase ridicat ca şi cînd i-ar fi fost frig.

— Un foc ai ?

Am întins şi bricheta. Tipul şi-a aprins ţigara, a tras cîteva fumuri, apoi, ca şi cum tabachera şi bricheta ar fi fost ale sale, le-a băgat în propriul său buzunar. Naturaleţea gestului m-a lăsat perplex. Ce-i drept, cu borfaşi nu avusesem de-a face, de aici şi incapacitatea mea de a riposta. Deodată s-a ridicat un alt individ — un metis înalt, desculţ, lat în umeri cît un dulap, în pantaloni peticiţi şi o cămaşă decolorată. În primul moment, am crezut că omul s-a pornit să-mi facă dreptate. I-a cerut tipului să-i pună în palma mare — ca lopata, nu alta — tabachera şi bricheta. Acesta s-a supus ca un mieluşel, fără să crîcnească. Metisul a făcut dreptate în legea lui : a împărţit prada în părţi egale, pe mine nepunîndu-mă la socoteală. Mi-a făcut însă semn să tac, apoi m-a apucat cu o mînă de reverele hainei, m-a ridicat de pe bancă ca pe un băieţandru rahitic, în timp ce cu cealaltă a început să mă buzunărească. L-a interesat portvizitul : avea şi de ce. Cinci bacnote de o mie de escudos se găseau în el presate frumos, ca nişte frunze în paginile unei cărţi. M-a uşurat de bani, de ceas — un „Longines" cumpărat săptămîna trecută în Turcia. După ce şi-a desăvîrşit „opera", m-a lăsat moale înapoi pe bancă, sugerîndu-mi muteşte că îmi va răsuci gîtul dacă îmi va trece prin cap să-l reclam. Şi, zău, părea un tip în stare oricînd să se ţină de cuvînt. Pe urmă, făcîndu-i-se, probabil, milă de mine, mi-a vîrît o ţigară în gură. Şi, ca şi cum între noi nu s-ar fi petrecut decît această scenă înduioşătoare, s-a retras, tot fără să scoată un sunet, la locul lui. Tutunul mi-a făcut bine. Încercam, fumînd, să mă desprind de realitatea imediată, ca, astfel, de la o anumită distanţă, s-o pot înţelege. În bîrlogul unde fusesem instruit în

vederea *Operațiunii doctor Ring*, Brauner trecuse în revistă numeroase scheme, adevărate ipoteze de lucru. Nici una din ele, simplă ori complexă, nu prevedea să ajung printre borfași. Deodată, m-a străfulgerat întrebarea : „Ce caută niște borfași într-un arest al serviciului secret ?" N-am îndrăznit să-i cercetez nici măcar pe furiș. De teamă să nu provoc cine știe ce reacții nedorite. Ipotetic, nu existau decît două răspunsuri : Fie că în cadrul P.I.D.E.-ului activează un Birou judiciar, element organizatoric nou, de care Brauner nu avea cunoștință, fie că cei patru borfași sau poate unii dintre ei erau, într-un fel sau altul, agenți mărunți ai unor servicii de spionaj, fiind reținuți de P.I.D.E. spre a fi anchetați.

Niciodată nu mi-am fumat țigara pînă la capăt. De data asta, chiștocul mi-a ars degetele. Am tresărit dureros și le-am aruncat celor patru o căutătură scurtă. Fumau tăcuți, cu capetele în jos, ignorîndu-mă total.

Într-un tîrziu, pe cînd mă așteptam mai puțin, ușa s-a deschis și agentul care mă pocnise cu cotul între coaste mi-a făcut semn să mă ridic și să-l urmez. Pe coridor, deși mirosea a bradolină, aerul mi s-a părut ceva mai proaspăt, aproape binefăcător. Am făcut vreo douăzeci de pași, după care am fost introdus în cabinetul unui șef. Acesta ședea la birou și citea un text bătut la mașină. Am rămas nemișcat lîngă ușă, în picioare, așteptînd ca „amfitrionul" să-și termine lectura. De la locul meu, îi vedeam părul negru, bine întins peste cap, strălucind de briantină, dar nu și fața. Aici, da, interiorul corespundea cu diafilmele lui Brauner : portretul imens al lui Oliver Salazar trona, binecuvîntînd truda slujbașului său, ferestrele erau acoperite cu perdele ; un scaun pentru cei „anchetați". N-a trecut mult și șeful și-a întrerupt lectura, s-a lăsat neglijent pe spate și a început să se hîțîne pe fotoliul său mișcător cînd într-o parte, cînd în alta, cercetîndu-mă cu o privire insolentă. Sprîncenele, mustăcioara erau și ele negre. M-a invitat să iau loc : evident, a încercat, din primul foc, să mă doboare. Mi-a azvîrlit prima întrebare în portugheză :

— Numele și pronumele ?
— Palmiro Nerval.
— Data și anul nașterii ?

— 14 iulie 1901.

Hîţînarea îi accentua parcă superioritatea şi dispreţul cu care mă trata, dîndu-mi de înţeles că ştia despre mine mult mai multe lucruri decît îmi închipuisem.

— Locul naşterii ?

— Dakar. În Senegal, colonie franceză...

— Pe dracu' !, a rîs şeful batjocoritor. Te-ai născut în Senegal, cum m-am născut eu în Mongolia ! Stăpînii tăi ne cred nişte tîmpiţi...

Pe figura-i de frizer stilat se ivi o expresie de indignare, şi, din momentul acela, am început să simt efectele instructajului lui Brauner : bănuiam la ce schemă va apela adversarul meu, ceea ce mă ajuta să fiu calm, convingător. Am reacţionat cu „naivitate" :

— Vă referiţi la domnul Mehmet Ali Turan, preşedintele Consiliului de administraţie al firmei noastre ?

Gura anchetatorului s-a strîns a mînie şi a apucat din nou, nervos, paginile bătute la maşină, s-a uitat încruntat peste ele, căutînd ceva care să mă dea gata. Mi-a permis astfel să disting ştampila „Strict secret".

— Unde ziceai că eşti născut ? m-a luat el la rost pe un ton zeflemitor.

— La Dakar...

— Ascultă, „africanule", ce-ai zice dacă te-am urca în tren şi te-am expedia de unde-ai venit ?

A rînjit victorios, lăsîndu-se iar pe spate, pentru a se legăna în fotoliu. Nu m-a speriat, i-am răspuns liniştit :

— Ce să zic ? Am sosit la Lisabona cu gînduri bune..., să închei cu cîteva firme producătoare de vin afaceri convenabile. Expediindu-mă acasă, n-aţi face decît să aduceţi firmelor portugheze prejudicii serioase.

— Chiar crezi că nu ştiu cine eşti ? a stăruit şeful în metoda sa de intimidare. Cine ţi-a înmînat paşaportul ăsta, care e un fals din scoarţă-n scoarţă ?

A scos din sertarul din mijloc al biroului paşaportul şi, după ce l-a frunzărit ca pe un obiect fără de preţ, şi-a ridicat ochii sfidători.

— Vrei chiar să-ţi dau adresa celui care ţi l-a fabricat ?

Îi suportam tonul grosolan din ce în ce mai greu. Aroganţa lui cerea palme, eram însă pedepsit de destin

să-l suport, să-i înghit obrăzniciile, să-i vorbesc în continuare respectuos.

— Sînt al dumneavoastră, domnule comisar. Văd că ştiţi multe despre mine, dar că sînt cu adevărat un om de afaceri nu ştiţi. Am vrut să mă uit la ceas — uitasem că mi-a fost furat... Sînt de zece ore în Lisabona şi vă declar că m-am săturat, aşa că dacă mă expulzaţi, îmi faceţi un mare serviciu.

— Ai vrea ? ! a rîs cu obrăznicie reprezentantul autorităţilor portugheze. Cînd ai fost ultima oară în Anglia ?

Ca să mă impresioneze, a tras iarăşi sertarul şi s-a uitat peste nişte hîrtii bătute la maşină. Totuşi întrebarea nu m-a lăsat indiferent, căci îmi amintise de maiorul Porter, al cărui „musafir" fusesem doar cu cîteva luni în urmă. Am precizat cu prudenţă :

— Sînt tînăr în afaceri, încă n-am fost în Anglia... Poate după război...

— După război ? m-a întrerupt comisarul, oarecum mirat că pronunţasem cele două cuvinte. Cine crezi că o să-l cîştige ?

— Mi-e totuna. Trăiesc într-o ţară neutră, cum este şi Portugalia. Nu fac politică, ci afaceri. Daţi-mi voie să iau legătura cu legaţia.

— Asta nu !... Domnule Nerval, să-ţi spun un secret : în timp ce noi stăm la taifas, agenţii mei îţi scotocesc bagajele.

— Foarte urît, domnule ! Nici nu ştiu ce să mai cred ! Aici mi se fură banii, tabachera, bricheta... Nici n-ai zice că eşti la poliţie. La hotel, fără ca eu să fiu de faţă, mi se cotrobăieşte în bagaje. Urît, domnule comisar, să fiu prădat la poliţie ? !

— Susţii că ai fost prădat ? ! s-a burzuluit ofensat comisarul.

— Da, de bani, de portvizit, de ceas, am repetat şi, în clipa următoare, m-am întrebat neliniştit dacă nu cumva făcusem o prostie.

— Îţi dai seama unde poate să te ducă declaraţia asta ? mîrîi comisarul, netezindu-şi cu palma părul negru şi lucios.

Îmi dădeam seama, dar nu mai aveam cum să retractez. Afirmaţiile mele îl scoseseră din sărite : m-a fulgerat

cu priviri tăioase şi răzbunătoare, de parcă am fi fost duşmani de-o viaţă, aşa că nu mi-a fost greu să ghicesc ce va urma. Şi-a chemat subalternul... Acesta a intrat degajat, fără să mă bage în seamă. Şi-a scos pălăria şi a rostit familiar :

— La ordin, şefule...

Fără să se ridice de la locul său, comisarul s-a repezit la subalternul său... Era foc şi pară. Ţipa şi vorbea atît de repede, că nu înţelegeam o iotă. De un singur lucru îmi dădeam seama, că mînia lui, aprinsă de nechibzuita mea declaraţie, trecuse problema paşaportului pe plan secund.

— Nu s-a atins nimeni de el, şefule ! a început agentul să-şi apere cinstea şi onoarea. Liftele astea străine, după ce că mănîncă din pîinea noastră, mai îndrăznesc să ne ponegrească !

— Juri că nimeni nu l-a prădat ?

Agentul şi-a îndreptat şira spinării, a înălţat capul, declarînd cu patos :

— Jur, şefule !

Privirile mîhioase ale comisarului m-au prins cu ură în raza lor.

— Ponegreşti poliţia portugheză, domnule..., cum îţi zice ?... Nerval. Ponegreşti statul ? !

— N-am sosit în Portugalia ca să jignesc poliţia, ci să fac afaceri, să cumpăr vinuri..., mari cantităţi... Văd însă că sînt tratat ca un golan... Dacă socotiţi că eu mint şi ponegresc, poftim, căutaţi-mă prin buzunare ! Unde mi-au dispărut portvizitul, tabachera, ceasul ?

N-am mai aşteptat să-mi ceară explicaţii şi, pe nerăsuflate, am povestit cum s-au petrecut lucrurile. M-a ascultat cu luare-aminte, ceea ce mi-a redat speranţa că voi ieşi cu bine din încurcătură.

Comisarul s-a răsucit de cîteva ori nervos în fotoliul său mobil, apoi l-a fixat bănuitor pe agent :

— Ai auzit, Pedro ?

— Minte, ca orice liftă care n-are scăpare...

— Adu-i aici pe cei patru, i-a ordonat comisarul, hotărît să apere pînă la capăt onoarea şi spiritul justiţiar al poliţiei portugheze.

— Imediat şefule, imediat !

Nu prevăzusem că întîmplarea va lua un asemenea curs... Cei patru borfaşi, în cap cu metisul, au intrat şovăitori, aducînd cu ei putoarea greţoasă a arestului.

Comisarul, după ce i-a măsurat cu o expresie neîndurătoare, de poliţist incoruptibil, i-a aruncat metisului întrebarea :

— Ce-ai de zis ?

— Minte, dom'le şef, pe Dumnezeul meu că nu m-am atins de el. Sînt catolic. Cum o să fur ? !

Vorbea cu indignare, gesticulînd agresiv cu mîinile sale lungi şi vînjoase.

— Ceilalţi trei au fost de faţă..., au văzut şi ei..., am intervenit, convins că pierdusem partida şi orice argument invocat întru apărarea cauzei mele era de prisos. Au fost martori.

Bineînţeles, cei trei au răspuns, la întrebările *şefului,* în favoarea *metisului.* Şi iarăşi am simţit îndreptate spre mine privirile zeflemitoare ale celui care reprezenta, sub acel acoperiş, legea şi autoritatea lui Salazar.

— Percheziţionaţi-i ! Obiectele furate trebuie să fie în buzunarele lor, am mai propus cu o naivitate care mă mira şi pe mine.

Şeful m-a mai scrutat supărat, poruncindu-mi :

— Percheziţionează-i dumneata ! Hai, hai... percheziţionează-i ! Peste tot...

Călcasem pe pămîntul Portugaliei cu stîngul. Puteam să jur... În ciuda tuturor instructajelor şi avertismentelor, plecasem la drum sperînd totuşi în sinea mea să nimeresc, cît de cît, într-o oază de linişte. Am început, nu fără o scîrbă îndreptăţită, să-i controlez. Spectacolul era jalnic şi degradant. Aşa cum mă şi aşteptasem, n-am găsit nimic asupra lor.

— Caută-l şi pe dumnealui ! mi-a poruncit arătînd spre agent.

N-am vrut să-i dau ascultare. A repetat ordinul cu o mînie din ce în ce mai accentuată :

— Controlează-l cînd îţi zic !

M-am supus, ştiind din capul locului că percheziţia corporală a agentului se va solda cu un fiasco. Aşa a şi fost.

— Îți mai menții declarația ? a dorit comisarul să mai afle.

Am răspuns afirmativ, în plus presupunînd că tot ce mi se furase fusese, probabil, abandonat în camera de arest. Deducția îmi părea logică.

Comisarul s-a ridicat brusc în picioare : părea un cavaler al dreptății care îndură greu necinstea.

— Să mergem la locul faptei, ne-a cerut și, măsurîndu-ne pe toți amenințător, ne-a avertizat : V-a văzut Dumnezeu dacă ați încercat să mă înșelați !

Am ieșit din birou. La „locul faptei", în afară de bănci nu exista nici o altă mobilă. Oricine, dintr-o privire, își putea da repede seama dacă presupunerea era îndreptățită. Ei bine, nu era. Nici urmă din obiectele furate. În acea încăpere, de față cu cei cinci, comisarul m-a întrebat :

— Mai ai ceva de declarat ?

— Să-mi permiteți să iau legătura cu legația țării mele...

A izbucnit într-un rîs batjocoritor :

— Ca să te plîngi de noi ? Sau să povestești cum mi-ai calomniat un subaltern ? Sau cum ai vrut să înfunzi niște răufăcători care și așa au destule păcate la cazier ?

— V-aș ruga atunci să anunțați firma de vinuri „Lancers", care mă așteaptă, în ce situație mă găsesc și că n-am cum le onora invitația.

— Da' ce sîntem noi ? Drept cine ne iei ? Agenție comercială ? s-a revoltat comisarul, hohotind batjocoritor. Ia auzi ! Să anunțăm firma „Lancers" ! Și-apoi, ce, asta-i firmă ? Are în depozite numai poșircă...

A ieșit pe coridor. Mi-a făcut semn să-l urmez. Ceilalți „eroi" au rămas pe loc. În biroul lui și-a reluat locul la masa de lucru, pe mine lăsîndu-mă în picioare.

— Mi-ai calomniat colaboratorul, mîrîia el întruna. După ce că abuzezi de neutralitatea țării mele, îți mai permiți să ne pui cinstea la îndoială !

Desigur, m-aș fi putut apăra invocînd un alt argument ! „Dacă-i așa, unde naiba mi-au dispărut tabachera, bricheta, banii ?", dar instinctul m-a povățuit să tac..., să nu mai stărui în chestiunea furtului...

— Deci de unde ziceai că ești ?

— Pașaportul meu e la dumneavoastră...

L-a luat, l-a cercetat zîmbind mefistofelic.

— Mda... Din Senegal... Domnule Nerval Palmiro, miroși cale de-o poștă a agent... a agent dublu... Sîntem toleranți din fire, proști însă nu sîntem, domnule Nerval.

L-am văzut apăsînd un buton.

Am fost condus în subsolul clădirii și „depus" într-o carceră de tranzit. Dincolo de ușa zăbrelită, un gardian ședea împietrit la masa lui de serviciu, cu un registru deschis sub nas. Supraveghea de la distanță, fără nici un efort, cele șase sau opt carcere — cîte or fi fost. Mă simțeam ca o maimuță într-o cușcă, bucurîndu-mă de un singur admirator : gardianul. Am apucat zăbrelele, trăgîndu-mă instinctiv spre ele ca și cum mi-aș fi putut trece trupul dincolo. Nasul, aș zice, ajunsese chiar în libertate. Am rămas în poziția asta mult timp, relaxat, cu mintea limpede ca un cer după furtună. Judecam cu calm situația. Prea repede fusesem „agățat" și luat la întrebări. Nici măcar nu mi se acordase răgazul să respir bine aerul Lisabonei. Nu mă îndoiam că am fost luat în primire încă de la frontiera cu Spania, unde mi se examinase îndelung pașaportul. Nu le plăcuse ceva. Or fi mirosit că era fals. Concluzia că mă vor expulza se impunea de la sine... Și-au creat și un motiv : calomnia..., calomniasem agenți ai P.I.A.D.-ului. Cît de ingrat am putut să fiu ! Cum de am calomniat gazde atît de ospitaliere ? ! Buzunarele îmi erau goale — numai de batistă nu se atinseseră. În schimb, eu „încălcasem" legea. În „cursurile" lui Brauner nu se afla consemnată o înscenare de tipul ăsta. Perspectiva expulzării — de ce-aș minți ? — nu numai că nu mă indispunea, ci chiar mă fericea. O misiune — de data asta în favoarea „aliatului" german — care se sfîrșea înainte de a începe ! Un deznodămînt care l-ar fi bucurat pînă și pe maiorul Medoiu. Asta însemna basta cu *Operațiunea doctor Ring !*

Pentru mine, faptul că mi se luaseră cravata, cureaua de la pantaloni, șireturile de la pantofi reprezenta un indiciu că detenția era temporară, P.I.A.D.-ul intenționînd să mă pună în curînd în libertate... Mă vor obliga poate la plata unei amenzi... și, la gară cu mine !

Dincolo de ușa zăbrelită, gardianul, un om cam la cincizeci de ani, buhăit vizibil de băutură, părea cufundat în citirea uneia și aceleiași pagini din registru. Zadarnic

am tot încercat, oftînd din adîncuri, să-l determin să-mi arunce o privire. Şi simţeam nevoia... M-am întors resemnat cu spatele la el şi, la lumina unui bec anemic, am cercetat carcera : un pat de campanie cu o saltea de paie..., o pătură roasă şi jegoasă, un hîrdău împuţit..., pereţii punctaţi cu ploşniţe strivite.

Ca şi în alte situaţii asemănătoare, mi-au venit în minte sfaturile tutorelui meu : „Cu murdăria să nu închei niciodată vreun compromis... Murdăria atît aşteaptă : compromisul. Adică să-i cedezi puţin spaţiu din curăţenia trupului tău..., şi tot cîte puţin te va invada şi te va doborî..." Mi-am propus, aşadar, să nu mă ating de nimic, nici de ziduri, nici de pat. Să mă odihnesc stînd în picioare..., să dorm în picioare... Dar oare va fi cazul ? Am început să umblu prin carceră cu mîinile la spate : şapte paşi în sus, şapte paşi în jos... De fiecare dată, cînd ajungeam la zăbrele şi mă uitam la gardian, speram să-l anim, să-l fac să-şi îndrepte ochii spre mine.

„Gardienii se lasă mituiţi, îmi spusese Brauner. Nu te poţi însă încrede pînă la capăt în sprijinul lor. Te vînd uşor... Te vînd, fără prea multe scrupule, unui alt agent, care şi ăla, după ce te stoarce, te vinde..."

Acum, să fi vrut să mituiesc stana aia de piatră de la masă şi nu aveam cu ce. Nici măcar un obiect de valoare nu-mi lăsaseră. Dacă mă vor expulza, gîndeam, va trebui totuşi să trec pe la ghişeul Băncii Naţionale a Portugaliei să scot ceva bani, ca să achit amenda...

Simţeam cum oboseala urcă în mine încet şi sigur, parcă pompată dinspre tălpi spre creştet. Nu-mi era deloc greu să ghicesc că, în curînd, îmi va atinge genunchii, înmuindu-i. Patul ăla murdar mă atrăgea din ce în ce mai mult, ca o oază în deşert. Îngrozit de gîndul că la un moment dat m-aş putea prăvăli peste salteaua plină de paraziţi, am început să execut mişcări de flexiuni ale genunchilor : mă lăsam pe vine cu un trosnet sec al încheieturilor, mă ridicam. Pe vine m-a găsit şi agentul care mă înghiontise. Nu-i auzisem paşii, ci numai rîsul.

— Ia te uită, Emmanuel, ai mai văzut aşa minune ? s-a adresat el gardianului. Are privată în „garsonieră" şi el preferă să facă în pantaloni !

Gardianul nu i-a gustat gluma. S-a mulţumit doar să se ridice respectuos în picioare.

— Ţi-l iau...

Nu mi-a venit să cred. Cît timp trecuse de la încarcerare ? O oră, două ? Gardianul, tot atît de tăcut ca şi pînă acum, a descuiat şi m-a lăsat să ies.

— Ia-o înainte, pe scară ! mi-a poruncit cu obrăznicie agentul. Ai cerut un avocat ? m-a întrebat în timp ce urcam o scară îngustă, de beton. Vezi ce-i zici.

Avertismentul era fără echivoc şi ar fi fost o prostie să nu-l iau în consideraţie. Trepăduşii sînt întotdeauna mai primejdioşi decît şefii lor.

Aşadar, mi se satisfăcuse cererea. Mi-au adus un avocat ! Al legaţiei ? Al firmei „Lancers" ? Din oficiu ? Iniţiativa neaşteptată a comisarului m-a făcut să cred că nu deţinea destule probe concludente pentru a mă reţine în detenţie. Şi aşa, dracu' nu mi s-a mai părut a fi chiar atît de negru...

2

Încăperea era curată, luminoasă ; poate şi din pricina pereţilor de un alb strălucitor. O masă, cîteva scaune, o fereastră mare, zăbrelită, acoperită cu o perdea, dădea în curtea interioară a clădirii. O casă de fier. Şi, bineînţeles, nelipsitul tablou al lui Salazar. N-aveam nici o îndoială că nimerisem într-un birou destinat interogatoriilor.

Agentul îmi zîmbea trufaş : i-ar fi plăcut, nu încăpea nici o îndoială, să-i ofer ocazia de a mă cotonogi. M-am ferit să-i intru în joc, aşa cum m-am stăpînit să-i cer apă, deşi setea mă ardea... Mi-ar fi refuzat paharul cu apă şi gestul m-ar fi umilit.

După un timp şi-a făcut apariţia comisarul P.I.A.D.-ului, însoţit de un bărbat îmbrăcat în negru, avînd pe cap o pălărie tot neagră, cu boruri largi. După ce şi-a scos-o, am constatat că, în ciuda vîrstei sale — părea în pragul a şaizeci de ani —, părul, ca pana corbului, nu avea nici un fir de păr cărunt.

— Domnule..., mi se adresă comisarul. Na !, că iarăşi am uitat cum vă cheamă.

Stratagemă veche, uzată ca hainele unui vagabond de sub planşeul Dîmboviţei.

— Palmiro Nerval, i-am amintit, în timp ce-l examinam. Faţa-i trăda o fire energică.

— Domnule Nerval, vi-l prezint pe domnul avocat Nuño Cunha...

Am zîmbit şi i-am întins fericit mîna... În schimb, strîngînd-o pe a mea, avocatul nu-şi părăsi morga glacială, ca de cioclu.

— Domnul avocat, mă încunoştinţă comisarul, este autorizat să stea de vorbă cu dumneata.

Mi-am întors din nou privirile spre cel împuternicit să-mi apere interesele : mustaţa lui, nu prea stufoasă, era identică cu cea a comisarului.

— Vă las să discutaţi.

Comisarul ajunsese la uşă cînd m-am hotărît să-i adresez rugămintea de a fi servit cu un pahar cu apă.

— Chiar două, m-a completat avocatul.

Apoi m-a poftit pe unul din scaune. Ne-am aşezat. Pălăria şi-a pus-o pe masă, în dreapta sa. Abia atunci am remarcat că omul nu avea cu el clasica servietă avocăţească. Prin haina descheiată i se vedea la vestă un lanţ gros de aur — era al unui ceas de buzunar, pe care de altfel l-a şi consultat.

— Cît mai e ora ? m-am interesat cu o voce stinsă, de om extenuat.

— Trei şi jumătate...

— Sînt aici de mai bine de cinci ore ! am oftat dureros.

— V-ar fi mai uşor să conversăm în franceză ?

— Da, o stăpînesc mult mai bine decît portugheza.

A intrat un gardian cu o cană de apă şi două pahare : apa era de la gheaţă, judecînd după cum se aburise cana. Le-a pus pe masă şi a ieşit în mare grabă. Avocatul a umplut paharele. Am băut trei pahare unul după altul, sub privirile atente şi reci ale avocatului.

— Domnule Nerval..., începu el într-o franceză impecabilă, din capul locului vă adresez rugămintea de a manifesta înţelegere faţă de cele ce s-au întîmplat. E război, iar Portugalia, ca ţară neutră, n-are deloc un trai

ușor... Ah, ce distrat pot să fiu... Vă rog să primiți scuzele mele ! exclamă Nuño Cunha, simțindu-se vinovat.

Și-a scos repede portvizitul din buzunarul de la căptușeala hainei, de unde a tras o carte de vizită. Cartonașul confirma cu litere aurite că interlocutorul meu era, într-adevăr, avocatul Nuño Cunha, consilier juridic al firmei... „Funchal". Am zîmbit dezamăgit că nu-i pot oferi și eu o carte de vizită.

— Din păcate, portvizitul cu tot ce aveam în el...

— Știu, știu... O să vi se înapoieze tot ce vi s-a furat. Avocatul schiță un zîmbet vag. Domnule Nerval, știu prea bine cu ce treburi comerciale ați sosit la Lisabona.

— Am călcat însă cu stîngu'...

De fapt, din clipa în care aflasem cu cine am de-a face, intrasem în gardă. Știam de existența firmei „Funchal", dar „corespondența" în legătură cu viitoarele mele tranzacții o purtasem cu alte mari depozite de vinuri. Eu îi cerusem comisarului să anunțe firma „Lancers" de situația neplăcută în care mă găseam și el mi-l adusese pe avocatul „Funchal"-ului... Era, evident, o manevră.

— Fumați ? Avocatul puse pe masă, sub ochii mei, un pachet de „Camel" și o brichetă. Vă rog...

Am intrat și mai mult la idei... În fața cui stăteam de fapt ? A unui anchetator ? A unui avocat ? De obicei, anchetatorii apelează la această introducere umano-socială : „Fumați ?" sau „Ce-ați zice de o cafea ?" Am luat totuși o țigară și nu pot să afirm că n-am savurat-o.

— După cum probabil știți, firma ce o reprezint a fost fondată cu o sută de ani în urmă, reluă avocatul discuția. Exportăm vinuri în multe țări. Ne respectăm contractele. Avem un capital prosper... Într-un cuvînt, dorim să fiți clientul nostru.

A tăcut, măsurîndu-mă cu ochi vicleni. Tăcerea lui, precum și gestul de a-și aprinde țigara, îmi dădeau de înțeles că-mi venise rîndul să-mi prezint punctul de vedere.

— Domnule avocat, nu știu dacă trebuie să mă minunez sau să mă îngrijorez. Realitatea e că sînt într-o derută totală. De cînd tranzacțiile comerciale au loc sub acoperișul poliției ? !... Sau poate că ăsta e obiceiul în Portugalia neutră, iar eu n-am auzit la vreme de-el ?

Un zîmbet larg, de satisfacţie, i-a trecut peste faţa măslinie. Cu siguranţă că-i ieşisem în întîmpinare, ceea ce, îmi închipuiam eu, îi uşura misiunea.

— Aţi ocolit firma „Funchal", nu-i aşa ?

— Nu intra în vederile firmei mele.

— Ei, şi-acum ce facem ? mă întrebă el cu un aer de şmecheraş de cafenea.

— Nu pricep !

Nedumerirea mea l-a făcut pe avocat să mă privească din nou cu foarte mare atenţie : s-a aplecat asupra mesei şi mi-a şoptit :

— Sînteţi om de afaceri sau... ?

— Om de afaceri ! am răspuns eu automat.

— Atunci ce nu înţelegeţi ? vorbi Cunha ceva mai tare. Comisarul vă recomandă firmei „Funchal"... El ar urma să primească un dublu comision : de la „Funchal", dar şi din partea dumneavoastră. Altfel, vă expediază în doi timpi şi trei mişcări în Spania.

Indignarea mi-a adus pe buze protestul :

— Asta miroase a şantaj !

— Nu vă contrazic, îmi dădu dreptate avocatul, de aceea şi ţin să fac o precizare : firma „Funchal" nu are nici un amestec în această chestiune. Ideea aparţine în exclusivitate domnului comisar. Însă patronul „Funchal"-ului, în dorinţa de a vă ajuta, n-are nimic împotrivă.

— Ajutor dezinteresat ? ! Aşa procedaţi cu toţi clienţii firmelor concurente ? am replicat ironic.

— Stimate domn, sînteţi liber să credeţi ce doriţi, sublinie avocatul şi faţa-i redeveni gravă. Din momentul ăsta vi se deschid două căi : una către firma noastră, ceea ce nu va afecta raporturile dumneavoastră cu celelalte firme, a doua cale — către frontiera cu Spania, adică expulzarea... Îşi scoase ceasul din buzunarul vestei — era tot din aur, ca şi lanţul de care era prins — şi urmă : Veţi fi expulzat în următoarele ore.

— Aş mai avea timp să servesc cina ?

Avocatul nu mi-a răspuns imediat ; fixîndu-mă stăruitor, ochii i se micşoraseră.

— Ar mai fi o chestiune..., mă avertiză el pe un ton care putea să însemne orice.

— Care ?

— *Domnule Nerval, dumneavoastră ați fost sau nu la Londra ? În 1935...*

Nu știu dacă avocatul mi-a surprins sau nu tresărirea, urmată de un val de fierbințeală. Cuvintele rostite în franceză de domnul Cunha reprezentau prima parte a parolei numărul unu : contactarea legăturii care trebuia să-mi deschidă poarta către *doctorul Ring.*

— *În 1935, la recomandarea unchiului dumneavoastră, ați făcut o călătorie turistică în Anglia, nu-i așa ?*

Îmi venise rîndul să confirm parola. Eram însă atît de șocat de împrejurările care facilitaseră această importantă întîlnire, încît mă zăpăcisem ca un debutant în meserie. Avocatul mi-a umplut paharul cu apă, m-a încurajat mutește să-l beau. Nu m-am atins de el... pur și simplu din orgoliu : nu voiam să par ridicol. Așa că m-am grăbit să răspund, controlîndu-mi atent vocea :

— *Așa e... Visam o călătorie în India... Unchiul meu a insistat — Londra...*

— *N-ați regretat însă călătoria... Ați avut o aventură sentimentală ?*

Fața interlocutorului a devenit numai zîmbet și lumină.

— *Da, și era să se termine prost...*

— Sînt *Vrancea unu,* se recomandă el, pe neașteptate, în românește. Și fii bine venit la Lisabona, domnule Palmiro Nerval !

Am dat pe gît dintr-o suflare paharul cu apă, iar *Vrancea unu* a zîmbit înțelegător.

— Un pahar de *rosé* ar fi fost mai potrivit...

Nu i-am împărtășit familiarismul care mi-l avansa.

— Explicați-mi cum de ne-am întîlnit aici ?

— Ce vrei să insinuezi, că nu-i un loc potrivit ? mă înfruntă el, înveselit de îngrijorarea mea. Poliție în dreapta, în stînga, deasupra... Sîntem într-o siguranță deplină.

— Vrei să mă convingi că nu sîntem ascultați ?

— Domnule Palmiro Nerval, de astă-dată îmi vorbi de sus, asemenea unui șef care-și cheamă la ordine subalternul, mă văd nevoit să-ți amintesc că, îți place sau nu, eu sînt *Vrancea unu* și pînă ce te voi preda pe mîna lui *Vrancea doi,* ești obligat să-mi dai ascultare.

Am înghiţit în sec. În cele mai multe misiuni ale mele peste hotare, am fost mai tot timpul propriul meu stăpîn. Alţi agenţi depindeau de mine...

— Sînt într-adevăr avocatul Nuño Cunha şi lucrez pentru firma „Funchal". Figurez şi în anuare, ca şi în Cartea de telefoane. Nu mă căuta însă decît la biroul firmei şi numai în chestiuni de afaceri. Vei încheia cu noi o tranzacţie la un volum care să-ţi permită să-i acorzi comisarului un comision gras.

— Deci chestia cu comisarul e reală ?

— Eu am pus la cale reţinerea dumitale... Comisarul e un vechi prieten al meu şi al firmei... Comisionul este tributul pentru un trai cît de cît sigur. Te-am pus la adăpost, de-acum încolo nu vei avea de-a face cu autorităţile, ceea ce în Portugalia şi, în mod special la Lisabona, e mai important decît îţi imaginezi. Poliţia secretă portugheză e coruptă, dar, în mare, ea înclină să sprijine Intelligence Service-ul...

Îmi captase interesul şi observase acest lucru. Vorbea clar, nu spunea mai mult decît se cuvenea.

— Te sfătuiesc ca în primele zile să sondezi piaţa, să treci pe la celelalte firme, să treci şi pe la noi. Sub oblăduirea firmei „Funchal" vom face pentru a doua oară cunoştinţă.

Şi-a aprins o ţigară, mi-a propus să-i urmez exemplul. L-am ascultat.

— În privinţa misiunii, sînt informat că dumneata aştepţi să fii contactat de nemţi. Aşa e ?

Am dat din cap afirmativ, cu sufletul împăcat.

— Mai sînt informat că nu ştii cine te va contacta şi mai ales cînd şi unde ? Aşa e ?

Am dat iar din cap, dar avocatul, prin replica sa, mi-a demonstrat că era un fin observator.

— Ascultă, domnule Nerval, puţin îmi pasă dacă ai sau nu încredere în mine. Te avertizez însă să nu-mi ieşi din cuvînt. *În ce priveşte misiunea, dumneata o să mă cauţi numai după ce ai fost contactat de nemţi.* Eu pot fi găsit marţi, joi şi sîmbătă, începînd de la ora nouă seara, la Cazinoul din Estoril. Mă cauţi acolo şi te apropii de mine firesc, căci datorită firmei „Funchal" sîntem cunoştinţe de afaceri. Ai reţinut ?

— Am reținut.

— Înainte de a ne despărți, aș vrea să-ți spun cîteva cuvinte despre Lisabona. Nu mă îndoiesc că ți s-au făcut instructaje peste instructaje. Da' una-i teoria, alta-i practica... Ai mai fost în Portugalia ?

— Prin '28... Eram cam tinerel...

— Alfama îți zice ceva ?

— E vatra veche a orașului.

— O !, se înveseli avocatul Cunha, de cînd n-am mai auzit cuvîntul „vatră" !

Mă rodeau cîteva întrebări, dar m-am stăpînit : aș fi riscat să mă pună la punct sau, răspunzîndu-mi, să mă oblige și pe mine să-i răspund la întrebări.

— Petrece-ți timpul liber prin Alfama, prin localurile de acolo... E frecventat de comisvoiajori, de tot felul de oameni de afaceri. Fii cît mai degajat ! Lisabona, la ora asta, e cel mai pestriț oraș din lume... Plin de refugiați din țările ocupate de nemți..., de pungași mărunți și mari..., de agenți mărunți și mari. Cine vrei și cine nu vrei are în Lisabona o oficină de spionaj. Pînă și *ovreii* din Palestina au la Lisabona o rețea a Haganelei.

— Zău ? Și pentru cine lucrează ?

— Pentru englezi, dar și pentru cauza lor. Ce te miră atît ?

Am bagatelizat interesul meu momentan pentru informația lui Cunha ; eram doar intrigat că Brauner nu știa nimic de existența acestei rețele și, în consecință, subiectul ca atare lipsise din instructajul său. Toate aceste nedumeriri, ca și altele, nu aveam cum să le împărtășesc avocatului.

— Într-un cuvînt, caută să nu atragi atenția prin austeritate sau prin izolare... Nu ocoli femeile, dar nici nu te arunca în brațele lor... Comisarul o să-ți dea telefoanele lui de acasă și de aici și dacă, ferească Dumnezeu, ai vreo neplăcere, să-l cauți fără reticență, că doar îl plătești. Ai vreo întrebare ?

— Doar una : dacă vin la Cazino și nu te găsesc ?

— Te prezinți la data următoare...

— Și dacă nici atunci ?

Avocatul Cunha nu m-a lăsat să termin, s-a ridicat în picioare, vorbindu-mi autoritar, ca la bară :

— Domnule Nerval, uite ce e... În general, sînt un bărbat sănătos... Dacă nici în cea de-a treia seară nu dai de mine la Cazino, fă-ți bagajele și șterge-o din Portugalia cît mai rapid.

M-am ridicat și eu, cu simțămîntul ciudat că, din momentul acela, prin ceva imposibil de definit, devenisem vulnerabil. Dar cine oare se va fi pornit în căutarea punctelor mele vulnerabile ?

Cunha a deschis ușa, s-a adresat în portugheză cuiva de pe coridor, după care a revenit lîngă mine.

— Ți-o fi o foame !... Acuș o să fii din nou în libertate.

N-am apucat să-i răspund, căci în încăpere a năvălit comisarul cu brațele larg desfăcute, ca și cum ar fi vrut să mă îmbrățișeze. Avocatul, cu pălăria în mînă, i-a comunicat că afacerea s-a încheiat, firma „Funchal" urmînd să-mi vîndă o mare cantitate de vin. Comisarul mi-a apucat mîna și mi-a scuturat-o fericit că în sediul P.I.A.D.-ului găzduise o „conferință comercială" atît de importantă pentru economia... Portugaliei.

Mi s-a adresat și el în franceză.

— Haideți în biroul meu... Momentul trebuie sărbătorit !

A deschis casa de fier, a scos de acolo o sticlă cu vin *rosé* „Funchal" și trei pahare. Le-a umplut în grabă. Am ciocnit, vinul era din cale-afară de bun.

— Excelent ! am exclamat, sorbindu-l ca un vechi degustător de vinuri.

Comisarul radia de fericire. Lîngă el, avocatul se lăsase furat de gînduri.

— Domnule Nerval, vorbi comisarul după cel de-al doilea pahar, în poliție, ca și în comerț, scopul scuză mijloacele... Am fost cam duri..., dar am creat și noi un fond de ajutorare a nefericiților de refugiați.

Ca un semn de mare prietenie, mi-a întins o carte de vizită. Îl chema Oliver Pinheiro.

— Eu am să plec, ne anunță brusc avocatul. Vă aștept, domnule Nerval... Mi-a făcut mare plăcere că v-am cunoscut.

S-a îmbrățișat și s-a sărutat cu Pinheiro și dus a fost. La insistențele comisarului, am mai băut un pahar de vin. Apoi, cerîndu-și întruna scuze, mi-a înșiruit pe birou

toate obiectele „furate". Lipseau patru țigări : se fumase exact cît indicase „scenariul".

— O mașină de-a noastră o să vă ducă unde doriți.

I-am mulțumit și, considerînd că „acordul" nostru de colaborare intrase în vigoare, nu m-am jenat să-i mărturisesc că aș prefera să ajung la hotelul „Tivoli" cu un taxi.

— Se poate, cum să nu, mă asigură el și ridică receptorul.

Douăzeci de minute mai tîrziu, mă aflam în apartamentul meu de la hotel. Deși eram flămînd ca un lup, am preferat, mai întîi, să fac o baie fierbinte.

II. Liniștea premergătoare...

1

Abia după ce am băut cel de-al treilea pahar de *Madeira* al cărui gust aromat îmi va fi greu să-l uit vreodată, am început să mă destind, să privesc în jur cu ochii poate cam prea jucăuși. A, nu mă amețisem. *Madeira* este un vin ușor, prietenos, și oricît ai bea, nu te trădează, nu te azvîrle în brațele beției... Îmi modificase numai tonusul.

Trecuseră trei zile de cînd făcusem cunoștință cu avocatul Cunha și cu comisarul Pinheiro, în care vreme am trecut la testarea pieței vinurilor. Reprezentanții unor firme cu mari tradiții în materie mă primeau cu brațele deschise. Aflaseră că am în bancă un cont serios, că nu agream cambiile și plăteam cu numerar tot ce cumpăram, așa că-și pierdeau ore în șir cu mine pentru a mă convinge de superioritatea produselor lor, că neutralitatea țării nu le aducea avantaje prea mari. „Dacă am fi producători de țiței și nu de vinuri, susțineau partenerii mei, toate țările beligerante ar asalta Portugalia. Așa, piața noastră externă e ca și inexistentă. O să ajungem într-o zi să stropim viile cu vin..."

Într-adevăr, războiul îngustase pînă la sufocare piața de desfacere a vinurilor portugheze, așa că negustorii cu care intram în contact erau dispuși să-mi facă mari concesii — fie să scadă prețul unor produse, fie să-mi acorde comisioane, numai să-i scap de niște vinuri. Cum contul pe care conspiratorii germani mi-l deschiseseră la Banca Națională a Portugaliei era pe numele meu, puteam dispune de fonduri așa cum socoteam eu de cuviință. Totuși conduita mea trebuia să fie neapărat a unui om de afaceri versat... Tîrguiala, tergiversarea făceau parte din arsenal. Mă descurcam și chiar începuse să-mi placă această îndeletnicire fără finalitate, mi se dezvăluia o lume necunoscută pînă atunci.

Am trecut și pe la firma „Funchal", unde am făcut pentru a doua oară cunoștință cu avocatul Nuño Cunha... Dorind, la un moment dat, să „lămurească unele chestiuni de jurisdicție internațională", m-a invitat în cabinetul său. Acolo, între patru ochi, mi-a cerut să depun urgent, chiar la Banca Națională, în contul doamnei Isabele Avarez, suma de 5 000 escudos.

— Cine-i persoana ?

— Metresa comisarului Pinheiro.

— Bine, dar n-am cumpărat încă de la „Funchal" nici un litru de vin și n-am stabilit valoarea comenzii, mi-am arătat eu nedumerirea. Comisionul comisarului trebuie să rezulte dintr-un volum valoric.

Cunha și-a mîngîiat mustața și a zîmbit exact cu zîmbetul escrocilor din filmele americane cu gangsteri.

— Asta nu-i o problemă. Faci o comandă, din a cărei valoare să rezulte comisionul de 5 000 escudos.

Pe urmă, cît am mai stat în cabinetul său, mi-a trecut în revistă cursurile prețurilor la vinuri și mi-a dat cîteva sfaturi comerciale. Cu ce firmă mă puteam tocmi la infinit, ce prețuri puteam smulge de la alte firme. În general, nu i-am ignorat sfaturile și am avut prilejul să constat că era al naibii de priceput.

— Încolo, cum îți mai petreci timpul ? s-a interesat *Vrancea unu.*

— Așa cum m-ai sfătuit. Bat străzile Alfamei și serile mai poposesc în cîte un local.

— Foarte bine !... Foarte bine !...

Nu-l indusesem în eroare, deşi, sincer vorbind, tentat eram. Nu-mi inspira încredere şi basta ! În preajma lui, tot timpul aveam senzaţia că mă lua de prost, închipuindu-şi că mă putea stoarce de bani oricînd şi oricum.

...Tot gîndindu-mă la ale mele, golisem şi cel de-al patrulea pahar de *Madeira*. *Jupînul* localului, care cînd nu servea punea mîna pe o cîrpă şi se apuca să frece maşinal tejgheaua zincată, îmi amintea de crîşmarii de prin mahalalele bucureştene : pîntecos, cu obrajii plini şi rumeni, o mustaţă stufoasă deasupra gurii, iscodind la nesfîrşit muşteriii ; un şorţ veşnic ud şi murdar legat în jurul mijlocului, mînecile cămăşii suflecate. Privindu-l, îmi venea să-i strig : „Nea Costică, ia mai adă, dom'le, un vin !"

În raftul cu sticle, se vedea un aparat de radio. Era deschis în surdină ; asculta omul ştiri de pe teatrul de război, iar ochii îi umblau avizi prin local, de la o masă la alta.

I-am făcut semn să-mi mai aducă un pahar de *Madeira* şi, servindu-mi-l, m-am uitat ceva mai atent la ţinuta lui : purta o pereche de pantaloni vechi, intraţi la apă, de i se zăreau picioarele umflate vîrîte în nişte încălţări scorojite. Şi iarăşi am fost tentat să-l iau familiar la rost : „Nea Costică, nea Costică, ce faci, dom'le, cu banii ?"

În jur, mesele erau ocupate : portughezi, fără îndoială. Preferau să-şi bea paharul de vin la „nea Costică", unde tăifăsuiau în şoaptă, ca nişte conspiratori. Mi-a venit să rîd prosteşte, de unul singur, mi s-a părut că, în sfîrşit, descoperisem deosebirea dintre cîrciuma lui „nea Costică" din Alfama şi cea a lui „nea Costică" din Colentina.

Deodată, mi-a ajuns la ureche vocea stinsă a unei femei. Venea de la o masă din spatele meu. N-o auzisem pînă atunci. Poate pentru că mă lăsasem captivat de imaginea lui „nea Costică-portughezu". Am devenit atent.

Mai bine am fi rămas acasă, murmura femeia, *în locuinţa noastră, în patul nostru.*

Vorbeşti prostii..., îi replică un bărbat.

Pierre...

Ne puneau la zid sau ne deportau.

Pierre, dragule, ce mă fac cu tine ?

Nu-ți cer decît să mă asculți.

Te-am ascultat, sînt aici, cu tine... Și ce s-a ales din viața noastră ?

Trebuie... trebuie să fugim mai departe...

Unde ? Cu ce ? Nu vezi că toți ne jupoaie ?...

Nu i-am mai auzit, și un timp am crezut că din vina mea : mă foisem și, probabil, cei doi deveniseră bănuitori. M-am înșelat. Puțin mai tîrziu, le-am prins din nou șoaptele.

Speranțe și iarăși speranțe ! Vorbe goale ! se lamentă femeia. *Speranțele vor muri mîine, Pierre, cînd vom rămîne fără un ban... Eu zic să ne prezentăm la Consulat.*

Nici vorbă, Denise. Te implor, ai încredere în mine. O să vezi..., o să ne salvăm.

Bați cîmpii, dragule...

Ești nedreaptă cu mine...

Dacă nu ne îmbarcăm pe primul pachebot, vom muri aici, printre străini, cerșind în genunchi vize. Nu vezi că nu ne iubesc..., că le-am stricat tihna... pentru ei, noi sîntem războiul.

Ce-i cu tine în seara asta ? Te rog, nu mai plînge.

Ba am să plîng..., nu poți să mă oprești... Am să plîng... E singurul lux pe care mi-l permit fără escudos.

Se uită lumea la noi și nu-mi place. Să plecăm !

Unul din ei a pus pe masă cîteva monede ; apoi i-am văzut îndreptîndu-se spre ieșire ; Denise, micuță, cu un mijloc subțirel, accentuat de un cordon lat, din lac negru. Părul bogat îi cădea pe umeri. Nu și-a întors măcar pentru o secundă capul ca să-i pot zări chipul. Și pe Pierre l-am văzut ; din spate, trebuie să fi slăbit mult în ultima vreme, judecînd după hainele ce-i atîrnau neglijent pe trupul înalt și osos. Au dispărut brusc din raza mea vizuală, dar o vreme i-am mai însoțit cu gîndul. Îmi spuneam că de voi supraviețui războiului și voi pune din nou mîna pe condei, mă voi strădui să descriu dramele mărunte ale războiului. Nu, nu beletristică... Poate sociologie. Voi încerca să determin cîte tipuri de drame mărunte a generat războiul. Dramele mărunte ale indivizilor, căci de dramele mari ale unor colectivități umane se vor ocupa mulți... *Bați cîmpii, dragule !* a răsunat în mine glasul trist al franțuzoaicei,

care, în orice caz, părea să fie mult mai lucidă decît iubitul ei.

În spatele meu, cîrciumarul a adunat monedele, poate ultimele, ale celor doi refugiaţi. Le-a azvîrlit în buzunarul şorţului şi am auzit clinchetul lor. Apoi s-a apucat să strîngă paharele, să şteargă masa. Îl interesau oare pe patron străinii care-i treceau prin local şi pe care-i servea cu vin roşu, straşnic de bun ? Oare se întrebase el cine erau cei doi — Pierre şi Denise ? De unde veneau, încotro se duceau ?

Speranţele vor muri mîine, Pierre...

N-am mai avut răbdare să rămîn mai departe în local, am plătit şi am ieşit în noapte, pe una din nenumăratele străzi înguste ale Alfamei. Aerul era umed din pricina boarei dinspre Atlantic. Parcă şi cerul coborîse. Am luat-o în sus, spre Lisabona cea nouă şi modernă. Urcam încet, chiar anevoie, panta ce urma să mă scoată într-una din pieţele ce uneau cele două cartiere ale oraşului. Nu mai aveam chef să mă opresc, să ascult zgomotele nopţii, să mă uit pe furiş prin ferestrele deschise ale caselor locuite îndeobşte de oameni modeşti. Eram prea trist şi prea supărat pe mine însumi. De ce nu schiţasem nici un gest de a-i ajuta pe cei doi — Pierre şi Denise ? Cu o vorbă... Sau chiar cu bani. De ce nu ? Doar aveam în bancă un depozit valutar, practic incontrolabil !

Întunericul a prins, la un moment dat, a răspîndi în noapte acordurile unui *fado* şi am rămas locului fascinat de blîndeţea şi poezia cîntecului. Am înţeles deodată că mintea şi gîndurile îmi erau confuze, că eram pe cale să condamn neutralitatea Portugaliei, să-i acuz pe cei care au hărăzit pace acestor pămînturi şi ape. Dacă pace se puteau numi luminile oraşului răspîndite cu dărnicie pe colinele ce se conturau ca nişte uriaşe valuri încremenite de-a pururi ; dacă pace se puteau numi acordurile *fado*-ului, mirosul de sardine prăjite şi cel al florilor de toamnă.

Mi-am vîrît mîinile în buzunarele pantalonilor şi am pornit iar la drum, ceva mai bine dispus. Străbăteam, urcînd, o stradă, nu-i mai ţin minte numele. În depărtare se conturau turlele bisericii Santa Luzia... Pe aproape, mi-a ieşit în cale un ins ceva mai în vîrstă decît mine, cu

o bluză marinărească pe sub haina veche și, adresîndu-mi-se într-o portugheză aproximativă, m-a rugat să-l ascult. M-am apărat, declarîndu-i că nu știu portugheza. Spre surprinderea mea, tipul s-a înviorat brusc, ca și cum vorbele mele l-ar fi scos de pe un făgaș nefericit, pentru a-l reașeza pe un altul, plin de speranțe...

— Parlez-vous français ?, Do you speak english ?, Sprechen Sie Deutsch ?, Ihr redt ydisch ? *

Necunoscutul îmi amintea de un clovn uzat, izgonit din arena circului, hotărît însă să-și distreze pe oriunde apucă și cu orice preț spectatorii. I-am răspuns că vorbesc franceza.

— O, ce bine domnule ! se arătă el din cale-afară de fericit. Ah, franceza ! Rimbaud și Baudelaire... Și a început să-mi recite :

„Souvent, pour s'amuser, les hommes d'équipage
Prennent des albatros, vastes oiseaux des mers,
Qui suivent, indolents compagnons de voyage,
Le navire glissant sur les gouffres amers.“ **

L-am cercetat atent la lumina străzii, închipuindu-mi, mai ales după ce auzisem din gura lui celebrele versuri baudelairiene, că am în față un intelectual aflat în nevoie. Tipul avea totuși în înfățișarea sa ceva de clovn : haina lungă, cadrilată ; pantalonii largi și șifonați ; nasul ușor borcănat care părea de mucava și aplicat peste cel natural, cum aplicată îmi părea și mustața tunsă „à la Hitler“. Părul rar și-l purta pieptănat peste cap, despărțit la mijloc de o cărare impecabilă.

— Domnule, nu știu dacă sînteți credincios, dacă credeți în Dumnezeu, începu el să-mi debiteze precipitat și dramatic. Eu însă cred... Dumnezeu v-a scos în calea mea... Domnule, sînt la ananghie..., în mare nenorocire... Nevasta își va pune capăt vieții, nu înainte de a-și omorî copiii

---

* Vorbiți franceza ?, Vorbiți engleza ?, Vorbiți germana ? Vorbiți idiș ?“.

** „Din joacă, marinarii de bord, din cînd în cînd,
Prind albatroși, mari păsări călătorind pe mare,
Care-nsoțesc, tovarăși de drum, cu zborul blînd,
Corabia pornită pe valurile amare.“
(În traducerea lui Al. Philippide)

— trei, domnule — fructul dragostei noastre —, dacă pînă mîine în zori...

A început să se caute cu disperare prin buzunare. În sfîrșit, a găsit ceea ce căuta. Era o brățară care părea a fi de aur.

— O vedeți ? continuă el să-și debiteze la fel de dramatic monologul. E o bijuterie de familie. Domnule, mama nevestei mele a moștenit-o de la bunică-sa, căsătorită în taină cu contele de Lampeduza. Soția mea e franțuzoaică, eu sînt italian. Domnule, cumpărați-mi bijuteria ! Salvați-mi familia ! O dau pe nimica toată. Dacă în noaptea asta nu vin acasă cu 500 de escudos, femeia mea se va otrăvi. 500 de escudos ! Atît costă biletele pe pachebotul „Lucinda"... Domnule, faceți o investiție bună... aur curat... 18 carate... o piesă din bijuteriile familiei de Lampeduza...

A suspinat. Îl îneca plînsul, își stăpînea însă cu bărbăție lacrimile. Mi-a întins brățara care parcă-l frigea. Am luat-o s-o cercetez.

— Cincisprezece grame, continuă el să mă piseze. Trebuie să ajung cu familia în Argentina.

Nu mi-a fost deloc dificil să-mi dau seama că brățara numai de aur nu era.

— Domnule...

— Mario del Maltese ! s-a prezentat el. Străveche familie din Messina.

Mimînd o sinceră compasiune, am cîntărit în palmă brățara.

— Îmi pare rău, domnule del Maltese... Astăzi am avut ceva mai mult noroc, decît tine, l-am luat eu la fix.

Tutuiala mea l-a derutat, însă nu pentru mult timp.

— Nu pricep ?

— Am plasat două brățări... și nu pe escudos, ci pe dolari.

„Del Maltese" și-a îndreptat haina, de parcă gestul ăsta l-ar fi putut scoate din încurcătură.

— Escroc ? mă întrebă.

— Escroc..., i-am răspuns, zîmbindu-i prietenos.

— N-ai mutră, zise el furios pe sine și-mi smulse supărat brățara.

— Păi de asta le-am și vîndut.

— Hai că ai haz ! mă lăudă Maltese. Dai un pahar de *rosé* ?

— Dau !

— Şi o porţie de sardine !

— Dacă eşti flămînd...

— Colega, îmi merg tare prost afacerile.

Del Maltese m-a condus într-un local foarte asemănător cu cel pe care-l părăsisem cu puţin timp înainte. De fapt, mă mai aflam în cartierul Alfamei. Ne-am aşezat la o masă înghesuită într-un colţ. Printre puţinii clienţi ai cîrciumii — două femei tinere, fardate strident, discutau în germană.

— Două pahare de *rosé* şi o porţie de sardine prăjite, a comandat noul meu amic.

De după tejgheaua zincată, cîrciumarul i-a aruncat o privire neîncrezătoare.

— Cine plăteşte ? a întrebat, semn că del Maltese nu era chiar un necunoscut pe acel meleag.

Noua mea cunoştinţă a arătat cu degetul spre mine. Ochii cîrciumarului m-au iscodit, trebuie să-i fi făcut o impresie bună, căci ne-a servit destul de repede. Maltese însă nu s-a apucat să înfulece porţia de sardine pînă ce nu m-a avertizat :

— Dacă eşti poliţist, să ştii că bag cuţitu-n tine !

L-am liniştit, povestindu-i tot felul de baliverne, că intenţionez să traversez şi eu oceanul.

— Sînt două oraşe în lume unde un escroc poate să dea lovituri mari : Paris şi New York.

Nu mă interesa dacă mă asculta sau nu, dacă mă lua sau nu în serios. Era hămesit şi, fără să-mi ceară încuviinţarea, a mai comandat o porţie de sardine, însoţită de nelipsitul pahar de vin.

— Dacă eşti italian, poate ţi-e mai uşor să vorbeşti italiana ? am avansat eu.

— Nu, nu sînt italian, mărturisi el cu o voce scăzută — se vedea clar că i-ar fi plăcut, după cele două porţii de sardine, să-şi facă digestia nestingherit — şi nici Maltese nu-i numele meu.

— Da' ce, naiba, eşti ?

— Român... dacă ai auzit cumva de naţia asta !

Am izbucnit, fără să mă pot stăpîni, într-un hohot de rîs atît de strident, încît clienţii localului şi-au întors privirile spre noi.

— Ce te-a apucat ? se supără comeseanul.

— Cum să nu rîd ? m-am explicat. Ultima brăţară i-am pasat-o unui român.

— Uite ce e..., reacţionă celălalt cu o înverşunare blîndă, nu te cred... Românu-i păgubos, da' prost nu e...

Am mai băut un rînd de *rosé*. Cîrciumarul începuse să ne arunce priviri binevoitoare, ceea ce nu mă prea încînta. Lui „Maltese" i se dezlegase limba. A început să se laude că ştie multe limbi — chiar şi idiş, —, dar că italiana macaronarilor n-a vrut s-o înveţe.

— De ce ?

— N-ai observat că italiana nu prezintă încredere ? E plină lumea de mafioţi şi eşti suspectat de cum deschizi gura.

Apoi invitatul meu a căzut într-o melancolie aţîţată de băutură.

— Ehei, ce să-ţi zic, am avut şi eu epoca mea de aur. De, războiul ! Bătrîneţile... Afacerile nu mai merg ca altădată. Mi-am vîndut recuzita... garderoba... Că haina, dom'le, îl face pe om ! a oftat el, îndreptîndu-şi instinctiv sacoul. Era un fleac pentru mine să pătrund în saloanele elitei bucureştene... Mîncam uşor zestrea fetelor... eram frumos, elegant, sentimental. Cînd recitam Baudelaire în franceză, gîsculiţele se prăpădeau după mine. Ce vremuri dom'le !

Mă simţeam precum o pasăre scăpată din colivie. Nu uitasem cine sînt şi ce treburi mă aduseseră la Lisabona, dar parcă povara cu care plecasem la drum dispăruse într-un chip miraculos.

— Mă urmăreau poliţiile multor ţări, mie nici că-mi păsa.

— Şi acum eşti urmărit ?

— De ce mă întrebi ?

— Ca să nu pic şi eu ca prostu'...

— Fii pe pace ! Poliţia română n-are cum să ajungă la Lisabona. Iar aici, mă ocup de găinării. Poate îmi dai tu ceva de lucru.

— Îmi place să lucrez de unul singur.

— Te înţeleg...

Ochiul său ager observase că începusem să acord atenţie celor două nemţoaice.

— Dă-le încolo ! mă sfătui „Maltese". Nu-s de noi...

— Aia cu bluziţă verde e chiar drăguţă.

— Drăguţă, drăguţă... Legaţia germană a umplut Portugalia cu ele, că sînt victime ale lui Hitler... Au ajuns în refugiu să facă trotuarul... În realitate... Mai dai un pahar ?

— Mai dau... M-am uitat cu ostentaţie la ceas. O să te las însă.

— Afaceri ? se uită chiorîş la mine şi căscă fără jenă.

— Sentimentale.

Obrajii lui căpătaseră culoarea vinului şi se lăsaseră moi, îmbătrînindu-l. A exclamat fără convingere, căscînd iar :

— O, dă-mi un rînd de haine, o pereche de pantofi, o cămaşă şi o cravată şi... şi... să mă bată Dumnezeu dacă nu rup inima tîrgului... Ca pe vremuri, la Marsilia, la Nisa, domnule, la Nisa...

— Nu mi-ai terminat povestea cu cele două nemţoaice.

Capul i-a căzut în piept, cutele în jurul gurii i s-au adîncit şi a şuierat printre dinţi, în româneşte :

— Mă, şmecherie !... Mă iei de prost, hai ? 'Tu-ţi grijania ta de poliţist..., de deştept al lui Salazar !

Poate m-aş fi trădat dacă n-ar fi apucat să-mi dezvăluie că-i român. Vorbele lui nu m-au mai luat prin surprindere.

— În ce limbă ai turuit ?

— În cea sfîntă.

— M-ai înjurat, nu-i aşa ? Că escrocu' n-are nimic sfînt în el.

Şi-a ridicat bărbia, cu o semeţie de om abţiguit.

— Să te înjur ? Eu ? Dacă vrei să ştii, i-am mulţumit lui Dumnezeu că în noaptea asta tare a mai fost darnic cu un păcătos ca mine.

A rîgîit puternic, dar imediat s-a uitat jenat şi neliniştit în juru-i.

— La chinezi nu-i nici o ruşine, spuse, mulţumit totuşi că nimeni nu-i sesizase necuviinţa.

— Mai bine zi-mi ce-i cu nemțoaicele.

— Îi vînează pe fraieri... pe marinarii americani, că ăștia-s mai prostuți. Cum beau whisky, încep să dea din ei tot felul de secrete. Pe urmă, îi mai vînează chiar pe ai lor, pe cei fugiți de Hitler... Și-i toarnă la legație, iar ăia de la legație, n-o să crezi, au echipe ale morții. Așa că pe chei, uneori, se mai descoperă cîte un cadavru. Brusc, o dădu din nou în românește : Mă tragi de limbă, potaie împuțită... Curcan salazarist ce-mi ești !

Și-a încheiat „tirada" uitîndu-se zîmbitor la mine.

— În ce limbă ai mai boscorodit ? am făcut eu pe prostul.

— În turcă !

— Bravo, și pe asta o știi !

S-a înviorat, a mai băut o gură de vin, a mai plescăit.

— Știi care-i limba în care-mi conving cel mai ușor și mai repede fraierii ? N-ai să crezi : idișul, evreiasca, dom'le... Cum încep să mă vait în idiș, gata, mi-am și vîndut marfa.

A bătut de cîteva ori din palme, subliniind astfel satisfacția care-l încerca ori de cîte ori plasa convenabil o brățară sau o altă bijuterie falsă. S-a aplecat spre mine și mi-a șoptit la ureche :

— Hai, ia-mi brățara ! Ți-o dau pe nimica toată..., că tu tot o dai mai repede decît mine... Ai stil..., se vede...

— Nu fac afaceri cu escroci... din principiu.

— Te înțeleg, oftă iar și o tristețe vădită i s-a întins ca un nor peste figura rumenită de vin.

I-am făcut semn cîrciumarului, mi-am scos portvizitul din piele de porc și am plătit consumația.

— Ca român, cum te cheamă ?

A tresărit, neluîndu-și ochii de pe portvizitul meu.

— Zori de Zeamă.

— Zori de Zeamă ? Ce nume frumos !... Și cu ce rezonanță bizară ! Ia ascultă, ce vrei să-ți las ca să mă ții minte ? Escudos ? Dolari ?

— Ți s-a făcut milă de mine ? dădu el îndurerat din cap. Arăt ca un bătrîn cerșetor, nu-i așa ? Ce-am ajuns, să cerșesc, eu, François le Marquand, zis „Le prince", căutat, pînă la război, de toate polițiile din lume ? ! Îmi vine să-mi dau cu...

M-am ridicat de la masă. Părea mai mult uimit decît jignit că perorația lui m-a lăsat indiferent.

— Lasă-mi dolari, zise el înviorat, totuși, au un curs mai bun la bancă.

I-am vîrît sub nas o bancnotă de zece dolari și l-am fixat amenințător în ochii lui congestionați :

— Auzi, „François le Marquand", acum e zece și jumătate... Să nu-mi ieși din local mai devreme de unsprezece... Dacă te iei după mine, te bat de te zvînt și-ți iau și dolarii. Ai băgat la cap ?

Și-a îndreptat haina și mi-a spus dojenitor :

— Cum vorbești cu un „principe“ ? A înhățat bancnota și a adăugat înveselit : Dar merită, zău, merită...

Am ieșit din local și m-am aruncat în primul taxi ieșit în cale.

III. Trei mii șase sute de secunde

1

Timpul se scurgea încet sau mai alert, în raport direct cu ceea ce întreprindeam într-o zi sau alta. Activitatea mea comercială la Lisabona depindea într-adevăr de mine și oricînd puteam să-i pun capăt. Aplicam însă, în raporturile cu partenerii, politica tergiversării. Am făcut și două drumuri în țară : la Sintra, unde am tratat o afacere cu oi și lînă, și la Cascais, să admir frumusețile unei stațiuni de vilegiatură rar întîlnite. În ambele voiajuri m-a impresionat existența sobră, chiar austeră, a portughezului de rînd. În schimb, cu viața de huzur a latifundiarilor din Portugalia și colonii m-am lovit la Estoril, unde am întreprins două recunoașteri la Cazino, în acele nopți cînd știam că nu-l voi întîlni pe avocatul Cunha. Într-una din ele l-am descoperit pe Carol II și pe femeia cu părul roșu, Elena Lupescu, jucînd la ruletă. Tot la Cazino m-am lovit de universul îmbogățiților de război. Mi-am mai permis luxul de a petrece cîteva ceasuri în anturajul unor

femei alese la întîmplare ; după ce le plăteam, știam că nu voi mai avea de-a face cu ele niciodată.

Toamna era caldă, încărcată din zori și pînă la asfințit cu acea lumină solară cu care sufletul meu se împăca atît de bine. Îmi plăcea Lisabona, în ciuda faptului că realitățile sale confirmau informațiile lui Brauner : „Lisabona e placa turnantă a spionajului din lume." Eu însă, „om de afaceri", sărind „placa", mi-am permis și unele evadări. În cîteva rînduri am urcat pe colina São Jorje pentru a admira orașul, care de acolo cobora, într-o ordine arhitectonică perfectă, spre Mar da Palha. Îmi amintea de Genova, dar Lisabona îmi părea mult mai pitorească, mai încărcată de flori, de mister. Așteptam sus pe coline, sub evantaiul unor palmieri bătrîni, ceasul cînd o mînă nevăzută aprindea simultan toate luminile orașului... Ca într-un joc infantil, încercam atunci să ghicesc monumentele istorice ale Lisabonei. Panorama orașului, dar și propriu-mi joc mă amețeau și-mi creau o stare de beatitudine ce o prelungeam în noapte pe cît era posibil.

Numai după ce mă retrăgeam la hotel, în singurătatea apartamentului, gîndurile mi se întorceau la Brauner, la particularitățile misiunii și mă întrebam dacă nu cumva maiorul Medoiu se grăbise expediindu-mă în Portugalia. Dacă nu era așa, unde mi-erau partenerii ? De ce nu se arătau agenții lui Gehlen ? Poate renunțaseră la *doctorul Ring* ? Unde ar da Domnul ? O, atunci aș putea admira în voie și liniștit orașul, care, de sus, îmi părea uneori că așteaptă, încremenit, să se îmbarce pe un uriaș pachebot, pentru a se pierde în depărtările Atlanticului.

2

În cea de-a zecea zi, conform unui consens, aveam obligația să iau contact cu atașatul militar al legației noastre, dar nu oricum. Îmi petrecusem dimineața la Bursă, prefăcîndu-mă interesat de jocul cotidian al acțiunilor. Agățam agenți de bursă, puneam întrebări, uneori notam răspunsuri. Către ora 11,30, am intrat într-una din cabinele telefonice din incinta clădirii și am format numărul

Biroului ataşaţilor militari. Mi s-a răspuns imediat. Am intrebat în româneşte :

— Domnul colonel Dumitriu ?

— Da ! Cu cine am onoarea ?

— Atunci daţi-mi voie să vă bag...

Am început să-l înjur la modul cel mai ordinar posibil... Nu numai pe el, ca reprezentat al armatei lui Ion Antonescu, ci şi pe mareşal care a lovit în fiii Legiunii, făcînd jocul iudeo-masonilor. În viaţa mea n-am înjurat atît de ordinar. Nu mi s-a trîntit telefonul în nas, primul semn concret că ataşatul militar cunoştea regula jocului şi se aştepta să fie înjurat. Dar mai era un detaliu : telefonul era pus sub ascultare. Negrăbindu-se să arunce receptorul în furcă, interlocutorul meu dădea răgaz agenţilor P.I.A.D.-ului să consemneze convorbirea şi să ia notă că legionarii aciuaţi în Portugalia nu se dădeau îndărăt de a-i batjocori pe reprezentanţii diplomatici ai României.

„Jocul“ avea desigur şi un final cu o semnificaţie aparte : după ce „dădeam afară din mine“ toate înjurăturile, mai spuneam :

— Iar ţie, colonele, îţi mai acordăm o şansă : să tragi în mareşal. Numai aşa mai poţi să-ţi ispăşeşti păcatele.

— Propunerea merită atenţie, mă asigură colonelul. O să mă mai gîndesc.

Am auzit un declic. Am răsuflat uşurat, căci pentru mine răspunsul colonelului avea următorul înţeles : „Fii liniştit. Nimeni nu te urmăreşte.“

Cu colonelul Dumitriu făcusem cunoştinţă prin mijlocirea filmelor prezentate de Brauner : era un ofiţer de cavalerie înalt, spătos, care fuma cu ajutorul unui ţigaret. Prezentîndu-mi-l, Brauner nu avea cum să ştie că la Lisabona, un fir..., un fir numai al nostru, al Biroului 2, mă va lega cu trei parole de colonelul Dumitriu, şeful ataşaţilor militari din România în Portugalia.

De la Bursă am pornit-o agale spre Praça da Rossio. Prinsesem, în ultimele zile, slăbiciune pentru cafeneaua „Lisboa“, singura cu faţa spre statuia lui Dom Pedro IV şi care, datorită zilelor însorite şi călduroase, mai scotea mesele sub cerul liber. La „Lisboa“ mă atrăseseră nu numai calitatea cafelei — o preparau ca la Mangalia, pe nisip —, ci şi faptul că găseam ziare franceze şi spaniole.

Iar cînd îți ridicai ochii de pe ziar, descopereai Praça, cu forfota ei comercială.

Masa, aș adăuga chiar și chelnerul, mă așteptau. Surîzîndu-mi familiar, acesta m-a întrebat respectuos :

— O cafea turcească, un pahar de apă rece și „Figaro“ ?

Mi-a adus mai întîi „Figaro“-ul. Mă simțeam oarecum flatat că omul îmi reținuse tabieturile. „Iată și un colț unde cineva mă știe, mă salută și mă întîmpină ca pe unul de-ai casei“, îmi spuneam.

Trotuarele erau largi, placate în mozaic alb-negru. Dincolo de ele, în centrul Pieței, o coloană înălța cît mai sus statuia în bronz a tînărului rege Pedro IV, de parcă ar fi dorit să-l ajute să vadă cît mai bine colinele orașului de dincolo de impresionanta clădire a teatrului. Ca întotdeauna, Praça era animată de negustori ambulanți, vînzători de ziare... Mulți bărbați și mai nici o femeie.

Mi-am aruncat ochii peste paginile „Figaro“-ului...: *Război în răsărit, pe Volga, la Stalingrad. Război în Africa... Război în Pacific... În Franța, Comandamentul german hotărăște rechiziționarea muncitorilor francezi... destinația — Germania... La Cannes, stațiunea cu o sută de hoteluri, după sezonul estival domnește o liniște deplină. Tot în Franța, biciclete pe toate drumurile — cu toții în căutarea unor produse alimentare. Și iarăși război...:* Numai aici în Rossio era o oază de pace.

Am pus ziarul pe un scaun și am dat să ridic ceșcuța de cafea. N-am apucat s-o duc la gură. În primele secunde, am fost convins că am halucinații. În dreapta mea, la o masă instalată chiar lîngă bordura trotuarului — Jane Hughes. O însoțea un bărbat blond, cu o față severă, milităerească. Un neamț. Eram sigur că ochiul nu mă înșeală. Jane s-a așezat picior peste picior, lăsînd să i se vadă genunchii rotunzi, albi, pe care îmi plăcuse odinioară să-i sărut. Își desfăcu taiorul și orice trecător îi putea admira bustul dat de Dumnezeu într-o zi cînd, pesemne, i se făcuse și lui chef de o femeie. Dantela albă a bluzei se înălța deasupra gulerului atît cît să-ți atragă atenția asupra gîtului ei alb, delicat, reliefat și de o coafură sobră. Voaleta pălăriuței îi acoperea ochii, făcînd-o și mai enigmatică și mai provocatoare. Nu știu dacă mă observase, eu însă îi mai surprindeam, în răstimpuri, linia nasului, a gurii.

Judecînd după modul cum discuta, părea să fie în relații intime cu interlocutorul ei. La un moment dat a și rîs, ceea ce mi-a întărit și mai mult impresia cu Jane Hughes și nu altă femeie era la un pas de mine... Ce căuta la Lisabona ? Ce întrebare neroadă ! La urma-urmei, ce căutam eu la Lisabona ?

Tot fixînd-o, iar ea, probabil, simțind apăsarea privirilor mele, și-a ridicat voaleta și s-a uitat o fracțiune de secundă în direcția mea. Să mă fi văzut oare ?

Un ofițer de informații, am mai spus-o și o repet, se confruntă în permanență, mai ales cînd se află în misiuni secrete departe de țară, cu o „armată" de întrebări. Unele sînt și reale. Pentru a nu mă împiedica inutil în hățișul lor, am socotit că era mult mai folositor pentru mine să mă ridic și să plec autosugestionîndu-mă : „N-a fost Jane... N-a fost Jane !"

Așa am și procedat, dar, pînă la achitarea notei, mi-am îngăduit luxul de a-mi încînta privirile cu trăsăturile fragmentare ale chipului ei care, ca într-un portret-robot criminalistic, se constituiau în imaginea femeii iubite.

Am părăsit cafeneaua fără să mă mai uit în urmă și am luat-o spre clădirea teatrului, albă și maiestuoasă, ca a unui templu. „Să înalți un teatru pe ruinele unui palat al Inchiziției ! Ce idee minunată !", îmi spuneam în timp ce, în realitate, gîndul îmi fugea mereu la Jane și la prezența ei la Lisabona. Mă lăudam că am găsit în mine resursele necesare să mă ridic și să plec. Tipul de la masă era, mai mult ca sigur, un agent... Un agent racolat de ea. De ce nu și invers — el s-o fi racolat ?...

Am ieșit în Praça da Figueira ; nu, nu voiam să mă întorc la hotel. M-ar fi chinuit imaginea Janei și neașteptata noastră întîlnire. „Umblă, băiete ! mă îndemnam. Umblă pe jos, pînă ce o să constați că amintirea iubitei se va fi dizolvat și risipit spre cele patru zări..."

Așa am și făcut... Am luat-o pe Rua Augusta, strada cu magazine de lux, holbîndu-mă la fiece vitrină în parte. Și, din vitrină în vitrină, am ajuns în Terreiro da Paço... I-am aruncat o căutătură ironică lui José I ; călare pe un cal de bronz, nu părea deloc hotărît să-și părăsească soclul, deși republicanii îi izgoniseră din Palat urmașii la tron. Apoi am coborît agale, spre Mar da Palha, spre Tejo, spre

cheiul „Marilor Speranţe" pentru miile de refugiaţi ai războiului. Din depărtare, Pacificul cu valurile de culoarea cerului era darnic şi făgăduia refugiaţilor împlinirea unor iluzii.

3

Mă mai despărţeau de miezul nopţii vreo zece minute. Holul hotelului era pustiu. Dinspre restaurant răsunau nostalgic, în surdină, acordurile unui pian. Am recunoscut melodia „Parlez-moi d'amour" şi paşii mi-au devenit dintr-o dată grei. M-am oprit şi am rămas cu ochii închişi. Mi-am amintit, fără să vreau, de adolescenţă, de tristeţea care mă învăluia uneori noaptea, în somn. „Parlez-moi d'amour" ! Dulcea şi mincinoasa tristeţe a adolescenţei ! Mă dădeam jos din pat şi mă apucam să scriu versuri sumbre ca moartea...

Cînd pianul a amuţit, am privit buimac în juru-mi, ca un trecător ajuns la o răscruce de drumuri. În cele din urmă, am înţeles că trebuie totuşi să mă indrept spre „recepţie". Odată cu cheia, funcţionarul hotelului mi-a înmînat şi un plic elegant, din hîrtie japoneză ; răspîndea un parfum delicat. Era al Janei Hughes, cum să nu-l recunosc ? M-am neliniştit. Aşadar, îmi luase urma ! Hm ! Maiorul Medoiu nici măcar aluziv nu-mi vorbise de o eventuală introducere a ei în *Operaţiunea doctor Ring*. Şi acum... Să fie la mijloc o simplă coincidenţă ? Simplă coincidenţă să fie oare şi surprinzătoarea noastră întîlnire de pe terasa cafenelei „Lisboa", cînd s-a prefăcut că nu mă cunoaşte şi asta din pricina bărbatului care o însoţea ?

Pe plic scria : „D-lui Palmiro Nerval". Aflase deci şi noua mea identitate. Cum şi de unde ?

— Cine a adus plicul ? am vrut să aflu.

— Regret, domnule, nu pot să vă fiu de folos : plicul a fost adus înainte de a fi intrat eu în tură.

M-am îndreptat spre lift ; de acolo am mai scrutat o dată elegantul hol al hotelului ; era la fel de pustiu ca şi înainte. Am urcat la trei, iar plicul nu l-am deschis decît în apartament.

Bun găsit, iubitule ! îmi scria Jane Hughes în românește. *Trebuie să recunoști că există și un Dumnezeu al îndrăgostiților... de vîrsta noastră. Am tras la camera 215. Vino neapărat la mine, la orice oră. Las ușa descuiată toată noaptea. Mi-e dor de tine.*

A ta,
Jane

Mi-am cercetat ceasul : se încheiase o zi... poate cea mai lungă din existența domnului Palmiro Nerval... o altă zi avea să înceapă.

De necrezut, Jane aici, cu un etaj mai jos ! Bizară potrivire ! Scrisul era al ei, parfumul așijderea. Am ieșit din apartament. Nici țipenie de om pe coridorul cufundat într-o tăcere adîncă. Călcam fără teamă pe un covor gros, fără să isc în urma mea vreun zgomot. Am coborît scara la doi... Pluteam ca o stafie modernă, obișnuită cu lumina electrică. M-am oprit la un pas de camera 215, tulburat deodată de apropiata clipă a revederii cu Jane și de amintirea ultimei noastre întîlniri de la Sinaia..., a tainicelor ore de dragoste de la „Palas"...

Am apăsat clanța, a cedat ușor, fără zgomot, și m-am pomenit în întunericul vestibulului. Nici în camera unde mă aștepta nu licărea vreo lumină : „A adormit, mi-am zis, nu m-a auzit..."

Am chemat-o în șoaptă și am mai făcut cîțiva pași în întuneric. Nu mi-a răspuns. Am rămas totuși pe loc, de teamă să n-o sperii. Am căutat pe bîjbîite comutatorul, am aprins lumina, iar primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost patul... un pat dublu, alb, acoperit cu o cuvertură roz-bombon, dintr-o mătase grea, satinată. Nu fusese atins. Mi-am plimbat, în continuare, privirile : peste tot domnea o ordine desăvîrșită, de parcă nu trecuse nimeni pe-acolo. „Ia te uită, mi-am zis mirat, mă cheamă, lasă ușa deschisă, iar dumneaei dispare !" Și pentru că bucuria apropiatei revederi cu Jane se topise, m-am hotărît să bat în retragere. Însă în clipa următoare, m-am trezit în fața unui pistol cu amortizor și a unui ordin :

— Hände hoch ! *

* „Sus mîinile !", în limba germană.

M-am supus. Un individ blond, cam de vîrsta mea, care mă așteptase ascuns, mi-a făcut semn să mă retrag cu spatele spre interiorul camerei.

— Acum stai !... Așa ! Să nu încerci să fugi, m-a avertizat în germană necunoscutul. Riști să te împușc... Și ar fi păcat... Știu cine ești...

„Schellenberg ! mi-am spus și am tresărit speriat. M-a găsit !" Aveam înaintea ochilor un revolver și un neamț — un saxon sadea. După accent l-am recunoscut.

„Da, nimic de zis, frumoasă capcană mi s-a mai întins !... Cu ajutorul Janei !... Nu era ea și agentă a șefului SD-ului ? Nu stătea cu funduleţul ei dăltuit parcă în marmură în două luntri, dacă nu în trei ?"

— Am un mesaj pentru dumneata...

Neamțul a scos cu mîna stîngă, din buzunarul hainei, un plic identic cu cel lăsat de Jane la recepție și l-a aruncat pe pat.

— Ia-l și citește-l !

Faptul că tipul se păstra la o anumită distanță de mine vădea o experiență de autoapărare ; intuia un eventual atac din partea mea.

Am luat plicul, l-am dezlipit. Și scrisoarea asta răspîndea parfumul Janei. De astă-dată ea mi se adresa în germană :

Urmează-l fără crîcnire pe aducătorul mesajului. O să te conducă într-un loc unde mă aflu și eu. Vom analiza împreună situația și vom încerca să găsim o soluție fericită. Dragule, repet : orice împotrivire se poate termina prost... pentru amîndoi ! Și zău, nu merită.

La revedere,

Jane

Din ușa care despărțea camera luminată de vestibulul în întuneric, mă țintuia aducătorul mesajului.

— Ei, ce răspuns ne dai ? mă întrebă, propunîndu-și să mă scoată din muțenie.

Am deschis cu greu gura :

— Există o alternativă ?

Privirile i-au căzut o clipă pe revolver, apoi și le-a îndreptat spre mine, sugerîndu-mi astfel alternativa :

— Totul depinde de dumneata.

— Mă voi întoarce la hotel ? m-am interesat, exprimîndu-mi astfel și opțiunea.

A ținut din nou să mă avertizeze :

— Depinde de dumneata...

Doamne, de cîte ori în ultimii ani nu mi-a fost dat să aud cuvintele astea ? ! Ca și cum aș fi fost agentul propriei mele ființe, care-și născocea întruna misiuni :

— E necesar să iau ceva cu mine ?

Curierul Janei Huges mi-a înțeles opțiunea :

— Nu, nu, nu e cazul. Îți atrag atenția că nu sînt singur... Orice act necugetat ar putea să te coste viața... O să părăsim împreună hotelul.. desigur, ca doi buni prieteni.

Am fixat patul cu coada ochiului. În urmă cu vreo zece minute mai speram încă la o noapte de dragoste... O noapte de dragoste cu Jane, la Lisabona ! Cineva izbutise să ne-o spulbere. Acel cineva nu putea să fie decît Schellenberg..., inteligentul și vicleanul șef al SD-ului. Ce oare mă mai aștepta acolo unde mă chema ea, Jane Hughes ? După această întîmplare, se va mai alege ceva din delicata misiune ce-mi fusese încredințată la București ?

— E în ordine, m-am declarat eu de acord. Să mergem !

— Dă-mi cuvîntul dumitale de onoare că nu vei încerca nici o împotrivire.

Fără să vrea, necunoscutul m-a făcut să zîmbesc ironic.

— Cuvînt de onoare în vremuri ca astea ?

— Domnișoara Jane Hughes ne-a asigurat că putem conta pe cuvîntul dumitale.

— Dă-mi și dumneata cuvîntul de onoare că, pînă la destinație, n-o să mai scoți arma.

Vorbe ! Vorbe ! nu era în intenția mea să „evadez", nu întrezăream, deocamdată, nici o șansă... Era chiar mai important pentru mine să caut un răspuns la întrebarea : „Ce amestec are Jane în toată povestea asta dubioasă ?"

— În ce mă privește, mă asigură ritos aducătorul mesajului, iată, am curajul să mi-l dau. Își ascunse arma și se uită întrebător la mine.

Mi-am dat și eu cuvîntul, iar el mi-a arătat ieșirea. Pe coridorul pustiu, mai mult am simțit decît am descoperit prezența unor inși.

— Nu luăm liftul, preciză însoțitorul meu.

Îi era totuși teamă că în ascensor voi reacționa cu violență. Am coborît scara largă, maiestuoasă a hotelului ca doi buni amici, porniți să se dedea vieții de noapte a orașului.

4

O, și ce noapte calmă și înstelată domnea peste Lisabona ! Și ce ireal se desfășurau, în bătaia luminilor, evantaiele palmierilor de pe Avenida da Liberdade ce urca spre colinele orașului !

Însoțitorul m-a apucat de cot, împingîndu-mă spre dreapta. La o distanță de vreo douăzeci de metri de hotel, aștepta o limuzină. Numai cînd m-am apropiat de ea, am zărit pe aripa sa dreaptă un steguleț hitlerist. În mod logic, limuzina nu putea să aparțină decît corpului diplomatic german din Portugalia.

Ne-am așezat pe bancheta din spate. La volan se afla un șofer îmbrăcat într-un halat alb, pe cap cu o șapcă, în întuneric, o puteai asemui, din pricina formatului, cu una ofițerească. Am fost convins că mi se vor pune pe nas ochelari orbi, dar m-am înșelat. Automobilul a demarat în viteză spre Rossio... După un timp, am sesizat că șoferul ieșise pe una din șoselele ce duceau spre Cascais.

Muțenia însoțitorului și a omului de la volan mi-a fost de folos, mi-a dat răgazul să-mi adun gîndurile, să încerc o analiză a situației. Fusesem oare vîndut ? M-am gîndit la Brauner și la orele sale de instruire. Imaginea Lisabonei, așa cum mi-o descrisese el, din unghiul unui serviciu de spionaj, prindea consistență. „Acolo, pe malul fluviului Tejo — îmi vorbise Brauner într-o după-amiază — unde douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru de ore serviciile de spionaj se înfruntă în cele mai variate forme — ascunse și fățișe —, unde fiecare agent cumpără și vinde informații, unde «stăpînii» pieței de desfacere, *piediștii*, primesc «procente de la toate serviciile în încleștare, a fi «tras în piept», adică vîndut, e un fapt obișnuit."

Așadar, oricine mă putea vinde, nu numai Jane Hughes, care, la rîndul ei, putea fi și ea vîndută. Mă mai

puteau vinde comisarul Punheiro, dar și avocatul Nuño Cunha.

Fusesem expediat în Portugalia cu o misiune ieșită din culisele F.H.O.-ului. Asumîndu-și riscul de a intra în contact cu anglo-americanii printr-o „ușă" de la Lisabona, pe Gehlen îl pîndeau două primejdii potențiale : dinspre R.S.H.A.-ul lui Himmler și, oricît ar părea de paradoxal, și dinspre Abwehrul lui Canaris, serviciu militar împînzit cu agenți ai Gestapo-ului și ai SD-ului. O informație încăpută pe mîna lui Himmler, ar fi avut ca efect o explozie catastrofală.

Așadar, în mîinile cui căzusem ? Faptul că nu fusesem lichidat pe loc în apartamentul Janei, așa cum dictau, uneori, legile nescrise ale războiului din umbră, îmi spunea că, înainte de toate, cineva avea nevoie de mine viu și nu mort.

Dacă stăteam bine și analizam, o catastrofă putea fi provocată pe căi indirecte de Intelligence Service, strecurîndu-i-se lui Himmler, printr-un agent dublu, informații privind planurile conspirative ale lui Gehlen. De ce nu ? O asemenea „abordare" ar echivala cu decapitarea F.H.O.-ului, cu scoaterea din joc a unor ofițeri germani de informații foarte capabili, ar duce la adîncirea contradicțiilor existente între R.S.H.A. și Wehrmacht.

Pierdut în zbuciumul gîndurilor, n-am observat cînd „Mercedes"-ul a trecut poarta unui parc, a străbătut o alee, pentru a opri apoi la intrarea unei clădiri cu ziduri albe. Însoțitorul meu mi-a deschis portiera și mi-a cerut să cobor. În noapte plutea, picurînd parcă pulsațiile stelelor, mireasma unor flori de toamnă neîntîlnită vreodată de mine. Am fost condus într-un hol stil rococo, luminat de un policandru ce atîrna greu de sub o cupolă pictată cu îngerași bucălați. De aici, am ajuns într-un cabinet somptuos. Cîtva timp am rămas singur în liniștea străină a încăperii. Mi-am rotit privirile : biblioteca, biroul masiv, măsuțele rotunde, fotoliile erau în stil florentin. Pe peretele din spatele biroului atîrna un portret al lui Hitler îmbrăcat militar, surîzînd victorios.

Nu după mult timp, am văzut cum o ușă mascată perfect în lemnăria bibliotecii se deschidea încet. Am zvîcnit scurt și nervos cînd am recunoscut în „uniforma neagră"

ce se ivise în cabinet pe bărbatul cu care Jane Hughes își băuse de dimineață cafeaua pe terasa cafenelei „Lisboa".

— Maiorul SS Albert Spender, se recomandă arătîndu-mi figura sa albă, rigidă. Vă rog să luați loc...

Maiorul nu s-a așezat la birou, ci tot într-un fotoliu, dîndu-mi astfel de înțeles că nu dorea să aibă cu mine o conversație oficială.

— Sînt șeful SD-ului din cadrul Legației germane din Portugalia, completă SS-istul cartea de vizită. Și vă aflați la reședința mea personală din afara Lisabonei. Fumați ?

Așadar, mi se confirma o primă supoziție : încăpusem iar pe mîinile SD-ului lui Schellenberg. De astă-dată cu contribuția Janei Hughes. Aleluia *Operațiunea doctor Ring* concepută de Gehlen ! N-am refuzat țigara.

— Domnule Doinaș...

Apelativul maiorului SS Spender nu m-a mai surprins. Fără îndoială, Jane Hughes îi dezvăluise adevărata identitate a negustorului de vinuri Palmiro Nerval, sosit de curînd în Portugalia.

— Domnule Doinaș, vă rog să mă iertați că m-am văzut nevoit să vă deranjez și să vă aduc aici într-un asemenea mod...

Am cunoscut în ultimii ani multe „uniforme negre", ofițeri ai SD-ului, ai Gestapo-ului. Mai toți aveau o trăsătură comună : trufia și bădărănia. Condiția socială a trecutului lor îi trăda. În ciuda apei de colonie cu care se stropeau continuau să miroasă a rahat. Maiorul din fața mea părea să facă excepție de la regulă.

— Discuția noastră, domnule Doinaș, poate sfîrși în exact cinci minute, după care am ciocni o cupă de șampanie în onoarea prezenței dumneavoastră la Lisabona, a doamnei Jane Hughes, a înțelegerii noastre.

— N-o văd pe doamna Hughes !

A zîmbit condescendent, privindu-mă lung, cu un neclintit interes.

— E aici...

— În ce calitate ?

— De colaboratoare a mea, domnule Doinaș.

Un altul, în locul său, după expedierea unei asemenea „directe", și-ar fi însoțit lovitura fulgerătoare cu un zîmbet cinic și amenințător, pentru a-și sublinia superioritatea.

Spender s-a mulţumit doar să mă întrebe cu o simplitate derutantă :

— Domnule Doinaş, cu ce misiune sînteţi la Lisabona ?

Dacă din întrebarea adversarului meu m-aş fi grăbit să trag concluzia că SD-ul Legaţiei germane din capitala Portugaliei nu era la curent cu rosturile mele pe aceste meleaguri neutre, aş fi comis o greşeală copilărească. Debutul interogatoriului vădea cel mult rutina SS-istului. Am răspuns cît se poate de liniştit şi de stăpîn pe mijloacele mele de autoapărare. Ajunsesem repede la concluzia că tactica cea mai bună era aceea de a mă lungi la vorbă, de a „detecta" dacă SS-istul apucase să raporteze Berlinului că mă arestase :

— Domnule maior, nu sînt într-o misiune propriu-zisă, ci mai curînd într-o acţiune de recunoaştere a terenului, în vederea unei eventuale misiuni.

— Ce anume să recunoaşteţi ?

— Atmosfera Lisabonei... Lumea politică. Atitudinea autorităţilor... Presa... Piaţa... Să leg amiciţii...

— Da, da, piaţa, mă întrerupse maiorul. Am uitat că sînteţi reprezentantul unei prospere firme din Asia Mică... Palmiro Nerval...

Nici de data asta nu l-am simţit cinic sau ironic. Mi-am amintit că, la capătul instruirii, i-am cerut maiorului Medoiu să-mi precizeze cine a fost naşul noii mele identităţi. „Partea germană, m-a informat el. Gehlen şi Brauner."

— Trebuie să înţeleg, domnule Doinaş, că sînteţi la Lisabona într-o acţiune trasată de Biroul 2 al armatei române ?

— Exact...

— În mod logic, ar fi de datoria mea să mă ridic în picioare, să vă prezint scuze că am deranjat un ofiţer al unei armate aliate şi să iau măsuri să fiţi condus imediat la hotel ?

— Desigur, dacă această alianţă vă mai spune ceva...

— Domnule Doinaş, v-am atras din capul locului atenţia că discuţia noastră se poate încheia foarte repede, cu o cupă de şampanie... Dar am omis să subliniez că, la fel de bine, poate sfîrşi şi tragic, de pildă, cu un glonţ bine ţintit în ceafă.

— Sună a amenințare, am replicat vexat. Amenințare îndreptată împotriva unui aliat.

Aveam doar două „linii de apărare“ ; apelasem deja la prima. În cea de-a doua, conform ordinului maiorului Medoiu, trebuia să mă repliez numai dacă aş fi ajuns într-o situație-limită.

— Poate să sune a amenințare, vorbi maiorul la fel de respectuos şi calm, ca un amfitrion bine crescut, numai dacă iau în considerație faptul că Radu Doinaş este una şi aceeaşi persoană cu căpitanul Robert Iamandi, musafirul lui Gehlen...

Cea de-a doua „directă“ expediată de maiorul Spender am recepționat-o în plin. Aş fi nedrept dacă n-aş mărturisi că am văzut „stele verzi“ şi mi s-au muiat genunchii. De unde ştia Spender de existența lui *Robert Iamandi* şi de vizita acestuia în Prusia ?

Aşa cum era şi firesc, SS-istul a trecut de îndată să-şi dezvolte succesul.

— Pentru a scurta drumul către cupa de şampanie, zise, vă voi aminti că ziaristul Radu Doinaş a fost condamnat la moarte în Anglia, ca spion german, şi asta după ce, cu cîteva luni în urmă, legionarii îl asasinaseră ca pe un trădător al lor. Ce părere aveți de aceste minunății, domnule.... căpitan Robert Iamandi ?

Ceva dureros s-a răsucit în măruntaiele mele, tăindu-mi răsuflarea. Iată dar că nu scăpasem de omul de care mă temeam : Schellenberg, în fine, pusese mîna pe mine. Şi totuşi, nu apropiata răzbunare a şefului SD-ului îmi provocase arsura, ci un gînd însoțit de o îngrijorare justificată. SS-istul din fața mea, a cărui figură de intelectual rafinat se deosebea de mutrele vulgare ale celor mai mulți SS-işti, aflase de existența lui Robert Iamandi. De la cine ? De la Jane ? În cazul acesta, cine-i furnizase informația ?

— Nu mi-ați răspuns la întrebare.

Am continuat să tac, susținîndu-i cu îndrăzneală privirile din ce în ce mai acuzatoare.

— În septembrie ați fost în vizită la Angerburg..., ca invitat al domnului Gehlen.

„Gata, comedia s-a terminat, mi-am spus cu tristețe. Am fost trădat, şi nu de Jane Hughes. ci de cineva din

anturajul lui Gehlen. Maiorul joacă cinstit..., își pune cărțile pe masă..., una după alta. Totuși, ce amestec are Jane în toată tevatura asta ?"

— Vă acuz, domnule Doinaș...

I-am retezat-o, fără să-mi dau seama în clipa aceea dacă procedam bine sau nu.

— Singurii în drept să mă acuze și să mă judece sînt șefii mei.

— Perfect... Perfect... Numai că dumneavoastră ați sosit la Lisabona nu pentru a lucra în favoarea alianței românogermane invocată mai înainte, ci în defavoarea ei.

— Faceți afirmații foarte grave, ce se cer și dovedite...

Mi-era clar că pierdusem partida, trăgeam însă cu naivitate de timp, ca și cum astfel aș fi putut să-l conving că n-are dreptate.

— Vă voi dovedi că, la Angerburg, Radu Doinaș alias căpitan Robert Iamandi a acceptat o misiune destinată să lovească și să compromită alianța germano-română...

„Oare vicleanul de Gehlen tocmai obiectivul ăsta să-l fi urmărit ? m-am întrebat din ce în ce mai înghesuit de acuzațiile lui Spender. Să compromită ceva... Să fi tratat generalul Belcea și maiorul Medoiu cu superficialitate eventualele consecințe ale *Operațiunii doctor Ring* ?"

— Îmi permiteți să-mi aprind o țigară ?

— Vă rog.

În timp ce îmi aprindeam țigara, maiorul Spender s-a ridicat din fotoliu. L-am urmărit pieziș — ajuns la birou, a apăsat un buton, apoi a revenit la locul său, în fotoliu. I-am oferit o țigară din tabachera mea. A acceptat. Prin maniere, prin expresia feței, SS-istul îmi amintea de intelectualismul lui Schellenberg. Fumam aproape în același timp și ne priveam ca doi amici care epuizaseră toate temele de discuții și acum porniseră în căutarea altora. S-au auzit cîteva bătăi în ușă. „Jane !" mi-am spus. În clipa următoare, am realizat catastrofa. Dovada vinovăției mele față de aliat purta uniforma neagră de SS Untersturm führer și se numea Karla Heldorf... A înaintat milităros spre noi. Maiorul SS Spender s-a ridicat. Eu, chiar dacă aș fi dorit să-i urmez exemplul, nu eram în stare, într-atît eram de uimit.

Karla s-a oprit la cîţiva paşi de superiorul ei. Am observat fără voia mea că uniforma asta, care băgase groaza în Europa, n-o masculiniza, ci doar o maturiza, schimbînd-o parcă într-un alt tip de femeie..., femeie, care pusă în faţa războiului şi a păcii, optase pentru război.

— Karla Heldorf, îl cunoşti pe bărbatul din fotoliu ?

— ...pe acest bărbat care la apariţia unei femei ar fi trebuit să se ridice în picioare.

Tonul ei moralizator m-a trezit fulgerător din perplexitate.

— La apariţia unei femei, nu şi a unei uniforme cu grad inferior.

Ironia mea n-a tulburat-o, ca şi cum nici n-ar fi privit-o. Văduva din Königsberg ! Splendid îşi mai interpretase rolul acolo. Şi-l interpreta, în continuare, perfect, cortina nu căzuse încă...

Dialogul dintre cele două „uniforme" şi-a urmat cursul. Desigur, cele ce-şi spuneau mă priveau, bineînţeles, şi pe mine. Spender a întrebat-o :

— Cine-i acest bărbat şi în ce împrejurări l-ai cunoscut ?

— L-am cunoscut la Königsberg, la începutul lui septembrie. Mi-a fost prezentat drept căpitan al armatei române : căpitanul Robert Iamandi. Însă am aflat că adevărata lui identitate e Radu Doinaş.

— De la cine ai aflat ?

— De la unchiul meu, generalul Ludwig von Heldorf.

Era cît se poate de clar că am fost trădat încă din start... Am simţit nevoia unei minuni... a unei singure minuni... să pot transmite la Bucureşti, maiorului Medoiu, mesajul : „Am fost trădaţi !"

— Cu ce prilej l-ai cunoscut ?

— Era invitatul de onoare al Comandamentului F.H.O. La cererea maiorului Brauner, eu l-am însoţit prin Königsberg.

— Unde l-aţi mai întîlnit ?

— Nu de mult, la Bucureşti. Am fost rugată să mediez o întîlnire între maiorul Brauner şi dumnealui.

Ca întotdeauna în împrejurări dramatice, mintea îmi lucra cu înfrigurare : mă întrebam care erau proporţiile dezastrului. Nu mă interesa Angerburgul, ci Bucureştiul...

Lovitura aparatului lui Hitler, datorită informaţiilor furnizate de Karla Heldorf într-un moment cînd la Stalingrad înfrîngerea nu mai putea fi evitată, viza direct conducerea Biroului 2 şi a Secţiei a II-a a Marelui Stat-Major. În clipa aceea am înţeles de ce nu mi-a plăcut să am de-a face cu spioane, deşi n-am avut cum să le evit, deşi am cunoscut şi alte exemple mai fericite decît cel al Janei Hughes şi al Karlei Heldorf.

— Îţi mulţumesc, Karla, spuse maiorul pe un ton mai puţin cazon.

— Heil Hitler !

Albert Spender i-a răspuns. Eu am preferat să-mi întorc ostentativ capul spre portretul führerului. Acesta părea preocupat să-şi scruteze viitorul.

După ce Karla s-a pierdut dincolo de uşă, maiorul mi s-a adresat firesc, fără nici un accent de agresivitate. Şi stilul lui mi l-a readus din nou în memorie pe Schellenberg.

— Ei, domnule Doinaş, v-aţi convins de seriozitatea acuzaţiilor noastre ?

— De fapt, ce doriţi de la mine ?

— Să-mi dezvăluiţi — am apelat la cuvîntul cel mai potrivit, nu-i aşa ? — scopul întîlnirii de la Bucureşti cu maiorul Brauner.

— Am înţeles că doamna Karla Heldorf e la curent.

— Nu prea... Şi iată de ce : în noaptea aceea cînd v-aţi întîlnit cu Brauner în vila consilierului de legaţie Steltzer, a fost şi ea drogată.

După informaţiile date de Karla Heldorf, blondul în uniformă neagră din fotoliu, cu figură de om subţire, mi-a mai „pus pe masă" un amănunt concret : vila din care mă răpise Brauner aparţinea unui diplomat german de la Bucureşti. Mi se sugera că dosarul meu era mai substanţial decît îmi închipuiam. Am încercat o manevră

— Vă cer să-mi acordaţi un timp de gîndire.

— Îmi pare rău... dar nu pot. Privindu-l, ai fi putut să crezi că, într-adevăr, suferea din pricina asta. Şi-a cercetat ceasul. La ora cinci şi jumătate se luminează de ziuă. Zorile trebuie să ne găsească cu socotelile încheiate. Cu cine urma să vă întîlniţi la Lisabona, cu maiorul Brauner sau cu şeful lui ?

Mi-am aprins o altă ţigară, ştiind că de-acum încolo nu mai am de apărat decît o singură poziţie.

— Cu ofiţerul meu de dirijare, maiorul britanic Porter.

— Cum ? ! Ofiţerului gestapovist i-a scăpat o exclamaţie sinceră de spaimă şi nu de uluire. Cu maiorul Porter ? ! Aşadar, sînteţi agent-dublu...

— Nu, domnule maior, sînt în exclusivitate agent al Intelligence Service-ului !

— Bine, da' pînă acum v-aţi tot mîndrit că aparţineţi Biroului 2 al armatei române ? !

Stupoarea sa avea ceva de copil nefericit : cei dragi îi făgăduiseră ceva şi, uite, acum îl dezamăgesc...

— Ce-i cu asta ? De cînd a izbucnit războiul din răsărit, mă consider agent al Naţiunilor Unite. Nu împărtăşesc opiniile politice şi militare ale mareşalului Antonescu, n-am subscris niciodată la Axa Roma-Berlin. Conducătorul unui stat care acceptă să se alieze cu un alt stat, pentru a participa la un război mondial fără a încheia în prealabil un acord...

— Lăsaţi..., lăsaţi asta ! mă întrerupse maiorul Spender. Mă interesează cînd şi unde urma să vă întîlniţi cu maiorul Porter.

— Pe un iaht ce m-ar fi cules de pe cheiul de la Estoril..

— Cînd ? În ce zile ?

— Între 15 noiembrie şi 15 decembrie... Zile de întîlnire : luni sau vineri...

— În ce mod ?

Mărturisirile mele îl întristaseră ; nu se aşteptase la o declaraţie atît de „francă" : „Sînt agent al Intelligence Service-ului !"

— Luni sau vineri — am continuat eu să-mi debitez legenda cu o bucurie stăpînită, de parcă la capătul ei m-ar fi aşteptat un voiaj pe insulele Azore şi nu moartea —, între orele zece şi douăsprezece, aveam datoria să trec prin faţa Agenţiei de asigurări „Lloyd" de pe Rua Chiado şi dacă dintr-una din vitrine ar fi dispărut portretul Majestăţii Sale George VI, aceasta ar fi însemnat că întîlnirea cu maiorul Porter va avea loc în după-amiaza acelei zile..., în jurul orei 18, în largul Oceanului. Aş fi închiriat o barcă cu motor.

— Denumirea iahtului ?

— N-o știu, căci nu numele iahtului reprezenta cheia, ci un steag marinăresc — verde și alb — arborat la catargul unei alte bărci care mi-ar fi ieșit în întîmpinare.

Pe neașteptate, fața interlocutorului meu s-a luminat de un surîs.

— Domnule Doinaș, sînt uimit de ușurința cu care vă destăinuiți.

— Așa e... Nu vă contrazic. Vă mai fac o destăinuire : i-am admirat întotdeauna pe marii maeștri ai șahului care, după ce au calculat o partidă ajunsă, să zicem, la mișcarea douăzeci și trei, se recunosc învinși.

— ...sau propun adversarului remiză ?

— Nu mă refeream la remiză... După apariția Karlei Heldorf, am socotit inutil să mai continui partida...

— Să înțeleg că sînteți decis să răspundeți la întrebări delicate ?

— Debutul l-am făcut...

— Ce obiectiv presupunea întîlnirea cu Porter ?

— Analizarea luptelor din răsărit și a noii etape în care intră războiul.

— Ce legătură există între întîlnirea cu maiorul Brauner la București și misiunea dumneavoastră de la Lisabona ?

— La Angerburg am fost constrîns să lucrez și pentru F.H.O. E meritul domnului locotenent-colonel Gehlen. L-a pus pe „Robert Iamandi" în fața unor dovezi ce-i confirmau activitatea de spionaj în dauna Biroului 2 al armatei române. N-am avut încotro și am semnat un angajament. Altfel, ar fi transmis dovezile Biroului 2. La Lisabona...

— Erați hotărît să vă luați în serios angajamentul de la Angerburg ?

— Tot ce pot să vă spun e că eram pregătit să-i raportez lui Porter vizita de la Cartierul F.H.O.-ului și convorbirile cu Gehlen.

— La Lisabona, în afara testării pieței portugheze...

— De vinuri și oi...

— ...mai aveați vreo misiune ?

— Da ! un agent al maiorului Brauner — asta am stabilit la întîlnirea de la București — urma să mă întîl-

nească la Lisabona şi să-mi predea un chestionar cu temele care interesează Germania.

— Germania sau F.H.O.-ul ?

— Nu fac nici o deosebire. Agentul, pe care nu-l cunosc, trebuia să mă abordeze în prima săptămînă a şederii mele aici. Nu m-a abordat... Sînt sigur că dumneavoastră ştiţi şi de ce...

— Cu ce parolă v-ar fi abordat ?

— Cunoştea hotelul la care am tras... identitatea... Era obligat să mă sune şi să-mi propună vinuri la un preţ derizoriu... Eu aş fi refuzat categoric. Dar, în aceeaşi zi, ne-am fi întîlnit la ora 12,50, la Muzeul Caleştilor, în dreptul...

Spender s-a ridicat brusc şi nervos în picioare, a făcut cîţiva paşi spre birou, a revenit, s-a aşezat. Deşi schimbarea în conduita sa era vădită, încă nu-şi pusese masca de inchizitor...

— Domnule Doinaş, aţi fost sincer, v-aţi recunoscut învins. La rîndu-mi, voi fi şi eu la fel de sincer. O să vă fac o destăinuire : sînt la curent cu tot ce-a pus Gehlen la cale. Vă propun, în numele SS Brigadenführer-ului Walter Schellenberg, să furnizaţi un raport detaliat cu privire la adevăratul scop al misiunii dumneavoastră la Lisabona... Altfel...

Privirile noastre s-au întîlnit : nu ştiu ce citea el în ale mele, eu însă zăream în adîncul ochilor săi voinţa unui ofiţer inteligent de a-şi supune adversarul.

— Altfel ?

— Altfel, am ordin să vă împuşc. De astă-dată nu cu gloanţe oarbe. Mort sînteţi mai puţin periculos decît viu.

— Asta cam aşa e, am zîmbit eu strîmb. Însă ceea ce a pus la cale locotenent-colonelul Gehlen v-am dezvăluit.

— Domnule Doinaş, să nu ne subapreciem..., să fim mari maeştri de şah pînă la capăt. Este vorba de *Operaţiunea doctor Ring.*

— Pentru prima oară aud de o asemenea operaţiune !

— Sîntem amîndoi nişte profesionişti, domnule Doinaş. Acceptaţi propunerea sau nu ? Acceptaţi cupa de şampanie sau glonţul ? În zori trebuie să raportez la Berlin dacă am băut şampania sau care a fost ultima dumneavoastră dorinţă...

— Regret, domnule maior, n-am ce să accept. Recunosc că l-am trădat pe domnul Walter Schellenberg în favoarea englezilor.

— V-aţi gîndit bine ? insistă Spender.

— Din toamna lui 1939 mă tot gîndesc... N-am fost de partea Reichului lui Hitler niciodată. Sînt, în acest război, de partea Angliei, Statelor Unite, Rusiei sovietice, Coaliţiei antihitleriste. N-am fost nici o clipă de partea mareşalului Ion Antonescu.

— Acesta este ultimul dumneavoastră cuvînt ?

— Mă consider un ostaş în plin război cu hitlerismul, drept care nu pot pretinde un alt deznodămînt.

Maiorul SS Spender şi-a cercetat din nou ceasul, şi-a îndreptat apoi ochii spre mine : m-a studiat cu o vagă compasiune. De data asta ne-am ridicat amîndoi în picioare.

— Vă mai las timp de gîndire, hotărî el, îndreptîndu-se spre birou, unde apăsă iar pe un buton. O oră... Şampania rămîne mai departe la gheaţă... Glonţul rămîne şi el pe ţeavă.

— Vă mulţumesc, i-am exprimat eu, fără nici o ironie, recunoştinţa. Vă asigur că am la ce să mă gîndesc timp de o oră.

A intrat o „uniformă neagră" cu grad inferior, a ridicat braţul şi a salutat cu „Heil Hitler".

— Controlează-l şi du-l !

— Am înţeles, domnule maior !

Maiorul SS s-a mai uitat o dată la mine şi, cu meticulozitatea specific germană, a precizat :

— Cronometrarea începe din momentul în care aţi fost introdus în celulă.

I-am mai mulţumit o dată, după care a părăsit solemn cabinetul.

5

„Uniforma neagră" m-a percheziţionat. A pus pe biroul maiorului Spender obiectele scoase din buzunare. Mi-a mai luat cravata, cureaua de la pantaloni. Sub ameninţarea revolverului m-a condus apoi acolo unde, timp de

șaizeci de minute, trebuia să meditez la propunerea ofițerului SS. Ușa de fier a celulei era deschisă, cînd a fost trîntită în urma mea am crezut că becul din tavan se va stinge. Nu s-a întîmplat așa. Am constatat că am nimerit într-un cub perfect : nici o fereastră, nici un pat, nici un scaun, nici o chiuvetă, nici un hîrdău...

Am descoperit deodată pereții stropiți de sînge și m-am îngrozit. Am înțeles că acordîndu-mi o oră de viață, maiorul îmi făcuse o mare favoare, eram convins că cel ce ajungea între aceste ziduri nu mai beneficia de răgazul de a mai medita sau de a cere o gură de apă. Un glonț în ceafă îi curma într-o clipită viața. Ar fi trebuit să mă cutremur de spaimă însă organismul, în chip neînțeles, refuza o astfel de reacție.

Alternativa era clară, indiscutabilă. Mi-o dovedeau zidurile cu „picturile sale abstracte"... 3 600 de secunde..., atît mai aveam de trăit. Am început să mă plimb în linie dreaptă, apoi în cerc..., să-mi număr pașii. Îmi închipuiam că așa timpul se scurge mai repede și mai ușor.

După nu mai știu cîte minute de „marș", s-a ivit lîngă mine, aievea, maiorul Medoiu, cu un aer de vinovăție pe chip : „Domnule maior, n-ai de ce să te simți vinovat", l-am incurajat eu. Adu-ți aminte că n-ai exclus posibilitatea de a cădea în mîinile dușmanului... M-ai și pregătit pentru toate capcanele posibile ale contraspionajului portughez, german, britanic, rusesc... Nu am ajuns noi oare la concluzia că cele mai primejdioase erau cele întinse de poliția lui Salazar, poliție coruptă, care suge de la mai multe oi și care, oricînd, fără scrupule, poate să te vîndă, dintr-un foc, mai multor servicii deodată ? Nu-ți fă griji din pricina mea, domnule maior ! M-ai instruit pentru fiecare capcană în parte cu cîte o legendă, iar cu fiece legendă însușită, m-am pregătit sufletește și pentru sacrificiul suprem al soldatului. Pe undeva, ne-am înșelat amîndoi, domnule maior. Lovitura de grație mi-au dat-o două femei : Karla Heldorf și Jane Hughes... Da, da, Jane Hughes. Lovitura a venit de-acolo de unde ne așteptam mai puțin."

M-am oprit, stînd în loc parcă îmi era mai ușor să oftez. Ce mai, îmi bătuse ceasul ! Sfîrșitul îmi va veni în această cameră a morții, născocită de o minte bolnavă, lăsînd în urmă, din păcate, un dezastru. Prezența Karlei

Heldorf sub acoperişul acestei clădiri, uniforma ei neagră îmi confirmau, ce-i drept tardiv, faptul că Himmler controla din umbră serviciul lui Gehlen. Lichidîndu-i pe protagoniştii *Operaţiunii doctor Ring,* Himmler dădea simultan o dublă lovitură : la Angerburg, ca şi la Bucureşti. Cea din Prusia, se înţelege, mă interesa mai puţin... Care vor fi consecinţele ? Ce urma să se întîmple în ţară ? Care va fi soarta nucleului de rezistenţă antigermană din cadrul Biroului 2 ? Fără îndoială, Himmler va fi necruţător, va dori să dovedească cît de mult s-a greşit în ianuarie 1941, cînd führerul s-a decis să joace „cartea Antonescu" în dauna „cărţii Horia Sima".

Karla Heldorf... Actriţa de la Königsberg... Îşi trădase oare şi unchiul ? De ce nu, de vreme ce nepoata lui era o „uniformă neagră", fanatică ?

Dar, pentru Dumnezeu, ce căuta Jane Hughes în istoria asta urîtă ? De unde a mai răsărit şi ea ? Cine a trimis-o pe urmele mele ? Îmi era limpede — apariţia ei la cafeneaua „Lisboa" şi la hotel n-a fost întîmplătoare. Numai Schellenberg o putea transforma în momeală. Ştia oare Jane că mă ademenise pe drumul morţii ?

Mi-am reluat „plimbările", ferindu-mă pe cît era posibil să mă uit la sîngele împroşcat pe ziduri şi repetîndu-mi mereu unul şi acelaşi lucru : am ales soluţia cea mai bună. A mă salva echivala de astă-dată cu un adevărat act de trădare, iar Spender şi acoliţii lui s-ar grăbi să mă transforme într-un berbece îndreptat împotriva Biroului 2. Prin mine ar încerca să ajungă la *doctorul Ring* şi astfel să dobîndească controlul şi asupra *Operaţiunii.*

Mulţumit de raţionament, am încercat să-mi fac mai uşoare ultimele minute ale existenţei, gîndindu-mă la Lisabona... Din prima mea călătorie în Portugalia nu mă alesesem cu prea multe impresii. Acum însă îi descoperisem farmecul, mai ales al Lisabonei, şi aş fi dorit să-l descopăr în continuare. „Să vezi Neapole şi apoi să mori !" Străvechiul dicton se potrivea de minune şi capitalei Portugaliei.

În adîncul tăcerii în care-mi pluteau gîndurile sumbre, am auzit un sunet metalic, strident : cineva răsucise cheia în uşa de fier. Să se fi scurs oare cele 3 600 de secunde ? Doamne, atît de repede ? ! M-am întors cu faţa spre călău.

Maiorul Alfred Spender nu venise singur, ci însoţit de SS-istul care mă închisese în „cubul morţii“ ca într-o groapă luminată.

— Bună dimineaţa ! mi se adresă ofiţerul în germană, asemenea unei gazde ospitaliere.

I-am răspuns, înfruntîndu-i fără să clipesc privirile scormonitoare.

— Ce-aţi hotărît ?

Nu i-am satisfăcut imediat curiozitatea. În chip inexplicabil, am simţit nevoia să-l cercetez cu luare-aminte din creştet şi pînă-n tălpi, de la chipiul cu cap de mort pînă la cizmele de lux, ca şi cum, trecînd în lumea cealaltă, aş fi dorit să-i reţin imaginea şi să-l pot recunoaşte fără echivoc.

— Să accept moartea...

Am observat că liniştea cu care am rostit cele trei cuvinte i-au smuls o căutătură admirativă. Ciudat ! Acest fair-play al călăului meu mă încuraja şi mai mult în propria-mi demnitate.

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră, domnule Doinaş, rosti el cu sinceritate şi îşi întoarse încet capul spre subaltern. Acesta ţinea în mînă un „Walther“. Mai aveţi totuşi drept la un minut de gîndire.

Un minut în plus ori în minus, îmi era totuna. Am preferat să fixez gura revolverului — cerc negru, perfect în rotunjimea sa, în timp ce maiorul urmărea cronometrul ceasului de mînă. Cîteva clipe mai tîrziu, i-am auzit glasul : 48... 49... 50...

— Domnule Doinaş, dacă v-aţi răzgîndit...

— Nu ! Sînt hotărît.

— ...56 ...57 ...58 ...59 ... Dumnezeu să vă aibă în pază !

S-a retras, făcînd loc călăului. Acesta mi-a poruncit :

— La perete !... Cu faţa !

Din cîţiva paşi am fost lîngă zid. Instinctiv, în aşteptarea împuşcăturii, am închis ochii. Am simţit imediat în ceafă ţeava rece a armei. „O apăsare, mi-am zis. Atît mai am de aşteptat !“

Dar, în locul împuşcăturii, a răsunat din nou glasul maiorului SS Spender :

— Lasă-ne singuri, Wilhelm !

L-am auzit apoi spunîndu-mi, de astă dată pe un ton prietenos :

— Domnule Doinaş, vă rog să vă întoarceţi...

M-am supus... În momentul următor, mi s-a părut că am halucinaţii. Wilhelm dispăruse... Maiorul Spender, de asemenea. În locul lor, în faţa mea, stătea generalul Ludwig von Heldorf..., îmbrăcat civil... Mă privea şi-mi zîmbea prietenos. Impresionat probabil de perplexitatea mea, s-a apropiat şi, îmbrăţişîndu-mă, mi-a şoptit :

— Iertaţi-ne, domnule Doinaş ! În numele colaborării noastre, vă rog, iertaţi-ne... Noi, cei ce conspirăm împotriva führerului, acţionăm în condiţii grele. Luăm mereu măsuri de siguranţă... Ştiu, măsura noastră de a verifica loialitatea dumneavoastră, a maiorului Medoiu e jignitoare. Nu aveam însă altă alternativă. Şi, cu plecăciune, vă prezint scuzele noastre... Vă aduc la cunoştinţă că din momentul acesta sîntem pregătiţi să începem *Operaţiunea doctor Ring.*

Numai eu ştiu cu ce preţ m-am stăpînit să nu scot un urlet, să nu lovesc, să nu sparg. M-am descărcat îndepărtîndu-l cu răceală pe „Weiss“ de mine, somîndu-l ca pe un necunoscut :

— Parola !

— Bine, dar... ? îşi exprimă el nedumerirea.

— Nu vă cunosc... Parola !

Generalul Ludwig von Heldorf, alias „Weiss“, care în '40, la Berlin, îmi furnizase documente de mare valoare pentru ţară, era prea inteligent ca să nu-şi dea seama ce se petrecea în sufletul meu. S-a uitat la mine cu vinovăţie şi a rostit fără să şovăie parola de recunoaştere.

6

Profilul lui Hitler de strateg invincibil era tot acolo, pe perete, în rama aurită, luminile policandrului ardeau la fel de intens şi de orbitor ca şi acum cîteva ore. Cu puţin efort, se putea totuşi desluşi cum întunericul nopţii, lipit de ferestrele mari şi înalte, încadrate de draperii grele de brocart, se destrăma, prevestind zorile.

Nu mă liniştisem încă pe deplin : simţeam nervii strîngîndu-mă dureros, ca într-o chingă. Urmă şampania. Maiorul SS Albert Spender a luat o sticlă. A umplut cupele. Fără să vreau, am remarcat că o făcea cu eleganţă şi dexteritate. Generalul Ludwig von Heldorf, fără a mă scăpa din ochi, a fost primul care a ridicat cupa. A ridicat-o şi Spender, dar cu o ezitare prost mascată. Aşteptau să-i urmez. Şi cum privirile celor doi deveniseră interogative, am declarat sentenţios :

— Nu credeţi că, înainte de toate, îmi mai datoraţi cîteva explicaţii ?

M-am uitat în ochii lui von Heldorf, ai omului de care mă lega nu o amintire oarecare, ci îndeplinirea *misiunii Janus*. Nu mă trădase atunci, la Berlin, îmi spuneam, în iarna rebeliunii legionare, de ce-ar face-o în zilele astea, cînd nava lui Hitler începuse să ia apă ?

— Aştept întrebările dumneavoastră, domnule Doinaş, mi se adresă el binevoitor, nelăsînd din mînă cupa de şampanie.

— Unde e domnişoara Jane Hughes ?

După ce von Heldorf s-a uitat la ceas, mi-a răspuns :

— De două ore a părăsit Portugalia.

— E şi ea la curent cu *Operaţiunea doctor Ring ?*

— Nu... nu... Tot ce ştie e că ne-a ajutat să vă scoatem dintr-o primejdie..., pe care noi am născocit-o.

Mi-am întors capul către maiorul SS Spender. Pentru o clipă, m-am lovit iar de portretul lui Hitler.

— De fapt, unde mă aflu în momentul de faţă ?

— Într-o vilă situată la cinci kilometri nord de Estoril, m-a lămurit tot von Heldorf. A fost cumpărată de noi, conspiratorii, în vederea îndeplinirii *Operaţiunii doctor Ring*. Iar domnul Spender e, într-adevăr, maior, dar nu al SS-ului, ci al Wehrmacht-ului. Nici el, nici vila nu au vreo legătură cu legaţia germană.

Informaţiile erau preţioase. L-am fixat pe cel căruia i se încredinţase penibila misiune de a mă chinui cu atîta ferocitate. I-am pus întrebarea :

— Aşadar, sînteţi la curent cu rostul meu în Portugalia ?

— Da, îmi confirmă el.

— Atunci binevoiți să-mi spuneți și dumneavoastră parola de recunoaștere...

— *Baudelaire nu a fost în Portugalia*, rosti el cu glas scăzut, de școlar timid. *Știați ?*

Ceea ce mă agasase cel mai mult la București în timpul instruirii fusese memorarea parolelor. A tot felul de parole. Unele pentru cei împuterniciți să intre în contact direct cu *doctorul Ring*, altele pentru agenții intermediari sau pentru diferite contacte, printre care și cel cu atașatul militar al legației noastre. Îmi împuiaseră capul cu parole.

Pe figura maiorului în uniformă neagră rămăsese agățat un zîmbet discret, de culpabilitate. Se lăsase o tăcere grea ; cei doi continuau să aștepte ca eu să ridic cupa de șampanie, semn că sînt dispus să reașez relațiile noastre pe un făgaș normal. Dar gestul meu întîrzia.

— V-ați gîndit oare, am reluat șirul întrebărilor ce mă frămîntau, că prin înscenarea organizată ați creat, implicit, și condiții care-mi pun în primejdie viața și îndeplinirea misiunii ?

— Nu înțeleg... nu înțeleg la ce vă referiți, mărturisi îngrijorat von Heldorf.

N-am șovăit să-mi explic punctul de vedere, urmărind cu bună știință un scop clar : să le determin de pe acum vinovăția în cazul unui eventual eșec al *operațiunii* sau într-o eventuală cădere a mea în plasa unor agenturi de contraspionaj.

— În momentul lansării mele în acțiune, am fost informat că partea germană va fi reprezentată la Lisabona de doi ofițeri : unul în prim plan, cu mandat de a-l contacta pe *doctorul Ring*, iar cel de-al doilea în plan secund.

— Așa e, întări von Heldorf. Mandatul îl dețin eu, iar maiorul mă secondează.

— Nu mi s-a indicat nici un nume, ci doar parolele și tehnica unor contactări. Constat însă cu neliniște că la această oră, în afară de dumneavoastră mai sînt la curent cu prezența mea la Lisabona următorii : Jane Hughes, cei doi agenți care m-au ridicat de la hotel, șoferul mașinii, doamna Karla Heldorf. Apropo de nepoata dumneavoastră, domnule general, ea ce caută la Lisabona ? La București am constatat pe pielea mea ce căuta.

— Este transmisionista postului nostru de emisie și recepție.

M-am arătat satisfăcut de răspuns și am continuat nemulțumit :

— Pe urmă, mai e acel subofițer SS care mi-a vîrît revolverul în ceafă... În condițiile acestea, vă întreb : mai poate fi vorba de o securitate reală și serioasă a *operațiunii*, a păstrării secretului ?

— Din cele șapte persoane enumerate, trei sînt implicate nemijlocit în misiune... Eu, domnul maior Spender și Karla. E drept, Jane Hughes ne-a ajutat. În parte, cu concursul și aprobarea șefilor dumneavoastră. Această femeie fermecătoare și inteligentă nu cunoaște însă nici un detaliu al *operațiunii*... Rămîn deci în atenție ceilalți trei inși care au participat la acțiune... Domnule Doinaș, mă văd nevoit să invoc trecutul, anii '39—40... Am acționat împreună, din inițiativa mea, într-o perioadă cînd führerului și generalilor care-i sprijineau planurile le mergea foarte bine. Am asigurat atunci *Operațiunii Janus* o securitate deplină. Știți prea bine că *Lola* a preferat să moară decît să trădeze... Într-un cuvînt, este în joc nu numai securitatea părții române, ci și a noastră. Un ofițer de informații ca Radu Doinaș mai poate să-și apere șefii lui cu vederi antinaziste și antiantonesciene de la conducerea armatei, declarîndu-se, într-o situație fără ieșire, agent britanic, dar noi... noi, domnule Doinaș, odată desconspirați, nu mai avem cum să ne apărăm decît murind pentru adevărata Germanie. De aceea, vă rog să binevoiți a accepta asigurările date de mine în privința deplinei securități a persoanelor implicate în misiune.

Privirile noastre s-au încrucișat și s-au susținut un timp în tăcere. Am simțit că îmi comunică și pe această cale că nu există nici un motiv să mă alarmez. M-a invitat să ridic cupa de șampanie. L-am rugat atunci s-o poftească și pe Karla la matinala solemnitate.

— Cu plăcere, se învoi generalul și pe figura sa cu riduri delicate se așternu un surîs de bucurie. Socotea depășit momentul critic din relațiile noastre.

Karla și-a făcut apariția de îndată ; nu mai purta uniforma neagră a SS-ului, ci o rochie de culoare deschisă,

potrivită cu acel ceas al dimineții. S-a lipit de unchiul ei întocmai ca o cățelușă credincioasă ce aștepta să fie mîngîiată. Nu s-a ferit de ochii mei și nici n-a lăsat spășită capul în piept.

Maiorul Spender a mai umplut o cupă, i-a întins-o Karlei cu o satisfacție ce nu izbutise să și-o ascundă. Generalul Ludwig von Heldorf a simțit deodată nevoia să îndulcească atmosfera. I-a aruncat o căutătură duioasă Karlei, apoi mi s-a adresat înveselit :

— Nu știu, domnule Doinaș, ce părere aveți despre nepoata mea — mi-e chiar nepoată — și de radista grupului nostru. Ea însă e hotărîtă să-și riște viața alături de mine.

— Unchiule ! răsună dojenitor vocea caldă a Karlei.

— Sînt mîndru de tine, draga mea... Deși, dacă mi se va întîmpla ceva..., ceva ireversibil, lunga istorie a familiei Heldorf în acest punct al războiului se va sfîrși.

Ascultîndu-l, mi-am amintit că, întors din Prusia, i-am cerut maiorului Medoiu să-mi facă rost de cît mai multe anuare ale Wehrmacht-ului. Doream personal să controlez dacă numele real al lui *Weiss* se afla consemnat în paginile acestui tip de hronic. L-am găsit. Ba am dat și peste o fotografie a actualului general în uniforma de ofițer al anului 1936. Se trăgea într-adevăr dintr-o familie nobilă de militari prusaci, al cărei arbore genealogic începea de prin secolul al XVI-lea... De aici poate și încrederea nemărturisită ce-o aveam în persoana sa. Deși, dracu' s-o ia de treabă, în spionaj neîncrederea pare să fie o legitate, pe care eu, „B-39", n-o agreez, dar practica, cu surprizele sale, mă obligă s-o iau în considerație mai în toate calculele. Am ridicat cupa și am început să povestesc :

— În clipa cînd călăul dumneavoastră mi-a pus arma în ceafă, în mine s-a născut o dorință... o ultimă dorință. Ca înainte de a părăsi viața, să mi se ofere posibilitatea de a mă uita încă o dată în ochii Karlei...

Desigur, mințeam și, ca într-un final de melodramă, actrița s-a desprins de lîngă unchiul ei, a pus cupa pe măsuța cu rotile și a venit la mine. Fără să se sinchisească de cei din jur, m-a cuprins pe după gît, s-a ridicat în vîrful picioarelor și m-a sărutat pe gură sub privirile uimite ale celor doi conspiratori. Buzele mi-erau reci.

— Să mă ierți, Roberto ! mă rugă ea. Ca actriță am interpretat multe roluri, dar rolul cel mai nesuferit l-am interpretat în noaptea asta. Am făcut-o pentru că tu și cu unchiul sînteți pentru Germania mea ca o rază de speranță. Îmi iubesc țara, Roberto !

A luat cupa, a ridicat-o și și-a întors capul spre general. Acesta a înaintat spre mine, toastînd :

— Pentru reușita deplină a misiunii !

— Să dea Domnul ! am spus.

Am băut toți patru într-o tăcere solemnă.

— Eu o să mă retrag, ne anunță Karla după ce goli cupa. M-au obosit „rolul“, „spectacolul“... Doresc să te mai întîlnesc, Roberto !

— Depinde exclusiv de „regizor“, am răspuns arătînd cu capul în direcția generalului.

— Totuși, la revedere !

Tustrei am urmărit-o cum se îndrepta cu mersul elegant spre ușă. Cel care a deschis discuția a fost von Heldorf.

— E timpul să stabilim, înainte de a ne despărți, mijloacele de a comunica între noi. În prima etapă, pînă la contactarea *doctorului Ring,* dumneavoastră, domnule Doinaș, recunosc, vă revine partitura cea mai dificilă și deci și cea mai primejdioasă. Dar să luăm loc...

IV. A contacta – contactare

1

Dacă am dormit patru ore. În somn, am auzit țîrîitul telefonului și cîteva clipe am avut senzația că visez. În cele din urmă, am făcut ochi. Telefonul îmi zgîria creierii. M-am dat jos din pat și, împleticindu-mă din pricina buimăcelii, am ajuns la aparat. Ca un făcut, în momentul acela a amuțit. Am început să înjur. Nici nu bănuiam că știu înjurături atît de grosolane... Camera era bine apărată de lumina zilei datorită storurilor de la ferestre. Încurajat de întunericul firav în care pluteam, am vrut să-mi reiau

somnul. N-am izbutit. M-am tot sucit şi răsucit în aşternut, pînă ce am simţit arsura foamei în stomac. Şi astfel mi-am amintit că nu mai pusesem nimic în gură de aproape şaisprezece ore. M-am sculat bombănind, am ridicat storurile, lăsîndu-mă orbit de lumina zilei. Doamne, lumina asta a Portugaliei ! N-am mai întîlnit-o nicăieri... Trebuie să fie una şi aceeaşi cu lumina scoasă de Dumnezeu din beznă prin miraculoasa formulă : „Să se facă lumină ! Şi lumină se făcu..."

Mi-am comandat micul dejun. Apoi, sub duşul rece, am revăzut în minte tot ce mi se întîmplase după ce am ascultat extaziat, în holul hotelului, „Parlez-moi d'amour". Parcă aş fi trecut printr-un coşmar. Şi doar despre rolul meu în misiune se putea afirma că era unul simplu : să mijlocesc o întîlnire. Atît şi nimic mai mult. O întîlnire a omului lui Gehlen cu *doctorul Ring*, să le binecuvîntez contactarea, după care să fac cale-ntoarsă. Şi totuşi, ce sinuos şi plin de obstacole s-a dovedit a fi acest drum către „cabinetul" *doctorului Ring !* Ultimul obstacol, după un calcul sumar, îl mai aveam de trecut în seara zilei de astăzi, la Cazinoul de pe coasta Estorilului, unde avocatul Nuño Cunha îmi va dezvălui, probabil, cum pot să ajung la uşa lui *Ring*.

După micul dejun mi-am recăpătat buna dispoziţie, încrederea în deplina realizare a misiunii şi în ziua cînd mă voi întoarce cu bine în ţară. Mi-am propus, pînă la întîlnirea de la Cazino, un program de relaxare prin Lisabona, să vizitez, de pildă, Muzeul caleştilor regale... Apoi să mă plimb din nou pe străzile înguste şi atît de pitoreşti ale Alfamei. Am coborît deci bine dispus în hol. La recepţie, în schimbul cheii, funcţionarul de serviciu mi-a înmînat cîteva prospecte ale principalelor firme de vinuri. Nu sosisem oare cu intenţia de „a cumpăra" vinuri portugheze ? M-am îndreptat spre ieşire răsfoind prospectele. Printre ele, spre surpriza mea, am găsit un prospect al firmei „Casal Mendes", care pentru mine însemna nu o reclamă, ci un mesaj.

Am pornit-o pe jos pe Avenida da Liberdade, fericit de lumina soarelui, de ziua caldă de toamnă, de prospectul expediat de firma „Casal Mendes". Paşii mă purtau spre Rossio. De fapt, voiam să ajung la cabinele telefonice din

incinta gării. Trei sferturi de oră mai tîrziu, cu prospectul „Casal Mendes“ în mînă, mă aflam într-una din cabine și formam de acolo un număr de telefon. Mi-a răspuns chiar atașatul militar.

— *Alo, Mișule, tu ești ?* l-am luat eu ca pe un prieten vechi, deși nu-l văzusem niciodată.

— *Da, eu,* mi-a răspuns cu o anumită rezervă. *Cu cine am plăcerea ?*

— *Cu Doru, mă nenorocitule !... Eh, ochii care nu se văd, se uită !*

— *Ptiu, bată-te norocu' să te bată ! De unde vorbești, mă golane, că te știam la Porto ?...*

— *Sînt la gară, între două trenuri. Plec la Madrid și voiam să-ți aud glasul.*

— *Mulțumesc, mă, mulțumesc.* Ia spune-mi, ești bine sănătos ? (Întrebarea nu făcea parte din parolă, dar i-am înțeles rostul). Iartă-mă, te-am pierdut din vedere. Tot acolo locuiești ?

— *Tot... Mă grăbesc, că am la Madrid o întîlnire cu o spanioloaică, mamă, mamă !*

— *Așa e cînd ești de capul tău și n-ai obligații cum am eu. Ce să-ți spun ? Succes ! Poate cînd te întorci, treci pe la mine... la un pahar de vin...*

— *S-a făcut, Mișule !* i-am promis pe un ton la fel de expansiv ca și la începutul convorbirii : *Pa, mă ! Te pup !*

Nici parola asta de control n-am născocit-o eu, dar asta nu avea prea multă importanță. Am părăsit cabina complet relaxat, ca după un neobișnuit tratament de înviorare. Și-mi venea să rîd, de fericire. Da, da... E atît de reconfortant ca, dintr-o dată, să descoperi că în teribila ta aventură de spion nu ești chiar atît de singur pe cît îți închipuiai ! Așadar, cineva a înregistrat dispariția mea de la hotel și s-a alarmat. Acel cineva s-a grăbit să-mi lase prospectul firmei „Casal Mendes“, amestecat printre alte prospecte. Mi se transmitea astfel mesajul : *Urgent. Telefon de control.* Știam că de la celălalt capăt al firului o să-mi răspundă atașatul militar al legației noastre în Portugalia. Neliniștea sa și-a exprimat-o în clar : „Ești sănătos ? Te-am pierdut din vedere. Tot acolo locuiești ?“ Aș zice un glas de acasă..., unul din nenumăratele glasuri de peste hotare ale maiorului Medoiu. Aventura unui ofițer

de informații trimis cu misiuni speciale peste hotare o asemui de multe ori cu cea a unui navigator solitar pe un ocean bîntuit de furtuni. Catastrofa pare iminentă, dar, pe neașteptate, cînd te aștepți mai puțin, ți-e dat să captezi sunetele unui semnal familiar sau ți-e dat să vezi, în depărtare, chemarea de lumină a unui far. O, cu ce bucurie curată descoperi că nu ești chiar atît de singur printre dușmani !

2

Era într-o joi, zi în care l-aș fi găsit pe avocatul Cunha jucînd la Cazinoul din Estoril... Drumul îl știam, recunoașterea întreprinsă la vreme mi-a fost de folos. Mă tot întrebam : să acționez chiar în seara acelei zile sau să las întîlnirea cu Nuño Cunha pentru duminică, ca să-mi acord un respiro și să plec la Cascais sau la Porto... Într-un cuvînt, să evadez din Lisabona. Prea fusese o noapte chinuitoare și prea dădusem, într-un răstimp de douăzeci și patru de ore, din una în alta. De fapt, pentru a-mi încheia misiunea, mai aveam în cale două obstacole : întîlnirea cu Cunha, urmată apoi de întîlnirea cu *doctorul Ring.*

Am rămas în fața gării, furat de forfota pestriță a trecătorilor, de acel du-te vino ce-mi amintea de Calea Griviței. Mai ales, mă încîntau, întocmai ca un număr de circ, femeile ce purtau pe cap coșuri imense, pline cu pește proaspăt. Deși late în șolduri și cu picioare scurte, se strecurau prin mulțime cu ușurință, menținînd coșul într-un echilibru perfect.

Pașii m-au purtat apoi de la sine spre hotel. Nu m-am împotrivit : aveam, uneori, încredere în decizia lor. Retras în liniștea apartamentului, mi-ar fi fost mai ușor să chibzuiesc și să ajung la o concluzie.

Dincolo însă de Rossio, m-am lăsat acostat de o metisă puțin mai înaltă decît mine. M-am pomenit mergînd alături de ea, în același pas. I-am auzit întrebarea profesională, rostită din vîrful buzelor, fără vreo rezonanță vulgară : „Nu vrei să mergi cu mine ?“... I-am zîmbit și ne-am continuat împreună plimbarea. Nu arăta rău. Era îmbrăcată

modest : purta o bluză bleu cu decolteu, mulată pe sîni, şi o fustă strînsă în talie de un cordon albastru. A, da, avea şi o poşetă ce-i atîrna pe umăr, cam mare şi uzată, şi în care, probabil, păstra şerveţele de hîrtie : pentru nevoile sale sau ale eventualilor ei clienţi. Nu m-aş fi jenat să trec cu ea pragul hotelului.

— Mergem la mine, la tine ? se interesă metisa.

— La „Tivoli" !

— O la, la ! se minună fata discret. O să-mi dai atunci un spor de 15%.

— De ce ? Tu ar trebui să-mi faci o reducere de 15%...

Mi-am adus aminte că sînt reprezentantul unei firme comerciale.

— Dacă stai la „Tivoli", înseamnă că ai escudos, şi dacă ai escudos, de ce să nu plăteşti mai mult ?

Exprimarea ei simplă, firească, tonul familiar şi deloc agresiv mi-au sporit buna dispoziţie

— Ai mai fost la „Tivoli" ?

— Cu un american..., un ofiţer de marină.

— Şi ce ţi-a plăcut cel mai mult la „Tivoli" ?

— Apa caldă la orice oră ! rîse ea.

Îmi plăcea că nu vorbea tare, n-avea gesturi stridente, nu debita prostii. Păşea frumos, cu o semeţie naturală, ceea ce o făcea atrăgătoare. Nici nu ştiu cînd am ajuns sub cerul înalt şi senin de pe Avenida da Liberdade...

— Ce neam eşti ? mă întrebă şi-şi întoarse spre mine ochii de ciocolată, uşor depărtaţi.

— Francez...

— O ! strîmbă ea din nas. Scîrţan !

— Uite că eu nu sînt ! mi-am „apărat" onoarea.

— O să-mi dai o sută de escudos ?

— Ai pus la socoteală şi cei 15% ?

— Da... O să mi-i dai însă înainte ? se interesă ea neîncrezătoare.

— Înainte, după, cînd o să-mi ceri, am liniştit-o.

Mă simţeam bine lîngă această metisă căzută din cer ca un fruct al lui Dumnezeu.

— Dar tu nu eşti francez...

— Da' ce importanţă are ?

— Are...

M-a luat cu discreție de braț : dorea probabil să vadă cum voi reacționa, dacă nu cumva mă voi grăbi s-o îndepărtez. N-am îndepărtat-o. Brațul ei petrecut neutru sub brațul meu a trezit în mine o liniște al cărei gust îl uitasem. Să simți căldura unui braț de femeie !..

— De ce are importanță ?

— Mă cheamă Ines... Tu poți să nu-mi spui numele tău. Fiecare nație se manifestă altfel... Știai ?

— Nu știam, am răspuns cu o prefăcută nevinovăție.

— Neamțu' mă anunță : „Te țin o oră... Cît îmi ceri ?" Îi spun tariful. Stă cu mine exact o oră, îmi plătește, iar la despărțire mă cinstește cu o bere... Englezul — gentleman... nu se tocmește. Nu-mi cere să mă dezbrac imediat. Mai stă de vorbă cu mine, mai bea un whisky... Se dezbracă și-și pune hainele frumușel pe spătarul scaunului... Italianul e nerăbdător..., să-ți rupă rochia..., totul de pe tine, iar la plecare, constați că tot te-a ciupit de patru-cinci escudos. Asta după ce ți-a numărat cu exactitate banii în palmă...

Ascultam cu plăcere și îmi stătea o întrebare pe buze : „Tu Ines, cu ce te îndeletnicești, cu sociologia sau cu prostituția ?", dar nu voiam să-i întrerup firul mărturisirilor.

— Americanii îmi plac cel mai mult... Sînt nebuni... Se îmbată criță..., devin neputincioși, cînd se trezesc îți plătesc și te laudă exact pentru ceea ce n-ai făcut. Iar la plecare te pocnesc, fericiți, peste fese...

Am rîs sănătos, cum n-am mai rîs de mult.

— Cu ce neamuri ai mai avut de-a face ?

— Curios mai ești, Jeronim !

— De unde ai mai scos numele ăsta ?

— Cînd cineva îmi place, îi spun Jeronim.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Sînt abia la început...

A rîs și mi-a dat asigurări, în șoaptă, la ureche, că se duce zilnic la controlul medical, că e sănătoasă și să nu-mi fac probleme. Nici nu-mi făcusem. Eram de o inconștiență pentru care maiorii Medoiu și Brauner ar fi renunțat urgent la serviciile mele.

Portarul hotelului ne-a deschis ușa, salutîndu-ne respectuos. Cu același respect ne-a întîmpinat și funcționarul

de la recepţie. Nu mă îndoiam nici o clipă că şi unul şi celălalt ştiau cine-i musafira mea.

Se însera. M-am uitat la ceas şi, cu părere de rău, i-am comunicat lui Ines că trebuie să plece. Nu i-a venit să creadă.

— Tu, Jeronim, chiar vrei să plec ?...

Se ridicase în genunchi, cu faţa spre mine, iar eu, întins pe spate, îi admiram goliciunea, dar mai ales forma sînilor ce se ascuţeau către sfîrcurile ce păreau că mă privesc ca două vietăţi ieşite dintr-o tainică ascunzătoare.

— Chiar vrei să plec ? mă întreabă ea şi mai stăruitor.

Mi-ar fi plăcut să rămînă... Să rămînă lîngă mine o zi, o noapte şi încă o zi..., şi, în general, mi-ar fi plăcut să nu mai ieşim din apartament decît după terminarea războiului. Să rămîn rupt de lumea exterioară. Luasem însă o hotărîre..., o luasem în clipa în care-mi consultasem ceasul.

Ines continua să stea în genunchi, ca o zeitate cioplită într-o marmură de culoarea ciocolatei.

— Tu nu eşti francez.

— De unde ştii ?

— Cînd faci dragoste, nu te gîndeşti la soarta coloniilor...

M-am ridicat în coate, i-am sărutat sînii.

— Îţi mulţumesc, Ines. Dacă o să mai am nevoie de tine, ştiu de unde să te iau.

S-a îmbrăcat în tăcere, ferindu-se parcă de oglinzile din jur. De altfel, nu avea prea multe să-şi pună pe ea şi m-a cuprins părerea de rău cînd, dintr-o dată, am văzut-o îmbrăcată, cu poşeta pe umăr... A mai rostit : „Pa, Jeronim !“, s-a îndreptat spre uşă... Ducea cu ea o sută de escudos ; mi-i ceruse... *înainte.*

3

Dacă după cele cîteva ore petrecute cu Ines nu m-aş fi simţit mai încrezător în mine şi în capacitatea mea, cu siguranţă că n-aş fi luat hotărîrea de a porni la Estoril,

în căutarea lui Nuño Cunha. Ceva din lăuntrul meu mă sfătuia să acționez, să bat fierul cît era cald. Și bine am făcut.

Pe avocatul Nuño Cunha l-am zărit de cum am intrat în sala de jocuri : ședea la ruletă între două doamne în vîrstă, cufundat în patima jocului. Venise în smoching, cu un papion negru la gulerul cămășii de un alb imaculat. Ținuta de seară îl înnobila și el părea conștient de acest har al hainelor. Cînd și cînd, își netezea cu palmele părul negru și lucios. Pentru a ajunge în spatele său am înconjurat ruleta, strecurîndu-mă printre rochii de seară, bijuterii, smochinguri. Un timp, n-a simțit că cineva i se postase în spate... Cîștiga. Crupierul îi împingea mereu, cu lopățica, jetoanele colorate. Era o lume care-mi displăcea. În misiunile mele am căutat, pe cît a fost posibil, să nu am de-a face cu cartofori și bețivi.

Mai bine de un sfert de oră am urmărit, peste capul lui, rotirea ruletei. Aș fi putut să-l ating ca din întîmplare, să-i atrag atenția că eram și eu pe acolo, dar m-am stăpînit. Cine știe cum ar fi reacționat... La un moment dat, a pierdut și l-am auzit înjurînd în românește. Fără voia mea, am rîs, iar el a întors capul și a murmurat furios, printre dinți, în portugheză :

— Ah, din pricina dumitale am pierdut !

Ca orice jucător pătimaș, nu știa să piardă. Am rămas pe loc dezorientat. Tot el m-a scos din dilemă, repezindu-mă :

— Du-te dracului de aici ! Nu vezi că pierd ? !

Dacă în clipa aceea mi-aș fi dat frîu liber nervilor, cred că „avocatul“ ar fi zburat de la ruletă cu scaun cu tot. Pe deasupra, m-am mai lovit și de privirile scandalizate ale celor două bătrînele care-l încadrau. M-am îndepărtat cuprins de furie, gata să dărîm totul în cale. Dar am zărit barul și m-am liniștit. La ora aceea nu se prea înghesuia nimeni să bea. M-am așezat pe un scaun și am comandat un whisky mare cu sifon. Barmanul, un mozambican frumos și stilat, mi l-a servit imediat, interesîndu-se :

— Ați pierdut ?

Întrebase pe un ton mult prea compătimitor ca să nu-i ofer un răspuns „sincer“ :

— Nu poți să ai noroc în toate !

„Poate că totuşi am pierdut, mi-am spus cînd am dus paharul la gură. O punte..., poate că am pierdut o punte ce unea un mal important de un altul şi mai important."

Băutura mi-a făcut bine, m-a temperat. Încercam acum, concentrîndu-mă asupra paharului, să-mi imaginez cum se va încheia incidentul de la ruletă... Îşi va cere scuze avocatul ? Sau nu cumva îmi va propune să-l despăgubesc, că doar din vina mea a pierdut ? Viciaţii ruletei au, îndeobşte, comportări imprevizibile, ajung, uneori, să se sinucidă... Pe malul oceanului. Asta ar mai trebui, ca, taman în noaptea asta, avocatului să-i treacă prin cap să-şi ia viaţa...

Comandasem un al doilea whisky cînd Cunha s-a strecurat, pe nesimţite, în dreapta mea, întrebîndu-mă liniştit, în portugheză, ce beau.

— Johnie Walker, i-am răspuns.

— Un „Jim Beam" mare, cu gheaţă, a comandat barmanului.

— Se face ! a răspuns mozambicanul, zîmbindu-i amical, ca unui vechi şi respectat client.

Cunha nu şi-a cerut scuze, dar nici nu arăta a jucător căzut pradă disperării.

— Cum o mai duci ? se interesă avocatul firmei „Funchal" după ce sorbi cîteva înghiţituri.

— Sînt pe cale să închei şi ultima afacere şi s-o iau din loc...

— Unde ?

Vocea i se muiase, pierzînd parcă din intonaţiile sale autoritare.

— Cum unde ? Acasă...

— Acasă ? ! Ce, parcă noi avem casă ? ! Vorbi el melancolic, în româneşte, ca imediat s-o dea în portugheză : Noi nu sfîrşim în patul nostru..., mai ales în vreme de război.

Un Nuño Cunha de nerecunoscut se aşezase lîngă mine.

— Ai pierdut mult ?

Îngrijorarea mea l-a făcut să zîmbească cu tristeţe.

— Nuño Cunha nu pierde niciodată la ruleta Cazinoului, ci numai la cea a vieţii. Deodată, tonul său deveni autoritar : Să înţeleg că au sosit viitorii parteneri ai lui *Ring* ?

— Da...

— Foarte bine... Foarte bine..., se grăbi el să aprecieze şi se roti pe scaunul de la bar, ca un copil ce vrea să se distreze. Cum stai cu memoria ?

— Încă n-a început să mă trădeze, l-am asigurat.

— Mda...

M-a privit pieziş, ca şi cum, pe neaşteptate, i-aş fi trezit interesul şi ar fi dorit încă o dată să vadă cu ce om intrase în combinaţie. A mai luat o înghiţitură, apoi m-a avertizat :

— Nu va fi uşor...

— Ştiu, din moment ce sînt aici.

— Reţine, mai întîi, un număr de telefon : 2 63 14.

Am repetat de cîteva ori numărul. Între timp, Nuño Cunha, luînd un aer misterios, a prins să iscodească, întocmai ca un detectiv de hotel, lumea din jur.

— Bagă de seamă, îmi şopti, la *doctorul Ring* nu se ajunge cît ai bate din palme. Telefonezi mîine, la ora 11... O să-ţi răspundă secretara. O întrebi : „Casa domnului avocat Penin ?"

Eram numai ochi şi urechi şi, pe măsură ce Nuño Cunha mă introducea în „sala de aşteptare" a *doctorului Ring*, mă rugam în sinea mea : „Doamne, fie-ţi milă de mine şi ajută-mă să mă smulg cît mai repede din pacea... Lisabonei !"

4

Un obstacol fusese trecut. Era oare şi ultimul ? Mă înşelam răspunzîndu-mi, fără să şovăi, afirmativ ? Un calcul elementar îmi demonstra că nu mă înşelam... „În două-trei zile, «*Weiss*» îl va contacta pe *doctorul Ring*. Din momentul acesta, misiunea se va sfîrşi, voi fi despovărat de orice responsabilitate..." Mă şi vedeam cu bagajele în cuşeta unui vagon de dormit, moţăind în drum spre Madrid. „Adio, domnule general ! Adio, *domnule Ring !*"

Mă învăluise, ca urmare a concluziilor mele, o binefăcătoare linişte sufletească întreţinută de gîndurile mele de „adio", de tihna Lisabonei şi oamenilor ei, pe care îi întîlneam în drum : *varinas,* acele femei formidabile care purtau pe cap, cu eleganţă acrobatică, imense coşuri cu

peşte, studenţii, în pelerinele lor negre şi desuete, căruţele înalte, pe două roţi mari, încărcate cu zarzavat şi legume şi trase de cîte un măgăruş scund, moţăind parcă în ritmul paşilor săi trudnici.

Ştiam că mă amăgesc, îmi dădeam totuşi seama că şi Portugalia lui Salazar, în ciuda neutralităţii sale, stătea într-o aşteptare încordată pe un butoi de pulbere. Mai ales printre docheri şi pescari, printre cei care asudau din greu pentru o bucată de pîine şi o porţie de sardine, mişunau sute, dacă nu mii de inşi dubioşi, de naţionalităţi diferite, cu identităţi fictive sau reale, implicaţi, din motive diferite în acţiuni potrivnice ţării-gazdă : de la colportarea de zvonuri şi pînă la înfăptuirea de crime, de la culegerea de informaţii şi pînă la organizarea de răpiri senzaţionale. În chestiunea asta, trebuie să recunosc că instructajul maiorului Brauner s-a dovedit a fi foarte aproape de situaţia reală. Mişunau agenţi mărunţi, plătiţi însă de mari servicii de spionaj, mulţi dintre ei doar cu rolul de a deruta, de a acoperi cu acţiunile lor spontane şi ilogice adevăratele misiuni, creînd fără ştirea lor piste false. Acţiunea acestora era uşurată şi de numărul mare de refugiaţi din ţările vestice cotropite de trupele lui Hitler şi care, în aşteptarea unor vize transoceanice salvatoare, se împiedicau unii pe alţii ca într-un înghesuit bazar oriental.

Lumina Portugaliei, dezvăluitoare de frumuseţi unice ale naturii, devenise, oricît ar părea de paradoxal, un „paravan" al unui necontenit război din umbră, activ la scări diferite. Oricînd, oriunde, puteai să calci pe o mină şi să fii rupt în bucăţi. Iar eu, în această zi în aparenţă identică cu cea de ieri, îmi luam dorinţele drept realităţi. Îndeplinisem aşadar misiunea, mă şi vedeam în Bucureşti sub „pulpana" maiorului Medoiu. Stăpînit de această pace lăuntrică, am intrat în gara afumată a Lisabonei, mirosind la orice oră din zi sau din noapte a sardine fripte. Ceasurile electrice ale peroanelor indícau unsprezece fără cinci. Spre bucuria mea, am găsit o cabină telefonică liberă. Îmi propusesem ca din gară, respectînd indicaţiile lui Nuño Cunha, să formez numărul 2 63 14... Mi-a răspuns în portugheză o femeie, care, după voce, părea foarte tînără :

— *Casa domnului avocat Penin ? Cu cine am plăcerea ?* am întrebat, respectînd parola.

— *Cu secretara domnului avocat.*

— *Doamnă, numai ce am sosit de la Barcelona... Aş dori să-l consult pe domnul avocat Alfonso Penin într-o problemă de succesiune.*

— *Intră în jurisdicţia Portugaliei ?*

— *Da, doamnă... Un unchi al meu din Mozambic a decedat la Maputo şi sînt moştenitorul său direct.*

— *Am înţeles... Numele şi prenumele dumneavoastră ?*

— *Palmiro Nerval.*

— *Domnule Nerval, vă convine ora douăsprezece şi jumătate ?*

— *Da, doamnă, îmi convine.*

— *La revedere, domnule Nerval...*

Am ieşit din gară cu acelaşi simţămînt de linişte cu care-i trecusem pragul : ştiam că avocatul Penin reprezenta penultima verigă a misiunii, că el ne va lua „de mînă" pe mine şi pe Ludwig von Heldorf şi ne va conduce pînă la uşa *doctorului Ring.* În piaţa din faţa gării m-am lăsat învăluit din nou de lumina unui soare blînd, călduţ ; razele lui te invitau la reverii pe coasta Atlanticului sau la călătorii de agrement cu popasuri romantice în Haway sau în Hong Kong... La orice te invitau, numai la acţiuni de spionaj nu.

*

În Praça da Rossio am ajuns în jurul orei douăsprezece. Pe terasa cafenelei „Lisboa" erau destule mese libere sub umbrelele mari, multicolore, deschise ca nişte paraşute terestre. Aşa că am putut alege una care să-mi permită să ţin sub observaţie aproape toată Piaţa. Chelnerul m-a întîmpinat zîmbitor, ca pe un vechi şi onorabil client. Mi-a adus imediat suportul cu ultimele numere ale ziarului „Le Figaro" — devenit şi semn de recunoaştere pentru avocatul Penin. Mă simţeam, în continuare, în largul meu şi-mi stăpîneam nerăbdarea care încerca să mă subjuge. Mi-au sărit în ajutor cafeaua şi, mai cu seamă, paginile ziarului. Nu le puteam citi, nu aveam astîmpăr pentru aşa ceva, ci mă mulţumeam să „ciugulesc" titlurile culese cu majuscule.

Mareşalul Pétain le vorbeşte francezilor : Nu aveţi decît o singură datorie : să ascultaţi ! Nu aveţi decît o singură patrie : Franţa !

Minciunile amiralului Darlan. El se pretinde a fi reprezentantul mareşalului.

De Gaulle numeşte pe exgeneralul Catroux comandant şef al trupelor dizidente din Africa.

Ofensiva engleză pe frontul de la El Alamein.

La Stalingrad, formaţiuni germane de blindate şi de infanterie au respins inamicul pe unele străzi.

Importantă angajare navală în Pacific. Flota imperială japoneză a scufundat patru portavioane, un cuirasat şi un vas de război neidentificat (...) Pagubele suferite de flota japoneză : două portavioane, un crucişător avariate, 50 de avioane lipsă.

Primul bilanţ al eliberării americane : ofiţeri francezi, pe teritoriu francez, sînt arestaţi sau împuşcaţi. S.U.A. încalcă legea. Nici măcar nu ne declară război.

Îmi plăcuse formularea ziaristului : „Nici măcar nu ne declară război" şi am dat să citesc articolul, dar vocea unei femei m-a silit să-mi desprind ochii de pe ziar.

— Domnul Nerval din Barcelona ?

— În persoană, am răspuns şi, dintr-un vechi reflex, m-am ridicat în picioare.

O femeie, să fi avut patruzeci, patruzeci şi cinci de ani, scundă şi plinuţă, se oprise la masa mea ; purta un *trois-quart* alb cu căptuşeala roşie, deasupra unei rochii bleumarin, închisă la gît... Avea o figură ştearsă, de fiinţă obosită sau plictisită de viaţă..., iar lipsa oricărui fard îi accentua în chip nefericit această trăsătură.

— Cu cine am plăcerea ? am întrebat în portugheză.

— Cu secretara domnului avocat Penin.

— Bine, dar...

— Poate mă invitaţi să iau loc ?

Nu şi-a însoţit ironia de vreun zîmbet. Părea peste puterile ei.

Natural, m-am grăbit să-mi îndrept impoliteţea. S-a aşezat, ridicîndu-şi în silă *trois-quart*-ul pentru a nu-l şifona. Şi-a scos apoi mănuşile în culoarea căptuşelii, punîndu-le neglijent peste poşeta roşie, plată, asemenea unui plic. Lacul de pe unghii îi sărise însă secretara avo-

catului nu părea stingherită de acest amănunt şi nu încerca să-şi ascundă mîinile neîngrijite.

— O cafea ?

— Aş prefera un pahar de „Porto“, preciză ea, îndreptîndu-şi pălăria de fetru, de sub care părul i se răsucea într-un rulou bogat.

Am făcut comanda, încercînd, în acelaşi timp, să-i surprind privirile — erau la fel de inexpresive ca întreaga ei înfăţişare.

— *Văd că citiţi „Le Figaro“... Nu-i aşa că nu mai are ţinuta de dinainte de război ?*

Cu greu mi-am reţinut o tresărire de uimire. Femeia rostise primele cuvinte ale parolei. Aşteptam totuşi un bărbat, pe avocatul Penin, şi metamorfoza asta m-a cam derutat. Mi-am descleştat cu greu gura pentru a continua parola :

— *Ziarul are ţinuta guvernului de la Vichy...*

— *La Barcelona n-aţi putut angaja un avocat ?*

— *Doresc un avocat care să cunoască moravurile justiţiei portugheze.*

De aici încolo, regula jocului mă obliga să discut fără nici o reţinere cu persoana în cauză toate aspectele legate de contactarea *doctorului Ring*. Instinctiv, nu m-am grăbit să intru în miezul chestiunii. M-a ajutat, în acest sens, şi chelnerul : i-a servit cu o mişcare elegantă paharul de vin. Femeia a gustat cu indiferenţă din băutură, apoi a precizat :

— Nu sînt secretara domnului Penin.

— Cu dumneavoastră am discutat la telefon sau mă înşel ?

— Nu vă înşelaţi, sînt însă doamna Penin...

— Mă bucur, doamnă !

— Poate, înainte de a vă bucura, ar fi bine să mă ascultaţi, mă preveni femeia. Sînt la curent cu misiunea soţului meu şi cu cea a dumneavoastră. Ştiu cu ce obiectiv sînteţi la Lisabona... Sînt situaţii cînd îl dublez pe Alfonso...

A dus iar paharul la gură, dîndu-mi astfel de înţeles că îmi venise rîndul să spun şi eu ceva. Am socotit rapid că ar fi mai potrivit să nu mă lungesc la vorbă.

— Dacă nu sînt indiscret, ce situaţie specială l-a determinat pe soţul dumneavoastră să vă trimită la întîlnire ?

— A, o situaţie lipsită de importanţă... Soţul meu e arestat şi e depus la Prefectura Poliţiei.

Nu încăpea nici o îndoială că femeia asta plămădită fără sare şi piper nu glumea, dar nici nu arăta să fie speriată sau alarmată de soarta soţului ei. Am murmurat :

— Doamnă...

— Nu trebuie să vă îngrijoraţi. Misiunea care v-a adus la Lisabona e în deplină siguranţă.

— Totuşi soţul dumneavoastră e arestat !

— Arestat, nearestat, o să vă întîlniţi cu el încă în seara asta, continuă ea dînd o nouă dimensiune prezenţei mele la Lisabona.

— Sînteţi cam cinică...

— Eu ? ! Cinică ?... Deloc ! Sînt aici, domnule Nerval, pentru a vă aduce la cunoştinţă latura organizatorică a întîlnirii. În seara asta, la ora 20,30, o să mă aşteptaţi în faţa cinematografului „Roxy"... Ştiţi unde e ? Pe Avenida Almirante Reis. Rulează filmul „Şapte păcate". O să trec să vă iau cu un automobil.

Vocea ei ieşise din monotonie, devenind chiar energică, autoritară.

— Doamnă...

— Să nu mă întrebaţi în ce loc o să vă întîlniţi cu soţul meu, mi-o reteză, anticipînd întrebarea.

A golit paharul cu o mişcare scurtă, bărbătească, iar acum mă aşteptam s-o mai văd ştergîndu-şi gura cu dosul palmei.

— Mai serviţi un „Porto" ? am întrebat amabil.

S-a uitat, mai întîi, la ceasuleţul ei de mînă, apoi privirea ei insipidă mi s-a „agăţat" de chip.

— Mulţumesc, nu... Aţi reţinut, domnule Nerval, la 20,30, repetă ea încă o dată ora întîlnirii.

S-a ridicat, mi-a întins mîna să i-o sărut. N-am avut încotro. Urmărind-o cum se depărta în direcţia statuii regelui Pedro IV, i-am observat într-o doară picioarele scurte şi groase. De pe cel stîng, ciorapul, scăpat, probabil, din strînsoarea portjartierului, prinsese să-i alunece. Puţin mai tîrziu s-a pierdut, ca o fiinţă oarecare, în mulţimea pestriţă ce se scurgea din Rossio spre Praça de Figueira. Mi-am propus s-o uit ; femeile neglijente, ori-

unde le-aş întîlni, nu ştiu de ce, mă indispun. N-am izbutit decît spre seară, cînd am intrat chiar la cinematograful „Roxy".

5

La ora opt şi douăzeci am ieşit din sală. Răcoarea învăluise oraşul odată cu înserarea. Eram în talie şi mă simţeam excelent. Filmul „Şapte păcate" mă amuzase copios ; era exact destinderea de care aveam nevoie. Ingenioasa şi amuzanta încăierare din film îmi mai stăruia încă în minte şi zîmbeam în neştire. Ca şi în anii copilăriei, m-am apucat să trec în revistă fotografiile din cele două mari vitrine luminoase ale cinematografului, dornic să revăd secvenţele ce mă fericiseră. Apoi m-am tras lîngă bordura trotuarului, meditînd la neutralitatea Portugaliei, de astă-dată din alt punct de vedere. Rulau pe ecranele cinematografelor din Lisabona filme din toate ţările beligerante, cu excepţia celor din Japonia şi Rusia. Japonezii, în beţia planurilor lor războinice, invadaseră unele colonii portugheze, iar ruşii nu întreţineau legături cu „statul nou, corporatist", făurit de Salazar.

Sub influenţa filmului, aşteptam calm, gata să ripostez dacă aş fi fost agresat prin surprindere. Mă bucuram chiar că eram în talie. M-aş fi putut mişca mai uşor. Puteam să mă aştept la orice. Îmi era imposibil să-mi imaginez o întîlnire cu un agent arestat, a cărui detenţie o găsisem consemnată în cîteva din ziarele de azi. Aflasem, pe această cale, nici mai mult, nici mai puţin, că avocatul Alfonso Penin ajunsese în arestul poliţiei pentru trafic de influenţă, mită, evaziune fiscală. Iar în finalul unui reportaj-bombă, publicat în „Liberdade", oficiosul guvernului, m-am împiedicat de o întrebare culeasă cu litere mari : „Dincolo de toate infracţiunile săvîrşite de avocatul escroc Alfonso Raul Penin, nu este oare cazul ca autorităţile să stabilească ce legături întreţine proaspătul client al Prefecturii Poliţiei cu reprezentanţii unor puteri străine ?"

După ce citeşti asemenea rînduri, îţi vine să-ţi iei lumea-n cap şi să nu mai perseverezi într-o contactare

— dacă va avea loc — cu un arestat atît de „celebru". Desigur, retragerea era soluția cea mai indicată, dar căile de retragere îmi erau blocate. Parola mi le blocase, obligîndu-mă, întocmai ca o lege aspră și nescrisă, să mă supun fatalității. Nu însă nepregătit : dacă iarăși nenorocul îmi va împinge piciorul într-o capcană, îmi pregătisem din vreme, întru apărare, „explicații" solide.

Un taximetru a oprit deodată în dreptul meu, de lîngă șofer a țîșnit o femeie. Am recunoscut-o după *trois-quart*. Nu mi-a dat răgazul să fiu manierat și s-o salut. S-a repezit la mine, m-a sărutat — i-am simțit mirosul acru al transpirației de la subsuori —, apoi m-a apucat de mînă și cu o forță deloc feminină, m-a tras pe bancheta din spatele automobilului. Totul s-a petrecut într-o fracțiune de secundă, ca într-o răpire fulminantă. Senzația era întărită și de faptul că șoferul apăsase de îndată pe accelerator, băgînd mașina în viteză.

Soția avocatului parcă atît așteptase : și-a petrecut brațul pe după brațul meu și s-a lipit tandră de mine, lăsîndu-și capul pe umărul meu. Murmura drăgăstos în portugheză : „Iubitule !... Ah, iubitule !" Întunericul din automobil era spart mereu de luminile orașului. Nu-mi dădeam seama dacă șoferul înregistra penibila comedie ce se juca în spatele său. Încă uluit de întîmplare, nu îndrăzneam să schițez nici un gest, deși femeia își strivea cu agresivitate crescîndă sînii de brațul meu. Pur și simplu, împietrisem, iar mirosul de transpirație mă chinuia mai mult decît deznodămîntul cursei automobilistice...

Numai după ce Rossio a rămas în urmă, am înțeles că taxiul intrase pe Avenida da Liberdade, arteră, care, prin lărgimea sa, era de neconfundat. Am trecut și prin dreptul hotelului „Tivoli". Începînd să urce panta ce ducea către porțile principale ale Parcului Eduardo VII, mașina și-a încetinit viteza. În momentul acela și doamna Penin s-a depărtat de mine, suspinînd ușurată. Am văzut-o scotocind în poșetă și scoțînd cîteva bancnote mototolite pe care le-a lăsat să cadă pe bancheta din față. Șoferul i-a mulțumit și a oprit nu departe de una din intrările parcului. Femeia m-a luat tăcută de mînă, trăgîndu-mă din nou, după ea, cu nerăbdare și forță. Vegetația parcului accentua răcoarea

nopții. Dar nu din pricina asta nevasta avocatului s-a agățat și mai drăgăstoasă de brațul meu.

— Ia-mă de mijloc ! îmi porunci ea în românește. Ce dracu', atîta lucru nu ești în stare să pricepi ? !

Uluirea m-a năucit într-atît, încît i-am executat ordinul cu o supușenie de slugă.

— Așa, așa..., aprobă ea.

Și, în timp ce taxiul cobora înapoi, spre centrul orașului, m-am lăsat călăuzit de improvizata mea iubită. Am intrat în parc ca doi îndrăgostiți. Femeia mă ținea strîns, de parcă s-ar fi temut să n-o rup la fugă.

— Liniștește-te, omule, că nu te car după mine în vreun alcov, mă ironiză ea tot în românește.

Îmi luase piuitul. Totuși, constatînd că parcul era pustiu, m-am întrebat îngrijorat de ce se apelează la un asemenea teatru ieftin. Am mai mers, în tăcere, un timp. Ajunși pe o alee întunecoasă, soția avocatului mi-a redat brusc libertatea.

— Iată-l !... E acolo..., pe bancă..., te așteaptă.

— Bine, dar...

— Nici un dar !... Toate întrebările i le pui lui, nu mie.

Ne mai despărțeau de insul de pe bancă vreo zece metri.

— Du-te ! Te așteaptă... eu rămîn prin apropiere.

Avocatul Penin — dacă el era — s-a ridicat în picioare. În pardesiul său de culoare închisă, cu borul pălăriei tras pe ochi, părea, așa cum stătea nemișcat, o misterioasă statuie cioplită în piatră neagră. Mi-a întins mîna, a strîns-o pe a mea cu putere și, adresîndu-mi-se în românește, m-a poftit să stau lîngă el, pe bancă.

— Care va să zică dumneata ești trimisul lui *Vrancea* ?

Am răsuflat ușurat, deși încă nu eram pe deplin convins că nu nimerisem într-o capcană.

— *Vrancea din Oltenia, nu din Moldova,* am răspuns.

— Eu sînt *Vrancea doi.*

Nu-i distingeam trăsăturile feței și mă stăpînea impresia că nici nu dorea să și le dezvăluie.

— N-o să te rețin mult...

Vorbea românește graseind și vocea sa plăcută, mai mult ca sigur, cîștiga repede încrederea interlocutorilor.

— Neamțul a sosit ? se interesă el. L-ai contactat ?

— Da, din moment ce sînt aici. Şi imediat am adăugat : Aştept nişte explicaţii, domnule Penin.

— Nu-ţi sînt dator cu nici o explicaţie, mi-o reteză el cu o violenţă cazonă.

— După cîte ştiu, eşti în stare de arest...

— Una n-are a face cu cealaltă. Că sînt închis, că sînt în libertate, de azi înainte eu răspund în faţa lui *Vrancea* de succesul sau insuccesul misiunii.

Deşi ăsta era adevărul, n-am şovăit să-mi exprim o anumită rezervă :

— Ziarele de azi susţin că eşti în arestul Prefecturii Poliţiei...

— Ziarele nu mint... După ce mă despart de dumneata, mă întorc în celula mea de la Prefectură, aşa că să nu-ţi fie teamă că voi fi dat lipsă la apel...

Evident, fusesem luat peste picior, iar omul, după rostirea parolei, îmi luase orice drept de replică. O, şi cu ce plăcere l-aş fi apucat de reverele pardesiului şi l-aş fi scuturat pînă ce-aş fi scos din el tot adevărul !...

— Pe neamţul care s-a prezentat la întîlnire îl ştii mai de mult ?

„De ce îl interesează acest amănunt ?“, m-a străfulgerat o undă de neîncredere.

— Te-am întrebat ceva..., insistă avocatul.

Ochii mi se obişnuiseră cu întunericul din alee şi reuşeam să-i percep ceva mai clar trăsăturile : o faţă ascuţită, un nas subţire, acvilin.

— Nu e vorba de un neamţ, ci de trei.

— Cum, cum ? Trei ai spus ? !... Şi ce-ai vrea, ca *Ring* să se întîlnească cu toţi trei ? zise Penin, înveselit de perspectivă. Cu care dintre ei ai mai avut de-a face ?

— Cu generalul Ludwig von Heldorf şi cu nepoata sa, actriţa Karla Heldorf...

— E şi o femeie în cadrul misiunii ?

— N-ar fi nici prima, nici ultima...

A înţeles că făcusem aluzie la nevastă-sa care patrula prin apropiere.

— Cine-i cel de-al treilea ?

— Un maior, Alfred Spender. L-am cunoscut aici...

— Care dintre ei are împuternicirea să trateze cu *Ring* ?

Deşi mă punea în faţa unor întrebări îndreptăţite, tonul lor îmi amintea de stilul comisarului Punhio şi mă îngrijora. „Cu cine oare stăteam de vorbă ?“ M-am văzut totuşi obligat să „declar totul“.

— Generalul von Heldorf...

— Care-i rostul femeii ?

— Au adus cu ei un post de emisie şi recepţie. Karla Heldorf va lucra cu el. Maiorul va acţiona în plan secund...

— Unde au tras şi sub ce nume ?

În fine, şi o întrebare la care nu aveam nici un răspuns.

— Nu ştiu... M-am întîlnit cu ei noaptea, în afara Lisabonei, în condiţii conspirative depline.

— Mai spune-mi ceva de generalul von Heldorf !

— Face parte dintr-un cerc de generali germani ostili lui Hitler. De ce te interesează aceste amănunte, din moment ce se prezintă cu împuternicirea necesară, iar *doctorul Ring* şi-a dat consimţămîntul de a fi contactat ?

Am dat să-mi scot tabachera. Nu ştiu ce şi-o fi închipuit interlocutorul meu nocturn, dar cu un gest energic mi-a imobilizat mîna.

— Are... Dacă *doctorul Ring* acceptă propunerile lui Gehlen, cel care rămîne cu el sau cu ei pe cap e dumnealui şi nu dumneata, care, îmi pare, te întorci acasă, nu-i aşa ?

Am clătinat afirmativ din cap şi cu gîndul la Bucureşti, am întrebat :

— Cînd, cum şi unde se va întîlni *doctorul Ring* cu trimisul lui Gehlen ?

— De cît timp ai nevoie să intri în contact cu generalul von Heldorf ?

— Nu e o problemă — pot intra în legătură cu el în noaptea asta sau în cursul zilei de mîine. Depinde...

— O să procedaţi în felul următor : poimîine după-amiază, o să ieşiţi împreună la Hipodrom. Sînt alergări interesante... Programul se încheie odată cu înserarea. Rămîneţi în tribună pînă la ultima probă. Ieşiţi împreună... La poarta principală o să vă iasă în cale soţia mea. O să vă ia cu maşina şi o să vă conducă la locul întîlnirii. E clar ?

— Mi-ar fi şi mai clar dacă am lămuri cum vom proceda în caz că intervine ceva imprevizibil. Adică să nu

poată unul din noi să se prezinte la Hipodrom... Sau, eventual, soția dumitale să nu poată să ne întîmpine...

Avocatul n-a stat prea mult pe gînduri ca să-mi răspundă :

— Dacă dintr-un motiv sau altul întîlnirea n-o să aibă loc, atunci dumneata, în special dumneata, domnule Nerval, îți faci repede bagajele și o ștergi din Portugalia cît mai rapid cu putință.

Așadar, mi se deschidea o nemaipomenit de frumoasă perspectivă. Dar vorba nu mai știu cui : spionul, ca și soldatul, nu moare decît o dată.

— Cam asta-i tot, domnule Nerval.

S-a ridicat de pe bancă, a vîrît mîinile în buzunarele pardesiului, a cercetat întunericul, apoi și-a chemat soția ca pe o cățelușă, fluierînd.

— Condu-l, dragă, pe domnul Nerval... La revedere, stimabile !...

Cuvintele lui răsunaseră cam zeflemitor. Nu mi-a întins mîna, n-a așteptat să-i spun și eu : „La revedere, domnule Penin !" Mi-a întors realmente spatele. A dispărut cu pas mare, grăbit, în direcția opusă intrării principale a parcului. Urmărindu-l, mi-a scăpat o întrebare neroadă :

— Chiar se întoarce la închisoare ?

— Nu sîntem aici ca să ne jucăm, domnule, se ofensă femeia. La intrarea cealaltă îl așteaptă duba Prefecturii... Să mergem !

Convins că și soția avocatului — dacă îi era într-adevăr soție — mă luase peste picior, am replicat cu hotărîre :

— Și dacă nu vreau ?... Și dacă doresc să mai rămîn în parc să mă plimb ?

— N-ai decît..., dar mai întîi te conduc pînă la statuia lui Eduardo VII, te urc într-un taxi, te plimb vreo cincizece minute, după care n-ai decît să te întorci aici și să rămîi cît dorești. Să mergem, „iubitule" !

Nu m-a luat de braț. Bucuria mea însă n-a ținut prea mult. Cînd am ajuns aproape de ieșire, mi-a ordonat să fiu drăgăstos, s-o cuprind pe după umeri ca pe o iubită. I-am executat ordinul cu o repulsie pe care o mai încercasem în copilărie, cînd bunul meu tutore mă silea să mănînc griș cu lapte, ca să cresc mare și voinic. Așa că am ieșit în dreptul statuii lui Eduardo VII ca doi îndră-

gostiţi, ce-i drept, cam copţi pentru plimbări nocturne prin parcuri. Spre bucuria mea, taxiul nu prea s-a lăsat aşteptat.

— Pa, iubitule! îmi spuse, în portugheză, nevasta avocatului, aşa încît s-o audă şoferul. O să-mi fie tare dor de tine.

— La revedere, draga mea!

M-am simţit nemaipomenit de bine cînd taximetristul m-a întrebat unde doresc să mă lase. Era încă devreme şi n-avea nici un rost să rămîn în hotel. I-am indicat Terriero do Paço.

Am fost inspirat, căci taxiul, lăsîndu-mă între viaţa de noapte de pe malul Estuarului şi palatul foştilor monarhi portughezi, mi-a redat, fără să ştie, libertatea. Eram din nou al meu şi numai al meu, puteam decide singur şi nesilit de nimeni dacă s-o iau aiurea, pe malul Tejoului sau să urc treptele către statuia ecvestră a regelui José I, foarte asemănătoare cu cea a lui Carol I din Piaţa Palatului din Bucureşti. Am luat-o în cele din urmă, spre Palat, apoi pe străzile ce-mi ofereau panorama feerică a colinelor care susţineau oraşul... Am putut astfel, hoinărind solitar, să meditez la momentele principale ale misiunii. Curînd, am ajuns la concluzia că nu am altceva de făcut decît să mă încred în Penin, chiar dacă avocatul, ca să mă contacteze sau să-l contactez, ieşise pentru o orădouă din închisoare. Aşadar, responsabilitatea următoarei mişcări îmi revenea mie. M-am oprit la un telefon public, am format numărul dat de von Heldorf.

— *Erich, tu eşti?* am întrebat în germană.

— *Erich e plecat, sînt eu, Gustav.*

— *Îmi pare bine, Gustav... Am făcut rost de cîteva sticle de vin vechi...*

— *E ora zece şi cinci. Aşteaptă la hotel, după ora unsprezece o să te caute Erich la telefon...*

— *E în ordine...*

În drum spre „Tivoli“, am mai reuşit să mănînc, la „botul calului“, o porţie de sardine prăjite, să beau două pahare de *rosé*. Îmi astîmpărasem foamea, aşa că ora unsprezece m-a găsit la hotel, cufundat într-un fotoliu, cu telefonul lîngă mine. Nu mă dezbrăcasem, căci nu ştiam ce-o să-mi propună von Heldorf: nu era exclus să mă

invite şi el la o plimbare nocturnă... Citeam, la lumina lampadarului, o carte aleasă la întîmplare din cele cîteva volume aduse din ţară. Aparţinea publicistului francez De Caters Christian şi era închinată Portugaliei : „Salazar, fenomenul salazarist". O citeam pe apucate, mai mult ca să-mi omor timpul. De la el am aflat că femeia aristocrată lusitană a fost învrednicită de Dumnezeu cu un chip de o „dulce fineţe" şi farmec, cu o puritate a trăsăturilor şi o suavitate a privirii, dar, vai, cum îi este dat să mai urce o treaptă socială, prinde să se îngraşe. Femeia lusitană nu are cochetăria franţuzoaicelor sau a spaniolelor... Odată măritată, ea se dedică familiei şi grijilor domestice. Nu se lasă ademenită de distracţii, se mulţumeşte să meargă în vizită la cîte o verişoară sau mătuşă, unde mănîncă dulceţuri şi discută reţete culinare... În schimb, portughezul, bărbat cu sîngele fierbinte, deşi nu face din fidelitate o virtute crucială, rămîne totuşi ataşat de familie...

Începusem să citesc despre Salazar că era un bărbat solitar, fără legături de familie, trăind retras de lume ca un călugăr, cînd am fost întrerupt de cîteva bătăi discrete în uşă. Am rămas într-o ascultare încordată. Aşteptam un telefon... Iar de bătut la uşă, pînă-n noaptea asta, nimeni n-o făcuse. Ciocăniturile s-au repetat la fel de discrete. M-am ridicat intrigat, dar în acelaşi timp pregătit, întocmai ca în filmul „Şapte păcate", să fac faţă unui eventual atac. Am deschis. În uşă — Karla Heldorf : clipea des din pleoapele cu gene mari, răsucite, şi mă privea cu bucurie. Am exclamat sincer :

— Karla, tu... ?

— Chiar eu.

— Singură ?

— Nu mă inviţi să intru ?...

Am rîs ca prostu', probabil... M-am dat deoparte, făcîndu-i loc să treacă. S-a oprit în mijlocul camerei, şi-a rotit ochii cu o inocentă curiozitate, rostind :

— Ce coincidenţă, Roberto ! Apartamentele noastre sînt identice.

— Cum asta ? Nu înţeleg.

Se apropiase mult de mine şi mi se uita în ochi cu o sclipire poznaşă.

— Locuiesc cu un etaj mai jos, la 203...
— De cînd ? n-am încetat eu să mă mir.
— Chiar din seara asta... Nu te bucuri ?
Chipul ei plăcut exprima încîntarea unei ființe care străbătuse un drum dificil, sinuos și plin de obstacole, pentru a ajunge — încununare a tuturor eforturilor — în acel apartament de hotel.
— Să mă bucur ? Aș dori, Karla, aș dori tare mult... să pot să mă bucur. Trăim însă, chiar și în această încăpere, ca niște dansatori pe o sîrmă întinsă la mare înălțime... Primejdiile ne pîndesc în orice secundă... și de peste tot.
Mi-a acoperit gura cu mîna-i catifelată ce răspîndea un vag parfum delicat.
— Taci, Roberto ! Te rog... N-are nici un rost...
S-a depărtat de mine, a văzut cartea închinată lui Salazar, a frunzărit-o, ca apoi s-o abandoneze scîrbită.
— M-am instalat la „Tivoli" din ordin, îmi explică, scoțîndu-și din micuța-i poșetă o țigară. I-am întins bricheta... Mi-am aprins și eu o țigară... Acum o jumătate de oră, mi s-a transmis să iau legătura cu tine, că ai un mesaj pentru noi.
— Unde ți-e unchiul ?
— Asta e o întrebare, nu un mesaj, observă Karla, studiindu-mă de astă-dată prin fumul subțire al țigării. Vocea i se modificase, iar încîntarea atît de feminină ce o sesizasem cu puțin timp înainte dispăruse. O clipă am încercat să mi-o imaginez pe scenă. Mi-a venit însă în minte una din fotografiile văzute la Königsberg, în locuința Heldorfilor.
— Ai dreptate... De fapt, voiam să știu cît de operativ poți comunica cu el.
— Deși s-a mutat din vila unde v-ați întîlnit, pot comunica ușor cu unchiul, m-a lămurit Karla.
— Nu vrei să iei loc ?
— Deocamdată, nu.
Nu știu ce însemna, în realitate, răspunsul ei, dar nici invitația mea nu răsunase convingător. Fără a mai pierde timp, i-am relatat că stabilisem o legătură cu *doctorul Ring,* care-și dăduse acordul să se întîlnească cu generalul von Heldorf. Mi s-a părut că actrița mă ascultase cu un aer absent, de aceea am rugat-o să repete ceea ce

urma să-i transmită unchiului ei. Rugămintea mea n-a indispus-o, a socotit-o normală.

— Asta-i tot ?

— Deocamdată, da.

Aluzia la replica ei anterioară i-a adus pe față un surîs cald și duios.

— Cînd îmi poți aduce un răspuns ? Repet, dacă nu ne întîlnim poimîine, la Hipodrom, n-o să ne mai întîlnim cu dumnealui niciodată...

— Mîine dimineață o să ai răspunsul unchiului...

S-a apropiat din nou de mine ; juca sau nu teatru, mi-era indiferent. Însă tristețea din privirea ei m-a mișcat : era una vecină cu o disperare bine tăinuită. „Mi-ar displăcea, mi-am spus, dacă ar intra în rolul unei femei gata să se dezbrace !"

Karla trebuie să fi descifrat ceva pe chipul meu, sau poate o călăuzise o intuiție demnă de laude. Ori o fi adulmecat în atmosfera încăperii refuzul ? N-a schițat nici un gest. S-a mulțumit doar să-mi reamintească ceea ce îmi declarase în fața hotelului „Steaua Nordului" din Königsberg : „Nu-mi place să fac dragoste în camere de hotel". Nu i-am dejucat tactica, ci am lăsat-o să „iasă din scenă" precum dorea : ea mă refuzase, și încă într-o manieră menită să-mi menajeze orgoliul. La ușă mi-a mai șoptit :

— Roberto, nu fi supărat pe mine !... Mîine la zece o să bat din nou la ușa ta...

M-a sărutat în fugă pe gură ; o fracțiune de secundă i-am simțit căldura buzelor, apoi ușa s-a închis în urma ei. În clipa următoare m-a cuprins o mare părere de rău.

6

Toate obloanele vilei erau închise. Constatarea asta am făcut-o chiar în momentul cînd am coborît din mașina condusă fără reproș, preț de două ore, de doamna Penin. Soția avocatului se mai făcuse remarcată la volan printr-o muțenie totală. Întunericul era dens, încărcat cu negurile împinse peste coasta Lisabonei și a împrejurimilor sale de suflarea oceanului. Însuși imobilul părea o navă-fantomă plutind în beznă fără busolă.

Doamna Penin nu ne-a dat răgazul să iscodim prea

mult pustietatea din jur şi ne-a condus într-o sufragerie cu toate luminile aprinse, mobilată modest. Gazda ne-a arătat trei fotolii anume pregătite şi ne-a rugat s-o scuzăm. A dispărut ca într-un decor de teatru, pe uşa din dreapta. Am luat loc ; generalul von Heldorf, elegant, calm, demn ; mai încordat eram eu, mijlocitorul. Ne priveam în tăcere, încercînd să ne ghicim gîndurile.

Mda, acum ori niciodată ! Aş fi vrut să determin unde am fost aduşi : la Estoril, la Sintra sau poate la Cascais ? Am abandonat însă orice investigaţie. Aş fi făcut un efort inutil.

Doamna Penin a revenit şi ne-a adresat în numele *doctorului Ring* rugămintea de a-l mai aştepta cîteva minute, după care a dispărut din nou. Puţin mai tîrziu, s-a deschis o uşă şi spre stupoarea mea, l-am văzut pe avocatul Nuño Cunha înaintînd spre noi surîzător şi jovial. Von Heldorf s-a ridicat în picioare. Fireşte, m-am ridicat şi eu. Cunha s-a recomandat în franceză :

— Sînt *doctorul Ring !* Pe dumneata te cunosc, îmi declară el, strîngîndu-mi mîna.

Ne-am aşezat tustrei şi, un timp, ne-am studiat diplomatic, cu o bunăvoinţă compusă.

— Deci, domnule general, după cîte am fost informat, sînteţi împuternicit să-mi transmiteţi un mesaj... şi să-mi propuneţi deschiderea unor tratative într-o problemă delicată.

Îmi mai revenisem un pic şi poate mi-aş fi revenit cu totul, dacă n-aş fi observat pe figura lui Cunha semnele unei viclenii pe care încerca s-o mascheze cu dibăcie. Mi-am amintit prima noastră întîlnire de la sediul Siguranţei portugheze, apoi întîlnirile de afaceri în cadrul tranzacţiilor cu firma „Funchal". Mă lovisem de o şiretenie comercială, care, dacă stăteam bine şi mă gîndeam, mă storsese de însemnate sume de bani. Sume de bani care erau apoi înghiţite sau majorate de ruleta Cazinoului din Estoril. Te puteai da oare pe mîna unui asemenea individ cu porecla *Doctor Ring ?* Dar războiul din umbră este oricînd propice loviturilor de teatru. Încercam, de fapt, să mă îmbărbătez.

Totuşi tăcerea ce se aşternuse nu prevestea nimic bun. Von Heldorf continua să-l ţintuiască pe *Ring* cu o privire

rece, nu însă şi alarmată. Îşi încleştase maxilarele, deşi, în mod normal, după introducerea *doctorului* — ce-i drept, atît de scurtă —, era rîndul său să ne adreseze cîteva cuvinte, fie ele şi protocolare. Tăcerea însă n-a fost spartă de nici unul dintre noi, ci de doamna Penin.

— Să vă fac cafele ?

— Ce mai întrebi, draga mea ? !

Liniştea s-a refăcut mai apăsătoare decît înainte. Generalul von Heldorf şi-a întors capul spre mine. Chipul său împietrit nu exprima nici un gînd, nici un simţămînt ; probabil, nu vroia nimic altceva decît să se convingă că mai eram acolo, în fotoliu. După asta, şi-a mutat ochii către amfitrion, l-a fixat cît l-a mai fixat, apoi i s-a adresat cu un calm şi o distincţie proprie unui adevărat aristocrat.

— Domnule, ştiu în mod sigur că nu sînteţi *doctorul Ring*...

Am îngheţat. Într-o fracţiune de secundă, mi-au trecut prin cap nenumărate întrebări care de care mai sumbre. Ciudat, mi-am dat seama că în momentul acela, aveam mai multă încredere în von Heldorf, alias *Weiss*, decît în clientul Cazinoului din Estoril. Capcana ieşise la lumină, trădîndu-şi contururile. Mai întîi eu căzusem în strînsoarea ei. Pe urmă, prin mine şi fără voia mea, îl atrăsesem şi pe von Heldorf... Da, da... Dar oare în capcana cui încăpusem ? Din fotoliul în care zăceam năuc, zăream în acelaşi timp faţa impasibilă a generalului şi zîmbetul viclean al lui Cunha. Cunoscînd legăturile avocatului cu P.I.A.D.-ul, mă aşteptam ca dintr-un moment în altul, să năvălească în salon agenţi cu armele scoase din tocuri.

— De unde sînteţi atît de sigur că nu sînt *doctorul Ring ?* întrebă sacadat Cunha, fără însă a reunţa la surîsu-i viclean.

Generalul von Heldorf a dus mîna la buzunarul de la căptuşeala hainei şi a scos o fotografie :

— Iată proba ! *Doctorul Ring* e cel din fotografie.

Dreptunghiul acela de carton, ceva mai mare decît o carte de vizită, a trecut în mîna avocatului care a studiat-o, apoi a rupt-o bucăţi-bucăţi, ca pe o hîrtie oarecare. Von Heldorf n-a sărit în sus, nu şi-a ieşit din fire, n-a protestat. Ca într-un joc ştiut dinainte, a scos o a doua

fotografie. Cunha, a luat-o, a cercetat-o îndelung, şocat parcă de ceva.

— Domnule general. mă dau bătut. Omul din fotografie este, într-adevăr, *doctorul Ring,* iar eu nu sînt decît secundul său. Vă rog să mă scuzaţi...

S-a ridicat din fotoliu urmărit cu încordare de von Heldorf, şi de mine, s-a îndreptat spre uşa din dreapta „scenei", a deschis-o şi s-a adresat cuiva din „culise".

— E timpul să intri !

În clipa următoare, în salon şi-a făcut apariţia avocatul Penin — *Vrancea doi...* Cunha i-a pasat fotografia. Cu ea în mînă, Penin s-a prezentat :

— Permiteţi-mi, *doctor Ring...* Reuşită fotografie !

S-a aşezat pe locul eliberat de *Vrancea unu.*

— Nu vă întreb unde şi cînd aţi făcut-o, ştiu că n-o să-mi răspundeţi.

Generalul von Heldorf s-a mulţumit să-i răspundă cu un zîmbet protocolar.

A intrat şi nevasta avocatului, aducînd cafelele. Le-a pus pe măsuţa dintre fotolii. N-a ieşit singură din sufragerie, ci însoţită de Cunha. Pe cînd îmi reveneam din cea de-a doua lovitură de teatru, m-am întrebat dacă nu cumva von Heldorf era la curent şi cu detenţia lui Penin, alias *Ring.* Ar fi fost prea de tot.

De parcă mi-ar fi ghicit gîndurile, *doctorul Ring,* mi-a aruncat un zîmbet rece, distant. Aşadar, luase act şi de prezenţa mea. La lumina puternică din sufragerie, faţa sa ascuţită, cu un nas acvilin, îmi mai dezvăluia două sprîncene subţiri, foarte arcuite deasupra ochilor căprui, o calviţie care înaintase dinspre fruntea înaltă spre creştet, rărindu-i bine de tot părul încărunţit. Părea să fie un bărbat trecut de cincizeci de ani sau poate îmbătrînise prea de timpuriu.

— Domnule general, am acceptat propunerea de a mă întîlni cu un reprezentant al F.H.O.-ului, începu el să vorbească graseind plăcut, urmărind să cîştige încrederea interlocutorilor, ceea ce nu înseamnă că am acceptat cealaltă propunere, de a colabora cu dumneavoastră... Ştiţi, desigur, că în 1941, datorită vederilor mele antihitleriste, am rupt orice legătură cu Serviciul secret al lui Antonescu, respingînd totodată şi orice propunere de a colabora cu

Abwehrul. Sînt însă dispus să sprijin şi să slujesc orice acţiune nobilă, destinată încheierii cît mai grabnice a războiului. Nu necondiţionat. Mai întîi trebuie să fiu de acord. Vă rog, serviţi, se răceşte cafeaua...

Generalul von Heldorf a ridicat ceşcuţa, urmat de *Ring* şi de mine. Era o cafea excelentă. Sorbind-o, mă gîndeam că inima ar trebui să-mi fie mai puţin grea. Mă apropiam vizibil de sfîrşitul misiunii. Mă frămînta însă o realitate peste care nu puteam trece ca un uşuratec. Pînă şi în ziua aceea, ziarele portugheze acordaseră un spaţiu destul de larg avocatului Penin. Unui reporter i se aprobase să aibă chiar şi un „vorbitor“ cu cel arestat, luîndu-i cu acest prilej un scurt interviu... Cum izbutea avocatul Penin — dacă insul din fotoliu era una şi aceeaşi persoană cu arestatul Penin — să facă naveta între închisoare şi lumea din afara ei fără să atragă atenţia presei ? Mi ales a presei ! La plecarea mea în misiune, nici maiorul Medoiu, nici maiorul Brauner nu-mi prezentaseră fotografia *doctorului Ring.* Iată însă că Weiss se prezentase la întîlnire cu fotografia lui. Mă puteam baza pe acest amănunt decisiv şi totuşi neliniştea nu-mi dădea pace.

Cei doi şi-au reluat dialogul. Fusesem prevenit încă de la Bucureşti că la un moment dat, adică la un anumit stadiu al dialogului von Heldorf-*Ring* voi fi poftit de *Vrancea doi* să părăsesc „terenul“.

— Nu mai ţin minte ce doctrinar comunist afirma la începutul veacului că, înainte de a ne uni, trebuie să ne delimităm...

— Lenin a spus-o, şi-a arătat von Heldorf cunoştinţele politice.

Avocatul a rîs încîntat.

— E un principiu după care ar trebui şi noi să ne călăuzim, fără să ne fie teamă că o să ne molipsim de bolşevism.

— Cu îngăduinţa dumneavoastră, voi face primii paşi pe calea indicată.

— Vă rog..., îşi dădu Penin acordul. Însă înainte de toate, spuneţi-mi unde şi cînd aţi izbutit să mă fotografiaţi ? În general, m-am ferit pe cît posibil de fotografii.

Am avut impresia că pe von Heldorf îl măgulise oare-

cum curiozitatea nestăpînită a lui *Ring,* căci un zîmbet de satisfacție i-a fulgerat pe chip.

— La Paris, la o întrunire a Frontului Popular..., în timp ce liderul comunist Marcel Cachin se afla la tribună.

— Formidabil ! nu-și ascunse Penin admirația.

— Ne preocupă de mult evoluția mișcării proletare, a mișcării comuniste în Europa... E ceea ce a împins Wehrmachtul în brațele lui Hitler.

— ...plus spiritul revanșard, îl completă avocatul.

Von Heldorf nu l-a contrazis. Spre mirarea mea — nu-l văzusem niciodată fumînd țigări de foi — a scos un trabuc de culoarea ciocolatei și cu o mișcare îndemînatică a început să-l desfacă, pînă ce a ajuns la o foiță de țigară.

— Mă iertați pentru mizeria ce-o fac, s-a scuzat el, cercetînd cu ochi mici însemnările de pe foiță. Deci, *domnule Ring,* să ne delimităm... Anul trecut, un ofițer al Abwehrului v-a contactat.

— Dacă e vorba de căpitanul Wolcker, da ! îi ieși amfitrionul în întîmpinare binevoitor. M-am întîlnit cu el noaptea, în Grădina Botanică.

— Ați refuzat sumele ce vi se ofereau, deși după căderea Franței, ați fost foarte strîmtorat.

— Așa e...

— De ce-ați refuzat colaborarea și, implicit, fondurile ? Propunerile veneau doar din partea Abwehrului.

— În conjunctura anului trecut, Abwehrul era totuna cu SS-ul și SD-ul, cu tot acest sîngeros „ghiveci hitlerist".

— De ce ați rupt orice colaborare cu Serviciul secret român ?

— În această chestiune, îmi cunoașteți poziția. Aș mai adăuga ceva în plus : nu voiam să mai colaborez cu un regim care a patronat asasinarea la Jilava a celui mai bun prieten al meu — Mihail Moruzov...

— Vă înțeleg, vă aprob și vă admir.

— Mulțumesc...

— Situația războiului în Europa, în acest sfîrșit de noiembrie, este alta decît cea de anul trecut.

— Mă bucur sincer că-i alta, domnule general von Heldorf, spuse *Ring,* cu o evidentă satisfacție. Războiul revanșard al lui Hitler și al Wehrmachtului — să nu ne

ascundem după degete, domnule general al Wehrmachtului — s-a transformat foarte repede într-unul de exterminare a unor popoare... Ați înfrînt Polonia, și ce-ați făcut din această țară ? Un ținut german condus de un Gauleiter nazist. Ați „eliberat“ Ucraina și ce-ați făcut din ea ? Ați trecut la exterminarea populației... Iertați-mi tonul cam patetic, dar la această *delimitare* particip și eu.

Ascultam cu un viu interes, aproape că uitasem de rosturile mele acolo. Cine era în realitate acest *doctor Ring* ? Se discuta cu el ca și cum ar fi fost proprietarul unei importante firme comerciale, ca și cum ar fi fost singurul furnizor al unui produs pe cît de unic, pe atît de necesar beligeranților.

— De ce credeți că, după ce am refuzat să mai colaborez cu S.S.I.-ul și cu Eugen Cristescu, o să accept să colaborez cu F.H.O.-ul, un serviciu de front, și el limitat la cel din răsărit ?

Întrebarea, prin claritatea sa, urmărea, fără doar și poate, o delimitare fără echivoc. Presimțeam că se apropie și clipa „concedierii“ mele, exact în momentul cînd dialogul celor doi „ași“, exprimînd poziții și interese diferite, devenise de-a dreptul pasionant.

— Sînteți într-un contact permanent cu englezii și nu de ieri, și nici de alaltăieri. Sîntem convinși că englezii, iar prin ei poate, și americanii, doresc să ne cunoască punctul de vedere.

— Al F.H.O.-ului ?

— Da, punctul de vedere al F.H.O.-ului, a întărit generalul von Heldorf. Aprecierile noastre asupra Frontului de răsărit, prognozele noastre... Deci vrem o „ușă deschisă“... Am ajuns la concluzia că sînteți singurul în măsură să ne-o asigurați.

— Mă simt măgulit, declară Penin cu modestie. Sînteți chiar atît de siguri că englezii vor accepta o asemenea colaborare cu inamicul ?...

— După evoluția luptelor de la Stalingrad, da, sîntem convinși...

— Ați încercat o „ușă“ și spre ruși ?

— Nu, deocamdată nu !... Viitorul pas depinde de modul cum Intelligence Service-ul și conducătorii Angliei vor aprecia propunerea noastră.

După o scurtă tăcere, avocatul Penin, alias *doctorul Ring*, și-a întors privirile îngîndurate spre mine. Am tresărit : bătuse ceasul, mult așteptatul ceas.

— Domnule general von Heldorf, cred că a sosit momentul să rămînem între patru ochi. Domnul Palmiro Nerval ne va părăsi... Se va întoarce la șefii lui. Se cuvine să-i mulțumim.

Doctorul Ring s-a ridicat în același timp cu von Heldorf. Am avut senzația neplăcută că fusesem luat prea repede. *Weiss* mi-a strîns mîna în tăcere, i-am citit însă recunoștința în priviri. Îl voi mai întîlni vreodată ? Avocatul m-a luat apoi de braț, cu răceală însă, și m-a condus către ieșirea din dreapta a sufrageriei, unde doamna Penin juca domino cu Nuño Cunha.

— Vi-l predau, li se adresă *Ring* în românește... Îl puteți expedia de aici.

Mi-a întors spatele parcă în dușmănie, fără să adauge nici un cuvînt în plus. Am rămas în fața lui Nuño — cu mîinile înfundate în buzunarele pantalonilor și cu țigara aprinsă în colțul gurii, se uita la mine cu un aer șmecheros.

— Asta a fost tot... ! ...Acum, să nu te superi c-o să te legăm la ochi și o să te ducem... Unde ? Vedem noi...

Îmi vorbise cu o ironie derutantă. Doamna Penin i-a întins avocatului o fașă neagră.

— N-ai nici un motiv să te împotrivești, încercă Nuño Cunha să mă liniștească, în timp ce mă lega la ochi. E bine ca unele lucruri să nu le vezi...

Îmi simțise încordarea. M-au condus amîndoi la mașină. Mi-am dat seama cît eram de înfierbîntat numai după ce am nimerit în aerul rece de afară. M-au așezat ca pe un orb pe bancheta din spate și m-am pomenit încadrat de doi bărbați care m-au imobilizat apucîndu-mă de brațe :

— Ce-i asta, domnule Cunha ? am întrebat revoltat în românește.

— Nu te nelinişti..., nu ține mult... Stai cuminte, că totul va fi în ordine...

N-am mai scos o vorbă. Ar fi fost de prisos. Mă întrebam îngrozit dacă-mi fusese dat să asist : la o contac-

tare reală sau la o înscenare organizată de P.I.A.D. cu ajutorul celor doi avocați pentru a nimeri frumușel în plasa lor ? Ce va urma ? Un șantaj bănesc ca în prima zi a sosirii mele la Lisabona ? Un scandal ? Cine ar fi fost interesat în declanșarea lui ? În cele din urmă am încetat să mă mai frămînt, lăsîndu-mă în voia sorții : „Ce-o fi, o fi !“ După aproximativ două ore, mașina a oprit... Strînsoarea celor doi bărbați a încetat. Am fost coborît. Cunha m-a luat de braț și mi-a șoptit :

— Să facem cîțiva pași.

Pe caldarîm, în liniștea nopții, n-au răsunat decît pașii noștri.

— Acum o să-ți iau drăcia asta de la ochi.

Așa a și făcut. Am scos un suspin de ușurare.

— Ei, de aici o să-ți găsești și singur drumul spre „Tivoli“. Iartă-ne pentru procedeele care știm numai plăcere nu ți-au făcut. N-am avut însă încotro. Sfatul meu e să încerci să părăsești Portugalia în cel mult douăzeci și patru de ore. După cîte știu, tranzacțiile comerciale le-ai încheiat cu succes. Avocatul mi-a întins mîna și pentru că a mea atîrna inertă, a apucat-o el și a scuturat-o de cîteva ori. Și odată ajuns acasă, raportează-i lui *Vrancea* că *Vrancea unu* și *Vrancea doi* și-au îndeplinit misiunea conform planului... Cu bine, prietene !... Ne lași cu o impresie excelentă...

L-am urmărit cum se depărtează, apoi mașina s-a topit în noapte. Am privit amețit în jur. Într-adevăr, nu mi-a fost deloc greu să stabilesc unde fusesem abandonat : pe o colină, nu departe de Parcul Eduardo VII, de unde se deschidea panorama nocturnă și feerică a Lisabonei. Orașul cobora spre întinderile nevăzute ale oceanului, a cărui briză se simțea ca o chemare. Pînă la hotel aveam de mers vreo cinci sute de metri. Am pășit agale pe Avenida da Liberdade, trecător solitar pe sub evantaiele neclintite ale palmierilor.

Lăsasem undeva, într-o vilă necunoscută, o contactare, și nu una oarecare. S-ar putea afirma deci că mi-am îndeplinit misiunea. Mîine sau poimîine, în nici un caz nu înainte de a-l „înjura“ la telefon pe atașatul nostru militar, voi pleca liniștit spre țară. Liniștit ? ! Pînă cînd oare ?

7

16 mai 1981

Nuño Cunha
Avocat

Stimate domnule Cara,

Am primit cele două cărți din ciclul „Pe urmele agentului B-39", însoțite de cea de-a doua scrisoare a Dv. Vă mulțumesc. De altfel, am primit și din partea Doamnei de Beaumont o lungă scrisoare care m-a bucurat foarte... Poate nu știați, dar ați cucerit-o. Nu, nu glumesc... Mulți au mai rîvnit-o... Desigur, în tinerețe... Printre aceștia m-am numărat și eu, deși n-am întîlnit-o decît de patru ori. Am adorat dintotdeauna femeile frumoase și pe deasupra și inteligente...

Stimate domn,

Sînt dispus să vă ajut și să răspund, dacă nu la toate întrebările ce mi le-ați expediat, atunci măcar la o bună parte din ele, legate de „Palmiro Nerval".

(...) Spre deosebire de mine, doctorul Ring, *alias Alfonso Penin, și soția sa au fost ceea ce în terminologia de specialitate se numește* spioni profesioniști... *Însă de înaltă clasă... Subliniez această calitate, deoarece am constatat, datorită cu precădere lecturilor — deh, la bătrînețe, ce-ți rămîne altceva de făcut decît să șezi într-un șezlong, la soare, să citești și să moțăi... să moțăi și să citești —, deci am constatat că spionii profesioniști de înaltă clasă, care s-au afirmat în timpul războiului, au ieșit din scenă înainte de terminarea spectacolului sau au sfîrșit după război în chip misterios.*

Moruzov, Paul Thümmel, Sorge, Canaris, Tester... Nici Alfonso Penin și soția sa n-au făcut excepție de la regula jocului. Soții Penin au avut un deznodămînt pe cît de tragic, pe atît de enigmatic.

În primăvara anului 1944, Penin și soția lui au părăsit Portugalia cu destinația — Egipt. Se înțelege, nu pentru a admira vestigiile trecutului, ci a îndeplini misiuni în legătură cu tratativele secrete ce se purtau la Comandamen-

tul aliat, în vederea ieşirii ţării noastre din război. Cine i-a trimis acolo nu ştiu. Totuşi, sînt înclinat să cred că nu Londra i-a cerut acest lucru, ci Bucureştiul, adică Eugen Cristescu. Sînt simple supoziţii. Nu mi-am propus niciodată să caut un răspuns la această întrebare. Poate Dv., răscolind arhivele din ţară, să izbutiţi să elucidaţi problema... Atîta ştiu, că în octombrie 1944, ei au ieşit din portul Alexandria, în largul Mediteranei, cu o ambarcaţiune de croazieră... Doreau să se relaxeze şi s-au relaxat pentru totdeauna. Mai ştiu doar că ambarcaţiunea n-a avut cum să evite o ciocnire cu o mină... Au murit în explozie soţii Penin şi cei patru membri ai echipajului. Nici măcar un pantof nu s-a găsit de pe urma lor. Accident ? Crimă ? Opinia mea e că soţii Penin au fost lichidaţi. Pe ce se sprijină această supoziţie ? Pe faptul că cei patru membri ai echipajului erau egipteni. Sărmanii de ei ! E atît de uşor în războiul din umbră să scoţi castanele din foc cu mîinile altora ? !

...Adevărata lor identitate ? Îmi pare rău, domnule Cara, mă văd nevoit să vă dezamăgesc — n-o cunosc. Doi oameni cred că au cunoscut-o : Mihai Moruzov şi Eugen Cristescu (...) Tot ce ştiu e că, înainte de a se numi Alfonso Penin, abilul spion al lui Moruzov — oare numai al lui Moruzov ? — locuise la Paris sub numele de André Conrad.

(...) Cine, în afară de mine, ar putea să vă ajute în acest laborios proces de documentare ? Şi eu, şi doctorul Ring *am avut unul şi acelaşi ofiţer de dirijare. Apărea la Lisabona mereu sub alte acoperiri... Pentru noi însă avea un singur indicativ :* Dentistul. *Vi-l dezvălui. M-ar bucura să aflu că v-a fost de folos. (...)*

(...) Dentistul *a fost cel care m-a pus în tema* Operaţiunii doctor Ring *şi ne-a adus instrucţiunile Bucureştiului. (...) Vorbea perfect portugheza, franceza, engleza. (...) Ultima oară ne-am întîlnit la Estoril în luna mai 1945 şi am băut în cinstea Victoriei. (...)*

Domnule Cara,

Iată-ne ajunşi şi la întrebările : „Operaţiunea doctor Ring“ *a avut o finalitate ?“ ; „Care a fost deznodămîntul partenerilor germani participanţi la operaţiune ?“.*

Din păcate, răspunsul meu nu poate să fie decît parțial. Dar consider că atît cît știu va satisface fireasca Dv. curiozitate. Într-adevăr, Penin a izbutit să-i „deschidă" generalului von Heldorf o „ușă" către inamicul din Vest... Neamțul s-a întîlnit de cîteva ori, în largul oceanului, cu un reprezentant al Intelligence Service-ului. La aceste întîlniri a participat și doctorul Ring, *s-au convenit modalități de colaborare. Într-o primă etapă, von Heldorf a remis Londrei, prin* doctorul Ring, *ample rapoarte cu privire la stările de lucruri de pe Frontul de răsărit. Copii după aceste documente au fost remise și Bucureștiului. (...)*

(...) Ori de cîte ori soseau la Lisabona — întotdeauna din Elveția —, von Heldorf și nepoata sa trăgeau la hotelul „Tivoli". În luna iunie a anului 1943, cei doi au ales un hotel din Cascais. Subliniez că ceea ce știu de-acum încolo mi-a povestit chiar Penin în persoană. Într-adevăr, generalul și nepoata sosiseră acolo în postura unor privilegiați ce își pot permite, în plin război, un voiaj de plăcere. Doctorul Ring *trebuia să-i întîlnească. Unde, cum, în ce mod, Penin nu mi-a dezvăluit. Întîlnirea însă n-a mai avut loc. Cu două zile înainte, generalul von Heldorf și Karla Heldorf au dispărut fără urme, abandonîndu-și bagajele la hotelul din Cascais... Presa portugheză a comentat mult această misterioasă dispariție, făcînd tot felul de presupuneri, care mai de care mai năstrușnice. N-are nici un rost să le trec în revistă... Doar dacă o să socotiți că vă interesează...*

(...) Comisarul Pinheiro de la P.I.A.D., prietenul meu, despre care o să vă povestesc cînd o să-i vină rîndul, mi-a relatat că cercetările autorităților portugheze au izbutit să stabilească cu certitudine un singur amănunt : generalul închiriase o ambarcațiune cu motor cu care se avîntase, în ultimele zile, în largul oceanului... În dimineața dispariției lor, generalul și nepoata au plecat de la debarcaderul din Cascais bine dispuși, îmbrăcați amîndoi ușor, ca de vară... Au plecat în jurul orei nouă și duși au fost. Au dispărut cu ambarcațiune cu tot...

(...) Penin m-a alarmat, dar nu mi-a cerut să fug din Lisabona. De altfel, nici el nu s-a dat la fund. Tot timpul însă am avut vaga impresie că doctorul Ring *știa ceva în legătură cu misterioasa dispariție a reprezentanților lui*

Gehlen... În acest punct, de fapt, s-a încheiat și Operațiunea doctor Ring. (...) *Opinia mea, după atîția ani de la terminarea războiului ? Poftim, o dezvălui... După părerea mea, cei doi au fost răpiți cu ambarcațiune cu tot și transportați de către răpitori într-un loc unde au fost lichidați. Cine sînt răpitorii ? În nici un caz agenții lui Himmler. Dacă von Heldorf și nepoata sa ar fi încăput în mîinile SS-ului, Gehlen și F.H.O.-ul lui ar fi sărit în aer. Or, „explozia", după cîte știu, nu s-a produs... Singurii care puteau organiza o „răpire perfectă" în această zonă geografică erau englezii... Deci, fără să dețin vreo probă concretă, înclin să cred că interlocutorii lui von Heldorf la convorbirile secrete organizate în cadrul* Operațiunii doctor Ring *nu sînt străini de această ciudată dispariție. Mobilul, desigur, rămîne o enigmă. Sînt însă ferm convins că Reinhard Gehlen, întemeietorul actualului Serviciu secret al Germaniei Federale, cunoștea taina dispariției definitive a celor doi colaboratori ai săi.*

(...) În legătură cu raporturile lui Penin și ale mele cu Eugen Cristescu, precizez că ele s-au menținut normale pe tot parcursul anilor de război. Pentru a ne ocroti și a ocroti contactele sale cu Londra, el ne-a declarat rupți din motive politice de serviciul ce-l conducea, creîndu-ne o legendă foarte bună : nu împărtășeam alianța lui Antonescu cu Hitler și războiul acestuia alături de cel de-al treilea Reich. Creînd această legendă, șeful S.S.I.-ului ne-a creat, implicit, platforma de pe care am respins propunerile lui Canaris de a colabora cu Abwehrul... În realitate, Cristescu ne-a menajat și abia după victoria sovieticilor de la Stalingrad s-a putut aprecia cît de subtilă fusese tactica.

(...) Dacă în afară de culegere de informații, rețeaua doctor Ring *a inițiat și acțiuni politice ? La această întrebare, stimate domnule Cara, ar fi multe de spus. Poate într-o altă scrisoare sau scrisori să abordez și această problematică a războiului. Deocamdată, vă rog să rețineți că din inițiativa ofițerului nostru de dirijare,* Dentistul, *s-a tipărit în anul 1943, la Lisabona, o cărticică intitulată „Justice pour les Roumains", care a fost expediată prin poșta portugheză diplomaților și personalităților din Lisabona...*

(...) Stimate domnule Cara,

Vă doresc succes. „B-39“, atît cît l-am cunoscut, a făcut asupra-mi o impresie excelentă. Puteţi folosi cu încredere tot ce v-am povestit. De asemenea, vă dau acordul meu de a publica fragmente din prezenta scrisoare sau chiar întreaga scrisoare, după cum veţi crede de cuviinţă...

Cu stimă şi consideraţie, al dumneavoastră,

Nuño Cunha.

8

Corneliu Cara : **Stimată doamnă de Beaumont, cu voia dumneavoastră, v-aş propune să ne întoarcem la momentul Portugalia.**

Doamna de Beaumont : **Dacă doriţi... Pentru mine nu sînteţi un simplu interlocutor. Şi-apoi întrebările, nedumeririle dumneavoastră, formulate cu francheţe, mi-au fost şi mie de folos, stimulîndu-mă să nu mă mulţumesc, în cazul unor probleme, cu explicaţii superficiale... Vedeţi, domnule Cara, m-aş fi putut mulţumi cu decoraţiile numeroase care la moartea mea — staţi binişor, doar nu sînt nemuritoare ! — vor împodobi trei-patru perniţe. Cred că mulţi bărbaţi şi multe cucoane vor rămîne cu gura căscată la vederea lor. Gîndul ăsta mă amuză de pe acum... Ne-am distanţat însă de un război, numit de istorici „cea de-a doua conflagraţie mondială“, şi iată-ne ajunşi în pragul altei conflagraţii... : nucleare. În faţa unei asemenea perspective, eu nu am dreptul moral să rămîn indiferentă. În dialogul nostru au fost momente, cel puţin în ce mă priveşte, cînd am avut sentimentul că discutînd destinul lui Radu Doinaş, am discutat, de fapt, probleme grave ale războiului şi păcii... În fond, fără a exagera şi păstrînd cuvenitele proporţii impuse de o judecată lucidă, discutînd despre „B-39“, am discutat file din istoria României în cel de-al doilea război mondial, ţară aşezată la o răscruce de drumuri ale Europei. Cum era descifrată această istorie imediat după terminarea conflagraţiei şi cum este descifrată în prezent ?... Ni se dezvăluie astfel un**

proces istoric complex. Indiscutabil că sovieticii au dus greul războiului, fără îndoială că debarcarea trupelor anglo-americane în Normandia a reprezentat o operație militară spectaculoasă și cu consecințe mari pentru soarta războiului, dar aceste contribuții decisive la victorie nu trebuie să anuleze, să zicem, consecințele binefăcătoare ale insurecției de la 23 August 1944 asupra cursului războiului... După părerea mea, domnule Cara, distanțarea de care pomeneam mai înainte ne permite să studiem cu obiectivitate științifică, dar și cu pasiune națională, aportul unui stat mic într-un război în care, încă din start, au fost implicate mari puteri, să demontăm mecanismele obscure ale atragerii în război a cît mai multe state mici. Tot această distanțare ne mai îngăduie, printre multe altele, să stabilim și adevărata dimensiune a evenimentelor de la București. Întoarcerea armelor de către armata română împotriva trupelor naziste, într-o unitate deplină, dovedește că participarea țării noastre la războiul Reichului nu a avut nici o clipă adeziunea totală a românilor... De aici, unitatea și energia cu care a fost înfăptuită eliberarea... Dar pentru un stat mic, eliberarea mai are și alte sensuri... acela de a crea, după un asemenea război cumplit, noi raporturi cu statele mari ale lumii, raporturi echitabile. De aceea nutresc un sentiment de admirație pentru politica externă a României, care, printre altele, cere statelor mici și mijlocii să joace un rol cît mai activ și mai demn în noua conjunctură de pe mapamond... M-am cam lungit la vorbă, dar, sincer vorbind, mi-ar plăcea să citesc nu o carte, ci mai multe, pe tema „Forme ale neaderării românilor la războiul Reichului". După opinia mea, Radu Doinaș și doctorul Ring reprezintă o formă care a generat o multitudine de alte forme... Și acum să ne întoarcem la momentul Portugalia...

Corneliu Cara : **V-am mai spus-o, v-o mai spun, este pentru mine o mare încîntare să vă ascult. Cine v-a introdus în** Operațiunea doctor Ring ?

Doamna de Beaumont : **Maiorul Medoiu... m-am întîlnit cu el doar pentru cîteva ore, într-o casă si-**

tuată în apropiere de Timişoara. Sosise cu un avion şi se înapoia la Bucureşti tot pe calea aerului. Mi-a explicat rolul ce urmează să-l interpretez.

Corneliu Cara : **Aţi luat cunoştinţă de** Operaţiunea doctor Ring ?

Doamna de Beaumont : **Nu, nu... Era vorba de un „rol" strict episodic.**

Corneliu Cara : **De fapt, ce ştiaţi ?**

Doamna de Beaumont : **Că lui Radu nu i se va întîmpla nimic rău, deşi trebuia să-l atrag într-o capcană. Instruirea mi-a făcut-o maiorul Medoiu...**

Corneliu Cara : **El v-a dat şi adresa hotelului ?**

Doamna de Beaumont : **Pînă şi numărul apartamentului în care Radu Doinaş a tras.**

Corneliu Cara : **Contactarea cu partea germană unde a avut loc ?**

Doamna de Beaumont : **Într-un hotel de pe insulele Azore.**

Corneliu Cara : **Aţi cunoscut-o şi pe Karla Heldorf ?**

Doamna de Beaumont : **Nici nu ştiam de existenţa ei... La Lisabona, am tras la „Tivoli", iar von Heldorf şi Spender la vila închiriată în afara oraşului.**

Corneliu Cara : **A fost o misiune grea ?**

Doamna de Beaumont : **Pentru un spion nu există misiuni uşoare. Am suferit mult pentru Radu... Ştiam că pînă se vor lămuri lucrurile, mă va blestema.**

Corneliu Cara : **L-aţi cunoscut pe** doctorul Ring ?

Doamna de Beaumont : **Nu... La cîţiva ani de la terminarea războiului, am auzit în cadrul Serviciului din ţara mea, rostindu-se indicativul** doctorul Ring, **dar nu m-a prea interesat...**

Corneliu Cara : **Sînteţi cumva obosită ?**

Doamna de Beaumont : **Nu... nu... Dar amintirea hotelului „Tivoli" m-a indispus... Mai tîrziu, la întîlnirile noastre amoroase de la Sinaia, Radu Doinaş avea să-mi destăinuie cu cîtă bucurie intrase în camera unde ştia că-l aştept... Of, domnule Cara, regretele cu care ne acoperim la capătul vieţii sînt mai numeroase decît satisfacţiile.**

Corneliu Cara : **Vă mulţumesc...**

PARTEA A TREIA

I. Toamnă vieneză

1

Documente

CARNETUL CIFRAT AL MAIORULUI MEDOIU

— extrase —

• 25 noiembrie 1942. **Dezastrul s-a produs... Acum două zile, ruşii au închis cercul. Dacă au avut forţe să realizeze o operaţie de o asemenea anvergură, este uşor de calculat că-şi vor menţine în continuare superioritatea militară.**

Pierderile sînt mari. (...) Aici ne-a dus politica nefastă de subordonare a comandamentelor române comandamentelor germane. Soarta ostaşilor români încercuiţi nu e nici în mîna noastră, nici în a lui I.A., ci în a lui Hitler.

• 28 noiembrie 1942. **Hitler i-a interzis lui von Paulus * orice tentativă de a ieşi din încercuire. Un ordin dement ce se extinde, din nefericire, şi asupra Grupului general Lascăr, compus din 5 divizii. Generalul Şt.(eflea) aleargă disperat să salveze ce mai poate fi salvat. Toate intervenţiile noastre se lovesc de ordinul lui Hitler şi eşuează. „Rezistenţa în încercuire condiţionează operaţiunile ulterioare", încearcă Füh. să ne convingă.**

• 13 decembrie 1942. **Von Manstein încearcă în zona Kotelnikov să străpungă din afară rezistenţa rusului şi să deblocheze pe cei încercuiţi...**

* Comandantul Armatei a 6-a germane.

• 20 decembrie 1942. Aşa cum noi am prevăzut, „Operaţia von Manstein" a înregistrat un eşec total. Tancurile lui n-au izbutit să ajungă la cei încercuiţi. Forţa de foc a rusului este din ce în ce mai puternică.

Gen. B.(elcea) mi-a dezvăluit conflictul dintre Şt.(eflea) şi M.(anstein). Neamţul a făcut presiuni prin O.K.W. ca unităţile române aflate în zonă să fie reţinute înapoia frontului, pentru întrebuinţarea lor în luptă. Şt.(eflea) s-a opus şi a luat măsuri ca ostaşii noştri să fie expediaţi spre ţară, cu trenuri sanitare, sub pretextul că sînt bolnavi. Şt. (eflea) a acţionat în secret, prin curieri speciali, şi neamţul n-a prins de veste...

• 27 decembrie 1942. Comisarul Rinderiu mi-a explicat între patru ochi rezultatul anchetei sale în legătură cu asasinarea agentei mele „B-40" *. Toate firele duc la Richter. Din păcate, n-am cum să reacţionez. L.V. a fost condusă pe ultimul drum de aproape toţi ziariştii din presa românească. N-am putut să fiu de faţă, dar am vărsat o lacrimă în îndoliatul meu birou... Doinaş a aflat vestea... S-a uitat în ochii mei cu un reproş mut.

• 28 decembrie 1942. Întîlnirea cu E.(ugen) C.(ristescu). Am analizat împreună, pe baza informaţiilor ce le deţinem, fuga lui H.(oria) S.(ima) din Germania... Sîntem de acord că scenariul şi regia evadării lui H.S. aparţin tot celor care i-au manevrat pe legionari şi în timpul rebeliunii. O acţiune autonomă a R.S.H.A., menită să-i deschidă Mareşalului un front politic. În Răsărit, la mii de kilometri, drama celor încercuiţi... Aici, perspectiva răsturnării lui de la conducerea statului, a aducerii legionarilor la putere. E.C. îmi mărturisea că I.A. este foarte speriat, nu numai bolnav. Agenţii lui E.C. sînt pe urmele „evadatului", care se ascunde acum la Roma ; Sima i-a solicitat lui Mussolini o întrevedere secretă. „Evadatul", împreună cu un alt legionar, a călătorit cu paşapoarte false de la Berlin la Roma.

Mă pun de acord cu E.C. — calea unor viguroase proteste diplomatice este cea mai indicată. Cinică diversiune ! Pentru un timp, atenţia ne-a fost distrasă... Primejdia legionară este reală.

* Luiza Văitoianu — „Nebuna din Sărindar"

• 01.01.43. „Revelionul“ l-am făcut pe front, în aspra iarnă din stepă. Ce-o să ne aducă anul 1943 ? Nu departe, în teribila iarnă rusească, încercuiţii...

• 07.01.43. Conflict stupid la Palat între M.S. Mihai I şi Mareşal. Monarhul, în fine, a deschis gura şi a rostit cuvîntul „pace“. În loc să-l aplaude, Mareşalului i-a sărit ţandăra. Socoate că problemele păcii şi ale războiului sînt exclusiv de domeniul său. Erorile politice merg mînă în mînă cu cele militare. Va mai avea oare timp să înveţe din erori ?

Deznodămînt în cazul Sima. E.C. mă informează că H.S. a fost „prins“ şi „readus“ la Berlin... Rib.(bentrop) este „indignat“ de îndrăzneala legionarului şi supărat pe cei de la R.S.H.A., care, cică, n-au ştiut să-l păzească... La rîndul său, Him.(mler) este „supărat“ pe „toţi cei ce cred că el ar fi înscenat „evadarea“. H.(itler) e şi el „enervat“ că i s-au creat „obstacole nedorite“ în raporturile cu I.A...

• 10.01.43. „B-39“ este din ce în ce mai nervos... Suportă greu „domiciliul forţat“. Are dreptate... E timpul să-i pregătim o misiune pe măsura capacităţilor sale.

• 03.02.43. După incendiul de anul trecut de la Arsenalul din Tîrgovişte, înregistrăm o explozie la Depozitul de armament al Pirotehniei din Bucureşti. Siguranţa susţine că-i un act de sabotaj organizat de comunişti...

• 06.02.43. Şedinţă de lucru cu E.C. La capătul ei, îmi întinde un ziar de un format neobişnuit de mic, tipărit pe o hîrtie foarte fină, cu o literă elegantă, intitulat „România liberă“... „E scris şi tipărit de comunişti“, îmi explică E.C... Ziarul tună şi fulgeră împotriva nemţilor şi a slugilor lor. „Ia-l, citeşte-l... Se adresează şi militarilor... După hîrtie şi tipar, cred că ziarul nu e tipărit în ţară“.

• 03.03.43. Aflu abia acum că în decembrie, anul trecut, comuniştii i-au adresat lui Maniu o scrisoare în care se propune crearea unui front patriotic al întregului popor, în vederea scoaterii ţării din tragedie. Consider că este calea politică cea mai realistă.

• 15.03.43. Mari acţiuni sub directul control al M.St.M., de aducere a trupelor în ţară.

• 28.05.43. După cite am pătimit de pe urma comandamentelor germane, Gerst.(enberg) ne propune acum ca

apărarea spaţiului aerian al ţării să fie trecută unui comandament german, adică lui. Ar mai trebui ca şi gen. H.(ánsen) să ne propună ca apărarea teritoriului să fie trecută Misiunii militare a trupelor de uscat ca ţara să ajungă sub controlul comandamentelor Wehr.(machtului). Planurile lui G. sînt respinse.

• 17.05.43. E.C. îmi dă un alt număr din ziarul clandestin R.L. Acum e convins că ziarul e tipărit în ţară. Îmi comunică o ştire transmisă de Moscova, cum că Internaţionala a III-a comunistă s-a autodizolvat. Nu înţelege măsura şi îmi mărturiseşte că ar avea mare nevoie să discute problema cu un comunist, să-l ajute să înţeleagă sensul măsurii. Nu glumea...

• 20.05.43. Începe să se contureze o misiune pentru „B-39". O misiune mai mult legată de viitor decît de prezent. Mă gîndesc să-i lăsăm identitatea eroului nostru fictiv — Robert Iamandi... În libertate, „B-39" ar deveni momeală... Poate cu ajutorul lui Tester să-l lansăm în afaceri... Să-i înfiinţăm o firmă...

• 11.06.43. Posturile noastre de ascultare mi-au raportat ştirea că trupele anglo-americane au debarcat în Sicilia... După cumplita înfrîngere suferită de aliatul german la Kursk, acţiunea militară din nordul Italiei conturează un început de învăluire a Europei, ca un preludiu la ceea ce S.(talin) numeşte cel de-al doilea front...

• 25.06.43. Am început un instructaj intensiv cu „B-39". Va fi lăsat la „vatră" şi va lucra sub acoperirea unei firme comerciale — „Mercur"... Mă întreabă ce veşti mai am din Portugalia... I-am răspuns rîzînd că n-am auzit de o asemenea ţară...

Documente

Johann
către
Peneş 1

20.08.44
SECRET

Pierre Mauriac a sosit la Viena. A fost cazat la Hotel „Alterbürgerhoff". Aştept noi instrucţiuni.

Peneş 1
către
Peneş

21.08.44.
SECRET

În legătură cu radiograma lui Johann din 20.08.44 aşteptaţi instrucţiuni prin curier.

Johann
către
Peneş 1

24.08.44.
Ora 13
Secret
FOARTE URGENT

Pierre Mauriac urma să se înapoieze astăzi la Bucureşti cu avionul de pasageri Lares, indicativ YR-LIR. Din pricina evenimentelor din ţară, avionul a fost oprit de la zbor. Mauriac s-a întors la „Alterbürgerhoff". Acolo se află şi echipajul Lares-ului. Aşteptăm noi ordine.

Peneş
către
Peneş 1

24.08.44.
Ora 18
ULTRA SECRET

Astăzi, în jurul orei 17, Radio Berlin a anunţat formarea unui guvern român sub conducerea lui Horia Sima.

Peneş 1
către
Johann

24.08.44.
Ora 20
Secret
FOARTE URGENT

Dacă Pierre Mauriac nu vă contactează, să fie contactat de către Peneş, conform instrucţiunilor „X 10". Dacă Mauriac nu s-a angajat în nici o misiune, să se dea la fund, pînă la noi ordine. Peneş să-i asigure o ascunzătoare sigură.

Peneş 1
către
Peneş

24.08.44.
Ora 22
Secret
FOARTE URGENT

Ne interesează orice mişcare a lui Sima şi a legionarilor. Supravegheaţi postul Radio „Donau". Ne mai interesează :

a) Soarta militarilor români aflaţi în şcolile militare.

b) Soarta Consulatului din Viena și a personalului diplomatic.

Peneș
către
Peneș 1
Sursa : *Prințul*

26.08.44.
Ora 23
ULTRASECRET

În dimineața zilei de 25 august, Horia Sima și adjutantul său Traian Borobaru au fost transportați la Marele Cartier al Führerului de la Rastenburg. Întrevederi cu Himmler și Ribbentrop în legătură cu viitorul guvern.

Astăzi, avionul special care-l ducea pe Sima la Budapesta a făcut o scurtă escală la Viena (ora 10,30). Era însoțit de Andreas Schmidt *. Contact la aeroport cu Schuster, reprezentant al postului Radio „Donau".

E posibil ca acest post să transmită zilnic apeluri legionare către țară.

Consulatului român de la Viena i s-au tăiat legăturile telefonice cu Legația din Berlin.

Românii aflați în Austria au dat buzna la consulat după știri. Domnește totuși calmul...

Peneș
către
Peneș 1
Sursa : *Prințul*

29.08.44.
Ora 18
SECRET

Prelungirea luptelor din București și din zona aerodromurilor Băneasa, Otopeni, Boteni a complicat planurile Berlinului... aterizarea proiectată a lui Sima și a lui Schmidt la București fiind imposibilă... În consecință Sima ar fi ales Aradul ca reședință a viitorului său guvern. Dar realizarea acestui plan a devenit improbabilă prin numirea la 27.08.44 de către Hitler a generalului Arthur Phleps ** ca... general împuternicit și șef al poliției și al SS-ului pentru Transilvania de Sud și Banat, ceea ce echivalează cu trecerea sub control german a unor întinse teritorii românești... În seara zilei de 27.08, Phleps s-a întîlnit cu Sima și

* Șeful nazist al Grupului etnic german din România.
** Vezi cartea întîi, „Soarele a murit în zori" (1976).

Schmidt, manifestîndu-şi convingerea că va izbuti să atragă în viitorul guvern generali români...

Aici nu se cunoaşte soarta Mareşalului. Surse maghiare susţin că I.A. ar fi liber şi s-ar fi retras la Predeal. De asemenea, că regele ar fi părăsit în grabă ţara... S-a hotărît expedierea pe calea aerului a doi curieri ai lui Sima şi Schmidt... pentru a lua contact cu anumite personalităţi politice filogermane, eventual chiar cu mareşalul I.A. Pentru a menţine un contact cu cei doi, curierii se vor folosi de un post de emisie şi recepţie...

Este mai mult decît probabil că Divizia a 8-a SS de cavalerie din spaţiul Budapesta va fi transferată în Transilvania de Sud şi pusă în subordinea SS Obergruppenführerului Phleps.

2

Plicul vîrît pe sub uşă l-am descoperit abia într-un tîrziu, după ce-mi făcusem bagajele. Le făcusem, era un fel de-a spune, pur şi simplu, îmi azvîrlisem lucrurile în valiză de-a valma, nemaiţinînd seama că erau cămăşi scrobite sau perechi de pantaloni cu dunga la spiţ, cum de altfel îmi plăcea. Se rînduiseră de la sine.

În clipele acelea nu eram animat decît de un singur gînd : să mă văd în avion cît mai repede, iar apoi acasă, să-l aud pe generalul Belcea sau pe maiorul Medoiu ordonîndu-mi, mai în glumă mai în serios : „Pe loc repaus, domnule Doinaş ! În noaptea asta de pace poţi să dormi în patul dumitale de la Cotroceni !"

Cu cele două valize la picioare, am simţit nevoia să-mi iau rămas bun cu glas tare de la gazdele mele vieneze : „Adio, domnule general Krepps ! am rostit privind obiectele din cameră. Îmi pare sincer rău de dumneata, aşa cum rău îmi pare şi de generalul Ludwig von Heldorf. Vă iubiţi ţara, dar mult mai mult vă iubiţi casta prusacă... De aici, dezastrul Germaniei, eroarea şi vinovăţia voastră în faţa istoriei şi a Europei. Adio, domnule Weber !"

Am găsit plicul în momentul cînd am aprins lumina în vestibulul întunecos ca să iau din cuier pardesiul. Cîtva timp m-am uitat la dreptunghiul acela alb, furişat pe sub

ușă, ca la o gînganie necunoscută și primejdioasă. Oare ce împunsătură veninoasă îmi mai rezerva ? Nu mi-am pierdut buna dispoziție, dar ceva din frenezia cè mă stăpînise pînă atunci tot s-a risipit. L-am ridicat : nu era adresat nimănui. De numele expeditorului nici pomeneală. Plic alb, neutru... l-am deschis cu o oarecare strîngere de inimă. Neașteptata epistolă, bătută la mașină, începea în românește cu un strigăt de bucurie :

„Victorie ! Victorie ! Victorie ! În seara zilei de 23 august la București au avut loc evenimente de importanță crucială pentru țară și români. Guvernul Mareșalului a căzut. A fost numit un altul, în frunte cu domnul general de armată Constantin Sănătescu. Din noul guvern de militari mai fac parte reprezentanți ai partidelor țărănist, libèral, social-democrat și comunist. După ora 22, Majestatea Sa a citit la radio o Proclamație. Victorie deci ! Am rupt alianța cu Reichul și am trecut în rîndurile Națiunilor Unite. Știu că te înapoiezi la București și că n-o să mai avem cum, deocamdată, să facem cunoștință, de aceea am dorit din cale-afară de mult să fiu primul român care să-ți aduc la cunoștință Marea Veste. Drum bun ! Te invidiez !“

Nici o semnătură, nici un „P.S. distruge scrisoarea“. Mesajul mă tulburase, iar cînd, după a treia citire, am simțit împunsătura lacrimilor, m-am bucurat pentru mine însumi..., pentru acele insule minuscule de sensibilitate ce mai pluteau înlăuntrul ființei mele, care, din păcate se dezagregau puțin cîte puțin, dar direct proporțional cu intensitatea existenței mele de spion.

Surprinzătoarea scrisoare îmi putea fi expediată de un singur om — *Peneș*, rezidentul agenturii noastre de la Viena, „umbra“, care încă de la aeroportul Aspern mă luase în „vizor“. Nu-l cunoșteam, nu mi se arătase fotografia lui, în caz de nevoie, fusesem instruit cum să-l contactez. Și invers, se înțelege... Dovadă — scrisoarea bătută la mașină. N-am distrus-o, am pus-o lîngă inimă, alături de pașaport, ca pe un lucru drag, de neprețuit. M-am întors fericit la valizele mele. Aș fi fost în stare să le las dracului acolo... M-am mai uitat o dată în cameră : nu uitasem nimic, în schimb, mi-am amintit de cei trei români care

alcătuiau echipajul *Lares*-ului. Oare aviatorii aflaseră marea Veste ? Ştiau că se întorc într-un alt Bucureşti decît cel părăsit în ajun ? Mi-am zis că era de datoria mea să le comunic ştirea cu aceeaşi bucurie cu care *Peneş* mi-o comunicase mie. Am ridicat receptorul. La celălalt capăt mi-a răspuns recepţia. „Vă rog să comandaţi un taximetru, am zis, ca după aceea să mă interesez : Aviatorii români mai sînt în cameră ?“ „Nu, domnule Mauriac, au plecat mai de mult la aeroport... Taximetrul va fi la scară în cinci minute.“

Secunda istorică ? Efectul ei ? Mesajul lui *Peneş* mă fericise într-atît încît îmi uitasem... „identitatea“. Noroc de respectuosul bătrîn, cu guler înalt şi tare, de la recepţie. Pierre Mauriac ! ? ! Mai eram încă Pierre Mauriac şi, oricît ar părea de paradoxal, numai maiorul Medoiu sau generalul Belcea deţineau puterea de a mă elibera de povara identităţii cu care mă blagoslovise colonelul Roedler.

Puţin mai tîrziu, în taxiul vechi şi mirosind a benzină ce mă transporta la Aspern, am mai citit de cîteva ori, cu aceeaşi emoţie, mesajul lui *Peneş*. Aşadar, la Bucureşti, „macazul istoriei“ direcţionase ţara pe linia unui alt destin. O operaţiune, care în condiţiile prezenţei trupelor Wehrmachtului şi ale SS-ului pe front, în Capitală, în mai toate garnizoanele din ţară, îmi părea imposibil de realizat. Cu ochii pe scrisoarea lui *Peneş*, încercam să-mi imaginez cum se vor fi decuplat pe front, ca şi în restul ţării, trupele noastre de cele germane... Recunosc, mintea şi imaginaţia nu mă duceau prea departe...

Mă asaltau, în schimb, tot felul de întrebări... Mă asaltau viguros, iar neputinţa mea de a găsi explicaţii cît de cît plauzibile îmi subţiau puţin cîte puţin bucuria... Sovieticii străpunseseră frontul de la Iaşi şi Chişinău şi erau pe cale de a realiza o nouă încercuire. Totuşi frontul mai era încă departe de Bucureşti, iar Bucureştiul era literalmente înconjurat de trupe germane. Trupe germane erau şi în interiorul oraşului. Din activitatea mea din ultima vreme, desfăşurată sub acoperirea firmei „Mercur“, aflasem forţa bazelor militare germane de la Otopeni, de pe Valea Prahovei. Mai ştiam ce-i determinase pe nemţi să organizeze un comandament propriu, asemănător cu Comandamentul Militar al Capitalei al armatei române.

Datorită „prieteniei“ lui *Robert Iamandi* cu ofiţerii germani, reuşisem să-mi formez o părere şi despre unităţile subordonate Misiunii militare germane din România, încazarmate pe tot teritoriul ţării. A răspunde la întrebările : „Cine pe cine supraveghea ?“, „Cine în cîrca cui stătea ?“, era aproape o imposibilitate.

Pe măsură ce mi se adunau în minte, ca pe o hartă de operaţii, toate informaţiile ce le deţineam privitoare la prezenţa militară germană pe front şi în spatele frontului, bucuria mea bătea pe nesimţite în retragere, cedînd terenul unor îndoieli din ce în ce mai apăsătoare. Prea acceptasem vestea lui *Peneş* în stare brută, am început eu să-mi fac mustrări. Probabil că şi cu *Peneş* lucrurile se petrecuseră la fel. *Peneş* însă avea o justificare. El nu putea să ştie ceea ce ştiam eu, abia sosit din ţară. Parcă înadins, mi-au trecut dintr-o dată, pe dinaintea ochilor, hotelurile principale din Bucureşti : toate erau înţesate cu ofiţeri germani de infanterie, de artilerie, de aviaţie... Hotelul „Splendid-Parc“, din chiar vecinătatea Palatului regal, de la parter şi pînă-n pod, era ocupat de ofiţerii Gestapo-ului. De la ferestrele hotelului se vedea o aripă a palatului, iar de sus, din pod, se putea lesne observa orice mişcare din grădina şi curtea interioară a palatului.

Cînd l-am auzit pe şofer anunţîndu-mi aerogara Aspern, în sufletul meu nu mai rămăsese strop de bucurie... Am plătit cursa ; şoferul, bătrînel şi el ca şi toţi ceilalţi oameni activi ai Austriei, mi-a mulţumit mai ales pentru restul de mărci ce i-l cedasem. Am coborît. Un hamal a sărit să-mi ia valizele. Am intrat în aerogara aproape pustie şi m-am îndreptat spre ghişeul de serviciu să-mi îndeplinesc formalităţile de zbor. Hamalul mă urma. La ghişeu, o austriacă tînără, îmbrăcată sobru, mi-a luat biletul şi după ce l-a verificat, şi-a ridicat ochii încercănaţi spre mine, adresîndu-mi-se cu o compasiune nedisimulată :

— Regret, stimate domn, dar cursa *Lares* Viena-Bucureşti a fost suspendată.

— Cum asta ? ! am reacţionat eu cu o disperare ce probabil a impresionat-o, căci funcţionara s-a grăbit să-mi dea cîteva lămuriri :

— Decizia de suspendare a oricăror curse spre Bucureşti a fost luată nu de *Lufthansa,* ci de Comandamentul

militar al Vienei... Ni s-au dat asigurări că, dacă în următoarele douăzeci și patru de ore situația se va normaliza la București, cursele vor intra în orarul lor regulat.

— Vi s-au dat „asigurări" ? ! m-am bîlbîit, dezorientat acum de explicațiile primite.

— Lăsați-ne un număr de telefon, continuă femeia, la fel de dornică să-mi fie de folos. În caz că intervine o noutate...

— Hotel „Alterbürgerhoff"...

Nu mi-a trecut nici o clipă prin cap că, întorcîndu-mă la hotel, s-ar putea să nu mai găsesc vreo cameră liberă.

— Acolo trage, de obicei, echipajul *Lares*-ului ! se bucură funcționara aeroportului de coincidență.

— Membrii echipajului sînt aici ?

— Au plecat la birourile centrale ale companiei noastre.

Spre uluirea mea, femeia s-a aplecat ușor peste birou și mi-a șoptit conspirativ, în franceză :

— Domnule Mauriac, Parisul e din nou al francezilor. La Paris a izbucnit o puternică insurecție și trupele germane s-au retras.

Iarăși îmi uitasem „identitatea". Eram doar „francez" și știrea nu mă putea lăsa impasibil.

— Vă mulțumesc... M-ați făcut fericit... Numai că familia mea e în București...

— Vă înțeleg... Compasiunea sinceră a funcționarei îi trăda vederile antigermane. Presupun că și la București sînt evenimente, dacă aeroportul a fost închis... Nu știu însă de ce natură sînt. Vă recomand ca, pînă una-alta, să intrați în legătură cu membrii echipajului. Ei vor fi primii care vor afla ziua și ora zborului.

Am mulțumit în franceză, și apoi în germană. Bătrînul hamal nu părăsise holul pustiu al aerogării. Mă pîndea, bănuise pesemne că voi avea nevoie de el. A venit nechemat spre valize, le-a ridicat tăcut și a pornit-o cu pași înceți și vlăguiți spre piața aerogării. Omul părea mai posomorît decît mine. Taximetristul cu care venisem zăbovea moțăind la volan. Apariția mea nu l-a mirat. M-a întrebat doar atît :

— Tot la „Alterbürgerhoff" ?

— Tot.., dacă n-au apucat să dea camera, am răspuns așezîndu-mă amărît lîngă el.

Mi-am aprins o ţigară şi, în timp ce maşina gonea, am început să analizez cele aflate de la funcţionară. Era evident că eu, spre deosebire de Compania *Lufthansa*, priveam din cu totul alt unghi noţiunea de „normalizare". „Am rupt alianţa cu Reichul şi am trecut în rîndurile Naţiunilor Unite"..., îmi scria *Peneş* în mesajul său. În mod automat, şi *Lares*-ul se putea socoti ieşit din „alianţa" cu *Lufthansa*. Aşa stînd lucrurile, *normalizarea situaţiei* aici, pe aeroportul Aspern, avea un singur înţeles : reintegrarea *Lares*-ului în alianţa cu *Lufthansa*, adică eşuarea tentativei de la Bucureşti de a smulge ţara din nenorocita de alianţă cu Hitler... O asemenea eşuare se putea produce doar în condiţiile unei sîngeroase replici hitleriste. Mi-am amintit imediat de recentele evenimente de la Varşovia, de baia de sînge de pe malul Vistulei... Pentru a zdrobi un ideal naţional, nemţii nu ezitaseră să trimită la luptă împotriva insurgenţilor polonezi hotărîţi să-şi elibereze cu arma în mînă capitala ţării aviaţia, artileria, tancurile, aruncătoarele de flăcări.

M-am cutremurat la gîndul că nemţii ar putea să distrugă Bucureştiul, aşa cum nu ezitaseră să o facă cu Varşovia. În consecinţă, nu-mi rămînea decît să mă rog lui Dumnezeu *ca situaţia să nu se normalizeze*, orice mi s-ar întîmpla de-acum încolo. Am suspinat adînc, în voie.

— Vă e cumva rău ? se interesă şoferul cu o voce blajină, atent ca întrebarea să nu mă supere.

— Nu-mi place să fiu întors din drum, am spus, cercetîndu-l cu coada ochiului : părea să fie un bătrînel necăjit, mulţumit parcă de faptul că i se acordase libertatea să tacă.

„Viena e ca un vapor, reflectam, al cărui echipaj — de la comandant şi pînă la bucătar — e format numai din marinari trecuţi de şaizeci de ani... Tinerii au luat de mult drumul infanteriei."

Şi dintr-o dată mi-am dat seama că soarta mă băgase într-o nouă încurcătură. După paşaportul primit din mîna colonelului Roedler, eram cetăţean francez. Iar la Paris — insurecţie. Automat, Pierre Mauriac va intra în categoria inamicilor Reichului... „Persona non grata !" Deconspirîndu-mă şi declarînd autorităţilor germane din Austria că, în realitate, sînt cetăţean român, mă condamnam singur

la internarea într-unul din lagărele lor de concentrare. Singura mea şansă de a supravieţui acestui moment dramatic era să aflu cît mai operativ posibil o cale de a mă întoarce în ţară.

Am zîmbit neputincios. „Cu paşaportul meu, nici la Consulat n-am ce căuta... Să le spun cine sînt ? Să le cer sprijinul, sfatul ?... Îmi vor rîde-n nas. Dacă, bineînţeles, le mai arde de rîs."

— Am ajuns ! mormăi şoferul.

Moşulică cel cumsecade, cu guler tare şi înalt, de la recepţie, m-a întîmpinat încîntat că-mi poate da o veste bună.

— V-am păstrat camera. S-au întors aviatorii şi am ştiut că o să vă întoarceţi şi dumneavoastră.

Mi-a întins cheia şi m-a privit cu simpatie : „Vive la France !", mi-a şoptit el complice, făcînd aluzie la parizienii care puseseră mîna pe arme. „Vive la Roumanie !", i-am răspuns în gînd.

— La ce cameră au tras aviatorii ?

— Pentru prima oară de cînd vin aici au cerut să-i mut într-o cameră cu trei paturi, mă informă bătrînelul. Îi găsiţi la 402...

Aşadar, după nici o oră şi jumătate, iată-mă din nou în camera 308, în suflet cu un simţămînt ciudat. Parcă eram eroul unei povestiri fantastice. Mă stăpînea impresia că m-am rătăcit şi am ajuns pe un peron pustiu, fără căi ferate şi feroviari, fără călători şi case de bilete, fără semafoare... Imense ceasuri electrice atîrnau ca nişte roţi de caşcaval, sub bolta unor luminatoare fără lumină, indicînd o încremenire a timpului. Puţin mai tîrziu, dintr-acolo de unde trebuia să sosească un tren, am auzit vocea cavernoasă a tutorelui meu care refuza să iasă la lumină : „Băiete, ţine minte, a început el să mă dădăcească la fel ca în trecut, între ordinea interioară a unui om şi cea exterioară există o legătură indisolubilă... Dacă eşti curios să afli ce se petrece în sufletul tău, n-ai decît să te uiţi în jur şi să vezi dacă lucrurile tale sînt puse la locul lor sau zac vraişte..."

Rareori mi-am contrazis unchiul ; dreptatea era mereu de partea lui. Chiar şi de data asta ! Dovadă — valizele mele. M-am apucat să le desfac şi să le rînduiesc cu grijă şi

acuratețe în șifonier, convins fiind că unchiul mă urmărea din bezmă, ca un comandant mîndru și sever.

„Bravo, Radule ! l-am mai auzit... Nu mi-ai înșelat încrederea..."

Din fotoliul în care mă întinsesem, vedeam fereastra înaltă, cu perdele înflorate, lucrate în ață pescărească. Se stingea lumina zilei sau poate se înnorase. Mă liniștisem, mintea mi-era lucidă. Am încercat să stabilesc coordonatele reale ale noii mele poziții în... timp și spațiu. „Amfitrionii" se grăbiseră să-și ia mîna de pe mine și să se dea la fund... Ce-mi spunea această subită și rapidă repliere ? Că nu mai contau pe București — din punctul lor de vedere, partida era pierdută și nu mai întrevedeau nici un fel de *normalizare*... Mă abandonaseră, iar eu descopeream treptat că picasem într-un soi de încercuire. Pentru a porni spre țară cu trenul, prin Budapesta, ca „cetățean francez", trebuia să obțin viza maghiară. Poate că aș fi obținut-o, dar, desigur, datele înscrise pe pașaport ar fi trezit suspiciuni. A porni, tot cu trenul, prin Italia, ar fi însemnat să mă arunc de bună voie și nesilit de nimeni în „brațele" nenumăratelor controale ale poliției militare germane. Asta era realitatea : atît evenimentele de la Paris, cît și cele de la București îi tăiaseră lui *Pierre Mauriac* orice posibilitate de retragere. În consecință, la orizont se profila încet și sigur internarea într-un lagăr.

Desigur, *Peneș* reprezenta pentru mine o speranță, însă de „acasă" mi se indicase să nu apelez la *această speranță* decît în situații *extrem, extrem de grave*. Ajunsesem oare într-o asemenea împrejurare ?

Mai păstram mesajul lui *Peneș*. Nu-l prefăcusem în scrum. Îmi propusesem să i-l înmînez maiorului Medoiu ca pe un *document istoric*. M-am ridicat alene din fotoliu, am scos din haină scrisoarea, am recitit-o... Da, *Peneș* mă și vedea acasă, departe de orice primejdie. Oare „umbra" lui mă însoțise la aeroport ? Aflase că zborul fusese suspendat ? Mda !... Oricum, *Peneș* reprezenta o portiță. Am rupt scrisoarea bucățele-bucățele ; le-am aruncat în closet.

Mi-am amintit de aviatori. Nu era o oră la care o vizită să deranjeze. Mi-am pus haina, am ieşit pe coridorul slab luminat şi am urcat la etajul al patrulea. Am bătut la uşă.

I-am găsit stînd la un pahar de vin. Îşi lepădaseră vestoanele şi-şi suflecaseră mînecile cămăşilor albe.

— Domnilor, vă cer iertare, le-am vorbit eu direct în româneşte, sînt unul din pasagerii cursei de astăzi.

Un bărbat de statură potrivită, lat în umeri, cu bicepşi puternici, s-a ridicat de la masă şi m-a întrebat :

— Sînteţi român ?

— Ce mai întrebi, Nae ? ! De la o poştă se vede că-i de-al nostru... Nu-i aşa, bădie ?

Ultimul care intervenise era cam cherchelit : obrajii i se împurpuraseră şi se hlizea binevoitor la mine. N-a mai aşteptat să-i răspund. Apucă sticla şi umplu un pahar.

— Bea cu noi, bădie ! E de-acasă...

Al treilea membru al echipajului, un bărbat uscăţiv şi ursuz, nu părea deloc încîntat de apariţia mea.

— Valeriu Moisiuc, comandantul echipajului, se recomandă aviatorul care se ridicase în picioare. Vă rog, serviţi !

— Cine-i sărbătoritul ? m-am interesat, făcînd pe naivul.

Comandantul echipajului mi-a întins paharul, l-a ridicat pe al său.

— E vin de la mama lui, se făli cel ce se hlizea dulce la mine ca şi cînd figura mea l-ar fi înduioşat.

— Noroc să dea Dumnezeu ! am urat, ciocnind paharul de celelalte.

— Ei, ce zici, bădie, de vinul ăsta ?

Culoarea, buchetul m-au trimis cu gîndul la „Cotnari", ceea ce l-a făcut pe cel ce mă întrebase să exclame :

— Ei, vedeţi că-i român ? ! Dă-mi voie, bădie, să te pup... Vreau eu, aşa, să te pup.

S-a ridicat şi a venit spre mine, clătinîndu-se uşor.

— Stai, dracului, jos ! i-a poruncit aviatorul cel uscăţiv şi ursuz.

M-am pomenit îmbrăţişat, sărutat, sub privirile înveselite ale comandantului.

— Nu te superi, bădie, nu-i aşa ? Ce, numai cei

de-acasă au dreptul să se înveselească că s-a terminat războiul ? !

— Nu s-a terminat ! s-a înfuriat ursuzul. De cîte ori să-ţi zic ?

— Ba s-a terminat, se încăpăţînă cel apostrofat şi se întoarse cu mai puţin entuziasm la locul lui. Şi nu mai cobi atît !

— Abia acum începe...

Valeriu Moisiuc m-a cercetat cu o privire deschisă, de om bun, dar, mai ales, înţelegător.

— Sîntem, ca în basmele noastre, fraţi de cruce, mă lămuri, arătînd cu capul spre camarazii săi. Şi la bine, şi la rău... Da' luaţi loc.

M-am aşezat în capul mesei, avîndu-l pe ursuz în dreapta mea, iar în stînga pe cel care dorise cu orice preţ să mă sărute.

— De fapt, domnule dragă, continuă comandantul echipajului, sîntem tare necăjiţi.

— Nu-s de acord cu tine ! protestă cel din stînga. Războiul s-a terminat.

— Ţi-am mai spus-o. Nu s-a terminat ! mîrîi ursuzul ameninţător.

— Încetaţi odată ! le ceru comandantul fără a ridica glasul. Situaţia, domnule dragă, e critică. Am încercat să prind legătura telefonică cu Băneasa şi a fost imposibil. Am trecut şi pe la Consulat. Domnul consul ne cunoaşte... Li s-au tăiat legăturile telefonice nu numai cu Bucureştiul, ci şi cu legaţia de la Berlin. Şi mai e ceva...

Faţa comandantului a devenit deodată gravă şi bănuitoare.

— Aţi trecut pe la Consulat ?

— N-am avut nici un motiv.

— Păi să treceţi, mă sfătui comandantul apăsînd pe cuvinte.

— Credeţi că mîine o să putem decola ?

— Nu... Nici mîine, nici poimîine...

Iritarea care-l cuprinsese brusc pe omul acela, calm pînă atunci, l-a împins să se ridice ca un resort de la masă şi să facă vreo cîţiva paşi prin cameră.

— Să înţeleg, am adus eu iarăşi vorba, că n-avem cum să ne întoarcem la Bucureşti ?...

— Aşa e... Valeriu Moisiuc s-a oprit din nou în dreptul mesei şi privirile noastre s-au întîlnit fără să se caute. Nu ne-au mai dat voie nici să ne apropiem de avion... E pus sub pază... militară. Şi mai e ceva, domnule dragă... Consulul ne-a mai informat că astă-seară, în jurul orei 18, Radio Berlin a anunţat constituirea unui nou guvern, condus de Horia Sima...

— A unui nou guvern ? ! Legionar ? ! nu mi-am putut stăpîni uluirea. Unde, la Bucureşti ? La Berlin ?

— E la mintea cocoşului : două guverne. Unul la Bucureşti, altul la Berlin şi noi la mijloc, aici, la Viena, interveni pe neaşteptate „ursuzul", fără să-şi ridice ochii de la pahar.

— Ce aud e, într-adevăr, foarte grav ! nu mi-am ascuns eu temerile.

— Aşa că, domnule dragă, sfatul meu e să nu mai aşteptaţi cursa noastră... să plecaţi la Bucureşti cu ce se nimereşte... Cu noi e altceva..., răspundem de avion.

Comandantul s-a aşezat amărît lîngă ai lui, a umplut paharele.

— Să bem pentru victoria celor de-acasă... În Bucureşti au loc lupte...

— Păi, cum ? !... Ai zis că... Rotofeiul se uită cam ciudat la comandant, ca şi cum ar fi vrut să-i ceară socoteală pentru ceva ştiut numai de el.

— Ţi-am ascuns adevărul... Mitică, băiete, iartă-mă, la Bucureşti au izbucnit lupte grele între noi şi nemţi.

— Hai să nu ne pierdem cu firea ! ne încurajă ursuzul.

— Vreau să vă fie clar şi să înţelegeţi că ne aşteaptă zile negre. Comandantul a tras adînc aer în piept şi, înălţîndu-şi fruntea, ne-a îndemnat : Să bem, băieţi, să bem pentru cei de-acasă, pentru biruinţa lor !

Am înălţat paharele, le-am ciocnit, am băut. Ceva din bucuria improvizatei petreceri dispăruse. M-am ridicat.

— Nu mai staţi ? mă întrebă comandantul, dintr-o firească bunăcuviinţă.

— Mă scuzaţi, sînt aşteptat, am minţit. Ne-ar prinde bine un aparat de radio !...

— Am căutat unul, spuse ursuzul, dar şi austriecilor li s-au confiscat aparatele.

— Păcat !

Înainte de a ieși din cameră, m-am interesat ce aveau de gînd să întreprindă mîine. Comandantul s-a ridicat să mă conducă.

— Mîine ?... Mîine vom întreprinde ceea ce am întreprins și astăzi, mi-a răspuns în timp ce mă conducea spre ușă. Mai întîi o să ne ducem la Aspern, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat... Vom încerca să ajungem la avion... Mai mult ca sigur că nu ne vor lăsa.

— Vom izbuti ! bătu furios cu pumnul în masă „ursuzul".

— Bine..., o să izbutim ! s-a învoit comandantul și a continuat : De la Aspern, o să ne ducem la birourile *Lufthansa,* iar de acolo la Consulat. Ceea ce te-aș sfătui și pe dumneata să faci. Chiar dacă o să încerci să pleci din Viena cu trenul. Să te știe, să te aibă în evidență.

— Cum aflu dacă zborul are loc ?

— Nu plecăm de aici, spuse comandantul, lăsîndu-și ochii-n jos. Trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu să nu plecăm... Am ateriza într-un București înecat în sînge...

— Pe mine mă găsiți la 308.

— Bine, domnule... ?

M-a cercetat întrebător, parcă mirat că nu mă recomandasem. Mi-am înfrînt ezitarea.

— ...Pierre Mauriac.

Cei trei aviatori au tresărit aproape simultan.

— Francez ? !

— Nu... Mama e romîncă, tatăl francez. Sînt conferențiar universitar la Sorbona, critic de artă. Predau în Franța, dar familia mea e la București.

— Dacă intervine ceva nou, vă căutăm, mă asigură șeful echipajului, de astă-dată pe un ton mai rezervat decît înainte.

3

Jos, în holul hotelului, aviatorii, în uniforma aviației civile, mă așteptau. Erau triști, palizi, neliniștiți. M-am îndreptat spre ei.

— Domnule Mauriac, n-am mai apucat să ne ducem la aeroport... De la Aspern ni s-a telefonat să nu ne prezen-

tăm nici la birourile companiei *Lufthansa*. Zborurile spre București rămîn suspendate și azi. Avionul e în continuare sub pază militară și ni s-a interzis să ne apropiem de el. Nu vă cunosc intențiile, dar vă previn — nu mai așteptați cursa noastră.

— Vă mulțumesc. Iar dacă între timp nu plec din Viena, poate ne întîlnim la cină.

I-am mai văzut apoi dispărînd în lumina unei zile însorite ; în mod inexplicabil, m-a cuprins o îngrijorare aproape dureroasă pentru soarta lor. Trei oameni — un echipaj... pe unde îi va purta destinul ? Se vor prăbuși ? Vor mai ajunge vreodată la bază ? Vor rămîne, pînă la ultima lor suflare, un adevărat echipaj ?

În restaurant erau puțini consumatori. M-am așezat trist și ros de presimțiri negre la o masă de unde vedeam o porțiune a străzii pustii. Bătrînul chelner, cu înfățișare de cioclu în costumul său negru, s-a apropiat de mine și m-a întrebat de cartelă. Uitasem de ea. I-am prezentat-o. Și-a luat singur tichetele pentru un mic dejun precar. Am mîncat ca un automat, cu gîndurile concentrate într-o singură direcție.

Desigur, dacă aș lua inițiativa de a mă duce la cele două gări pentru a studia cu atenție mersul trenurilor, poate aș izbuti, în cele din urmă, să încropesc un plan de „evadare". Să schimb un tren-două sau chiar și trei, să ajung în Cehoslovacia, să caut apoi, prin Tatra, drum spre Maramureș. Îmi mai treceau prin cap și alte proiecte mai mult sau mai puțin iluzorii, mai toate cu un procent mare de risc. Necunoașterea terenului mă putea împinge ușor și prostește în mîinile nemților. Un deznodămînt absurd, în afara oricărei misiuni, ar fi fost pentru mine umilitor. Să trec în viață prin cîte am trecut și să sfîrșesc stupid !...

După o lungă deliberare la o ceșcuță de *erzaț*, am tras concluzia că totuși cea mai rezonabilă soluție de a ieși din „încercuire" era aceea de a-l contacta pe *Peneș*. Numai el mă mai putea pune la curent cu evenimentele din țară și, ca un bun cunoscător al realităților austriece, mi-ar fi putut da și un sfat realist.

Cu gîndul la *Peneș*, am ieșit din local în arșița de afară. Totul dogorea — soarele, clădirile, castanii, trotuarele. Nu m-am descurajat, am pornit-o bărbătește, dar

fără grabă, înainte, pe Schotten Ring, care, ca orice bulevard vienez din interiorul celebrului Ring al arhitectului Ludwig Förster, era drept şi urma să mă scoată nu departe de Hofburg. Mergeam alene, stăpînit din nou de senzaţia bizară că străbat un oraş pustiu sau pe cale de a deveni pustiu... „Unde au dispărut veselii vienezi de altădată ?" mă întrebam străbătînd străzile comerciale ale oraşului, pe care războiul, intrat în cel de-al cincilea an, le adusese la un numitor comun — sărăcia. Vitrinele erau goale... multe etalau manechine despuiate, cu un strat gros de praf pe ele. Doar firmele mai aminteau strălucirea negoţului vienez.

Nici pe Dorotheagasse, strada unde trebuia să ajung, atmosfera nu era diferită. Obloane trase, ferestre închise, nici ţipenie de om. Pustietatea şi liniştea asta apăsătoare mă trimiteau cu gîndul în trecut, la localităţile lovite de molima ciumei. Mă mai aşteptam ca, dintr-un moment în altul, să aud răsunînd în depărtări hurducăturile căruţelor care cărau cadavrele culese de prin case.

Mi-am văzut mai departe de drum. O singură dată m-am oprit dezorientat la umbra unui platan, întrebîndu-mă : „Merită oare să-l scot pe *Peneş* din dispozitiv ? Şi pentru ce ? Ca să-mi salvez pielea..."

Într-adevăr, aşa cum mi se indicase, pe Dorotheagasse, la numărul 24, se găsea un magazin de antichităţi cu obloanele ridicate. Vitrina, încărcată la întîmplare cu tot felul de obiecte de artă, bineînţeles, pline de praf, m-a atras spre ea. Am încercat să mă uit în interiorul întunecos al magazinului. Timp să bat în retragere mai aveam. Totuşi am hotărît să înfrunt necunoscutul. Am intrat fără să şovăi, provocînd prin deschiderea şi închiderea uşii clinchetul cristalin al unui clopoţel. Am rămas nemişcat, aşteptînd ca dintre vechituri să-şi facă apariţia cineva... stăpînul sau vînzătorul. Din locul unde mă oprisem, magazinul îmi părea întins în adîncime, parcă fără fund. Un aer stătut, îmbibat de praf, îţi stăvilea elanul de cumpărător.

— Nu e nimeni aici ? am întrebat după un timp.

Nu mi s-a răspuns. Obiectele adunate ca într-o misterioasă magazie erau clădite într-o dezordine firească.

— E cineva aici ?

De data asta, mi s-a părut că aud graiul mut al obiectelor și m-am înfiorat. Instinctiv, m-am gîndit că n-ar fi rău să ies în stradă. Pe neașteptate, parcă pentru a-mi tăia orice cale de repliere, s-au aprins mai multe lumini, scoțînd din obscuritate întregul magazin. Dintre obiecte, a apărut un moșneguț adus din spate, cu o tichie pe cap. S-a apropiat de mine și mi-a adresat un respectuos *Guten Tag!* L-am lăsat să mă cerceteze prin lentilele groase ale unor ochelari cu ramă de sîrmă. Era în cămașă, iar o pereche de bretele îi susțineau pantalonii largi.

— Cu ce vă servesc ? mă întrebă, dar fără acea amabilitate proprie negustorului interesat să-și vîndă marfa.

— Sînt un critic de artă în trecere prin Viena...

— Aha ! exclamă el ca și cum, dintr-o dată, s-ar fi lămurit în privința mea.

— Aș vrea să văd ce aveți în magazin.

— Mă rog... poftiți !

Negustorul nu mă întrebase de unde vin sau ce anume colecționez. S-a dat deoparte, făcîndu-mi loc să trec ; mă așteptasem să mă însoțească, dar, spre mirarea mea, a încremenit, nu s-a dezlipit de lîngă o Afrodită turnată în bronz, mult mai înaltă decît el.

Mi-am închipuit că sînt într-un muzeu și trec de la un exponat la altul, prefăcîndu-mă interesat de orice : de la tot felul de paftale orientale și pînă la tablouri întunecate, realizate de pictori flamanzi necunoscuți. Cînd și cînd, auzeam undeva, în urma mea, suspinul proprietarului, adresat fie Afroditei, fie tuturor obiectelor din jur... Un amator de artă n-are voie să se grăbească, de aceea înaintam încet printre fotolii rococo, scrinuri cu multe sertărașe, lampadare chinezești, scrutînd, în același timp, magazinul în adîncime. În cele din urmă, am zărit ceea ce căutam — pendula... acea pendulă de care Medoiu îmi vorbise în cîteva rînduri.

„E din secolul al XVIII-lea, mi-o prezentase el. A fost lucrată de un meșter din Graz. E înaltă de doi metri. Pe discul pendulei sînt pictate cîteva miniaturi pe teme biblice. Pe dumneata însă nu obiectul ăsta te interesează, ci o statuie de lîngă el, un discobol dăltuit în marmură de Carrara."

Am descoperit-o, era acolo... De gîtul musculos al

discobolului atîrna un cartonaş. Oricît ar părea de incredibil, pe mine acel cartonaş mă interesa. Doamne, de cîte mărunţişuri depinde uneori viaţa şi securitatea unui spion ! A mea, de pildă, acum ţinea de un cuvînt scris pe cartonaşul de la gîtul frumosului discobol. Numai cînd m-am oprit în dreptul statuii, ochii mi s-au fixat pe cuvîntul-cheie : VÎNDUT — scris cu tuş negru. Dacă n-aş fi găsit în mine puterea de a înăbuşi un geamăt, probabil că bătrînelul acela cu bretele la pantaloni, încremenit parcă de o viaţă lîngă Afrodita lui, ar fi sărit speriat. M-au trecut toate sudorile. Cuvîntul-cheie îmi comunica să-mi văd mai departe de drum, să nu încerc deocamdată să-l contactez pe *Peneş*, căci şi el era în primejdie.

M-am uitat discret peste umăr spre proprietarul magazinului : era tot acolo şi nu părea interesat de prezenţa mea. M-am mai învîrtit cît m-am mai învîrtit, pînă ce, datorită stării mele, obiectele au prins să se învălmăşească şi să-şi piardă conturul.

— Ei, aţi găsit ceva ? căpătă glas bătrînul în momentul cînd am ajuns în dreptul lui.

— Posedaţi obiecte de mare interes... Cu permisiunea dumneavoastră, o să mai trec pe aici...

— Cînd doriţi... Sînt al dumneavoastră...

În stradă, am fost de acord cu mine însumi că aerul de afară, încins de arşiţă, era de preferat celui stătut, „fabricat" de respiraţia obiectelor moarte. Am luat-o agale, nefericit, fără să mă uit în urmă, spre Piaţa Franz Iosef, în căutarea unei oaze de răcoare.

Am nimerit în Burggarten. O frunză nu se clintea. În ciuda dogoarei, aici mai puteai respira cît de cît normal. În grădină domnea liniştea, accentuată de pustietatea aleilor. M-am aşezat sleit pe o bancă din apropierea unei fîntîni cu multiple jeturi de apă, de unde se zăreau în depărtare ferestrele înalte ale Hofburgului, cupolele sale ce parcă ardeau şi scînteiau în bătaia soarelui.

Mi-am scos haina, mi-am eliberat gîtul din strînsoarea gulerului şi a cravatei şi din nou m-am apucat să despic firul în patru. Adevărul era că nu mă aşteptam să găsesc barate căile de acces spre *Peneş* după surprinzătorul său mesaj. Conform instrucţiunilor, în magazinul de antichităţi aveam voie să mai revin după trei zile. Dacă şi atunci

m-aş lovi de acelaşi avertisment, mi se interzicea să-l mai caut pe *Peneş*. Să mai aştept trei zile ! Cînd fiecare oră sau minut erau decisive pentru mine...

Îmi lăsasem capul pe spate şi, cu ochii închişi, analizam netulburat situaţia. La cîţiva metri de mine „ploua" şi o boare dulce, răcoroasă venea dinspre fîntînă. Ori de cîte ori, în urmă cu ani, străbăteam aleile Cişmigiului şi întîlneam vagabonzi dormind chircit pe bănci, mă întrebam, într-un amestec de admiraţie şi revoltă : „Cum de pot dormi în halul ăsta ? !" Acum însă eram sigur că dacă mi-aş fi făcut din haină pernă şi m-aş fi întins pe bancă cît eram de lung, aş fi căzut şi eu într-un somn binefăcător. Dar nu-mi puteam permite acest lux. Evenimentele mă împinseseră într-o cursă contra cronometru. Pentru mine *Peneş* nu mai exista, trebuia deci să-l elimin din orice plan propriu de acţiune. În situaţia mea, a mă hazarda să aştept încă trei zile ar fi fost curată nebunie. Deci, încotro, domnule Doinaş ? Încotro, domnule Mauriac ? Către Consulatul român, către cel francez ? Deznodămîntul, fatalmente, era unul şi acelaşi — lagărul. O soluţie se impunea de la sine — fuga din Viena... Să încerc să ajung cu orice preţ la Bucureşti.

Am auzit deodată paşi, veneau spre mine şi am deschis ochii. Un bărbat care-mi părea cunoscut a dus un deget la gură, făcîndu-mi un semn clar să nu mă manifest gălăgios. Cînd s-a apropiat, l-am recunoscut — era maiorul Weber. Îşi lepădase uniforma, înlocuind-o cu un elegant costum de vară, doar ţinuta şi mersul său ţeapăn trădau ofiţerul de carieră.

Mi-a pierit brusc somnolenţa şi, instinctiv, m-am alarmat : apăruse ca din pămînt. Cum a dat de mine ? Aseară doar ne despărţisem pentru totdeauna ! Mă întrebam, înfrigurat, dacă n-ar fi fost mai potrivit să evit întîlnirea, să-l dobor, ca la box, cu o directă fulgerătoare, după care să dispar. Weber s-a aşezat pe bancă lîngă mine, a deschis un ziar şi a început să-l „citească" în şoaptă :

— Am aflat că avionul de Bucureşti n-a mai decolat... V-am căutat la hotel...

Cînd eşti un om trecut prin multe, te vezi silit să faci tot felul de legături, de aceea am ajuns să mă întreb dacă

între semnalul de alarmă tras de „discobolul“ lui *Peneş* şi apariţia neaşteptată a unui Weber îmbrăcat civil nu există vreo legătură.

— Cum aţi reuşit să mă găsiţi ? m-am interesat tot în şoaptă.

— Cu totul întîmplător... Treceam cu maşina pe Dorotheagasse şi v-am zărit. Cum, nu m-aţi observat ?

Răspunsul meu negativ l-a dezamăgit.

— Eram sigur că m-aţi zărit... După ce am aflat că *Lares*-ul n-a mai plecat în cursă, mi-am zis că trebuie neapărat să vă mai întîlnesc... Ce aveţi de gînd ?

— Nu ştiu... mai sînt în căutarea unei soluţii... Mă puteţi ajuta ?

— Din păcate, nu mai am cînd...

— Atunci de ce-aţi dorit să mă mai vedeţi o dată ?

— Ca să vă avertizez... să părăsiţi hotelul. Unde ? Nu ştiu... Trebuie neapărat să vă ascundeţi. În Viena or să înceapă controale..., razii..., o adevărată vînătoare după români şi francezi.

— După români ? ! am făcut eu pe neştiutorul.

— La aeroport nu vi s-a dat nici o explicaţie ?

— Doar atît : Bucureştiul nu primeşte din pricina unor condiţii meteo. Drept care, am înţeles că aviaţia americană trebuie să fi bombardat aeroportul.

— Vine cineva ? se nelinişti Weber.

Abia în clipele acelea am înţeles starea sufletească a celui care la Viena, ar fi trebuit de fapt, să-mi fie amfitrion.

— Nu vine nimeni...

— V-aş sfătui ca, deocamdată, să nu vă înapoiaţi la Bucureşti. De asta v-am căutat..., să vă previn.

Weber ţinea în continuare ziarul larg desfăcut, pentru a-şi ascunde faţa întocmai ca un detectiv din filmele de duzină, iar, în răstimpuri, îmi arunca priviri de om hăituit. I-am cerut să fie ceva mai clar.

— Alaltăieri după-amiază, la Palatul Regal a avut loc un puci militar. Dintr-o informaţie remisă în cursul nopţii de 23 spre 24 august la Marele Cartier, rezultă că mareşalul Antonescu a fost răsturnat de la putere, că s-a constituit un nou guvern, format din generali, care a rupt

alianța cu Reichul și a anunțat trecerea României în tabăra inamicului. În București se dau lupte grele... Führerul a ordonat pedepsirea celor care l-au răsturnat pe Antonescu... Îmi pare rău, domnule Mauriac, dar cred că, la ora asta, mareșalul a fost repus în drepturile sale...

— În cazul ăsta, de ce nu m-aș mai întoarce ?

— Exact din același motiv pentru care eu, ridicîndu-mă de lîngă dumneavoastră, mă voi da la fund... Sînt sigur că după înlăturarea amiralului Canaris, Abwehrul va intra automat în subordinea lui Himmler, se vor ordona arestări masive. Mai mult ca sigur că domnul colonel Roedler, care v-a contactat și v-a trimis aici, dacă nu va apuca să-și tragă un glonte în tîmplă, va fi arestat. M-ați înțeles ? Ați risca să-i împărtășiți soarta...

— Vă mulțumesc mult...

— Am apreciat gestul dumneavoastră de a ne ajuta, dar conspirația noastră a fost pulverizată. Nu mi-aș fi iertat niciodată dacă aș fi părăsit Viena fără a vă mai preveni o dată. Regret că nu pot să vă fiu cu nimic de folos..., doar cu o sumă de bani.

— Mulțumesc, domnule Weber, de mărci nu duc lipsă.

— La revedere, domnule Mauriac ! Și succes !

— La revedere, domnule maior Weber ! Succes și dumneavoastră !

S-a ridicat, împăturindu-și ziarul și, ca și cum ar fi stat lîngă un necunoscut, a pornit-o pe una din alei fără să-mi arunce vreo privire.

Atitudinea lui Weber, ofițer de carieră al Abwehrului, m-a pus și mai mult pe gînduri. Să piardă el ceasuri prețioase căutîndu-mă ? ! Să dea de mine cu totul și cu totul „întîmplător“ ? ! Nu cumva, în felul acesta, pusese agenții SD-ului din Viena pe urmele mele ? De fapt, suspiciunile justificate ca și cele nejustificate se nasc în sufletul unui spion după zile și nopți de intensă activitate și încep să facă parte din zbuciumul său cotidian. În spionaj, ca și în celelalte meserii, se ivesc deformații profesionale și nu arareori — acum, desigur, exagerez — ajungi, tot suspectînd în dreapta și în stînga, să te suspectezi și pe tine însuți.

M-am întors la hotel spre seară, istovit, cu mintea încețoșată. Întîlnirea suspect de neașteptată cu maiorul Weber în Burggarten declanșase în mine o neliniște surdă, pe care nu reușeam s-o înăbuș. De aceea și bătusem toată ziua Viena ; poate-poate voi descoperi dacă sînt sau nu urmărit, dacă Weber, în dorința manifestă de a se salva, nu mă vînduse SD-ului. Nu descoperisem nimic îngrijorător și totuși simțeam deasupra capului meu plutind o mare primejdie.

— Am fost cumva căutat ? m-am interesat la recepție în timp ce-mi luam în primire cheia.

— Nu, domnule Mauriac, mă asigură bătrînelul cu guler înalt și tare la cămașă.

— Aviatorii s-au întors ?

— Nu, domnule...

— Ceva noutăți ?

Deși în hol nu eram decît noi doi, bătrînelul s-a uitat bănuitor în jur :

— Parisul a fost eliberat... Insurgenții sînt stăpîni pe oraș..., îmi șopti el complice.

— O, vă mulțumesc pentru veste...

În cameră, sleit de puteri, am căzut în fotoliu și am zăcut nemișcat și fără gînduri cred că mai bine de o oră... Și aș mai fi zăcut dacă nu m-ar fi smuls din starea mea bătăile în ușă. Am aprins lumina și m-am dus morocănos să deschid.

— V-am deranjat ?

În fața mea stătea comandantul echipajului *Lares.*

— Nu, nu. Vă rog, intrați...

Mi-am amintit că de dimineață îi propusesem să cinăm împreună... M-am uitat la ceas ; era încă devreme.

Aviatorul s-a oprit în mijlocul camerei, și-a scos chipiul și m-a privit îndurerat.

— Nu vin cu vești bune, mă anunță el din vîrful buzelor.

I-am arătat scaunul, dar a refuzat să se așeze, așa că am rămas amîndoi în picioare.

— Juridic, noi intrăm sub incidența Companiei *Lufthansa.* Directorul general al birourilor din Viena ne-a invitat la el și ne-a adus oficial la cunoștință că nu avem

voie să părăsim Austria pînă ce situaţia din România nu se va clarifica.

— V-a explicat ce înţelege prin clarificarea situaţiei din România ?

— Întrebarea asta i-am pus-o şi eu..., n-a fost în stare să mă lămurească. Mi-a confirmat că organele militare au sechestrat avionul, că şi lor li s-a interzis să se apropie de aparat.

— La Consulat aţi fost ?

— Am trecut şi pe-acolo.

Moisiuc a oftat, şi-a strîns nervos buzele, privind nemulţumit într-o parte.

— I-am găsit înfricoşaţi. S-au retras acolo ca într-un buncăr. Legăturile telefonice cu legaţia din Berlin n-au fost restabilite. Cu Bucureştiul nici vorbă de vreo legătură... Am cerut să stau de vorbă cu domnul consul. Era ca un comandant al unei nave care a început să ia apă... Mi-a declarat că e complet izolat. Ieri, pînă la vreo două-trei, Radio România mai emitea încă. Acum nu mai emite pe nici o lungime de undă. Ne-a sfătuit să ţinem seama de recomandările celor de la *Lufthansa.*

— Ce recomandări ?

I-am oferit o ţigară, şi-a aprins-o. Îndurerarea de pe chip nu l-a părăsit nici o clipă.

— Să stăm mai departe la hotel..., că, aşa cum prevăd acordurile dintre *Lufthansa* şi *Lares,* în împrejurări excepţionale intrăm în subzistenţa lor.

— Nu-i rău...

— Nici bine nu e. Familiile noastre sînt la Bucureşti, avem copii... Pe urmă..., cum să vă zic... Nici unul dintre noi nu se îndoieşte că ai noştri vor învinge. Chestie de zile... Ce se va întîmpla cu noi aici, la Viena ?

Întrebarea aviatorului nu era mai puţin violentă decît cea care mă ardea şi pe mine. Numai că problema lor era ceva mai complicată : aveau familii, mai aveau şi responsabilitatea avionului. Nu-l puteau abandona atîta timp cît situaţia era confuză. În schimb, eu nu mă aveam în grijă decît pe mine.

— Plecaţi din Viena pînă nu va fi prea tîrziu, mă povăţui aviatorul.

— Ştirea cu guvernul legionar se confirmă ?

Aviatorul a respirat adînc, de parcă pe neașteptate aerul din cameră i-ar fi devenit insuficient.

— Tot ce știu e că Radio Donau a transmis un apel al lui Sima... Consulul l-a auzit cu urechile sale...

— Înseamnă că Sima e la Viena.

— Consulul nu știa cine a citit apelul — Sima sau altcineva... Mă iertați, eu atît am avut să vă spun.

Și-a pus chipiul ; era un bărbat înalt, chipeș și foarte, foarte trist.

— Nu uitați..., sînteți invitații mei la cină.

— Nu vă supărați, dar n-o să putem onora invitația.

I-am întîlnit ochii — numai durere — și am înțeles că orice insistență ar fi de prisos.

— Nu mă supăr... Să ne ajute Dumnezeu să ieșim cu bine la liman !

L-am condus la ușă. Despărțindu-ne, ne-am făgăduit să menținem legăturile în cazul că nu voi pleca.

„Trebuie să dispar, mi-am zis cînd am rămas singur, și încă rapid..." Informația cu privire la apelul lui Sima, transmis de Radio Donau, îmi accentuase și mai mult neliniștea. Dacă aș fi avut un aparat de radio, poate că m-ar fi ajutat să-mi formez o părere proprie asupra situației. Deci, „dulăului verde", ținut de Himmler în „lanț", i se dăduse drumul și începuse să zburde și să latre... Dacă tentativa de la București de a scoate țara din război a fost înecată în sînge de nemți, n-ar fi exclus ca Sima să fie, la ora asta, la București, ceea ce ar însemna o tragedie...

Dacă presupunerile mele se adevereau, atunci echipajul *Lares*-ului avea toate șansele să-și recapete avionul și să se întoarcă la bază : era o chestie de zile. Dar eu, Pierre Mauriac, „cetățean francez", ce șanse de supraviețuire mai aveam ? Șansa *Peneș* murise pe la amiază, în vîltoarea evenimentelor din ultimele douăzeci și patru de ore...

Au răsunat iar bătăi în ușă. „S-or fi răzgîndit aviatorii", mi-am spus, bucurîndu-mă că nu voi mai fi singur. N-am apucat să rostesc obișnuitul „Poftim !". În cameră și-a făcut apariția o „uniformă neagră", un SS-ist spătos, cu mișcări iuți și nervoase. Ciudat, nu m-am speriat și

nici în panică n-am intrat. Mi-am spus uşurat : „Gata Problema-i rezolvată... Adio dileme !“

„Uniforma neagră“ — un bărbat blond, cu o faţă albă parcă pudrată —, după ce a închis uşa, a început să m măsoare din tălpi şi pînă-n creştet, cu ochi ameninţători

— Actele dumneavoastră ! mi-a poruncit.

I-am scos paşaportul pe care, cu un gest violent, m l-a smuls din mînă.

— Mauriac... Pierre..., a silabisit. Cetăţean francez

Vorbea o germană cu accent austriac.

— Da...

— Aţi sosit din România ?

— Da... În tranzit...

Mi-am amintit de Weber, de presimţirile ce mă năpădiseră după ce ne-am despărţit. Aşadar, mă vînduse... Bunul şi distinsul maior Weber !

„Uniforma neagră“ mi-a aruncat un zîmbet ironic.

— Cum aţi spus : în tranzit ? ! Ca să vizitaţi muzeel Vienei ? ! m-a zeflemisit, examinînd, pe rînd, filele paşaportului.

Nu m-am lăsat descurajat.

— Voiam ca de la Viena să-mi continui drumul l Paris cu trenul. Am aflat însă de evenimentele de l Paris...

— Şi aţi dorit să vă înapoiaţi la Bucureşti, nu m lăsă SS-istul să termin.

Îmi arăta, cu bună ştiinţă, că în legătură cu persoan mea deţinea niscaiva informaţii şi că nu mă găseam î faţa unui control de rutină.

— Familia mea a rămas la Bucureşti, am încercat s mă explic.

De data asta m-a privit de sus, cu un evident dispreţ

— Aţi intrat astăzi într-un magazin de antichităţ

— Da, aşa e. M-am prefăcut mirat ! Sînt colecţiona şi critic de artă.

— Aţi achiziţionat ceva ?

— Nu !

— Ce alte magazine de antichităţi aţi mai vizitat ?

Începusem să mă lămuresc ; era clar, am călcat cu stîngu'. De unde să ştiu că magazinul de antichităţi indicat

de Medoiu era pus sub supraveghere, că însuşi Peneş era pus sub supraveghere ?

— Numai ce am sosit la Viena...

— În Burggarten v-aţi întîlnit cu un bărbat... s-a aşezat pe bancă lîngă dumneavoastră.

— Afirmaţia dumneavoastră „V-aţi întîlnit" este greşită. Nu m-am întîlnit cu nimeni. Într-adevăr, la un moment dat, un necunoscut s-a aşezat lîngă mine... A stat pe bancă şi a citit ziarul.

Mintea îmi lucra cu febrilitate, aşadar ieşind de la magazinul de antichităţi, intrasem într-un filaj al SS-ului. Sau Weber, fiind şi el filat, fără însă să ştie, a abătut nenorocirea şi în direcţia mea.

Din nou, pe faţa albă totuşi agreabilă a SS-istului s-a conturat un surîs ironic.

— În cazul acesta, domnule... — „Uniforma neagră" s-a uitat iar prin paşaport ca să-şi amintească numele meu — domnule Mauriac, trebuie să vă aduc la cunoştinţă că aveţi un obicei bizar : vorbiţi de unul singur. Necunoscutul acela citea, iar dumneavoastră dădeaţi din buze... O să veniţi cu mine !

De mult nu mai fusesem atît de calm : trăiam senzaţia că ore în şir rătăcisem însetat prin deşert, sub o arşiţă cumplită, în căutarea unui strop de apă şi pe cînd mă aşteptam mai puţin, am dat de-o oază salvatoare. Se instalase în fiinţa mea o pace, probabil rîvnită de mult şi ascunsă bine în adîncurile subconştientului. Am întrebat :

— Să-mi adun lucrurile ?

— Cînd o fi cazul, o să le adunăm noi. În faţa hotelului aşteaptă o maşină. Coborîm în linişte, nu-i aşa ?

SS-istul a dus mîna la tocul armei, sugerîndu-mi cam ce m-ar aştepta dacă aş coborî altfel în stradă. Paşaportul a rămas la el şi după ce mi-a arătat uşa, m-a sfătuit s-o încui şi să-i dau lui cheia. Am procedat întocmai. Mă simţeam într-atît de bine, încît, dacă prin absurd s-ar fi creat o situaţie propice de a fugi, nu m-aş fi ostenit s-o folosesc.

Am coborît. Nu ne-am întîlnit cu nimeni pe scară, la recepţie, bătrînelul stătea cu spatele spre hol, prefăcîndu-se absorbit de treburi.

În stradă ne aştepta un „Mercedes“ negru, oficial, asemănător cu cel cu care Weber venise să mă ia de la aeroport. Am urcat împreună cu însoţitorul meu, ne-am aşezat pe bancheta din spate. La volan se afla o altă „uniformă neagră“.

— Dă-i drumul, Hans !

Mă instalasem picior peste picior, indiferent la tot ce urma să mi se întîmple. Gîndurile, frămîntările mă părăsiseră subit... De-acum încolo SS-ul, şi SD-ul aveau să-şi bată capul cu Pierre Mauriac. Eu, Slavă Domnului, dacă voiam, mă puteam gîndi la multe altele. De pildă, la metisa cea temperamentală din Lisabona. De ce nu ? Cum naiba o chema ?...

4

Ştiam chiar din propria-mi experienţă că mai toate serviciile secrete şi poliţieneşti din lume deţin, printre multe altele, şi un număr de locuinţe discrete, conspirative. Asta a fost şi motivul pentru care după ce mi s-au luat ochelarii orbi de pe nas, nu m-am mirat cînd am constatat că mă aflu într-un living scăldat în lumină, în faţa „uniformei negre“. Îşi scosese de pe cap chipiul cu cap de mort ca să-mi dovedească, probabil, cît era de arian : părul auriu, pieptănat cu cărare într-o parte, ochii albaştri, tenul alb, bărbia împinsă înainte exprimînd încăpăţînare sau voinţă. Se fixase într-o poziţie întîlnită destul de des la „uniformele negre“ : picioarele răşchirate, mîinile la spate, capul sus. Eram cîntărit cu aroganţa celui puternic. Mi-a îngăduit să-mi rotesc privirile şi să cercetez încăperea. Lucrurile din jur trădau modestie, nimic menit să epateze ; pînă şi portretele lui Hitler şi Himmler erau aduse la dimensiunea unor fotografii de familie, încadrate cu rame modeste. După cîtva timp, n-am mai avut la ce să mă uit, aşa că fără să manifest semne de nelinişte, am rămas şi eu nemişcat în faţa SS-istului. Am întrebat :

— Îmi daţi voie să-mi aprind o ţigară ?

— Încă nu..., domnule Mauriac. După o scurtă tăcere,

a continuat pe un ton interogativ : Chiar nu ştiţi pentru ce v-am arestat ?

— Arestat ? ! Aud cuvîntul pentru prima oară.

Mirarea mea nu era prefăcută.

— Nu sînteţi chiar atît de lipsit de experienţă să nu înţelegeţi că nu v-am ridicat de la hotel pentru o plimbare nocturnă prin Viena...

— Asta aşa e... Totuşi, la hotel, nu m-aţi declarat arestat.

A scos la iveală paşaportul şi l-a răsfoit zeflemitor.

— Pierre Mauriac ? !... Asta să vă fie oare identitatea ? Dacă vă dovedesc contrariul ?

Avertismentul SS-istului m-a lăsat, mai departe, indiferent. „Îşi face omu' meseria, mi-am spus liniştit. I-o fi mărturisit Weber cine sînt." M-am mulţumit să răspund :

— Sînt în mîna dumneavoastră şi aveţi dreptul să vă imaginaţi orice.

— Bineee ! şuieră amfitrionul meu ameninţător.

A făcut cîţiva paşi, ca apoi să se fixeze din nou în dreptul meu, cu aceeaşi aroganţă.

— Domnule Mauriac... Ascultaţi-mă cu atenţie. (Cred că îmi citise pe faţă atenţia solicitată, aşa că a continuat.) *Vin din partea doamnei Mavrocordat.*

În prima clipă am avut senzaţia că aiurez şi din pricina asta nu aud prea bine... Abia am izbutit să murmur :

— *E la Viena ? Mă bucur că e aici şi se interesează de mine.*

Ca prin minune, chipul SS-istului s-a umanizat, datorită unui zîmbet şugubăţ şi unor lumini care începuseră să-i joace în ochi.

— *Peneş !* Dumneata eşti ? am exclamat în româneşte, cu o voce sugrumată de emoţie.

— Exact ! Eu în persoană !

Mi-a întins mîna şi mi-a strîns-o voiniceşte. M-a invitat să iau loc într-un fotoliu, m-a întrebat dacă vreau să beau ceva. Am refuzat.

— Nici apă ?

— Nici... Deocamdată... vreau lămuriri.

— Ne lămurim noi, mă linişti *Peneş*.

În celălalt fotoliu şedea acum un cu totul alt om : bun, vesel, comunicativ...

— Bineînţeles, cît ne este îngăduit să ne lămurim. Spune-mi, ai distrus scrisoarea mea de ieri dimineaţă ?

— N-am avut încotro...

— Ei bine, în cursul zilei de astăzi, Bucureştiul mi-a transmis următorul mesaj : „Dacă Pierre Mauriac n-a părăsit Viena, să rămînă pe loc. Pînă la noi ordine, să se dea la fund. *Peneş* să-i asigure o ascunzătoare în afara oricăror pericole." A izbucnit în rîs. Chiar aşa au transmis : ...*în afara oricăror pericole.* Dumneata ce crezi, oameni ca noi pot trăi printre duşmani în afara oricăror pericole ?

I-am răspuns că nu cred, şi, la rîndu-mi, l-am întrebat :

— Dar o ascunzătoare bună îmi poţi asigura ?

— Asta da, oftă el şi-şi cercetă ceasul. La ora asta, la hotel, s-a şi aflat că un oarecare Pierre Mauriac, membru al Rezistenţei franceze, a fost ridicat de Gestapo.

Mi-am simţit deodată gura iască şi i-am cerut să-mi aducă apă să beau.

— Ţi-o fi şi foame...

— Mi-e sete, atît... O, doamne, am atîtea întrebări să-ţi pun !

S-a ridicat, a dispărut. S-a întors cu o carafă cu apă şi două pahare. Am băut pe nerăsuflate pînă ce am simţit că stomacul stă gata să mi se reverse.

— Dumneata, *Peneş,* eşti în siguranţă ?

— Ai în vedere avertismentul atîrnat de gîtul „discobolului" ? deduse el sursa întrebării. Trebuie să ştii că mai întîi te-am căutat la hotel, dar plecaseşi. Pornind de la noua conjunctură militară din ţară, am presupus că o să mă cauţi, că o să încerci să dai de mine... M-am dus personal la magazinul de antichităţi şi te-am aşteptat acolo... Nu m-am îndoit nici o clipă că o să-i treci pragul. Şi ca să nu declanşez inutil un întreg mecanism conspirativ, am agăţat de „discobol" avertismentul : primejdie. Dar, după ce ai ieşit din magazin, m-am luat după dumneata, cu gîndul să te abordez. Aşa am înregistrat întîlnirea cu necunoscutul din Burggarten. Am înţeles că trebuie să acţionez rapid, încă în cursul zilei de astăzi, ca să pot să raportez Bucureştiului îndeplinirea ordinului.

Nu a manifestat nici o curiozitate față de necunoscutul din Burggarten. M-am uitat la *Peneș* cu o afecțiune plină de recunoștință și l-am asaltat cu întrebări :

— Spune-mi ce vești ai de-acasă ? Care-i situația militară și politică ? Ai un aparat de radio ? E adevărat că Sima e în libertate și acționează ?

— Domnule Mauriac, sîntem două ramuri ale aceluiași stejar. N-am voie să-ți ascund adevărul.

— Nici să nu mi-l ascunzi !

— Văzută de la sute de kilometri de București, situația ne apare confuză. Aviația germană bombardează orașul. Radio România a încetat să mai emită. Nici agenția „Rador" n-a mai transmis în lume știri... Radio Moscova transmite că ofensiva în Moldova se dezvoltă cu succes. B.B.C.-ul comentează în toate emisiunile evenimentul din după-amiaza zilei de 23 august... De la Radio Budapesta am aflat că trupele germane și cele horthyste au intrat în Arad... Situația este confuză. Singura noastră certitudine o reprezintă legăturile mele cu țara... Ultimul mesaj de la București îmi confirmă că orașul e în mîinile noastre. Unde mai pui că mi se precizează să nu dizloc rețeaua..., să am grijă să te ascund ca pe o comoară... *Peneș* rîse și preciză : Chestia cu comoara îmi aparține, nu-i în textul mesajului.

— Ce-i cu legionarii ?

— Și în privința asta informațiile sînt confuze... Un om al meu ascultă în permanență Radio Berlin și Donau... Hitler a anunțat formarea unui nou guvern filogerman sub președinția lui Sima. Alte amănunte nu s-au dat. Sima a transmis un apel prin Radio Donau, dar n-a citit nici o listă a noului său guvern. A trecut și prin Viena, iar acum e la Budapesta. Poate totuși mănînci ceva ?

— Nu mi-e foame !

M-am bucurat cînd *Peneș* și-a scos vestonul și l-a aruncat cît mai departe. În cămașă, cu capul descoperit, „arianismul" lui *Peneș* dispăruse, arăta ca un blond oarecare...

— Și acum, lămurește-mă, unde mă aflu ?

— Într-o vilă situată la marginea Vienei... O să rămîi aici pînă mîine seară, cînd o să te duc în munți și o să stai ascuns acolo pînă la noi ordine... Ce zici ?

Am schiţat un zîmbet.

— Mai există şi o altă alternativă ?... Vom birui, ce crezi ?

Faţa sa albă exprima bucuria unui om, de felul său ospitalier, care de mult n-a mai avut parte de musafiri. Şi iată, pe neaşteptate, i-a picat unul cu care mai poate să schimbe o vorbă în dulcele grai de acasă. Mi-am amintit de propria-mi singurătate. De bine, de rău, eu am fost mereu în mişcare, un spion itinerant... Am mai tras în piept şi aerul pămîntului natal. Dar oare el, *Peneş*, de cînd se afla plantat la Viena ?

— Vom birui, mă îmbărbătă *Peneş*. Noi doi şi mulţi alţii ca noi sîntem în avangarda acestei biruinţi... O să vezi că în două-trei zile apele se vor despărţi, se vor reaşeza, se vor limpezi.

Cuvintele „avangarda acestei biruinţi" mi-au sunat bine, reconfortant...

— Ai în casă ceva de băut ? am întrebat bine dispus.

— Cum să nu...

Zece minute mai tîrziu, cu un aparat de radio lîngă noi, am început să călătorim pe calea undelor, încălziţi de o „ţuică bătrînă", scoasă din „arsenalul" fratelui meu întru suferinţă — *Peneş*.

5

STENOGRAMA

convorbirii dintre col. (r) MIRCEA VORNIC
şi scriitorul CORNELIU CARA

(extrase)

Corneliu Cara : **Sînt nespus de bucuros că am dat de urma dumneavoastră... Recunosc însă că fără sprijinul tovarăşului general Belcea n-aş fi izbutit... Cît timp aţi fost rezidentul reţelei** Peneş **din Austria... ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Aproape şase ani. Dar au fost două etape, dacă nu chiar trei. Aşa numita perioadă de adaptare şi conservare, după care a intervenit perioada activă, împărţită şi ea în două etape distincte : înainte de 23 August '44 şi după...**

Corneliu Cara : **Care dintre ele a fost cea mai dificilă ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Toţi anii cît am stat în Austria au fost ani de zbucium, de încordare permanentă, de misiuni dificile...**

Corneliu Cara : **Să fii rezidentul unei reţele... Mărturisesc cu sinceritate că deşi am scris de multe ori cuvîntul acesta, n-am zăbovit pentru a-i descifra semnificaţiile. Îmi puteţi mărturisi care a fost neliniştea sau spaima care v-a însoţit tot timpul ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Hm ! Îmi place întrebarea. Nu ştiu ce s-a petrecut în sufletul altor rezidenţi, dar spaima mea cea mare, care m-a chinuit pe tot parcursul activităţii, a fost să nu cad în vreo capcană, să nu aflu într-o zi că, datorită şireteniei adversarului, nu mai lucrez de mult pentru ţara mea, ci pentru o putere străină...**

Corneliu Cara : **Se poate petrece o asemenea tragedie la nivelul unui rezident ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Abia la nivelul unui rezident se poate petrece o lucrătură de anvergura asta... Cînd întinzi o capcană unui rezident, întinzi întregii agenturi. Prada-i deci bogată... Şi în prezent serviciile de spionaj aplică o tactică de acest tip.**

Corneliu Cara : **Sub ce nume aţi acţionat în Austria ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Herbert Broch...**

Corneliu Cara : **Îmi puteţi spune ceva mai mult despre legenda identităţii dumneavoastră austriece, cum aţi izbutit să vă impuneţi ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Am înţeles din scrisoarea ce mi-aţi trimis-o că vă interesează Pierre Mauriac... Propun să lăsăm persoana mea pentru altă dată...**

Corneliu Cara : **Cum doriţi... În acel august 1944, cînd l-aţi „ridicat“ pe Pierre Mauriac de la hotelul „Alterbürgehoff“, ştiaţi cine se ascundea în realitate sub această identitate ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Nu, nu... Nici el, nici eu n-am iniţiat nimic în acest sens... Un rezident, de altfel ca oricare alt spion, trebuie să fie capabil să-şi reprime orice curiozitate. Prima noapte de pălăvră-**

geală, petrecută într-una din vilele mele conspirative din Austria, ne-a apropiat foarte mult. Interesant e că amindoi am simţit cu ardoare cită nevoie sufletească aveam unul de celălalt.

Corneliu Cara : **Radu Doinaş a stat mult timp ascuns în vila unde l-aţi transportat ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Douăzeci şi patru de ore. În noaptea următoare l-am scos din Viena, cu maşina, şi l-am dus în Munţii Tirol, unde i-am asigurat o ascunzătoare.**

Corneliu Cara : **Într-o staţiune montană ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Nu, într-o casă pierdută în creierul munţilor. Din păcate, din motive întemeiate, nu vă pot dezvălui locul exact al acestei ascunzători.**

Corneliu Cara : **Cît timp a stat „B-39" ascuns ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Vreo zece zile. Îmi amintesc perfect... La începutul lui septembrie, Bucureştiul mi-a transmis un mesaj prin care-mi cerea să-l reactivez pe „B-39" şi aşa se face că mai bine de două luni am acţionat împreună.**

6

Documente

Peneş
către
Peneş I

ULTRASECRET

Extrase
din diverse mesaje informative

— Sima şi-a fixat comandamentul la Viena. Hotelurile „Imperial" şi „Palace" au fost evacuate şi puse la dispoziţia Legiunii. Urmează şi evacuarea altor hoteluri. La Viena a sosit Mihail Sturdza. S-a oprit şi la Berlin, unde a avut o întrevedere cu Ribbentrop. Se vorbeşte că în viitorul guvern îşi va rezerva tot portofoliul externelor.

— Guvernul Reichului l-a numit pe Günther Altenburg ca reprezentant al său pe lîngă guvernul ce ar urma să se constituie. Consilier al lui H.S. a fost numit prof.

Ernst Gamillschegg, fost director al Institutului științific german din București, cel care a dirijat din culise campania împotriva lui Nicolae Iorga.

— Andreas Schmidt a primit prin radio primele rapoarte ale curierilor trimiși în țară. S-a stabilit un contact cu legionarul Comaniciu, căruia i s-a transmis să ia legătură cu Maniu, pentru a-i pune pe legionari sub ocrotirea P.N.Ț.-ului. În caz că Maniu va fi de acord, Comaniciu va da o declarație publică... S-a mai luat legătură cu Maria Antonescu, care nu știe că soțul ei ar fi liber... Se urmărește atragerea în planurile de la Viena a următoarelor personalități : Gigurtu, Manoilescu, Valer Pop și a generalului Dragalina...

— Sima, Gamillschegg, Gîrneață locuiesc la hotel „Imperial". Pentru paza lor și a hotelului a luat ființă o unitate specială. Comandant : Găină O.

S-a propus Berlinului ca formarea guvernului să fie amînată. Două sînt motivele amînării : 1) Absența unor personalități nelegionare, dar filogermane ; 2) Inexistența unui teritoriu al țării unde ar putea activa guvernul. Transilvania de Sud și Banatul sînt considerate teatru de război și sînt trecute sub control german, „gauleiter" fiind generalul SS Phleps. În plus, pe aceste teritorii devenite teatru de război, trupele maghiare ale lui Szálasi luptă alături de cele germane. În asemenea condiții, guvernul legionar ar fi asimilat cu unul aflat în emigrație...

— Sursă sigură : În orașul Timișoara funcționează un post de emisie-recepție în contact cu comandamentul de la hotel „Imperial".

— Himmler i-a fixat generalului SS Phleps următoarele misiuni : să provoace, prin vechile sale relații în rîndurile armatei române, defecțiunea unor cadre de comandă ; să restabilească relațiile cu etnicii germani din Transilvania și Banat ; să conducă direct unele operații militare.

— Werkmeister, reprezentant al Ministerului de Externe pe lîngă grupul de armate „Ucraina Sud", a propus ca Sima să fie trimis în România pentru organizarea unor echipe de luptă în Transilvania. Andreas Schmidt este și el de părere că ar trebui înființate în țară asemenea grupe.

— Personalul Consulatului român de la Viena se con-

sideră în continuare subordonat țării, guvernului de la București și refuză orice contact sau tratative cu cei de la „Imperial". Autoritățile germane au hotărît internarea tuturor diplomaților români, precum și tuturor cetățenilor români din Austria care refuză colaborarea cu Mișcarea...

— Militarii români aflați la Școala Tehnică de aviație nr. 4 de pe lîngă aerodromul Uterseen (Hamburg) au respins în unanimitate propunerile germane de colaborare. Elevii militari și ofițerii lor au fost declarați prizonieri de război și internați în lagăre. Ofițerii români, despărțiți de militarii în subordine, au fost internați în lagărul de la Wustrau VIII, de lîngă Berlin.

— Conflictul dintre grupul condus de Sima și cel condus de Papanace se adîncește, în ciuda eforturilor pe care Gamillschegg le face pentru a împăca părțile adverse. Sima este hotărît să lichideze fără milă orice opoziție.

II. Enigma bătrînului Schnabel

1

Locuiam într-o casă de munte construită din bîrne pe un fundament clădit din cuburi de piatră. Părea căzută din înaltul cerului sau ivită din adîncuri datorită unui cataclism geologic unic în felul său. Văzută de la distanță, o confundai cu o stîncă printre stînci, dar parcă altfel șlefuită de urgiile naturii. Cel ce ajungea s-o descopere nu putea să nu se minuneze și să nu se întrebe cui i-o fi trecut prin minte să-și dureze casă într-o astfel de solitudine și ce neliniști sufletești poate mîna pe cineva către o asemenea sihăstrie, departe de așezările omenești.

Camera mea, mai mult o mansardă sub acoperișul țuguiat și acoperit cu țiglă cenușie, ici și colo năpădită de mușchi, m-a cucerit din prima clipă. Puținele obiecte răspîndite în jur erau rustice : masa, scaunul, patul de o persoană, acoperit cu o cergă de culoarea lînii naturale. Nici o fotografie, nici un tablou de familie, ceea ce m-a mirat, și totuși odăița avea un stăpîn.

Era cam scundă ascunzătoarea mea — cînd mă înălțam în vîrful picioarelor, creștetul atingea tavanul —, în schimb, năstrușnicul constructor o prevăzuse cu două ferestruici și un balconaș, orientate spre crestele Tirolului veșnic acoperite de zăpadă. Din micul balcon mai puteai urmări, ca dintr-un foișor, crugul soarelui.

Dăinuia o liniște cosmică, spartă, cînd și cînd de tainice explozii... „extraterestre". Cerul prindea, pe neașteptate, să respire, să șuiere și atunci totul în jurul casei începea să se miște, să articuleze sunete fără noimă, creîndu-ți impresia unei vijelii catastrofale. O frică ancestrală, bine stratificată înlăuntrul meu, se trezea brusc, silindu-mă să mă chircesc sub cerga groasă și ocrotitoare, ca un copil neajutorat. Era însă suficient să-mi fac curaj și să-mi scot capul în balcon, ca să mă liniștesc pe dată. Constatam cu o uimire copilărească minunea cea mare — înspăimîntătoarea vijelie nu era decît un pui de vînt scăpat de sub supravegherea maică-sii și ieșit în lume. Teribil mai amplifica mansarda micile seisme ale naturii montane !

Încă din prima zi, m-am legănat cu iluzia că mă voi adapta ușor la noua mea condiție de viață : să mănînc, să dorm, să citesc, să mă plimb și iarăși să mănînc ! Cuiva i se făcuse milă de mine și îmi dăruise o nesperată vacanță. Nu fără condiții... *Peneș* mi le impusese. De pildă, una din ele îmi interzicea la modul cel mai categoric să ies ziua din casă. Noaptea însă era a mea, puteam hălădui sub clar de lună — căci se nimerise să fie nopți cu lună plină ca în basme — cît pofteam și cît mă țineau picioarele.

În primele două nopți, am bîntuit pe potecile munților ca un strigoi. De altfel, tăcerea, cerul jos și pulsînd la infinit cu puzderie de stele pîlpîitoare îmi dădeau senzația că, dintr-o clipă în alta, voi intra într-o dulce stare de imponderabilitate. Zorile mă găseau sub cergă dormind adînc. Mă trezeau, mereu la aceeași oră, ciocăniturile la ușă ale gazdei — *Herr* Peter Schnabel —, semn că-mi adusese micul dejun. Și la cină lucrurile se petreceau la fel, cu deosebire că auzeam pașii înceți ai bătrînului urcînd scara de lemn, răsunau apoi ciocăniturile în ușă, și din nou pașii lui coborînd în același ritm.

La prînz serveam masa împreună într-o odăiță unde mirosea întotdeauna a flori de toamnă și totul strălucea de

curăţenie. Bătrînul gătea nu numai pentru noi doi, ci şi pentru femeia lui, doborîtă la pat de o pareză necruţătoare ; omuleţul ăsta scund şi îndesat, adus puţin din mijloc, o slujea cu o devoţiune de martir. Ştiam de existenţa bolnavei din spusele lui *Peneş* ; tot el m-a prevenit să nu mă împiedic de comportarea stranie a domnului Schnabel, sfătuindu-mă să nu încerc să-l scot din muţenie, să evit întrebările, să-i vorbesc numai atunci cînd îmi va vorbi. În rest... „O să vezi tu că timpul o să treacă repede", mă îmbărbătase *Peneş*.

Nu pot să spun că nu mă intriga faptul că *Herr* Peter Schnabel nu manifesta nici o curiozitate faţă de persoana mea. Mîncam încet şi în tăcere, iar cînd îi mai scăpa cîte o vorbă, imediat se arăta nemulţumit că cedase unei slăbiciuni de moment. N-aş zice că era ursuz, ci doar o fiinţă ciudată, cu mintea rătăcind pe căi ştiute numai de el. În ciuda comportamentului său ieşit din comun, mişcările îi erau sigure, viguroase şi se pricepea foarte bine să gătească.

Primele mele semne de nervozitate au apărut în cea de-a treia zi de odihnă, cînd tăcerile, programul din timpul zilei, chemările nesfîrşitelor întinderi ce se zăreau din mansardă, spaţiul în care mă mişcam sau zăceam au început, puţin cîte puţin, să mă strîngă, să mă sufoce. Nevoia de a comunica, de a pălăvrăgi, de a asculta pălăvrăgelile altora devenise dureros de apăsătoare. De-aş fi avut cu mine un aparat de radio, fie el chiar şi cu galene, poate că totul ar fi fost în ordine...

În cea de-a patra zi, spre seară, mi-a fost dat să-l văd de sus, din ascunzătoare, pe *Herr* Schnabel : se depărta de casă, în mînă cu un buchet de flori de munte. Descoperirea m-ar fi lăsat indiferent, dacă în seara următoare nu l-aş fi văzut din nou pe bătrîn plecînd de acasă cu un buchet de flori. „O fi el bizar, totuşi florile le duce cuiva !... Cui ?", m-am întrebat din ce în ce mai intrigat. Am devenit dintr-o dată necuviincios de curios. Fără să stau prea mult pe gînduri, am ieşit hoţeşte după bătrîn, ignorînd absolut toate poruncile şi avertismentele lui *Peneş*. Am avut totuşi grijă să-l urmăresc cu prudenţă. S-a oprit, după vreun sfert de oră de mers, lîngă nişte jnepeni înmănunchiaţi într-o ţesătură verde, de nedesfăcut. L-am

văzut îngenunchind şi rămînînd nemişcat multă vreme. Cînd s-a ridicat, nu mai avea florile asupra lui... Surescitat de descoperirea făcută, m-am grăbit să mă întorc în mansardă — se apropia ceasul cinei...

Dracu' ştie din ce aluat sîntem plămădiţi... Sînt doar o fiinţă trecută prin ciur şi prin dîrmon. Normal ar fi fost să mă ţin în frîu, să nu nesocotesc indicaţiile lui *Peneş*. Cu mine, în momentele acelea, lucrurile stăteau însă taman anapoda... Mă tot întrebam, negăsindu-mi locul : O fi acolo un mormînt ? Altfel de ce-ar lăsa florile ? Nu cumva femeia lui e de mult pe cealaltă lume ? Trăiam întîmplarea şi gîndurile ce le genera cu o mare intensitate, şi, astfel, existenţa mea cotidiană căpătase parcă un sens. În ziua următoare am aşteptat cu nerăbdare să se întunece — nici cina n-am mai mîncat-o în tihnă. Eram ca un cal nărăvaş în zăbală. Cînd m-am pomenit scăpat în noaptea luminată de o lună ireal de rotundă, nu m-am repezit spre jnepenii ce presupuneam că vegheau un mormînt, ci am rătăcit mai întîi pe poteci ştiute şi neştiute, care cînd mă apropiau de stele, cînd mă îndepărtau. Eram atît de încordat, încît mi se năzărise că bătrînul îmi ghicise intenţiile şi-şi trimisese sufletul după mine. Curînd însă m-am convins că în noaptea montană, animată de lumini şi umbre fantastice, rătăceam doar eu şi „luna".

Într-un tîrziu, stăpînit de emoţie, am ajuns în dreptul jnepenilor. N-a fost nevoie să aprind lanterna ca să descopăr florile... erau acolo, presărate ca pe un mormînt. Oare suprafaţa aceea de pămînt, netedă ca palma, putea fi numită mormînt ? Florile, într-adevăr, închipuiau un dreptunghi. Dar unde era crucea ? Ziua, dacă n-ar fi fost florile, oricine ar fi putut lesne să se întindă liniştit fără să observe că, de fapt, se întindea pe un mormînt. Era locul acela cu adevărat un mormînt ? Poate că florile bătrînului Schnabel marcau altceva... poate că aveau o altă semnificaţie ?

Din noaptea aceea, purtarea gazdei mi s-a părut a fi de-a dreptul stranie. La prînz, cînd privirile noastre n-au avut cum să se evite, ochii bătrînului erau congestionaţi... O întrebare îmi stătea pe limbă. Nu i-am pus-o. Dupăamiază, m-am pitit în balcon, la pîndă. L-am zărit... ducea cu sine flori. Aşadar, în afară de mine, *Herr* Schnabel mai

ascundea o taină. Surescitarea mea devenise şi mai apăsătoare. A doua zi, fără să vreau, l-am surprins într-o altă ipostază : stătea în dreptul unui şifonier deschis şi plîngea. Cînd mi-a simţit apropierea, a închis stînjenit şifonierul, deşi eu m-am prefăcut că nu l-am observat.

Îmi înţelegeam bine starea şi mi se părea ridiculă preocuparea de a descifra sufletul gazdei, dar nu aveam puterea să-mi înăbuş pornirile. Poate existenţa unui aparat de radio care să-mi lărgească zilnic orizonturile m-ar fi ajutat să nu ajung aici şi poate că nici n-aş fi băgat de seamă bizareriile lui Schnabel.

Cred că în ziua aceea ceva trebuie să se fi petrecut în sufletul bătrînului, pentru prima oară m-a poftit jos, să servim cina împreună. Se abătea astfel de la programul pe care-l statornicise chiar el. Ne-am aşezat, ca şi la ceasul prînzului, pe locurile noastre. Abia atunci am observat pe masă o sticlă de vin. A umplut paharele ; mîna sa noduroasă, cu vene groase şi răsucite după o lege a lor, nu tremura.

— Bea, m-a îndemnat cu arţag, parcă nemulţumit că-şi ieşise din propriile reguli de trai.

Era un vin negru, vechi, uleios — puterea ursului. Buchetul său mi-a răcorit gura, fericindu-mă pe dată. Am băut uitîndu-mă cu îndrăzneală în ochii bătrînului : pleoapele lăsate erau ca două pieliţe neplăcute care îi ocroteau privirile. Din cauza asta, sprîncenele albe şi stufoase se conturau pregnant în arcuirea lor.

— Îţi place vinul ? mă întrebă fără să-şi ridice pleoapele.

— E fain ! i-am răspuns sec.

— Acum zi-mi : de cînd mă urmăreşti ?

Întrebarea m-a găsit nepregătit. De aici şi surprinderea, dar, mai ales, neliniştea : mă abătusem de la ceea ce-mi poruncise *Peneş* şi nu ştiam ce-mi putea aduce acest act de indisciplină. Am ales, instinctiv, calea sincerităţii.

— Astăzi e a treia zi... eu... să vedeţi...

Am încercat să mă explic, dar *Herr* Schnabel a ridicat paharul, l-a ciocnit de data asta de-al meu, obligîndu-mă să tac şi să beau.

— Am avut un fiu, murmură bătrînul fără nici o legătură cu vorbele lui de pînă atunci.

Am rostit cu o voce joasă, conspirativă :
— Aflu acum...
— Ce-ai căutat *acolo ?*
— Unde ? am încercat eu să cîştig timp, deruta mea fiind reală ; poate şi din pricina vinului, adus parcă din rai.
— La Jnepeni, veni precizarea gazdei.
— Ah, acolo !... am trecut şi am văzut florile.
— Bea !
Am devenit, deodată, bănuitor. De ce mă tot împingea să beau ? Nu cumva vinul... ? Îşi turna însă şi el din aceeaşi sticlă şi ducea paharul la gură odată cu mine.
— Da, domnule, am avut un fiu, îngînă el abia auzit şi, ca şi cînd ar fi luat, în sfîrşit, o hotărîre, goli paharul pe nerăsuflate.
I-am întîlnit iarăşi ochii congestionaţi şi parcă înfricoşaţi de hotărîrea luată.
— Am avut un fiu, vorbi privindu-mă fix, şi l-am omorît... eu... eu l-am omorît. Îşi puse pe masă mîinile muncite, ca pe un corp delict. Uite, le vezi ? Cu mîinile astea l-am omorît.
N-am mai îndrăznit să clintesc — mi s-a părut că disting în ochii bătrînului sclipiri demenţiale. A umplut paharele. „Bea !" mi-a cerut iar după un timp. Am băut amîndoi simultan.
— Nu vrei să ştii de ce l-am omorît ?
— Vreau ! Şi imediat îndrăzneala mea m-a pus pe gînduri : „Încotro mă ademeneşte ?"
Mi-am închipuit că după ce-i dezvăluisem fără înconjur curiozitatea, bătrînul se va cufunda iar în muţenie.
— Am avut un fiu, bîigui el din nou, ca apoi, după o pauză lungă, descumpănitoare, să reia : Am avut un fiu... Băiat bun, cuminte, frumuşel... Semăna cu maică-sa. Dar după Anschluss, Poldi... Poldi al meu s-a înrolat în SS. La 18 ani. S-a înrolat şi a plecat de-acasă. Pînă în primăvara anului ăsta n-am ştiut nimic de soarta lui. Şi-n aprilie, m-am pomenit cu el, în permisie. Să nu-l mai recunosc : îmbătrînit... nervos... violent... Nu mai era Poldi al nostru, ci un străin... Venise, cică, să ne vadă... Maică-sa încă nu se îmbolnăvise.
A amuţit cu ochii închişi şi, întocmai ca un orb, a

căutat paharul cu vin. O durere amarnică i se întinsese pe faţa crestată de cute adînci.

— Eu i-am dat viaţă şi tot eu i-am luat-o, spuse, pe neaşteptate, cu vigoare, ca şi cum ar fi urmărit să combată o părere potrivnică şi, deschizînd ochii, mă cercetă cu un interes aparte. De cum a trecut pragul casei, domnule dragă, şi i-am văzut fruntea îmbătrînită, ochii bolnavi, am înţeles că n-a venit acasă întîmplător, ci ca să-şi caute sfîrşitul. Am înţeles că lui Poldi îi lipsea curajul să-şi ducă pistolul la tîmplă şi să tragă... Bea !

Întunericul a invadat pe nesimţite încăperea însă tot ne mai vedeam. Am băut şi prezenţa mea acolo, într-o casă străină, aşezată pe un vîrf de munte străin, mi se părea neverosimilă.

— Nu spui nimic ?

Nu-i mai zăream ochii, expresia feţei şi probabil că nici el n-o mai desluşea pe a mea. Am şoptit neputincios :

— Ştiu eu ce să spun, ce să întreb ?...

— Poldi a adus cu dînsul, urmă *Herr* Schnabel, multe, multe fotografii. Am dat de ele cu totul întîmplător. Mă lovisem de valiză şi o răsturnasem : din ea s-au împrăştiat pe podea o mulţime de fotografii. M-am aplecat să le adun... Erau fotografii cu Poldi...

Poldi al nostru cu un pistol în mînă împuşca oameni în ceafă. Mă înţelegi ? Oameni lipsiţi de apărare şedeau în genunchi, iar Poldi al meu, pe la spate, îi împuşca în ceafă. Mă înţelegi ? mă întrebă bătrînul stăruitor.

— Înţeleg...

— Şi am mai găsit ceva...

— Ce ?

— Dinţi de aur smulşi din gura celor omorîţi.

M-am înfiorat : m-am întrebat dacă nu cumva Schnabel delira.

— De unde ştii ?

— Chiar el mi-a povestit de unde îi avea.

— El ? !

— Da, într-o seară, Poldi şedea pe locul unde şezi dumneata acum... Ardea opaiţul. Dacă n-ar fi fost fotografiile alea, dinţii ăia de aur, fruntea lui de bătrîn, n-aş fi crezut o iotă din ce-mi povestea. M-a adus în situaţia

să pricep că-i un animal bolnav..., că suferă... că ar vrea să sfîrşească. Am mai priceput că, povestindu-mi faptele lui, mă ruga să-l ajut să-şi ia viaţa, povara de pe suflet. Iar cînd l-am lovit de moarte, s-a uitat la mine mai întîi cu mirare, apoi cu recunoştinţă... L-am omorît... Mă înţelegi ? Trebuia.

— Te înţeleg, cum să nu... Atunci s-a îmbolnăvit soţia ?

— Da, în ziua aia... Iar acolo, în dulap, sînt lucruşoarele lui..., cele lepădate înainte să îmbrace uniforma SS.

Nu ştiu de ce povestirea mi s-a părut incredibilă : o simplă născocire a unui bătrîn dement. Născocire, îmi spuneam, trebuie să fie şi povestea cu paralitica. Mai mult ca sigur că dincolo nu există nici o paralitică. Am întrebat întunericul :

— Nimeni nu s-a mai interesat de el ?... Că băiatul sosise doar în permisie... ?

— Nimeni, răspunse bătrînul apăsat. De parcă Poldi ar fi venit de nicăieri şi s-ar fi dus spre nicăieri.

— Cu valiza şi cu fotografiile ce-aţi făcut ?

— I le-am pus la căpătîi... în groapă... să-i amintească veşnic de păcatele făptuite. Bea, domnule, bea ! Iar, după ce-i pleca de aici, să-ţi aminteşti de mine ca de un bătrîn nevolnic, care, o viaţă întreagă, a crezut că dacă va trăi mai aproape de cer, familia îi va fi ferită de păcate. Bea, domnule, bea !

Alte cuvinte n-a mai rostit. Am mai stat o vreme unul în faţa celuilalt, ca două umbre ţesute din tăceri şi întuneric. Şi chiar mă întrebam cum se va sfîrşi ciudata noastră seară de conversaţie. Bătrînul însă, se vede treaba, dăduse afară din el atît cît să-i uşureze sufletul. Într-un tîrziu s-a ridicat, a adunat sticlele, paharele, iar eu am înţeles că trebuia să mă ridic. Nu m-a oprit, m-a lăsat să plec ca şi cum nici n-am fi stat împreună la un pahar de vin.

A fost prima noapte cînd n-am ieşit din ascunzătoare să mă plimb. Mă cuprinsese o teamă ridiculă. Printr-un joc stupid al întîmplării, devenisem singurul om căruia *Herr Schnabel* îi împărtăşise crima. Dacă mîine, la lumina zilei, va socoti că spovedania se datora unei slăbiciuni de neiertat ? Dacă i se va năzări că persoana mea poate

deveni pentru el o primejdie potențială ? Oare zbuciumul nu-l va împinge către o altă faptă necugetată ?

M-am perpelit toată noaptea, mai ales că, la un moment dat, începuse să mă chinuiască o altă idee : nu cumva *Peneș* greșise găsindu-mi ascunzătoarea în casa acestui bătrîn pe jumătate dement ? Cunoștea oare *Peneș* tragedia lui Schnabel ?

Deși în ziua următoare programul meu intrase pe un făgaș normal, deși *Herr* Schnabel se purta de parcă între noi nu ar fi avut loc nici o discuție nocturnă, frămîntările-mi n-au mai contenit. Umblam bănuitor, cu ochii-n patru. Chinul a ținut pînă în clipa în care *Peneș* și-a făcut apariția cu rucsacul de merinde în spinare. Era echipat ca de munte, începînd cu bocancii din picioare și terminînd cu căciulița neagră cu ciucure roșu de pe cap. M-a îmbrățișat în timp ce îmi șoptea în românește :

— Am multe noutăți pentru tine.

Am urcat în mansardă, ne-am tolănit pe cerga de pe pat, de parcă am fi poposit într-o cabană.

— Spune-mi, mai întîi, cît o să mă mai ții ferecat aici ? l-am luat la rost, trădîndu-mi nervozitatea...

Peneș mi-a zîmbit ca unui copil răsfățat, dar cu care intenționa să se joace.

— Am venit să te iau.

— Nu glumești ?

Bucuria, asemenea unui abur cald, plăcut, mă învăluise brusc.

— Totul depinde de tine... Mai ai țigări ? Fumăm, ce zici ?

Am fost de acord.

— Te informez că în tot acest răstimp am fost într-un contact permanent cu *Centrala.*

Peneș a început să fumeze liniștit : arăta ca un ins prosper, căruia îi merg bine afacerile.

— Nemții n-au izbutit să intre în București, începu el să mă informeze fără nici o altă introducere. Cinci zile și cinci nopți au ținut luptele la porțile Capitalei. Îți dai seama, prin acțiunea curajoasă de la București s-au creat condiții favorabile prăbușirii întregului sistem defensiv german din tot sud-estul Europei.

— Încerc să-mi imaginez Bucureştiul fără nemţi ! am exclamat uimit şi bucuros totodată.

— Imaginează-ţi toată ţara fără nemţi, mă corectă *Peneş*. Frontul s-a mutat în Transilvania. Luptăm cot la cot cu sovieticii... Într-un cuvînt, vom elibera şi partea ocupată din Ardeal. Capitularea Bulgariei e o chestie de zile, dacă nu de ore.

Ascultam şi-mi reproşam, totuşi nu cu prea multă asprime, că în timp ce eu vegetam ca sub un clopot de sticlă, în ţară aveau loc evenimente dramatice cu consecinţe imprevizibile pentru viitorul războiului.

— Deci ne putem întoarce acasă, am tras eu concluzia mult visată.

— Aş, pe dracu ! zîmbi *Peneş* sarcastic. Ţi-am adus un mesaj *special* din partea maiorului Medoiu. Aşa cum îmi atrage maiorul atenţia, depinde de tine dacă te iau de aici.

Am izbucnit în rîs. Nu ştiu dacă a răsunat a veselie, dar am rîs. Pentru a cîta oară viaţa, amuzîndu-se pe seama mea, mă punea cu o nobilă generozitate în faţa alternativei — *totul depinde de tine ?*

— Ce ai, mă, că rîzi ?

— Cum să nu rîd, am replicat zeflemitor, dacă totul depinde de mine ? Dacă-i aşa, află domnule *Peneş-curcanu'*, că te las cu bine... Îţi mulţumesc, ai fost o gazdă pe cinste. Omul mai şi pleacă, nu-i aşa ? Plec, stimabile, în căutarea altor nemţi, că de ăştia m-am săturat. M-am ridicat în şezut şi i-am întins mîna, continuîndu-mi jocul : La revedere ! Să ne vedem cu bine la Bucureşti !

— Copăcel, copăcel..., îmi stăvili *Peneş* avîntul. Stai, să-ţi înmînez mesajul *Centralei*. Şi-apoi, războiul împotriva Reichului nu s-a încheiat încă, frăţioare... În Vest, trupele anglo-americane au eliberat Bruxelles... Lupte se mai dau în Olanda... Danemarca mai este sub ocupaţie nazistă... Pe frontul central şi nordic, armata sovietică o să atingă în curînd frontierele Germaniei...

M-am văzut la Königsberg, în maşina condusă de Karla Heldorf. La un moment dat mă întrebase dacă războiul, ajuns atunci pe malurile Volgăi, mai avea vreo şansă istorică de a se întoarce, ca un bumerang, împotriva cetăţii

de unde pornise într-un marş victorios. Biata Karla ! Sumbrele ei presimţiri se adevereau.

— Hei, domnule *Mauriac*, mai eşti pe-acilea ?...

Am tresărit şi l-am redescoperit pe *Peneş* : îmi întindea o altă ţigară gata aprinsă.

— Te ascult.

— Pe unde, naiba, îmi umbli ?

— Pe căile războiului... care, în '39, aveau acelaşi punct de pornire — Berlinul, inima viitorului imperiu hitlerist. Războiul se întoarce, aproape pe aceleaşi căi, acolo de unde a fost declanşat. Cum va arăta oare Germania în ziua păcii, dar Berlinul ?

— Nimic de zis, călătoreşti pe nişte teritorii...

— ...devastate, am anticipat cu gîndul tot la sumbra toamnă a anului 1939... Te ascult..., termină-ţi informarea.

— Varşovia, Vistula au rămas în urmă. Ruşii înaintează impetuos spre Oder...

— Cu direcţia Berlin... Nu-i rău...

— În ţară, noul guvern constituit în seara de 23 august continuă să conducă ţara. Viaţa politică a intrat pe făgaşul vechii Constituţii... Pe lîngă cunoscutele partide burgheze, în arenă a intrat şi Partidul comunist.

— E normal... A condus o rezistenţă antihitleristă activă.

— Armistiţiul încă nu s-a încheiat. O Comisie aliată formată din ruşi, englezi şi americani controlează activitatea statului, participarea ţării la războiul antihitlerist, normalizarea vieţii în ţară...

— Toate astea de unde le ştii ?

— Stai, domnule *Mauriac*, că n-am terminat... şi nu cred că ceea ce îţi voi spune o să-ţi cadă bine. Tot în această perioadă, Horia Sima şi legionarii lui, manevraţi de la Berlin de către Himmler, s-au mişcat şi ei... „Guvernul verde", trîmbiţat de radioul berlinez, n-a luat încă fiinţă... La idee însă nu s-a renunţat. Viena a devenit locul de reşedinţă al Mişcării, al viitorului guvern...

— Mă, tu vorbeşti serios ?

Am simţit nevoia să mă ridic şi să fac cîţiva paşi prin spaţiul mansardei. Din uşa balconului l-am zărit pe *Herr* Schnabel cu flori în mînă. M-am întors spre *Peneş*, hotărît să-i dezvălui taina gazdei, dar nu mi-a dat răgazul.

— Urmărind evoluția Mișcării, maiorul Medoiu îți solicită sprijinul.

Peneș nu s-a sfiit să afișeze un zîmbet ironic și incitant.

— Tu, de fapt, domnule *Mauriac*, ești ofițer de informații sau detectiv particular ? Văd că *Centrala* nu îți încredințează misiuni, ci îți solicită sprijinul...

— Ei da, sînt un privilegiat, m-am prefăcut eu că-l iau în serios. N-ai observat acest lucru ? Depind chiar și de mine însumi cînd e cazul.

Surîsul ironic al lui *Peneș* s-a transformat în rîs.

— Mda, asta cam așa e... o să-ți dau să citești mesajul decodificat al *Centralei*. Am călcat regula aducîndu-ți-l, dar am considerat că documentul o să te ajute să înțelegi mai ușor ce *ți se solicită*.

S-a descălțat de bocancul drept, a răsucit într-o parte tocul și dintr-un mic orificiu, a scos la lumină mesajul scris pe foiță și împăturit bine și îndesat.

— Citește-l sănătos !

Am desfăcut documentul și m-am apropiat de ușa balconului pentru a buchisi mai ușor cuvintele scrise cu litere mărunte.

Peneș 1
către
Peneș

ULTRASECRET

Pentru

PIERRE MAURIAC

Reactivarea politică și militară de către R.S.H.A. a grupului de legionari condus de Horia Sima ne interesează în cel mai înalt grad. Deținem informații vagi și neconfirmate în legătură cu constituirea unor unități de luptă ce urmează a fi folosite atît pe front, cît și în spatele frontului. Sîntem însă lipsiți de surse majore. Vă solicităm sprijinul. Trebuie să decideți singur dacă vă înapoiați la București sau dacă rămîneți la Viena pentru a contacta eventuale surse... Răspundeți urgent ce ați decis... În caz

că vă dați încuviințarea, veți rămîne în legătură permanentă cu Peneș.

Mi-am mutat privirile spre *Peneș* : își descălțase și celălalt bocanc, uitîndu-se la mine, curios să-mi audă decizia.

— Am impresia că din mesaj lipsește ceva, am remarcat bănuitor.

— Ce anume ? mi-o întoarse *Peneș* ironic.

— De unde dracu să știu ?

— Lipsește partea care se referă la raporturile dintre no \ în caz că accepți misiunea de la Viena, recunoscu *Peneș*, redevenind serios. În noaptea asta intru pe recepție cu *Centrala*. Ce să transmit ? Da au ba ?

S-a ridicat — se simțea bine în ciorapi. A întins mîna să ia documentul, eu însă nu m-am grăbit să i-l înapoiez. M-am prefăcut că-l mai citesc o dată.

— Dacă nu accept, mă iei totuși cu tine ?

— Sigur. Ți-am pregătit o altă ascunzătoare.

— Îmi promiți că o să mă ții ascuns pînă la terminarea războiului ?

Peneș s-a apropiat de balcon : un timp a rămas cu privirile pierdute în zarea albastră a depărtărilor montane.

— Cîtă liniște ! murmură el fascinat, întorcîndu-și capul spre mine. Îți dai seama, de fapt, tot tărăboiul e în sufletele oamenilor. Natura-i pașnică.

I-am înapoiat documentul, am crezut că-l va „închide" iar în tocul bocancului, dar *Peneș* l-a prefăcut în scrum la flacăra brichetei.

— Dragă *domnule Mauriac*, maiorul Medoiu m-a prevenit că pot să discut cu tine deschis orice problemă care te privește sau privește eventuala colaborare... Așa stînd lucrurile, n-o să-ți ascund că în perspectiva luptelor care au ca obiectiv eliberarea Transilvaniei de Nord, apoi continuarea războiului alături de armata sovietică peste hotarele țării, se pregătește o operațiune care te privește direct... În faza sa incipientă, operațiunii i s-a dat indicativul : *Soare*...

— Dacă e așa... dacă e nevoie de mine pentru o operațiune mai complexă, de ce să mă avînt într-o misiune

temporară care ar putea să lase viitoarea operațiune fără protagonistul ei principal ?... Trebuie să recunoști că orice misiune, simplă sau complexă, poate să ne coste viața.

— Eu te-am cerut.

M-a fixat cu gravitate... Doamne, ce ochi albaștri mai avea ! Mult mai albaștri decît ai mei. Oare din ce spiță a familiei își „procurase“ el toată „recuzita“ asta de „arian“ sută la sută ? După o scurtă tăcere, a continuat, repetînd :

— Da, eu te-am cerut... Am acest drept.

— Mă rog frumos, și de ce ai ținut să-ți exerciți acest drept taman cu mine ?

— Motivul e simplu ! Nimeni nu se aștepta ca Hitler sau Himmler — dracu' să-i ia pe amîndoi ! — să-i organizeze pe legionari într-un guvern pe care să-l opună celui legal din țară... Nimeni nu se aștepta ca acest viitor guvern să aibă sediul la Viena. Nu știu cît de primejdios poate fi pentru noi, într-un moment cînd România s-a aliat cu Națiunile Unite, acest „monstru verde“ născut într-o noapte de august în buncărul lui Hitler, dar știu, *domnule Mauriac*, și încă cu exactitate, că, din unghiul noii situații, rețeaua mea e în suferință. Am împărtășit *Centrului* opiniile mele. Maiorul Medoiu m-a înțeles, mi-a dat dreptate și m-a pus în fața formulei : *„Domnul Mauriac* să decidă...“ Așa că...

— Ești un șmecher fără pereche, domnule *Peneș*. Cum vezi rosturile mele la Viena ?

Mi-am însoțit întrebarea de un zîmbet.

— Dacă zîmbești, nu-i rău, anticipă *Peneș* decizia mea.

Discuția mi-a amintit că în '39 îmi începusem activitatea de ofițer de informații sub acoperirea de „ziarist prolegionar“, mi-a mai amintit de „mormîntul“ meu din satul Levère, unde „putrezesc“ răpus de „gloanțe legionare“..

— Ai în vedere o misiune concretă ? m-am interesat, sătul de vacanță și dornic să mă mișc, să întreprind ceva. Sau pur și simplu te-ai gîndit să mă iei de aici și să mă depui într-un hotel din Viena ?

— Așteptam întrebarea asta...

Peneș a privit din nou, prin ușa deschisă, crestele înzăpezite ale munților ce scînteiau în bătaia soarelui.

— Vezi, există și locuri pe care războiul le-a ocolit.

Aşadar, *Peneş* nu era la curent cu drama familiei lui *Herr*, Peter Schnabel, căci altfel ar fi aflat din timp că războiul trecuse şi prin coclaurile Tirolului.

— Încep prin a te informa că în Viena, la ora actuală, domneşte haosul. În urma unor ordine semnate de Himmler, un număr de hoteluri, începînd cu luxosul „Imperial", au fost puse la dispoziţia legionarilor. Nu au încă un sediu. Sima e în continuă mişcare. Cînd e la Viena, cînd la Budapesta, cînd e la dracu' să-l ia !

— Ce caută la Budapesta ? ! mi-am manifestat nedumerirea.

— La 26 august era la Budapesta pentru a purta tratative cu guvernul lui Sztójay Döme, fostul ambasador ungur la Berlin. E clar ? Şi nu uita că în drum spre ţară, trebuie să treci prin Ungaria. Sima a şi încheiat o înţelegere cu ungurii în privinţa tranzitului legionarilor prin Ungaria. Mai deţin două informaţii sigure. Tot el a trimis curieri în ţară, să-şi reactiveze băieţii... Visează chiar şi o armată de care să dispună viitorul guvern.

— E nebun ! Numai un dezechilibrat mintal se poate lansa la asemenea acţiuni, cînd deznodămîntul războiului e clar !

— E nebun sau nu, asta-i altă poveste, însă la Bucureşti se consideră că planurile hitleristo-legionare se cer cunoscute din vreme. E drept, ele n-au cum schimba soarta războiului, dar pot provoca mari şi inutile prejudicii ţării. De pe acum, postul de radio Donau transmite zilnic apeluri instigatoare...

— Mi-e clar, am zis întristat de tot ce auzisem.

— Există trei portiţe prin care ai putea să te strecori în rîndurile băieţilor lui Sima, mă puse *Peneş*, pe neaşteptate, în faţa proiectelor ce le elaborase.

— Cum ? ! am sărit, iritat la culme de perspectiva de a mă mişca din nou printre „băieţii" care mă „pedepsiseră" în numele Mişcării.

Peneş s-a depărtat de uşa balconului, s-a oprit la un pas de mine şi m-a examinat ca un croitor care-şi admiră opera. Mi-a ignorat indignarea.

— Pe prima portiţă ai putea să te furişezi ca un simplu „răzleţ" al Mişcării, care, aflînd în ţară de „reînvierea"

de la Viena, şi-a propus să ajungă cu orice preţ în capitala Austriei şi să se pună în slujba „cauzei".

— I-auzi ? ! m-am minunat eu cu naivitate... Iar pe cea de-a doua portiţă cum ar trebui să mă furişez ?

— Ca ofiţer român... la cursuri în Germania... Ai fugit din lagărul unde te-au internat nemţii imediat după 23 august... sau pur şi simplu ca ofiţer român dezertat de pe front.

— Bun ! Mai departe ! l-am încurajat, avînd sentimentul că nu făceam altceva decît să punem la cale trăsnăi copilăreşti.

Peneş n-a răspuns de îndată îndemnului meu : a suspinat, şi-a aprins o ţigară, a mai făcut cîţiva paşi.

— *Domnule Mauriac,* am constatat că vorbeşti germana excelent. (M-am încordat, ca la apropierea unor mari primejdii.) Pe cea de-a treia portiţă ai putea intra (n-a mai folosit cuvîntul furişat) ca ofiţer SS cu acte în regulă... În uniformă neagră, ai străbate oraşul în lung şi-n lat. Dezordinea, apariţia legionarilor, chiar şi panica existentă printre autohtoni ţi-ar favoriza acţiunile. Ei, ce zici ?

— Parcă-i mai bine aici, în Tirol !

— Atunci n-ai decît să rămîi locului, pînă la noi ordine... Oricum, am poruncă să te ţin „în puf şi fulgi".

A vorbit serios, căci o umbră de supărare i-a întunecat faţa.

— Şi cum vrei să îndeplineşti porunca asta ?

Peneş şi-a deschis larg braţele şi s-a răsucit în jurul propriului său ax.

— Ce poţi să doreşti mai mult în vreme de război decît o mansardă ca asta... romantică... solitară... în creierul munţilor ?

Hotărîrea, de fapt, o luasem, mă stăpînea însă dorinţa copilărească de a mă juca...

— Cînd ţi-ai făcut apariţia, mi-ai declarat că ai venit să mă iei de aici, nu-i aşa ?

— Da, eram sigur că vei fi de acord cu una din cele trei portiţe.

— Uite, ia-mă cît mai repede de aici !

— Trebuie să înţeleg că ai optat pentru una din cele trei portiţe ?

— Pînă la Viena, tot să meditez... Poate că există şi o a patra... Ce zici ?
— M-aş mira, surîse *Peneş* cu superioritate, dîndu-mi astfel de înţeles că nimeni altcineva n-ar fi izbutit să analizeze situaţia mai profund decît el.
— Mai întîi să mă duci la Viena...
— Şi ?
— Acolo o să-ţi demonstrez că mai există o portiţă.
— *Pierre Mauriac,* tu vrei să ştergi putina, mă luă *Peneş* la rost cu toată seriozitatea.
În clipa asta mi-am amintit de echipajul *Lares* şi pofta de joacă mi-a trecut ca prin minune.
— Ce-i cu tine ? se îngrijoră *Peneş*. Te-am supărat cu ceva ?
— Ia-mă de aici, i-am repetat rugămintea.

III. Singur printre „prieteni“

1

Am optat pentru „uniforma neagră“ a SS-ului, fericindu-l pe *Peneş,* dar şi uimindu-l. Nu ştiu dacă Bucureştiul îi dezvăluise sau nu antecedentele activităţii mele, eu însă nu aveam voie s-o fac şi nu-mi venea deloc uşor să păstrez tăcere în jurul acestui capitol de viaţă. Uneori, cînd rămîneam cu el între patru ochi, mă copleşea un val de efuziune fraternă. În asemenea clipe, *Peneş* îmi devenea... familia. O iluzie nebănuită şi reconfortantă. Aşteptam cu nerăbdare întîlnirile noastre şi-mi plăcea al dracului de mult să ştiu că la un pas de mine există cineva care se teme pentru soarta mea.

Cu uniforma ca turnată pe mine m-am acomodat, oricît ar părea de paradoxal, destul de repede, la fel şi cu obligaţiile ce decurgeau din gradul de SS Obersturmbannführer. * În acest sens, *Peneş,* SS-ist cu stagiu (intra în

* Grad în SS, echivalent cu cel de locotenent-colonel în cadrul Wehrmachtului.

uniformă ori de cîte ori misiunile îl obligau), mi-a fost un instructor desăvîrşit. Pregătindu-mi debutul, întreprindea zilnic acţiuni de recunoaştere a viitoarei mele „scene" şi-mi descria cît se poate de amănunţit situaţia din Viena. Apariţia neaşteptată a legionarilor i-a îngrijorat pe vienezi.

Cam către sfîrşitul lunii septembrie, *Peneş* mi-a adus la cunoştinţă că bătuse ceasul intrării mele în scenă.

— O să tragi la hotelul „Maria Hilf". „Gestapo"-ul ţi-a anunţat acolo sosirea. Vreo două-trei zile probabil că o să împarţi camera cu un alt camarad de uniformă... Hotelul este înţesat cu legionari şi SS-işti, aşa că o să te simţi în largul tău. Maiorul Medoiu ne cere întruna informaţii şi ne atrage atenţia să nu subestimăm „noua viaţă politică" a verzilor... Îţi urez succes.

Eram, în general, liniştit, stăpîn pe mijloacele mele de luptă, mă identificasem cu rolul ce urma să-l interpretez. Mai tulburat mi s-a părut a fi „fratele de sînge", *Peneş*. Îmi cerceta mereu ţinuta ; de cîteva ori mi-a luat de pe nas ochelarii cu ramă de aur şi tot de atîtea ori, mulţumit, mi i-a pus la loc.

— Mustaţa „himmleriană" şi ochelarii fac din tine un adevărat SS-ist berlinez.

— De părul tău blond aş fi avut nevoie, am glumit.

— Cu timpul, frăţioare, nu dispera, cu timpul vine şi părul blond, îmi preluă el gluma.

Într-o după-amiază, un „Mercedes" negru, oficial, cu un steguleţ nazist înţepenit pe aripă, a oprit în faţa hotelului „Maria Hilf". Din automobil am coborît chiar eu şi am intrat în hotel însoţit de şoferul care-mi căra valiza. La recepţie, o femeie cu părul încărunţit prea devreme şi cu o privire obosită şi plictisită s-a uitat întrebătoare la mine.

— Sînt SS Obersturmbannführerul Friedrich Maltz, m-am recomandat cu o oarecare aroganţă.

Femeia, probabil soţia proprietarului, a căutat ceva într-un caiet.

— Da, ni s-a telefonat de la comandament, m-a informat ea, ridicîndu-şi ochii spre mine. Deocamdată, nu putem să vă servim aşa cum ni s-a cerut. Hotelul e plin de români repartizaţi tot de comandament. Un camarad de-al dumneavoastră ocupă o cameră cu două paturi...

baie... S-a arătat bucuros să împartă camera pentru cîteva zile... Ar mai fi...

A tăcut subit. Se jena să continue, o impresionase probabil şoferul înţepenit la cîţiva paşi de mine, cu valiza la picior.

— Ce-ar mai fi ?..., am încurajat-o să-mi spună.

— O cameră la ultimul etaj, dar are grupul sanitar pe coridor. S-a corectat însă imediat : Nu, nu, nu e pentru dumneavoastră.

Am „acceptat" să împart camera 421 cu un oarecare SS Obersturmführer * Freddy Liebling. Primind cheia, m-am interesat dacă ofiţerul era un locatar mai vechi al hotelului.

— Locuieşte la noi doar de o săptămînă. A sosit odată cu românii, mi-a răspuns femeia sigură pe informaţie. E un om drăguţ...

Aşa am nimerit într-o cameră spaţioasă de la etajul al patrulea, cu ferestrele în Mariahilferstrasse, de unde se vedea Messe-Palast cu frumoasa sa arhitectură. M-am bucurat constatînd că paturile nu erau apropiate. Am deschis şifonierul ; m-a impresionat plăcut că puţinele lucruri ale SS leutnant-ului Liebling erau adunate într-un singur loc, lăsînd astfel suficient spaţiu unui eventual tovarăş de cameră. Pe umeraşe atîrnau un costum de haine şi o uniformă SS nou-nouţă.

Am scos şi eu lucrurile din valiză. Aranjarea lor nu mi-a răpit prea mult timp. Eram mai mare în grad decît Liebling, am devenit pe deplin conştient de acest adevăr în clipa cînd uniforma mea de rezervă, pusă pe un umeraş, s-a pomenit alături de cea a „camaradului" meu. Nu m-am ruşinat să-i cercetez lucrurile. Surpriza cea mare mi-au furnizat-o lucrurile civile : trei cămăşi din poplin alb purtau eticheta firmei „Radu" din Bucureşti, pijamalele aşijderea. Cravatele erau şi ele de provenienţă românească. Încurajat de aceste descoperiri făcute la întîmplare, am cercetat şi cele două perechi de pantofi ; purtau ştampila aurie a fabricii „Mociorniţa". Concluzia se impunea de la sine : Liebling locuise la Bucureşti sau vizitase Bucureştiul. Iar amănuntul că sosise în hotel odată cu „camarazii români" căpăta o semnificaţie aparte — pro-

* Locotenent în trupele SS.

babil nu era străin de activitatea legionară din țară și chiar din Germania.

N-am rămas sus... După atîta surghiun, nevoia de mișcare devenise acută. La recepție, femeia s-a interesat dacă sînt mulțumit de cameră ; i-am dat un răspuns echivoc.

Deși intrasem în ultima decadă a lunii septembrie, toamna vieneză — rănită nu prea grav de bombardierele anglo-americane — continua să fie frumoasă, chiar romantică, atîta timp cît sirenele nu izbucneau în șuieratul lor sinistru. Un timp, am mers la voia întîmplării. Am lăsat în stînga Messe-Palast, apoi am trecut pe lîngă Kunst-Akademie, ca puțin mai tîrziu să mă apropii de scuarul din Karlsplatz. N-aș fi intrat pe aleile sale dacă vîntul stîrnit de asfințitul soarelui nu mi-ar fi adus la ureche zvonuri de vorbire românească. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama că frumosul scuar devenise loc de întîlnire al legionarilor... I-am descoperit împărțiți în grupuri de cîte trei-patru, discutînd cu aprindere, dar în surdină, probleme ce nu reușeau, probabil, să le discute în hotel. Erau bărbați tineri — dacă aveau treizeci de ani —, îmbrăcați prost, cu aceleași haine cu care, nu cred că mă înșelam, fugiseră din țară în '41, de frica represaliilor lui Antonescu. Doi-trei dintre ei, zărindu-mă, au simțit nevoia să mă salute cu simpatie. Le-am răspuns respectuos și mi-am văzut mai departe de drum. Cuvinte răzlețe îmi ajungeau la ureche : „Noi care...", „...pe paie, mai rău ca în lagăr", „...cu credința", „...la Hotel Palace...". Am dedus că ceva îi nemulțumea.

Nu știu de ce, mi s-a făcut dintr-o dată silă de ei, de incapacitatea lor de a înțelege istoria nici chiar în cel de-al doisprezecelea ceas al războiului. Doar falimentul ideologic și militar al Reichului lui Hitler era pe cale de a deveni o realitate așteptată cu atîta suferință de toate popoarele lumii ! După Bulgaria, alte două țări, Iugoslavia și Grecia erau pe cale de a-și redobîndi independența... Italia fasciilor lui Mussolini se prăbușise făcînd loc unei Italii democratice... Noi, românii, luptam cu arma-n mînă ca să ne eliberăm de-a pururi Transilvania... În condițiile astea atît de clare, de ce țineau morțiș să-și lege pînă în ultima clipă numele de un Reich în agonie ?

Să fie la mijloc o nevoie acută și inconștientă de a trăi, în deznădejde, bucuria formării chiar și a unui guvern-fantomă ? Să guverneze ? Pe cine și împotriva cui ? Pauperitatea gîndirii legionare îmi apărea acum și mai nefastă decît în trecut și sortită eșecului. Cu toate astea, *Centrala* ne cerea să nu-i subestimăm, să încercăm să pătrundem în nucleul conducător al Mișcării legionare și să obținem informații din această sursă.

Asfințitul trăgea după sine umbrele amurgului, îngroșînd parcă și mai mult pustietatea cartierelor vieneze. Tocmai mă întrebam dacă plimbarea mea solitară în faptul serii era cel mai înțelept lucru, cînd mi-a fost dat să constat că ajunsesem pe Albertprinzstrasse, arteră ce ducea nu numai către Palatul Belvedere, ci și spre clădirea Consulatului român. „Să-mi prelungesc plimbarea ?", m-am întrebat, tulburat de o dorință confuză și contradictorie. Știam că întregului personal al Consulatului, precum și cetățenilor români de pe teritoriul Austriei li se impusese domiciliu obligatoriu. Mai aflasem că și cei trei membri ai echipajului *Lares* fuseseră supuși aceluiași regim. Atunci, de unde dorința de a da tîrcoale clădirii ? Doar așa ca s-o aflu cufundată într-o tăcere de mormînt și păzită de germani ? Cum se explica oare că Himmler nu le ordonase încă legionarilor să ocupe Consulatul ? Să nu-și fi dat încă Ribbentrop acordul ?

Am făcut cale-ntoarsă. Strada îmi inoculase un sentiment tonic de siguranță. Fusesem salutat de cîteva ori. La rîndu-mi, am salutat și eu grade superioare. Ceva mai încolo, o patrulă din patru militari cu carabinele pe umăr mi-a dat onorul.

La hotel, locul femeii de la recepție îl luase un bărbat palid, cu obrajii supți, ce părea chinuit de spaime și arsuri gastrice. Mi-a dat cheia și m-a informat, fără să mi se uite în ochi, că domnul locotenent Liebling a venit și el și se află în restaurant. I-am mulțumit și am urcat la „patru". În cameră am găsit pe pernă, pus la vedere, un bilet :

„Stimate Herr SS Obersturmbannführer,

Prezența dv. în această modestă cameră mă onorează. Fiți bine venit ! Vă promit să nu vă deranjez mai mult

decît se cuvine. Îndrăznesc însă să vă adresez respectuos invitația de a servi împreună cina... Dacă acceptați — și aș fi fericit să nu mă refuzați — mă găsiți, începînd de la ora 19,30, în restaurant. Ce-i drept, bucătăria e modestă, pe bază de tichete, dar mîncărurile sînt bine gătite. Au și un vin și o bere excelente. Ocup o masă pe partea stîngă a localului. Sper să nu mă judecați prea aspru pentru îndrăzneala de a vă fi scris prezentele rînduri.

Al dumneavoastră,

SS Obersturmführer,
F. Liebling"

Se putea deduce ușor că autorul scrisorii era un tînăr manierat, trăsătură rar întîlnită printre „uniformele negre".

Am hotărît să nu fiu un ofițer SS înfumurat și să dau curs invitației. M-am uitat la ceas : acele arătau opt și un sfert. Am coborît la restaurant și ne-am zărit reciproc de cum am intrat. Liebling nu era singur, ci cu o femeie. S-a ridicat în picioare, bombîndu-și pieptul. Femeia și-a întors și ea capul spre mine. M-am îndreptat spre ei zîmbind.

Locotenentul, îmbujorat la față de emoție, a bătut din călcîie, și-a plecat scurt capul, a salutat cu brațul ridicat :

— *Heil Hitler !*

— *Heil Hitler* ! am răspuns.

— *Herr* SS Obersturmbannführer, vă mulțumesc pentru onoarea pe care mi-o faceți. Permiteți-mi să v-o prezint pe domnișoara Ruxandra Ghyka.

Mi-am înăbușit un fior de uimire. Numele îmi era cunoscut. Femeia își lăsase ușor capul pe spate pentru a-mi arunca o privire rece, destinată să fixeze de la început o anumită distanță între noi. Am salutat-o, apoi m-am așezat. Ochii de un verde intens ai ofițerului ardeau de o bucurie ce nu izbutea, sau nu voia să și-o ascundă.

— Domnișoara Ghyka e romancă, îmi explică el cu o voce înecată de fericire. Vorbește curent germana.

— O, dar asta este extraordinar !

Domnișoara Ghyka fuma și mă studia cu atenție, ca și cînd încerca să-și amintească dacă mă mai întîlnise sau nu.

— Nu văd nimic extraordinar în asta, replică ea în germană, cu mîndria nu rareori stupidă a boieroaicelor bucureştene. Mai toţi legionarii vorbesc limba germană.

— O, mă bucur !

Am zîmbit cu zgîrcenie, premeditat, ca să-i ţin şi eu la distanţă. Ruxandra Ghyka nu era o femeie frumoasă, dar părul negru, ochii de asemenea negri, mari şi migdalaţi, îi îndulceau figura, prea puţin feminină din pricina energiei ce o degajau maxilarele şi bărbia.

— Domnişoara Ghyka e o luptătoare fanatică, interveni „camaradul" meu de cameră, exprimînd aceeaşi fericire infantilă. A făcut puşcărie şi lagăr. Apoi, de parcă ar fi dorit să sublinieze că se bucură de prietenia unei personalităţi, adăugă : Unchiul domnişoarei a fost principe...

Femeia asculta cu indiferenţă, ţinîndu-mă în bătaia ochilor. Nu mă îndoiam nici o clipă că era mult mai deşteaptă decît admiratorul ei şi încerca să-mi surprindă reacţiile, eventual, să mi le şi judece.

— Mă bucur, domnişoară, de tot ce-am auzit, am spus eu politicos şi cu reţinere.

Freddy Liebling mi-a cerut permisiunea să-mi umple paharul.

— Am descoperit în pivniţa unei case părăsite peste o sută de sticle de „Gurnpoldskirchen". E un vin nemaipomenit !

Obrajii bucălaţi ai lui Liebling, cam spînateci, se împurpurau din te miri ce.

— *Prosit !* am ridicat paharul.

— *Prosit !* a răsunat vocea înecată de fericire a locotenentului.

Am întîlnit ochii de tuş ai Ruxandrei Ghyka ; abandonase ţigara şi ridicase paharul, continuînd să mă privească cu o insistenţă care începuse să mă sîcîie.

— Vinul este excelent ! am spus ca să-i fac plăcere lui Liebling.

Lauda i-a smuls un zîmbet dulce, de copil cuminte care aştepta să audă spunîndu-i-se numai cuvinte măgulitoare.

— Cînd aţi sosit de la Berlin ?

Întrebarea domnişoarei Ghyka m-a surprins, dar, ca

să dau un alt sens reacţiei mele destul de vizibile, i-am aruncat lui Liebling o căutătură ca şi cum i-aş fi reproşat : „Se poate, camarade, să-i dezvălui romåncei de unde am descins ?" Însă cu glas tare, am răspuns :

— Sînteţi convinsă că am sosit de la Berlin ?

Domnişoara Ghyka a reacţionat prompt :

— V-am văzut la Berlin, sînt sigură, dacă nu în biroul SS Brigadenführerului Müller, atunci în cel al SS Reichsführerului Himmler.

— Mă flataţi, domnişoară.

A apărut la masă şi chelnerul, i-am pus într-o farfurie un pumn de tichete, cerîndu-i să-mi încropească din ce are la bucătărie o cină modestă şi gustoasă. Apoi am ridicat paharul şi pentru că lăsasem întrebările româncei fără răspuns, mi-am permis să rostesc insinuant :

— Nu cumva prezenţa mea... M-am uitat cînd la unul, cînd la celălalt, ca la nişte îndrăgostiţi. Nu cumva vă stingheresc ?

— Nu, nu ! protestă Liebling, îmbujorîndu-se şi mai tare. Doar v-am invitat...

— Memoria nu mă înşală... V-am văzut totuşi la Berlin, pe Printz Albrechtstrasse, reveni femeia la ideea ei fixă.

Am luat o expresie severă. Apăsînd pe fiecare cuvînt în parte, nu fără un anume scop, am pus-o la punct pe Ruxandra Ghyka :

— Domnişoară, să fie clar, nu m-aţi văzut la Berlin... Nu m-aţi întîlnit deci nici la SS Brigadenführerul Müller, nici în clădirea de pe Prinz Albrechtstrasse. M-aţi înţeles ?

Adoptasem tactica ambiguităţii. Prin intervenţia mea gazonă nici nu confirmasem, nici nu infirmasem posibilitatea de a ne fi întîlnit la Berlin. În acelaşi timp, lăsasem să planeze în jurul persoanei mele un oarecare mister.

— Mă inviţi la dans, dragul meu Freddy ?

În clipa următoare, de undeva din spatele meu, au răsunat acordurile a trei instrumente : vioară, acordeon şi contrabas.

— Îmi permiteţi, *Herr* SS Obersturmbannführer ? mi s-a adresat locotenentul.

Am aprobat generos.

S-au ridicat şi s-au îndreptat spre ringul de dans. I-am urmărit cu discreţie : şoldurile domnişoarei Ghyka erau cam mari şi păreau că-i apasă picioarele scurte. Puţin mai înalt decît ea, Liebling se mişca mlădios. Mi-am plimbat privirile prin local : nu se zărea nici o masă liberă. Cei mai mulţi dintre consumatori erau legionari, îi recunoşteai imediat, mai ales după îmbrăcăminte şi după chipurile lor voit încruntate. Printre ei, şi cîţiva ofiţeri ai Wehrmachtului îşi invitaseră partenerele la dans. Unul dintre ofiţeri avea braţul stîng retezat din umăr şi-şi pliase mîneca vestonului.

S-a dansat mult, intrîndu-se dintr-un tangou într-altul, ceea ce mi-a dat răgazul să mănînc în tihnă aproape tot ce-mi servise chelnerul de pe un platou de argint. Mîncam şi mă gîndeam că lumea era într-adevăr mică. De Ruxandra Ghyka, răsfăţata „cămăşilor verzi", auzisem încă în ţară : nu era salon bucureştean unde să nu i se pomenească numele. Se vorbea de ea ca de o zvăpăiată cu porniri excentrice sau ca de o nimfomană înveterată. Se mai zvonea pe seama ei că se oferise voluntară să însoţească la Spitalul Brîncovenesc „echipa morţii" care-l căsăpise pe Mihai Stelescu din ordinul Căpitanului... Un frate al ei, sau un văr, aparţinînd şi el elitei legionare, fusese, în timpul guvernării din toamna lui 1940, şeful Siguranţei Statului în Ministerul de Interne şi-şi legase numele de cei ce porniseră, cu arma-n mînă, să-l doboare pe Antonescu. Şi iat-o acum pe domnişoara Ghyka, îmbrăcată modest, precum îi stătea bine unei „luptătoare" în exil, dansînd tandru, cu aerul ei de boieroaică înnăscută, la pieptul unui tînăr cam tembel. N-am subapreciat niciodată rolul întîmplării în activitatea unui spion, dar nici nu i-am conferit virtuţi exagerate. Trebuie să arăt însă că întîlnirea cu cei doi, rod al întîmplării, a fost de bun augur, atestîndu-mi-se noua identitate ; cei de la mese o cunoşteau pe camarada lor de idealuri, Ruxandra Ghyka, precum şi pe SS Obersturmführerul Liebling. De-acum încolo mă vor cunoaşte şi pe mine.

Ajunsesem cu cina la desert — două mere rumene — cînd Liebling şi partenera sa au revenit la masă, bucuroşi de clipele petrecute pe ring.

— O, mi-e sete ! s-a alintat „luptătoarea“, lăsîndu-şi din obişnuinţă capul pe spate şi scuturîndu-şi părul. Vă place să dansaţi ?

Locotenentul, zîmbind imberb, a umplut paharele şi m-a scrutat pieziş. Am oftat :

— Cîndva am fost un mare dansator !

Am întins tabachera, mai întîi femeii, apoi „camaradului“ meu. Nu m-au refuzat.

— Ce înseamnă cîndva ? se interesă imediat domnişoara Ruxandra.

Întrebarea mi-a „redeschis“ o rană, iar „durerea“ nu putea să nu-mi „înăsprească“ chipul. Am murmurat, lăsînd să se înţeleagă multe :

— Războiul, domnişoară, războiul !

— Aţi fost mobilizat din prima zi ? mă întrebă Liebling, impresionat de sfielnica mea destăinuire.

— Răboiul nostru a început cu mult înainte de 1 septembrie 1939, *Herr* SS Obersturmführer !

Purtarea mea rece şi distantă a curmat din faşă orice discuţie pe tema „dramei“ personale ce o insinuasem. Deşi nu mă hotărîsem încă să mă ridic de la masă, am dat să împăturesc şervetul bine apretat.

— Doar n-aveţi de gînd să ne părăsiţi ! se arătă supărată Ruxandra Ghyka de intenţia mea abia schiţată.

— Sînteţi foarte tineri, am făcut-o eu pe bătrînul, şi n-aş vrea să vă întunec petrecerea cu oboseala mea cazonă.

— Nu vă las să plecaţi ! decretă ea cu autoritate, spre încîntarea durduliului Liebling. Aţi făcut aici o mărturisire, cum că aţi fost un mare dansator. Vreau să mă conving... Vă invit la dans.

Liebling a bătut de cîteva ori din palme cu bucurie : „Bravo, Ruxandra !“ S-a lovit însă de chipul meu împietrit, care nu-i împărtăşea entuziasmul şi a înmărmurit pe dată cu un zîmbet umil în colţul gurii.

Cu ochii în jos, am declarat dramatic :

— Nu pot să vă refuz.

Şi pentru a-i convinge cît de amarnic mă răscoleau „suferinţele interioare“, am dat pe gît, dintr-o sorbitură, paharul cu vin. Am simţit imediat mîna femeii strîngîndu-mi braţul.

— Îmi pare rău că v-am întristat !

Am suspinat, iar din gură mi-a ieşit un porumbel :

— Fiecare moare singur !

— Pentru aceste cuvinte v-aş săruta...

Ca la un semn, cele trei instrumente au intrat într-o nouă repriză de dans. Domnişoara s-a ţinut într-adevăr de cuvînt, şi m-a invitat la dans. Am urmat-o. Ochii verzi ai lui Liebling iradiau fericire.

Tangoul adunase pe ring aceleaşi perechi. Excepţia o reprezentam noi. Ruxandra Ghyka dansa uşor şi îşi înălţa mereu privirile către mine. După cîteva piruete m-a întrebat pe neaşteptate :

— A fost o femeie frumoasă ?

Am înţeles repede la cine se referea.

— Era mai mult tînără decît frumoasă... Îi plăcea tare mult să danseze. Sărăcuţa, şi-a găsit moartea la Berlin, în timpul unui bombardament.

— Îmi pare rău...

— Era şi ea înrolată în SS... Decorată !... SS Reichsführerul Himmler în persoană i-a prins la gît „Crucea de Fier".

Dintr-o evidentă pornire caritabilă, domnişoara Ghyka s-a lipit de mine necuviincios de mult. Fiind mai scundă, îi simţeam capul pe piept. Tăcerea ei mi-a dat răgazul să mai examinez o dată localul ; era slab luminat iar feţele celor de la mese păreau palide, ca nişte măşti mortuare. Abia acum sesizasem tristeţea ce plutea în atmosfera aparent veselă a restaurantului, în ciuda celor trei instrumentişti care, orice s-ar spune, se căzneau să întreţină buna dispoziţie a consumatorilor.

Ruxandra Ghyka s-a depărtat uşor de mine, ca să mi se uite iarăşi în ochi :

— Mai rămîneţi multă vreme la Viena ?

— Nu ştiu... nu depinde de mine... Pot să rămîn şi o zi, dar şi o lună, chiar două.

— O să vă pun o întrebare... Ştiu, e indiscretă... Vă ocupaţi şi dumneavoastră de problemele noastre ?

Aşadar, invitaţia la dans fusese făcută cu un scop precis. M-am lăsat atras în joc.

— Ce înseamnă problemele noastre ?

— Ale legionarilor în exil.

După o scurtă tăcere, am răspuns laconic :

— Cum să vă spun...

— Vă mulţumesc, îmi veni ea în ajutor. Am înţeles.

S-a lipit iarăşi de mine. Şi dacă avea într-adevăr ceva voluptuos în fiinţa ei, erau sînii plini, puternici, care puteau face faţă unor îmbrăţişări cu adevărat bărbăteşti. N-aş fi fost un ofiţer în plin război dacă nu mi-aş fi lăsat dorinţele să se exprime în voie. Însă ochii luminaţi de o fericire veşnică ai SS-istului Liebling ne urmăreau : evident, era mort după nobila româncă. Aş fi comis o greşeală de neiertat dacă m-aş fi apucat să-mi provoc partenera sub privirile lui. Aşa că, ori de cîte ori ea îmi strîngea mîna cu un subînţeles clar, eu mă prefăceam indiferent. Drept care, s-a depărtat din nou de mine şi m-a întrebat :

— Aţi fost vreodată în România ?

— Da, frumoasă ţară !

Deodată domnişoara Ghyka, amintindu-şi, se vede, că era şi „luptătoare", a trecut la un ton bărbătos :

— De ce n-aveţi încredere în noi ?

— Vai, domnişoară, cum puteţi să spuneţi — iertaţi-mă — o prostie atît de mare ?

— Atunci, de ce nu ne aprobaţi să purtăm uniforma trupelor Waffen SS ?

Şi-a înălţat din nou fruntea şi m-a fulgerat cu o privire supărată.

— Toate la timpul lor, am potolit-o, ca un „bătrîn" înţelept ce eram.

I-am mai simţit încă o dată tăria sînilor, căci după alţi doi-trei paşi, orchestra a amuţit. I-am sărutat galant mîna.

— Mă găseşti la camera 239, îmi şopti ea, de astă-dată pe un ton intim, fără echivoc.

I-am oferit braţul şi am condus-o la masă fără să-i dau vreun răspuns. Liebling s-a ridicat politicos şi ne-a primit cu laude :

— Aţi dansat cel mai frumos !

— E meritul domnişoarei Ghyka..., e o dansatoare excelentă.

Am rămas în picioare, mulţumindu-le pentru plăcuta seară petrecută cu ei.

— Cum, ne părăsiţi ? îşi manifestă domnişoara Ghyka dezamăgirea.

— Trebuie...

Nici „camaradul" meu de cameră nu şi-a ascuns regretul.

— Ne pare foarte rău...

— Vă rog, continuaţi-vă seara ! Am zîmbit cochet : Şi-apoi, zău, sînteţi mai tineri decît mine.

Am salutat ofiţereşte şi am părăsit restaurantul convins că procedez bine.

SS Obersturmführerul Freddy Liebling a intrat în cameră în vîrful picioarelor, m-a văzut însă citind la lumina veiozei şi a murmurat : „Credeam că dormiţi..." A trecut în dreptul patului său şi după ce şi-a aprins veioza, a început să se dezbrace cu mişcări încete, cu grijă să nu facă prea mult zgomot.

— Nu vă deranjez ?

L-am rugat să nu-şi facă probleme, căci, de fapt şi de drept, cel tolerat în spaţiu eram eu şi nu el.

— Vai, cum puteţi spune aşa ceva, *Herr* SS Obersturmbannführer ? ! Sînt în SS abia un biet locotenent...

Şi-a pus pijamaua cumpărată la Bucureşti şi a intrat în baie, de unde a revenit după un timp, răspîndind un miros plăcut de săpun de bună calitate. Nu s-a băgat în pat, aşa cum mă aşteptam, ci a început să umble stingherit prin încăpere. În cele din urmă s-a oprit lîngă masă şi, înfrîngîndu-şi emoţia, mi s-a adresat :

— V-aţi supăra dacă v-aş reţine atenţia pentru cîteva minute ?

— Te rog !

Am lăsat cartea din mînă şi m-am răsucit într-o rînă, cu faţa spre el, ca să-i văd obrajii pe care-i bănuiam a fi aprinşi. S-a aşezat pe marginea unui scaun, cu mîinile strînse între genunchi.

— Să nu vă supăraţi şi să nu mi-o luaţi în nume de rău...

— Uite, Freddy, hai să nu ne formalizăm, l-am încurajat, ştiind din capul locului că interlocutorul meu nu-mi va asculta îndemnul.

— Ați avut vreodată de-a face cu românii ? se descărcă el de o primă întrebare.

— Mai am încă de-a face.

Și-a îndreptat spinarea, ca și cum s-ar fi cuvenit să-mi dea onorul. Dacă îi plăcuse sau îl speriase răspunsul meu, nu știu.

— Pot să-ți fiu cu ceva de folos ? Ești îndrăgostit de româncă, nu-i așa ?

A rîs feciorelnic și cam tîmp.

— O iubesc tare mult... Trecu imediat la un ton patetic : Descinde dintr-o familie de prinți valahi ! Înțelegeți ? Asta e minunat ! Eu însă altceva am în vedere... Aș vrea să-i înțeleg pe români și nu reușesc.

— Freddy dragă, fii ceva mai clar : pe cine nu înțelegi, pe domnișoara Ghyka sau pe români ?

S-a ridicat de pe scaun, a făcut cîțiva pași prin încăpere, lăsîndu-mi impresia că ar intenționa să caute ceva, s-a reașezat apoi în aceeași poziție.

— Am studiat la București limba și literatura română..., ca bursier al R.S.H.A.-ului. Doi ani am trăit amestecat printre români ca un simplu civil și oamenii mi-au plăcut. Adică i-am înțeles... Și iată, aici, nu-i mai înțeleg. De asta am pus întrebarea.

Destăinuirile locotenentului intrau pe un făgaș delicat. Am preferat să tac și să urmăresc cu grijă evoluția discuției.

— Știți, sînt stenograful părții noastre la toate convorbirile care au loc între noi și conducerea legionară.

Ca să-i întăresc convingerea că nu sînt străin de problemă, am întrebat :

— Cu cine lucrezi, cu domnul consilier Günther Altenburg sau cu domnul profesor Ernst Gamillschegg ?

— Și cu unul, și cu altul. Iar cînd e cazul, pentru amîndoi deodată.

— Dragul meu, dumneata ai ceva pe suflet ! Ai o muncă de mare responsabilitate, chiar dacă alții sînt cei care hotărăsc, l-am compătimit eu.

A oftat, iar ceva mai încolo am constatat că-i plăcea să fie compătimit.

— Pe Ruxandra Ghyka o înțeleg, o admir... Am aflat însă că viața ei e în primejdie... Nu știu ce să fac ; s-o avertizez sau nu.

— Sînt în joc interese germane ?

M-am ridicat brusc și m-am așezat pe marginea patului, sugerîndu-i astfel că problema mă incită.

— Știți doar că ordinul führerului e clar : să se formeze un guvern condus de Horia Sima. Am dat din cap afirmativ și mi-am aprins o țigară. Ei bine, guvernul ăsta nici pînă-n prezent n-a luat ființă. Deși sînt puțini la număr, legionarii sînt divizați în două tabere poreclite de ei : „brigadierii“ și „mexicanii“. Ultimii nu-l recunosc pe Sima ca șef și luptă împotriva lui... Luptă, e un fel de a spune. Se mănîncă între ei. De asta și mărturiseam că nu-i mai înțeleg pe români.

— Pe-ăștia de aici.

— Da, pe-ăștia de aici... Pentru noi, ca și pentru ei, este deosebit de important ca guvernul să se constituie cît mai repede și să-și mute cît mai repede sediul în Transilvania.

— Da' nu văd de ce viața iubitei dumitale e în primejdie ?

A rîs din nou feciorelnic, roșind pînă în vîrful urechilor.

— Știți, ea mi-a declarat : „Freddy, țin foarte mult la tine... uite, mă și culc cu tine, ca să-ți dovedesc că te prețuiesc. De iubit, nu, nu te pot iubi. Ar fi un mare păcat să mint un camarad german... Dragostea mea cea mare e Legiunea...“

În decurs de cîteva minute, locotenentul mi-a făcut dovada că-i „construit“ din „materii prime“ distincte : inocență, prostie, deșteptăciune... una profesională, care l-a adus, probabil, în funcția încredințată de R.S.H.A. Am reluat întrebarea :

— Nu m-ai lămurit de ce viața domnișoarei Ghyka e în primejdie. La Berlin e apreciată, nu o dată am auzit rostindu-i-se numele cu respect...

— Daaa ? ! se bucură locotenentul cu o mîndrie ce voia să spună : „Vedeți, știu eu de ce o divinizez !“ Deci pot să am încredere în ea ?

— În general, poţi să ai încredere, l-am sfătuit cu un aer patern.

— Aici, la Viena, îmi dezvălui SS Obersturmführerul Liebling, legionarii au început să se omoare între ei... Doi dintre adversarii lui Sima au fost găsiţi ucişi...

— Aha, Ruxandra Ghyka face parte din fracţiunea adversă ?

— Nu, nu aparţine nici uneia dintre fracţiuni... Aleargă să-i împace, ceea ce îl enervează pe Sima, care i-a declarat domnului profesor Gamillschegg că s-a săturat pînă în gît de capriciile acestei boieroaice isterice. Or, eu ştiu ce înseamnă asemenea cuvinte... că zilele domnişoarei sînt numărate.

Mi-am exprimat iar compătimirea.

— Cumplită poveste ! Îmi pare rău...

— Are un suflet nobil, oftă el, întocmai ca un îndrăgostit. Se deosebeşte mult de ceilalţi... Ce mă sfătuiţi ?

— Mai lasă-mi cîteva zile de gîndire... Sînt convins, dragă Freddy, că ştii să păstrezi un secret, de aceea, uite, o să-ţi dezvălui că prezenţa mea la Viena nu-i deloc străină de problema românilor.

— Am dedus treaba asta din prima clipă, se făli locotenentul.

— Nu mai spune ! m-am prefăcut eu mirat.

— Da, după cum aţi răspuns la întrebările domnişoarei Ghyka.

Am „căzut" pe gînduri, frecîndu-mi „supărat şi nervos" barba.

— Dacă-i aşa, cred că n-am adoptat tactica cea mai bună, m-am „dojenit" eu.

— Vă rog să aveţi încredere în mine, mă imploră Freddy Liebling.

— Am, cum să nu..., contez pe totala dumitale discreţie... Şi-acum, la culcare, că mîine ne aşteaptă o zi de lucru.

S-a băgat în pat, fericit de „concluziile serii", mi-a urat „noapte bună". Am stins veiozele. Liebling a adormit imediat, ca un bebeluş. Pufăia în somn a fericire...

M-am întors cu gîndul la cele auzite din gura „camaradului" meu de cameră. Nu-mi dezvăluise noutăţi : lupta dintre „brigadierii" lui Sima şi „mexicanii" lui Papanace

pentru supremaţie, pentru putere, data încă dinainte de război, după împuşcarea lui Codreanu. Conducătorul „mexicanilor“ îl considera pe Sima un uzurpator. Iar Papanace şi ai lui refuzau să i se închine, încercînd, fără succes, să-l convingă şi pe Himmler şi pe consilierul Altenburg că impietau memoria lui Codreanu, recunoscîndu-l pe Sima drept urmaş al acestuia. Singura noutate care, într-adevăr, merita atenţie era faptul că lupta dintre cele două fracţiuni nu încetase, ba mai mult, se ascuţise, îmbrăcînd în ajunul constituirii „guvernului verde“ forme violente. Mai merita atenţie încă o dezvăluire a lui Liebling, ce se cerea transmisă urgent Bucureştiului : planurile germane de a fixa sediul guvernului legionar pe teritoriul Transilvaniei...

Un geamăt uşor, însoţit de bolboroseli, m-a făcut să-mi întorc capul spre patul locotenentului : se răsucise de pe o parte pe cealaltă, apoi a prins din nou să pufăie.

„Norocoasă întîlnire ! mi-am spus. Trebuie să umblu însă cu grijă..., mai întîi, să-i întăresc, treptat, convingerea că sînt un trimis al Berlinului..., cu o misiune specială..., secretă..., imposibil de deconspirat. O misiune..., dar ce fel de misiune ?“

Cu întrebarea asta în minte, am adormit şi eu.

2

Liebling mai dormea cînd m-am trezit. M-am dat jos din pat ; nu m-a auzit, dormea adînc. Înainte de a intra în baie, am scos din veston legitimaţiile procurate de *Peneş*. Printre ele, două piese tari — carnetul de membru al P.N.S.G.-ului şi permisul de intrare în sediul R.S.H.A.-ului. Le-am lăsat pe masă, la vedere, cu „scopul de a le pune în celălalt veston“.

— Bună dimineaţa, domnule SS Obersturmbannführer ! rosti somnoros Liebling, după care căscă şi se întinse leneş cît era de lung.

— Te-am trezit..., iartă-mă ! m-am scuzat. Dar la şapte vine să mă ia o maşină.

Am intrat în baie. Mi-am prelungit toaleta mai mult decît era necesar. Cînd am revenit în cameră, l-am găsit

pe Liebling așteptînd la fereastră, în pijama ; ridicase storurile de camuflaj și lumina unei dimineți senine pătrundea plăcut în cameră. Actele erau la locul lor, dar eram convins că i-au atras atenția.

— În fața hotelului staționează o mașină oficială, mă anunță Liebling. E pentru dumneavoastră ?

— Dacă-i un „Mercedes“, da !

Mă înțelesesem cu *Peneș* ca, într-o primă etapă a evoluției mele, o mașină „oficială“ să vină să mă ia la „slujbă“, iar seara să mă aducă... Ar impresiona, m-ar „oficializa“ printre locatarii hotelului, să nu se îndoiască nimeni de personalitatea mea. Șoferul, SS-ist și el, mă transporta cît mai departe de „Maria Hilf“, într-una din casele conspirative, închiriate sau chiar cumpărate de *Peneș*.

M-am despărțit de Liebling ca de un bun „camarad“ și am coborît. Spre surprinderea mea, în mașină, pe bancheta din spate, am dat de *Peneș :* venise anume să afle cum se descurcase *Herr* SS Obersturmbannführer Friedrich Maltz... I-am povestit totul de-a fir-a-păr.

— Nu-i rău, aprecie *Peneș*, totuși vezi de obține cît mai repede o cameră separată. Iar în privința lui Liebling, o să încerc să aflu cîte parale face.

— Întreabă totuși *Centrala* ce mai e nou cu „luptătoarea“ Ruxandra Ghyka. Dacă merită să ne batem capul cu ea...

— De acord...

— Mi-ar trebui o hartă turistică a Vienei.

Peneș a izbucnit în rîs :

— E mai ușor astăzi să obțin o hartă secretă a unui front decît planul Vienei... Am să încerc să-ți fac rost de un ghid.

M-am uitat la ceas :

— Ei, și-acum unde mă duci ?

Peneș și-a înălțat fața, și-a șters cu batista fruntea asudată.

— Te iau cu mine... Mai stăm și noi la o parolă pînă se lasă seara... Ce zici ?

Felul de a fi al lui *Peneș* mă impresiona de fiecare dată ; nu știu dacă generalul Belcea sau maiorul Medoiu, în aprecierile lor militare și politice, mă considerau un

spion de elită, *Peneş* însă merita pe deplin acest calificativ. După părerea mea, întruchipa calităţile unui spion total, noţiunea o auzisem pentru prima oară la Cartierul general al lui Gehlen. Se mişca lejer şi cu o mare siguranţă mai în toate problemele. În ziua aceea, în casa de pe colinele Grinzing-ului, unde mă adăpostise, a întins hărţi militare, a analizat evoluţia frontului din Transilvania, apoi de pe celelalte teatre de război. Mi-am dat repede seama că era şi un excelent stat-majorist. Îl fascinau particularităţile militare ale insurecţiei de la 23 August şi suferea sufleteşte că nu este în posesia unui pachet de informaţii care să-i permită sinteze tactico-strategice.

— Înţelegi, stimabile, mi s-a adresat, punctînd cu buricele arătătoarelor harta ţării noastre, nemţi în Moldova, pe linia frontului, nemţi în spatele frontului. Şi, în situaţia asta fără precedent în istoria militară, să izbuteşti să te smulgi, să te delimitezi, să dai armatei o directivă clară, să acţionezi cu succes pe zeci de fronturi deschise simultan în toată ţara împotriva nemţilor reprezintă ceva deosebit, ce merită studiat...

Chiar în problemele politice, domeniu în care eu mă simţeam ceva mai în largul meu, *Péneş* se descurca de minune, dovedindu-se apt de analize profunde.

— Ce-o să fie după război ? se întreba. Şi tot el răspundea : Vom asista la o nouă „facere a lumii". Vom vedea în multe ţări intrînd în arena vieţii politice forţe sociale conduse de partidele comuniste şi în general de partide de stînga. Domnule, fenomenul mi se pare absolut normal... Aminteşte-ţi, comuniştii au fost cei care au avertizat omenirea că hegemonismul hitlerist va aduce război în lume, subjugarea popoarelor. Ei au fost primii care s-au ridicat cu arma în mînă la luptă, organizînd rezistenţa împotriva dominaţiei Reichului. Mi se pare deci normal ca în ţări ca Franţa, Italia, Iugoslavia, România, Bulgaria, partidele comuniste şi de stînga să devină partide de guvernămînt. Uite, chiar şi aici, în Austria, stînga e activă, şi nu o dată am găsit un sprijin real în rîndurile membrilor ei.

Tot în ziua aceea, curios să-i cunosc opiniile, să le confrunt cu ale mele, l-am pus în faţa următoarelor probleme :

— Sîntem ofiţeri de carieră, în serviciul Secţiei a II-a a Marelui Stat-Major. Nu eşti de părere că obiectivele misiunilor noastre au încetat să mai fie strict militare ?

— Să ne fie clar, ca militari n-am fost niciodată sută la sută în afara vieţii politice. Aşa ceva ar fi fost imposibil. Numai că, în ce ne priveşte, procentul informaţiilor politice în contextul culegerilor de informaţii militare, în ultima vreme, a crescut. Şi iarăşi mă întorc şi zic : e normal să fie aşa... Uite, să luăm cîteva exemple : ar fi reuşit armata română — ea singură — să asigure o răsturnare de regim şi o operaţie militară de o anvergură ieşită din comun fără sprijinul partidelor politice scoase, pînă atunci, în afara legii ? Nu cred că ar fi reuşit... Supoziţii ! N-am fost în ţară de cîţiva ani. Nu ştiu cum s-a realizat această fericită colaborare. Însă faptul că din guvernul de la 23 August fac parte şi reprezentanţi ai comuniştilor şi ai social-democraţilor mă determină să trag concluzia că între armată şi partidele politice a existat o colaborare anterioară evenimentelor. Deci, mai întîi de toate, sîntem în faţa unui act politic. Drept care, Hitler a răspuns şi el printr-un act politic : a apelat la vechea lui rezervă — legionarii. La prima vedere, ca şi în cazul nyloşiştilor din Ungaria, ai spune că iniţiativa lui Hitler ar fi strict de ordin politic. Atunci de ce ne-ar interesa ? Uite însă că Hitler i-a organizat pe fasciştii bulgarului Ţenkoff într-un guvern, care guvern înfiinţează unităţi militare. Aceeaşi sarcină o are şi comitetul guvernamental al fasciştilor sîrbi... De ce n-ar avea-o şi faliţii noştri dacă vor constitui un iluzoriu comitet guvernamental sau guvern ? Sînt capabili de orice...

De aceea sînt primejdioşi şi nu trebuie să-i subapreciem... Vezi, dragul meu *Herr* Maltz, ceva în conţinutul activităţii noastre s-a modificat : pînă nu de mult, o informaţie militară ne ducea în mod invariabil către una politică. Astăzi, de cele mai multe ori, fenomenul se produce invers, de la o informaţie politică ajungem la una militară.

Numai în parte opiniile lui *Peneş* coincideau cu ale mele. Aflîndu-se la comanda unei agenturi pe care numai Medoiu o putea evalua la reala sa valoare, avea o privire de ansamblu asupra întregului „cîmp de luptă". Nu că aş

fi subapreciat informaţia politică, însă conexiunile lui *Peneş* erau mai complexe, mai profunde.

— Cred că e bine să mergem pe varianta ivită aseară, la restaurant, că eşti un trimis al Berlinului într-o delicată problemă politică a legionarilor, trecu *Peneş* din nou la chestiunile curente. Care-i problema aia, nu ştiu. Rămîne ca tu, mişcîndu-te printre ei, s-o stabileşti.

— Vreau neapărat să aflu dacă Freddy Liebling a urmat, aşa cum mi-a mărturisit, cursurile universitare la Bucureşti.

— O să afli... Acum te rog să reţii următoarele informaţii primite din ţară : În Transilvania, au fost prinşi doi mesageri ai lui Sima, paraşutaţi cu sprijinul aviaţiei hitleriste.

— Ia te uită !

— Cei doi au dezvăluit organelor noastre cîteva date preţioase. Printre altele, au mărturisit că în localitatea Neukarenburg din Germania s-a organizat un centru de antrenament pentru legionarii ce vor fi paraşutaţi în spatele frontului, cu scopul organizării unor acte de sabotaj.

— Şi uite-aşa, elementul politic se transformă în act militar ! am observat surîzător, făcîndu-i lui *Peneş* dovada — dacă mai era nevoie ! — că i-am priceput opiniile.

— *Centrala* ne atrage atenţia că un oarecare Dorocaru Flavius a devenit în exil umbra lui Sima : îi este prieten, consilier, secretar... Ni se propune să punem mîna pe el. E clar ?

— Mai ales cînd îmi vorbeşti româneşte, am rîs eu.

— În curînd, vom primi de la Bucureşti date în legătură cu Dorocaru...

— Există un nucleu de conducere al Mişcării ?

— Unul oficializat, nu, mă informă *Peneş* şi apoi, pentru prima oară în ziua aceea, am văzut conturîndu-se pe faţa sa albă un zîmbet amar : Nu-mi închipuiam că va veni o zi cînd mă voi ocupa de ei.

...Spre seară, aceeaşi limuzină oficială m-a lăsat la hotel. Am coborît încruntat, părînd nemulţumit de ceva. Cîţiva legionari aflaţi în stradă m-au zărit şi m-au urmărit cu privirile. Orice „Mercedes“ cu un steguleţ arborat pe aripă atrăgea admiraţia şi respectul lor.

Timp de două zile am acţionat aşa încît „camaradul“

Liebling să mă găsească dormind, iar diminețile să constate că obligațiile m-au silit să plec la datorie cu noaptea în cap.

În cea de-a patra zi de existență a „SS Obersturmbannführerului Maltz“ s-a petrecut un fapt care avea să dea un contur ceva mai clar misiunii mele. Venind „acasă“ mai devreme decît în alte seri, soția hotelierului mi-a comunicat pe un ton glacial : „Cheia-i la cameră !“

Am urcat liniștit la „patru“, gîndindu-mă să-l invit pe Liebling la cină, să mai schimbăm o vorbă. Sus, am bătut de cîteva ori în ușă și, instinctiv, am apucat clanța. De dincolo nici o mișcare. „O fi cu «prințesa» lui !“, mi-a trecut prin cap și am vrut să mă depărtez. Dar cheia s-a răsucit în broască. Nu mi-a deschis locotenentul, așa cum mă așteptam, ci Ruxandra Ghyka și, fără să vreau, am roșit — căzusem ca musca-n lapte. Am reacționat cam prostește :

— Ah, mi-am amintit că am uitat ceva în mașină ! am exclamat urmărind s-o scot pe femeie din încurcătură. Vă rog să mă iertați ! Mă întorc imediat...

— Domnule SS Obersturmbannführer, nu e cazul... intrați. E drept, îmi plac bărbații, însă nu-i devorez decît după o pregătire prealabilă. N-aveți de ce să vă fie teamă. Freddy a coborît, trebuie să se întoarcă. Intrați, vă rog !

Femeia era îmbrăcată, patul lui Liebling neatins, ceea ce m-a încurajat să intru. Ruxandra Ghyka purta o ie cu motive oltenești și, prin pînza topită, sînii mari și puternici păreau două vietăți independente de mișcările ei. Țigara-i fumega pe marginea scrumierei.

— Tocmai citeam ceva, mă lămuri legionara, prinzîndu-mă în privirile ei focoase. Se reașeză la masă. Vă rog să nu vă sinchisiți de mine... Mai am puțin și plec...

Într-adevăr, citea. Pe masă, o mapă cu cele două coperte îmbrăcate în piele date în lături descoperea conținutul său — nenumărate pagini bătute la mașină. Pe una din ele am zărit fugitiv ștampila cu vulturul german, însoțită de mențiunea „Geheim“ *. M-am retras în baie. O altă soluție mai bună n-am găsit. Mi-am aprins o țigară, fixîndu-mă lîngă ferestruica ce dădea în curtea interioară

* În germană : „Secret“.

a hotelului. Fireşte, am început să mă gîndesc la descoperirea făcută. Nu-mi imaginasem asemenea raporturi între cei doi. „Cine pe cine spiona ? Cine pe cine trăgea de limbă ?" Totuşi, dacă Ruxandra Ghyka se încuiase pe dinăuntru ca să citească în siguranţă documentele lui Liebling, de ce dăduse dovadă de atîta uşurinţă şi-mi deschisese fără ca măcar să încerce în prealabil să întrebe cine era la uşă ? Să fi fost oare atît de sigură că nu putea să fie decît Liebling ? Poate că da.

Apariţia mea n-a tulburat-o cîtuşi de puţin. Spusese „Tocmai citeam", ca şi cînd ar fi rostit „Tocmai croşetam". Nici măcar gîndul că i-ar putea pricinui prietenului ei necazuri nebănuit de grele nu-i adusese pe chip vreo umbră de nelinişte. Ce ascundea oare nonşalanţa ei ? O colaborare oficială cu Liebling ? Una iniţiată de SD pentru a o „lucra", prin locotenent, pe Ruxandra Ghyka ? Sau nimerisem întîmplător peste o poveste de spionaj, ca multe altele, în care îndrăgostitul, persoană importantă, cade în capcana iubitei şi în numele „amorului lor" începe să-i furnizeze informaţii. Procedeul era vechi, uzat, arhicunoscut şi tocmai de aceea pe ici, pe colo, mai prindea.

Mie ce-mi va aduce oare această deconspirare a raporturilor dintre cei doi ? Necazuri ? Bucurii ? Căci, dintr-o dată, m-am pomenit în situaţia unui ins care, cu totul întîmplător, devine martorul ocular al unei... crime. Iar asasinul ştie cine-i martorul.

Indispus de concluzie, am revenit în cameră, hotărît s-o părăsesc imediat. Pe domnişoara Ghyka am găsit-o în picioare ; fuma, cu gîndurile cine ştie unde. M-am dus la şifonier, ignorîndu-i prezenţa. Am observat însă că mapa cu documente nu mai era pe masă, la vedere. Am luat din şifonier o batistă şi m-am întors cu faţa spre musafira „camaradului" meu...

— Regret, domnişoară Ghyka, trebuie să vă părăsesc...

Am înclinat din cap a salut şi am vrut să ies, dar m-a ajuns din urmă cu întrebarea ei :

— V-a trimis Freddy, nu-i aşa ?

— Pardon ! am exclamat eu jignit.

Femeia înmărmurise cu capul lăsat pe spate, fixîndu-mă de sus, cu semeţie. Ochii ei frumoşi încercau să ascundă starea de surescitare.

— Este pentru prima oară...

Am retezat cu duritate acest început de explicaţie :

— Domnişoară, nu înţeleg...

— Ştiu eu... Freddy v-a trimis...

— Domnişoară, mă puneţi în situaţia neplăcută de a preciza că, în cadrul ierarhiei trupelor SS, un locotenent n-are cum să dea ordine unui Obersturmbannführer, chiar dacă ei împart vremelnic o cameră de hotel.

— Vă mulţumesc !

— N-aveţi de ce !

Şi, ca şi cum ar fi fost stăpîna acelei încăperi, domnişoara Ghyka s-a ridicat să-mi deschidă uşa. Am mai privit-o o dată. Fără îndoială că farmecul îi sălăşluia în ochi..., în ochii ei mari, negri, migdalaţi, moşteniţi de la cine ştie ce străbun aromân...

Am revenit la hotel cam după vreo trei ore. Locotenentul Liebling mă aştepta. Era nervos. Nu se dezbrăcase şi fumase excesiv de mult. I-am tăiat din capul locului orice iniţiativă.

— Freddy, ce bine-mi pare că nu te-ai culcat ! I-am întins mîna, strîngîndu-i-o ca să mă ţină minte. Dragul meu, am avut nişte zile încărcate. Uf, şi tare aş fi vrut să mai stăm de vorbă... Să nu-mi spui că trebuie să pleci.

— Nu, nu, se apără el şi obrajii lui bucălaţi se împurpurară.

— Ei, mă bucur.

Am început să mă deschei la veston, şi printr-o misterioasă asociaţie de idei, pe dinaintea ochilor mi-a trecut Walter Schellenberg în uniforma sa neagră de SS : ...se uita jucăuş la mine, aşa cum mă uitam eu la Liebling.

— Ştiţi, domnule SS Obersturmbannführer, vă sînt dator o explicaţie.

I s-a pus un nod în gît şi a tăcut.

— O explicaţie ? ! am făcut-o eu pe naivul. Mie ? Mi-am aşezat vestonul pe spătarul scaunului. Îmi pare rău, Freddy, dar nu-mi eşti dator cu nici o explicaţie... Ai văzut cumva filmul „Francisca" ?

Liebling nu s-a lăsat atras pe calea deschisă de mine :

— *Herr* SS Obersturmbannführer, aţi găsit-o aici pe românca Ruxandra Ghyka...

M-am răsucit spre el, l-am apucat patern de braţe şi, căutîndu-i ochii inocenţi, i-am vorbit cu înţelegere :

— Freddy, nu e cazul să-mi dai explicaţii. Încă de la prima noastră întîlnire am priceput că în cercul de români de la hotel ai o misiune ingrată, că te osteneşti mult ca să te achiţi de ea cu cinste.

Trupul i s-a decontractat, redîndu-i SS-istului, odată cu liniştea, şi expresia lui de copil bun şi cuminte, care să fi vrut, şi n-avea cum să supere pe cineva.

Aşadar, Liebling prinsese mingea... Mi-am continuat „atacul" în acelaşi spirit.

— Hai mai bine să bem un coniac în onoarea camaraderiei noastre, pentru efortul nostru comun de a ne îndeplini cu succes misiunile... Vrei să pregăteşti tu paharele ?

Îi redasem nu numai fericirea, ci şi vioiciunea. A intrat rapid în baie, s-a întors cu paharele bine spălate. Faţa-i era toată un zîmbet. În acest răstimp am scos şi eu la iveală o sticlă de „Martel". Mi-o dăduse *Peneş*. „Ia-o, mi-a spus, ai să vezi că o să-ţi prindă bine..." Am turnat licoarea în pahare.

— *Prosit !*

— *Prosit !* a urat şi el şi un zîmbet larg i-a accentuat fericirea.

Am sorbit cîteva înghiţituri şi m-am aşezat pe marginea patului, să-mi scot cizmele.

— Greu..., tare greu, am oftat. Am tras mult... Cred că o să dorm ca un bebeluş.

— Zi grea am avut şi eu, vorbi moale Liebling.

S-a lăsat pe scaun şi s-a apucat să-şi scoată şi el cizmele. A gemut uşurat, mărturisindu-mi :

— N-am crezut că munca de translator şi stenograf e atît de epuizantă.

— Nu există activitate militară în timp de război care să nu fie epuizantă, am rostit sentenţios ca un soldat bătrîn, apoi, fără nici o legătură cu ceea ce spusesem puţin mai înainte, am mai adăugat îndurerat : De-ai şti cîţi camarazi buni de-ai mei au căzut în linia întîi !

— Aţi fost pe front ?

M-am ridicat în picioare. Eram desculţ şi-mi plăcea să simt sub tălpi răcoarea covorului sau a parchetului... Am confirmat abia auzit :

— Am fost, prietene ! Iar de lîngă uşa băii am mai spus : Camarade Liebling, e bine că sîntem cu ochii pe legionari... chiar dacă se bat cu pumnul în piept că sînt devotaţi führerului, e necesar să fim vigilenţi...

L-am lăsat să fiarbă în propriul său sos. Am intrat în baie. L-am regăsit pe Liebling stînd în acelaşi loc, cu paharul în mînă, parcă mai îngîndurat decît îl lăsasem.

— Aveţi dreptate, *Herr* SS Obersturmbannführer Maltz...

— Dragă Freddy, ce-ar fi să renunţi la tonul ăsta protocolar cît sîntem între patru ochi ? l-am întrerupt, dăruindu-i un nou semn de prietenie.

— Nu pot... Vă rog să mă credeţi. Aveţi dreptate în chestiunea românilor. M-am întrebat şi eu de multe ori : dacă sînt atît de devotaţi führerului, de ce nu se unesc odată ?

Am mai luat o înghiţitură de coniac.

— Întrebări îndreptăţite ! Aşa e...

— Domnul consilier Gamillschegg, care se ocupă şi de guvernul lui Ţencoff şi de comitetul sîrb, se tot chinuieşte să-i împace, să-i adune şi să-i unească odată. Degeaba ! Iar timpul trece...

— Şi dacă nici domnul profesor nu-i mai cunoaşte pe români ? !

După o scurtă tăcere, am continuat :

— În misiunile mele secrete din România, am auzit numai vorbe de laudă la adresa capacităţii sale politice şi intelectuale.

— Mă simt foarte onorat să lucrez cu domnia-sa.

Îşi admira şeful şi acest simţămînt îl încînta, îl fericea, îi aducea valuri de roşeaţă în obraji.

— După modesta mea părere, dacă n-ar fi el, legionarii s-ar măcelări între ei pînă la unul.

— Să nu-l uităm pe *Herr* Andreas Schmidt, l-am corectat, după care m-am tolănit pe pat, cu faţa-n sus şi cu braţul drept petrecut pe sub cap.

— Da... numai că *Herr* Andreas Schmidt e tipul SS-istului de acţiune imediată, care n-are timp de pierdut în tot felul de tratative mai mult sau mai puţin diplomatice... Ce credeţi ? Mai zilele trecute s-a oferit să fie paraşutat în România împreună cu unul Stoicănescu.

Dacă n-aş fi stat întins în pat, probabil aş fi tresărit.

— Ce mai, e nevoie de amîndoi, m-am învoit eu. Şi, deodată, am rîs : Şi nu numai de ei e nevoie, ci şi de noi... *de mine*, de tine... Nu crezi ?

Tot măgulindu-l, l-am adus, puţin cîte puţin, într-o stare de fericire deplină, ceea ce nu l-a determinat să nu fie în continuare respectuos... Era, fără îndoială, o trăsătură cu care venise în SS de acasă. Mi s-a adresat respectuos :

— Îmi pare că somnul vă dă tîrcoale... Intru şi eu în baie, ca să nu vă deranjez mai tîrziu. A golit paharul şi m-a lăsat singur.

Îmi servise o informaţie foarte preţioasă. Andreas Schmidt nu era un oarecare. Născut în România, îşi legase numele de organizarea coloanei a cincea naziste din ţara noastră, conducînd filiala Partidului naţional-socialist. Om al lui Himmler şi Heydrich, a participat activ la organizarea rebeliunii legionare.., ceea ce l-a determinat pe Ion Antonescu să-l treacă pe lista duşmanilor săi personali. Schmidt l-a scos pe Sima din ţară, ascunzîndu-l în portbagajul maşinii sale. Şi, iată, după 23 august a renăscut, este decis să se paraşuteze nu singur, ci laolaltă cu un alt legionar. Unul să reactiveze reţeaua nazistă, celălalt, organizaţiile verzi.

În momentul în care l-am auzit pe Liebling deschizînd duşul, am sărit din pat şi m-am repezit la şifonier, urmărind să constat dacă mapa cu documentele consultate de Ruxandra Ghyka se mai găsea acolo. Am zărit-o imediat, căci Liebling o ascunsese neglijent printre cămăşi. Am tras-o la lumină şi am început să o cercetez, fiind totodată atent la zgomotele din baie : conţinea stenogramele bătute la maşină în limba germană ale unor convorbiri dintre profesorul Gamillschegg şi Sima, dintre Günter Altenburg şi acelaşi Sima... Erau, fără îndoială, documente valoroase şi am regretat că nu puteam lua cunoştinţă de conţinutul lor. Nu ştiu cît de matur am fost în ale spionajului, dar un lucru ştiu că l-am învăţat bine : să nu mă reped la documente ca flămîndul la bucate. Am pus mapa la loc, cu grijă...

Puţin mai tîrziu, Liebling a deschis încet uşa : îşi închipuia că adormisem.

— V-am trezit ?

— Mi-a trecut somnul, dragă Freddy, i-am mărturisit ridicîndu-mă din pat. Hai să mai bem o gură de coniac. M-am așezat pe scaun. L-am invitat și pe Liebling să ia loc. Amîndoi eram acum în pijamale, numai că a lui fusese cumpărată de la „Radu". Am ridicat paharele și am băut.

— Dragă Freddy, cum să încep ? Sînt convins că știi să păstrezi un secret. Șeful meu, mai exact șeful misiunii noastre secrete aici, este *Herr* SS Brigadenführer Helmuth Gruber. I-am vorbit de tine...

— Chiar i-ați vorbit de mine ? !

Mai să se înece de bucurie. L-am îndemnat să mai bea.

— Ar dori să te cunoască.

— Să mă cunoască... pe mine ?

— Freddy, știu că ești un camarad credincios führerului... mi-am dat seama din primul moment. Totuși, dă-mi cuvîntul tău de ofițer SS că o să fii discret. Uite, Freddy, noi, în ce-i privește pe legionari, sîntem confruntați cu o problemă foarte gravă. Am făcut o pauză. Ochii verzi ai ascultătorului meu se aprinseseră intens : gura cu buzele sale plinuțe rămăsese ușor întredeschisă a uimire. Nu știu dacă ai aflat, primii doi legionari parașutați în România cu ajutorul aviației noastre au fost prinși.

— Nu știu nimic, șopti el, emoționat de marele secret ce i-l încredințam.

— Contez pe discreția ta, Freddy. Pricepi ce înseamnă cînd doi parașutiști încap direct în mîna inamicului ?

Liebling era într-atît de mișcat de încrederea ce i-o acordam, încît i se tăiase vocea. S-a mulțumit să dea din cap aprobator, iar eu i-am dat drumul mai departe pe același ton misterios și confidențial :

— Înseamnă că inamicul a strecurat un agent la cel mai înalt nivel al conducerii lor. Ai înțeles, Freddy ?

Abia izbutise să articuleze : „Am înțeles !"

— Acum, că ești cel de-al patrulea camarad care știe postul nostru la Viena — primul fiind *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner în persoană — vreau să-ți mai atrag atenția asupra unui lucru : oricine te-ar întreba dacă știi cu ce

misiune sînt la Viena, să-i spui fără teamă că urmăresc unele probleme legate de personalul Consulatului român...

Am ridicat înveselit paharul, l-am ciocnit de cel al lui Liebling, i-am urat succes, iar înainte de a mă băga în pat, am mai spus :

— Şi dacă vrei să verifici cît este de sinceră domnişoara Ruxandra cu tine, întreab-o dacă a fost vreodată în Anglia. Dacă o să-ţi răspundă afirmativ, poţi să-i acorzi încrederea ta.

— Intră şi ea în atenţia dumneavoastră ?

— Freddy, tare mi-e teamă că în noaptea asta am vorbit prea mult, dar ai tu un fel al tău de a-mi cîştiga încrederea. Ei bine, îţi mai dezvălui un secret : am verificat-o mai de mult pe domnişoara Ghyka. Este într-adevăr credincioasă führerului, doctrinei naţional-socialiste, se bucură de autoritate reală printre legionari. Cineva însă urmăreşte s-o compromită. Mi-am oprit privirile pe faţa extaziată a lui Liebling. Ai avut dreptate cînd mi-ai relatat că viaţa ei e în primejdie. Aşa e. Cineva, un individ rămas neidentificat, căutat însă de noi fără întrerupere, este interesat în a stîrni zîzanii printre cei de la „Imperial“, cu scopul de a-i lichida pe unii care ar putea grăbi şi influenţa în bine acţiunea lor unită.

Locotenentul a tras aer în piept, pentru a-şi lua avînt.

— Din nou mîna plutocraţiei engleze şi a evreimii internaţionale ? ! se indignă. Duşmanii noştri înveteraţi...

— Mă bucur că ai înţeles sursa primejdiei.

— Am învăţat mult de la domnul consilier Gamillschegg. De ce să nu recunosc ? Führerul i-a cerut un raport despre cele petrecute la 23 august în România şi domnul profesor, ajutat de un român...

— De un român ? am devenit brusc bănuitor şi am lăsat paharul din mînă. Un legionar ?

— Nu !... Un fost diplomat... Vasile Mirescu...

— Vasile Mirescu ? am exclamat eu înviorat. Află te rog dacă nu şi-a făcut studiile în Anglia.

Am observat că ori de cîte ori Liebling era străfulgerat de o emoţie ceva mai puternică, i se tăia respiraţia şi

parcă-i pierea graiul. Mi-a răspuns muţeşte, dînd afirmativ din cap.

— Iartă-mă că te-am întrerupt...

— Domnul consilier Gamillschegg susţine că românii nu ne-ar fi trădat niciodată dacă englezii şi evreii nu s-ar fi băgat sub pielea lor.

— Are dreptate ! Dragă Freddy, gata pentru astăzi. Noapte bună !

M-am băgat în pat, am stins veioza. Nu departe de mine, Liebling începuse să se răsucească nervos cînd pe o parte, cînd pe cealaltă. După vreo cinci minute, mi-a şoptit :

— Dormiţi *Herr* SS Obersturmbannführer ?

— Nu !...

— Cînd credeţi că mă va chema *Herr* SS Brigadenführer Gruber la domnia-sa ?

— Poate chiar mîine seară.

— Cu ce-o să mergem ?

— Cu maşina...

— Cu aceea care vine să vă ia de la hotel ?

Şoaptele îi erau încărcate de o bucurie infantilă.

— Da, da.

S-a aşternut din nou liniştea între noi. Locotenentul Liebling îşi găsise, în sfîrşit, poziţia cea mai bună de somn. Mi-a venit însă mie rîndul să-l întreb ceva în şoaptă :

— Freddy, dormi ?

— Nu...

— Îl cunoşti pe Dorocaru ?

— Cum să nu... E nedespărţit de Horia Sima. Îşi are biroul şi locuinţa la „Imperial".

— Ai putea să-mi aranjezi o întîlnire cu el ?

— Sigur... oricînd...

— Mulţumesc, Freddy... Noapte bună !

De data asta, camaradul meu a adormit destul de repede. Eu am mai zăcut un timp în întuneric, cu ochii deschişi, întrebîndu-mă dacă nu cumva mă hazardasem mai mult decît se cuvenea... Am adormit cu gîndul la *Peneş* : în raporturile dintre noi, dreptul de „veto" el îl deţinea.

4

STENOGRAMA

convorbirii dintre col. (r) VORNIC MIRCEA
şi scriitorul CORNELIU CARA

— extrase —

Corneliu Cara : **Tovarăşe colonel, aveaţi într-adevăr acest drept de a stopa o acţiune ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Eram amîndoi militari, iar eu, ca rezident, îndeplineam funcţia de comandant. Ca atare, deţineam acest drept de a stopa, de a interzice o misiune sau de a ordona o altă misiune. Aşa şi nu altfel trebuie să înţelegeţi veto-ul la care vă referiţi.**

Corneliu Cara : **L-aţi aplicat vreodată în raporturile cu Radu Doinaş ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Nu, n-a fost cazul.**

Corneliu Cara : **Deci, am reţinut bine, ideea acţiunii Liebling-Gruber se născuse atunci, pe loc ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Aş dori, evocîndu-l pe Radu Doinaş şi activitatea sa, să insist asupra unor trăsături rar întîlnite chiar şi în cazul unor ofiţeri de informaţii deosebit de talentaţi. În zilele noastre, o întreagă literatură de consum a răspîndit în rîndurile oamenilor simpli figura superspionului stăpîn pe o supertehnică de spionaj. Muşchi şi tehnică ! Radu Doinaş era înzestrat nu numai cu o inteligenţă ascuţită, ci şi cu un fler şi o spontaneitate uimitoare, dar care îşi avea izvorul în cunoaşterea temeinică a terenului. Radu Doinaş cunoştea în profunzime particularităţile mişcării legionare..., periculozitatea politico-socială a acestei mişcări aventuriste şi teroriste. În seara aceea, în camera 403 de la „Maria Hilf", s-a născut, datorită agerimii lui „B-39", spontaneităţii sale în acţiune, ideea unei misiuni îndrăzneţe, singura în măsură să ne ducă către obiectivul principal.**

Corneliu Cara : **Ce-a urmat discuţiei cu Liebling ?**

Colonel (r) Mircea Vornic : **În ziua următoare, „limuzina oficială" l-a luat pe „B-39" de la hotel şi**

l-a lăsat la vila unde-şi petrecuse şi celelalte zile. Mi-a raportat cele petrecute cu Ruxandra Ghyka, cu Liebling. Ascultîndu-l, m-am alarmat.

Corneliu Cara : **De ce ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Nu-l cunoşteam prea bine şi tocmai spontaneitatea cu care Doinaş se mişca într-un spaţiu dat m-a alarmat. În seara aceea, mintea lui „B-39" a lucrat cu o febrilitate impresionantă ; a intuit noi căi de acţiune, a proiectat capcana, a cîntărit datele unor eventuale operaţiuni. Îi luasem spontaneitatea drept efect al unei firi superficiale. M-am înşelat. I-am cerut timp de gîndire..., nu zile, ci ore... M-am retras, am întors propunerile lui Doinaş pe toate părţile, ca, în cele din urmă, să înţeleg şi să fiu de acord cu operaţiunea ce se născuse în mintea lui. Am acceptat să devin generalul SS Herbert Gruber, împuternicit de Kaltenbrunner cu o misiune secretă într-o problemă specială.**

Corneliu Cara : **Aşadar, v-aţi întîlnit cu locotenentul Liebling ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Cum să nu ! Mi l-a adus Doinaş la reşedinţa mea secretă. Nu direct, ci trecîndu-l prin tot felul de obstacole destinate să-i excite bietului Liebling imaginaţia. Liebling era întocmai cum mi-l descrisese Doinaş. A acceptat fără crîcnire să colaboreze cu „misiunea secretă" trimisă de Kaltenbrunner la Viena. Fără să ştie, l-am botezat cu indicativul** Macarie. **Îi datorăm multe din preţioasele informaţii şi documente expediate Bucureştiului. Îi datorăm şi introducerea noastră în secretele hotelului „Imperial".**

Documente

Peneş
către
Peneş 1 — ULTRASECRET
Sursa : *Macarie* — 20.10.44.

Vă transmitem cîteva copii după ciornele prof. E. Gamillschegg. El pregăteşte o amplă analiză asupra cauzelor

care au dus la evenimentele de la 23 August, analiză ce urmează a fi remisă lui Hitler şi Himmler. În mare, tezele lui sînt următoarele :

Lovitura de stat de la 23 august 1944 s-ar explica prin următoarele cauze :

1. Lipsa unui partid naţional care să se fi putut opune celorlalte partide democratice ce acţionau în slujba Angliei, a francmasoneriei internaţionale şi a evreilor, împotriva politicii Germaniei.

2. Lipsa în România a unor prieteni adevăraţi ai Germaniei *[...]*

3. Lipsa de popularitate a campaniei din Rusia.

4. Carenţele vigilenţei germane.

Tezele de mai sus vor fi analizate şi demonstrate în ordinea în care au fost prezentate, nu din dorinţa de a se critica trecutul, ci pentru a se înţelege cele petrecute.

După ce prof. E.G. îşi va încheia lucrarea, vom încerca s-o obţinem.

IV. Ultimul asalt

1

Domnişoara Ghyka pusese ochii pe mine şi îmi aţinea făţiş calea. Eschivele mele, uneori de-a dreptul grosolane, n-o deranjau, nu-i răneau orgoliul de femeie şi nici cel de boieroaică de viţă veche. Indiferenţa mea avea asupra dumneaei un efect contrar, deşi nu-mi propusesem un asemenea scop. Devenise şi mai agresivă după ce a aflat că mi se dăduse o cameră cu un etaj mai jos, pe care n-o împărţeam cu nimeni. Ba a mai aflat şi de existenţa unui telefon şi nu a ezitat să mă cheme fără însă să scoată o vorbă. O dată m-a deranjat chiar în miez de noapte, cînd somnul îmi era mai dulce. Am răspuns, dar ea şi-a lăsat doar respiraţia să i se furişeze pe fir. Am şi repezit-o, în

germană, prefăcîndu-mă că nu ştiam cu cine am de-a face. Într-o seară însă am găsit-o în faţa uşii fumînd.

— Dumneavoastră, aici ? !

— Trebuie să-ţi vorbesc.

Deşi lumina de pe coridor era cam chioară, i-am zărit ochii scăpărînd de ciudă. Am deschis şi am poftit-o în cameră. Am aprins lumina abia după ce am lăsat jos rulourile de camuflaj de la ferestre, redescoperind-o în mijlocul camerei : fuma şi încerca să-mi surprindă privirile.

— Ce vi s-a întîmplat ?

— S-a întîmplat pe p... mă-tii, m-a înjurat ea scrîşnit, în româneşte, după care m-a întrebat în germană : Nu mă inviţi să iau loc ? Nu-mi oferi nimic de băut ?

N-a mai aşteptat s-o poftesc pe scaun, s-a aşezat singură.

— Vă pot oferi un coniac.

— Mi-a spus Freddy că ai o sticlă de „Martell". Ei bine, n-o să te refuz, mă ironiză ea.

Am pregătit sticla, paharele. În acest răstimp, domnişoara Ghyka, uitînd cine era stăpînul camerei, a încuiat uşa.

— Ce faceţi ? ! am sărit, şocat totuşi de îndrăzneala femeii.

S-a întors la locul ei, de parcă nu m-ar fi auzit, şi-a eliberat umerii de „povara" unui şal uşor. Purta aceeaşi ie, pe care o avea în seara cînd o găsisem la Liebling citind documentele din mapa „Strict secret". I-am oferit coniac şi i-am cerut să-mi explice cărui fapt îi datorez vizita.

— Pur şi simplu am venit să te întreb : eşti bărbat sau ce naiba ?

Trăgea cu sete din ţigară, săltîndu-şi maşinal piciorul stîng aşezat peste cel drept, ca şi cum un ciocănel nevăzut îi încerca întruna reflexele.

— Domnişoară ! am replicat eu ofensat, atît de scopul vizitei, cît şi de tonul ei familiar.

— Hai, hai, nu te înfoi ca un curcan !...

A luat paharul şi înainte de a bea mi-a făcut un compliment.

— Friedrich dragă, eşti mai isteţ decît arăţi ! *Heil Hitler !*

— *Heil Hitler!*

După alte cîteva înghițituri, domnișoara Ghyka m-a cercetat cu ochi focoși, ca pe o victimă sigură.

— Nu te așezi și tu?... Să știi că n-am de gînd să plec chiar atît de repede.

— Nu crezi că asta mai depinde și de mine? am renunțat eu la tonul meu sever și protocolar.

— Ba da... Dar mai cred că o să fii interesat să mă ții cît mai mult... lîngă tine...

— Domnișoară, vă supraapreciați.

A zîmbit, a adulmecat aroma coniacului, și-a înălțat fruntea ca eu să-i admir patima din ochi și gura senzuală.

— Hai, Frederich, șezi!..., încercă ea să mă îmbuneze. Încă din seara cînd am făcut cunoștință am știut cine ești.

M-am așezat și eu în fotoliu și, deși derutat, am întrerupt-o, contraatacînd :

— Ai bănuit sau ai știut?

— La început am bănuit..., pe urmă m-am convins.

— Freddy?

M-am uitat la ea cu ochi mici, pe sub sprîncene, ca un polițist hotărît să-și impresioneze interlocutorul.

— Iartă-l! Te rog... M-a ajutat în numele cauzei noastre sfinte.. L-ai iertat? Hai, te rog...

Am tăcut, dar am lăsat să mi se citească pe față un simțămînt clar de indulgență pentru „camaradul" meu în uniformă.

— Vreau să mă ajuți ca un memoriu redactat de mine să ajungă, fără ocoluri și cît mai repede, pe biroul șefului R.S.H.A.-ului. Am o mare încredere în șeful tău.

Am răsuflat ceva mai ușurat

— Presupun că motive serioase te-au îndemnat către un asemenea act. Îți atrag din capul locului atenția că șeful Biroului central al Siguranței Reichului nu suportă vorbele goale, trăncăneala, calomnia.

Ruxandra Ghyka a clătinat aprobator din cap, semn că această trăsătură a lui Kaltenbrunner nu-i era străină.

— O nouă eroare istorică e pe cale de a fi săvîrșită și vreau să împiedic această nenorocire.

— O nouă eroare istorică?! Am zîmbit cu o îngăduință care o putea irita. Nu cumva îți propui un obiectiv care te depășește?

— Ai să citeşti memoriul şi o să te convingi singur dacă am sau nu dreptate.

— Ce vrei la urma-urmei să demonstrezi ?

— Că legionarii care au susţinut şi susţin că Horia Sima a fost agentul lui Moruzov, cel care a condus pînă-n toamna lui '940 Serviciul secret român şi care a colaborat atît cu Abwehrul, cît şi cu Intelligence Service-ul, au dreptate... Trei camarazi sînt gata să depună mărturie că l-au văzut pe Sima cu Moruzov... Şi ştiu de stipendiile băneşti ce le primea de la Serviciul secret.

Mi-am adus aminte de neliniştea locotenentului Liebling în legătură cu primejdia de moarte care plana asupra boieroaicei.

— Mai ştie cineva de conţinutul memoriului ?

— Camaradul Papanace şi, bineînţeles, Freddy.

— Ţin încă o dată să te avertizez : într-un act de acuzare, şefului meu îi plac probele. Pentru el, acuzaţiile care nu sînt probate nu reprezintă altceva decît calomnii. Iar cu calomniatorii este necruţător.

— O să citeşti memoriul şi o să te convingi.

— Nu, nu-l voi citi !

Am fost categoric, ceea ce a adus pe chipul femeii o umbră de nedumerire şi de îngrijorare.

— Refuzi să-mi faci serviciul cerut ?

Paharele noastre se goliseră, aşa că m-am ridicat să mai torn din licoarea asta atît de binefăcătoare în anumite împrejurări.

— N-am spus aşa ceva. Doresc însă să-mi predai memoriul într-un plic sigilat...

— Să înţeleg că nu vrei să iei act de conţinutul memoriului ? mă întrebă ea mirată, în timp ce lua paharul din mîna mea.

M-am reaşezat în fotoliu, studiind-o cu simpatie.

— Ai o minte ageră, Ruxandra. Eşti conştientă şi de riscurile ce ţi le asumi ca autoare a memoriului ?

— Altfel cum ?

Şi-a lăsat capul pe spate, împingîndu-şi înainte bărbia energică, într-un gest de semeţie instinctivă, care-mi devenise familiară.

— Dacă formarea guvernului se tărăgănează la nesfîrşit, se datorează şi acestui motiv...

— Ştii că viaţa ta atîrnă de un fir ?

— Ştiu... De la Freddy... Îmi pun însă toate speranţele în SS Reichsführerul Ernst Kaltenbrunner. De ce te uiţi aşa la mine ?

S-a luminat deodată la faţă, ca şi cum ar fi ieşit soarele de după un nor. Într-adevăr, Ruxandra Ghyka sesizase ceva pe chipul meu sau poate în ochii mei. Urmărind-o cu luare-aminte, nu m-am mai controlat, „evadasem" din uniforma neagră cu cap de mort şi privirile îmi exprimau, probabil fără să-mi dau seama, un sentiment ce oscila între compătimire şi milă... un sentiment, dealtfel, străin unui „ofiţer cu stagiu în SS". Dar inconştienţa femeii din fotoliu îmi înmuiase sufletul, pentru o clipă uitasem că am în faţă o exaltată, care, în 1940, la Facultatea de istorie, nu şovăise să conducă acţiuni agresive împotriva lui Iorga, cerînd răzbunare în numele „Căpitanului cel sfînt"... Aceeaşi „principesă", în timpul rebeliunii, fusese cît p-aci să dea foc bibliotecii din locuinţa marelui cărturar.

— Nu mi-e frică de moarte, îmi explică ea, ghicindu-mi gîndurile. Familia mea princiară de mult a intrat într-un lung proces de degradare socială şi morală. E momentul să arăt ţării că o Ghyka nu cunoaşte frica...

A înmărmurit ca într-un portret, lăsînd să i se vadă fruntea înaltă, cam bărbătească, ochii negri, pătimaşi, sclipind de un feroce fanatism... A izbucnit apoi într-un rîs feminin, plăcut auzului, şi „zalele" de Ioana d'Arc a Legiunii, cu care se împopoţonase pînă atunci, au căzut. În fotoliu şedea acum femeia, care într-una din serile trecute, la capătul unui tangou languros, îmi şoptise : „Mă găseşti la camera 209".

Pe neaşteptate, Ruxandra Ghyka s-a ridicat înveselită din fotoliu, mărturisindu-mi :

— Nu ştiu cum şi de ce îmi pari mai deosebit decît alţii.

— Te înşeli... Sînt ceva mai perfid decît alţii, bineînţeles, dacă faci aluzie la camarazii mei.

Mă ridicasem, convins fiind că dorea, în fine, să plece. Mă înşelasem însă... S-a scuzat şi a intrat în baie. Mi-am amintit apoi de întrebarea ce mi-o pusese în timpul dansului : „De ce n-aveţi încredere în noi, de ce nu ne aprobaţi să îmbrăcăm uniforma SS-ului ?" Hm ! Ce avea această

Ghyka comun cu „uniforma neagră“ sau cu cea „verde“ ? De ce în cel de-al douăsprezecelea ceas al războiului care însemna și falimentul total al ideologiei brune, negre, verzi, mai manifesta dorința — ultima, desigur — să-și dea sufletul în sinistra uniformă a lui Himmler ?

A revenit în cameră, s-a apropiat de masă, a apucat cu un gest intim sticla de coniac, a umplut paharele, mi l-a întins pe-al meu, șoptindu-mi :

— Stinge lumina ! Te rog...

Trecuse de miezul nopții cînd, ostenită, mi-a cerut o țigară. Tabachera și bricheta erau pe noptiera din stînga mea. N-a fost nevoie să izgonesc întunericul aprinzînd veioza. Cinci sau zece minute am fumat într-o tăcere evlavioasă, întinși în pat și trecîndu-ne scrumiera unul altuia. De cînd mă știu, am avut un dezvoltat simț al ridicolului. Lîngă mine, domnișoara Ruxandra Ghyka, goală, cu sînii pe cît de opulenți, pe atît de țanțoși în vigoarea lor, plutea în nori de fum, gîndind pesemne că-i fusese încă o dată hărăzit să se sacrifice sfintei cauze verzi, dăruindu-se unui neamț... Ce s-ar întîmpla dacă m-aș răsuci într-o rînă, cu fața spre ea, și i-aș îngîna la ureche : „Domnișoară, știi cu cine te-ai... Oare numele meu nu-ți spune nimic ?“

Gîndurile astea tembele, răsărite într-o împrejurare tembelă, m-au făcut dintr-o dată să mă simt prost. Dar femeia de lîngă mine, fără să știe ce bine îmi face, m-a scos din procesul de conștiință în care eram gata să mă afund. Terminase țigara și am auzit-o rostind în românește :

— Fire-ai tu să fii de neamț !

Firește, am reacționat în germană :

— Ce tot bodogănești ?

Domnișoara Ghyka a bătut veselă din palme și a continuat în limba ei de-acasă :

— Mă, tu nu ești arian. Mă, tu ești o corcitură.

M-am „supărat“, reproșîndu-i :

— N-ai învățat să înjuri în germană ?

A rîs, a mai pocnit din palme, după care a trecut să-mi vorbească în germană :

— Te lăudam, nu te înjuram.

Mi-am amintit „cine sînt“ şi, încercînd să-mi depăşesc „amoralitatea“, am luat atitudine :

— Domnişoară, ţi-ai satisfăcut poftele, curiozitatea. Eu, la fel. E timpul să te îmbraci şi s-o ştergi de aici. Mîine am o zi grea.

N-a sărit din aşternut jignită şi umilită, ci a reacţionat cu tandreţe, în româneşte :

— Ia mai du-te-n mă-ta !

— Vorbindu-mi în altă limbă, mă jigneşti !

— Cum o să te jignesc ? încercă ea să mă tempereze.

Am mîrîit printre dinţi :

— N-am pic de încredere în voi, românii.

A sărit din pat, replicîndu-mi revoltată :

— În noi trebuie să aveţi încredere !

— De ce ?

A început să-şi caute lucrurile prin întuneric.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare...

— Eşti un porc !

— De rasă sau corcitură ?

Încercarea mea de a o îmbuna a dat greş. Îşi pusese cu chiu — cu vai fusta şi-şi căuta bluza. Dintr-o pornire primară — ţineam să-i mai văd o dată sînii neobişnuiţi de mari şi de pietroşi conturîndu-se sub furoul roz — am aprins veioza.

— Stinge-o imediat ! a ţipat, de parcă aş fi surprins-o într-un moment jenant.

— De ce ?

A apucat ca ieşită din minţi un pantof, gata să-l arunce în mine.

— Stinge-o odată ! Altfel îţi crăp capul !

Am ascultat-o ; au trecut cîteva minute bune pînă am zărit-o din nou în întuneric : căuta ceva în poşetă.

— Aştept memoriul...

Nu mi-a răspuns ; clocotea ca un cazan sub presiune. S-a îndreptat spre uşă, iar eu i-am strigat pe un ton impertinent :

— *Gutte Nacht !*

Drept răspuns, domnişoara Ghyka m-a înjurat din nou în româneşte de mamă şi a ieşit furioasă din cameră. Am coborît din pat, am răsucit cheia în broască şi copleşit

brusc de un val de tristețe, am rămas locului, cu fruntea lipită de ușă. Nu știu ce mă apucase, dar mi-am auzit ruga înălțîndu-se parcă dintr-o altă ființă : „Fă, Doamne, să uite de memoriu și să nu mi-l mai aducă !"

Totuși două zile mai tîrziu, domnișoara Ruxandra Ghyka bătea din nou la ușa camerei mele : îmi aducea memoriul, propria sa condamnare la moarte.

2

La ora unsprezece fără cinci minute, „Mercedes"-ul a oprit în fața monumentalei clădiri a Hotelului „Imperial". Șoferul a sărit să-mi deschidă portiera. Am coborît și de îndată l-am văzut pe Liebling ieșindu-mi în întîmpinare în pas alergător. M-a salutat așa cum se cuvenea, milităros și respectuos. O puternică emotivitate i se întipărise în obrajii bucălați, neliniștindu-mă. De altfel, dacă pe tot parcursul colaborării noastre mi-a fost teamă de ceva, apoi de această emotivitate a lui mi-a fost teamă.

Liebling m-a condus deschizîndu-mi drumul. Am trecut pe lîngă doi legionari înarmați, fixați să păzească intrarea principală. Exista și o pază interioară, știam de la Liebling, cel mai păzit fiind etajul întîi, unde șeful Mișcării, în afara unui apartament, mai deținea și un cabinet de lucru. Locotenentul m-a poftit să-l însoțesc ; am urcat o scară largă, monumentală, acoperită de un covor vișiniu. N-am prea avut cînd să privesc în jur, dar mi-am dat repede seama de modificările intervenite în atmosfera barocă a aristocraticului hotel vienez. Era un du-te-vino permanent, se vorbea tare, desigur, în românește.

Freddy m-a călăuzit pe coridoarele etajului întîi... Cînd am trecut pe lîngă camera 114, mi-a atras atenția că biroul lui acolo era. Legionarii care ne ieșeau în cale ne salutau, unii slugarnic, alții dintr-o obligație strict regulamentară. „Orice ofițer SS se va saluta...", dicta o circulară a comandantului verde.

Am fost introdus într-o încăpere, unde, în afară de o banchetă, trei fotolii și o măsuță rotundă, se mai afla pe perete un portret al lui Hitler din perioada sa de înflorire :

saluta rîzînd în direcţia aparatului şi, probabil, a unui copil care-i făcea semne cu mîna.

— Luaţi loc ! mă pofti Liebling. Camera este complet izolată. Vă asigur... Umerii obrajilor îi ardeau contrastînd cu restul feţei, pudrată parcă. Mă duc să-l anunţ pe domnul Dorocaru că aţi venit...

— Du-te, Freddy, l-am îndemnat prietenos, cunoscînd de-acum efectul acestui ton.

Mi-am amintit de tehnica de ascultare de la „Salonul Kitty“ din Berlin. Deşi eram conştient că Schellenberg n-avusese cînd să introducă un asemenea sistem de spionaj la „Imperial“, atît cît mi-a fost cu putinţă, am examinat tapetul camerei, încercînd să descopăr eventuale semne ale unor instalaţii de ascultare aidoma celor din clădirea de pe Giserbrechtstrasse. N-am aflat nimic îngrijorător. Doar dacă între timp tehnica nu se perfecţionase.

Trecusem la fereastră şi priveam grădina interioară a hotelului, care, în vremurile prospere, reprezenta de fapt o prelungire a restaurantului, cînd am auzit în spatele meu deschizîndu-se uşa ; m-am întors. Un bărbat abia trecut de treizeci de ani înainta spre mine zîmbindu-mi onctuos. A ridicat braţul şi m-a salutat :

— *Heil Hitler !*

I-am răspuns, fireşte, ca un „nazist notoriu“ ce eram, apoi i-am întins mîna. Mi s-a adresat în germană :

— Flavius Dorocaru, *Herr* SS Obersturmführer Liebling m-a pus în temă. Vă stau la dispoziţie.

Aşadar, în faţa mea se afla un fanatic, prietenul intim al celui care nu şovăise să ordone „rebelilor“, în ianuarie 1941, să tragă în ostaşii armatei române ; insul care ştia pînă şi de cîte ori pe zi ieşea şeful său să-şi facă nevoile. Tipul se voia sobru şi modest, dar conştiinţa puterii ce o acumulase era mai puternică şi-l trăda.

Ne-am aşezat şi, după cîteva secunde de studiu reciproc, am spart tăcerea :

— Fumaţi, camarade Dorocaru ?

Am întins tabachera cu ţigări „Camel“, procurate de *Peneş,* care mă informase că sînt aduse din Turcia şi numai cei de la sediul central al R.S.H.A.-ului au parte de ele. Valoarea amănuntului am remarcat-o imediat.

— O, „Camel“ ? ! se bucură Dorocaru şi servi o ţigară.

Din momentul acesta am fost convins că nu mai avea nici o îndoială cu privire la persoana mea. Se instalase în fotoliu, plin de sine, picior peste picior, încîntat că istoria îi oferise şansa de a vorbi de la egal la egal cu „trimisul" lui Kaltenbrunner.

— Camarade Dorocaru, prima condiţie a dialogului nostru este discreţia. Atît *Herr* SS Reichsführerul Himmler, cît şi *Herr* SS Brigadenführerul Müller v-au recomandat ca pe un cadru pe care mă pot bizui.

Dorocaru, învăluit în fumul de ţigară, părea măgulit de această introducere.

— Cu *Herr* Brigadenführerul Müller am colaborat direct în toţi aceşti ani de exil.

— Numai că de data aceasta, problema fiind foarte delicată, păstrarea secretului, pînă la noi ordine, trebuie să fie perfectă...

— Chiar şi faţă de el ?

— Exact...

— O să-mi fie greu...

— Vă cer să-mi daţi asigurările de rigoare... Problema este mult prea delicată şi tot ce pot să vă spun este că viaţa şefului Mişcării, securitatea viitorului guvern depind de rezolvarea ei cu succes. Doar trei ofiţeri SS sînt iniţiaţi în această subtilă şi dificilă misiune. Iar dumneavoastră aţi fi al patrulea.

— Mă simt onorat, declară el, trădînd o uşoară emoţie. Dacă veţi socoti de cuviinţă, pot să depun jurămînt.

— Vă mulţumim, camarade Dorocarul. Ne ajunge cuvîntul dumneavoastră de onoare.

Am scos cu o mişcare bine studiată legitimaţia şi i-am întins-o. El a zîmbit : „Vai, da' se poate ?" Eu însă am insistat să mi-o controleze şi am obţinut ceea ce, de fapt, şi urmăream : o cercetare formală a legitimaţiei.

Dorocaru făcea un efort vizibil să-mi susţină privirile, iar cînd obosea, îşi muta ochii cenuşii în căutarea scrumierei.

— Camarade Dorocaru, numele acesta — Radu Doinaş vă spune ceva ?

Întrebarea l-a surprins, apoi a dat într-un rîs scurt, parcă de uşurare. Probabil că se aşteptase la întrebări majore vizînd probleme superioare la ordinea de zi.

— Desigur, am auzit, vorbi el, trăgînd rar din ţigară, a fost un ziarist prolegionar, ataşat de presă la Berlin, prin '39-'40. *

— Aţi zis : „A fost". De ce ?

A tresărit, mohorîndu-se subit :

— Cum de ce ? Pentru că nu mai e demult în viaţă.

— Fiţi mai clar...

— În anul 1941, a fost judecat de un Tribunal ad-hoc al Legiunii, condamnat la moarte şi executat prin împuşcare.

— Aş putea să-i interoghez pe legionarii care au luat parte la judecată şi execuţie ?

Dorocaru încremenise cu gura uşor întredeschisă, descoperindu-şi dinţii mărunţi şi atacaţi de nicotină. O expresie de deznădejde trecu peste figura lui, şi aşa mohorîtă. A murmurat :

— Imposibil, *Herr* SS Obersturmbannführer. Nici unul din ei nu mai e în viaţă.

— Cum aşa ? am simulat eu o adîncă nedumerire.

Dorocaru a strivit nervos mucul ţigării şi a dat să-şi caute alta în propriul pachet. Am fost mai iute şi i-am întins tabachera. A rînjit a mulţumire.

— Nu vă supăraţi, dar socot că cel mai în măsură să dea o explicaţie completă în această trecută chestiune e numai domnul general Walter Schellenberg.

Deşi răspunsul era corect, m-am arătat nemulţumit şi am trecut la un ton cazon :

— *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner este în posesia unei informaţii provenite dintr-o sursă sigură care afirmă că Radu Doinaş trăieşte.

— Trăieşte ? ! Am auzit bine ? Din nou a izbucnit într-un rîs scurt ce sugera o stare nervoasă nu prea normală. Bine, dar există un mormînt al lui !

— În satul Levàre din Slovacia... Acolo sînt şi mormintele legionarilor care au participat la execuţie, nu-i aşa ? Camarade Dorocaru, vă încunoştiinţez că s-a procedat la dezhumarea mormîntului lui Doinaş ; sicriul era plin de pietroaie.

---

* Vezi cartea a doua, „Toamnă cu frunze negre", 1978.

Se uita fix la mine, ca şi cum relatarea l-ar fi adus într-o stare de hipnoză.

— Incredibil ! murmură Dorocaru, tulburat de spusele mele. Ce părere are domnul general Schellenberg ?

— Mi-a confirmat că trăieşte...

A răsuflat uşurat şi parcă acum arăta mai liniştit.

— Nu înţeleg... care-i problema ? Cu siguranţă că ştiţi şi ce rol am jucat eu în acest caz.

Am aprobat binevoitor din cap şi i-am zîmbit amical.

— Ştiu..., cunosc totul şi încă foarte bine.

Îmi rostisem astfel replica, pentru ca interlocutorul meu să înţeleagă şi subtextul : „Cunosc, dar închid ochii !"

— Camarade Dorocaru, vă rog deci să reţineţi că Radu Doinaş s-a dovedit a fi un periculos spion englez. El trăieşte şi activează pe teritoriul Germaniei. După atentatul de la Rastenburg, *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner, care are o mare încredere în dumneavoastră, se întreabă ce motive puteau să-l determine pe domnul general Schellenberg să-l lase în viaţă pe Doinaş şi, în acelaşi timp, să lichideze patru legionari. Deţinem indicii cum că Radu Doinaş, după ce i-a încurajat pe complotişti, îşi îndreaptă acum atenţia spre Viena, obiectivul său principal fiind Mişcarea legionară, dezorganizarea ei, împiedicarea prin orice mijloace — subliniez, prin orice mijloace — de a realiza o colaborare fericită cu Germania.

Am tăcut, lăsîndu-l să rumege în voie „informaţiile Berlinului". Totul era nou, neaşteptat pentru sfera preocupărilor sale. Îl neliniştisem.

— Deci, Radu Doinaş la Viena ! spuse el, sub apăsarea îngrijorării.

— Rămîne absolut un secret al nostru. Nu trebuie să-l indispunem pe şeful Mişcării, care şi aşa are multe pe cap... Şi-apoi, *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner consideră că sînteţi singurul combatant al Mişcării apt să ne ajute cu succes în lupta din umbră declanşată în vederea capturării lui Doinaş şi a eventualilor săi colaboratori.

— Sînt mîndru de încrederea ce mi se arată !

— Am fost informaţi că zilele trecute, a sosit din România un grup de membri ai Mişcării în frunte cu un oarecare Brăileanu Ovidiu... Cine-i acesta ?

— Comandantul unei organizații din Alba.

— Mai sîntem informați că ați avut o lungă discuție cu el.

Valul de îngrijorare care, fără doar și poate, îl înspăimîntase pe Dorocaru trecuse : înțelesese că ancheta „inițiată“ direct de Cancelaria lui Kaltenbrunner nu numai că nu-l viza, ci, dimpotrivă, îi solicita colaborarea. Își recăpătă calmul său de om, la ceasul acela, cu puteri nebănuit de mari în rîndul Mișcării.

— Port discuții între patru ochi cu fiecare șef de organizație sau membru marcant al Mișcării, după care îi prezint Comandantului o sinteză însoțită de recomandările de rigoare.

— Nu-i așa că Brăileanu Ovidiu și-a făcut studiile în Anglia, ca bursier al Universității din Oxford ?

După felul cum își deschise ochii, am înțeles că Dorocaru ar fi dorit să mă întrebe de unde știu. Din gură însă i-a ieșit altceva :

— Informația este exactă...

— La ce hotel l-ați repartizat ?

— La „Palace“, pe Singerstrasse...

— Camarade Dorocaru, n-aș vrea să mă înțelegeți greșit, nu dorim deloc să umbrim personalitatea unor membri ai Mișcării, dar pornim de la ipoteza că Radu Doinaș își va îndrepta atenția către unii care au studiat în Anglia pentru a le dobîndi bunăvoința...

„Mîna dreaptă“ a lui Sima a dorit să-mi demonstreze că nu-i lipsit de perspicacitate și a replicat :

— Ar fi deci potrivit să-l așteptăm pe Doinaș în preajma unor asemenea inși...

— Ați sesizat exact... Numai că operațiunea cere o pregătire meticuloasă. Mai considerăm, camarade Dorocaru, că Brăileanu nu e singurul legionar care a studiat în Anglia. Așa că o să vă rugăm să ne puneți cît mai curînd la dispoziție un tabel cu legionarii aflați la Viena și care și-au făcut studiile în Anglia și în Franța. Comunicați-mi prin locotenentul Liebling cînd doriți să mă întîlniți ca să-mi predați tabelul. Mai e ceva... Șeful meu, *Herr* SS Brigadenführer Gruber, dorește să vă cunoască. Nu exclude o posibilă întrevedere cu dumneavoastră.

— Cu plăcere... Cu plăcere..., se bucură Dorocaru.

— Asta ar fi o primă chestiune. A doua : după ce veți întocmi tabelul, ar fi binevenit să selectați un număr de legionari care să-i țină un timp sub observație pe cei în cauză. E de prisos să insist că o asemenea supraveghere se cere realizată cu menajamente... Supravegherea se va declanșa numai după ce am să vă comunic ordinul dat de *Herr* SS Brigadenführer Gruber... V-a mai raportat cumva camaradul Brăileanu ceva mai deosebit ?

— A organizat în Alba trei grupe de rezistență, fiecare grupă numărînd zece legionari, și a cerut lansarea unor parașutiști instructori.

— Alba ? ! Alba ? ! am făcut pe neștiutorul. E o zonă în spatele frontului sau o zonă controlată de trupele noastre ?

— E în spatele frontului...

— Foarte bine !... Camarade Dorocaru, analizați situația. Dacă socotiți că puteți lansa un parașutist în zonă, cu atît mai bine... Să-i urmărim evoluția... O să vă rog ca în momentul luării unei decizii să ne anunțați și pe noi dacă, între timp, nu-l vom captura pe Doinaș. În continuare, vă mai rugăm ceva : acum, că sînteți introdus în tainele misiunii, ne mai puteți ajuta într-un fel. Încercați să vă puneți în locul lui Radu Doinaș și întrebați-vă pe cine ar fi el tentat să contacteze din cercul superior al Mișcării.

— Vă rog să contați pe mine.

— Înainte de a ne despărți, aș mai dori să abordez o chestiune delicată : *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner, foarte preocupat de prejudiciile pe care activitatea subversivă a lui Radu Doinaș ar putea să o aducă luptei noastre comune, s-a întrebat dacă în investigațiile noastre, n-ar trebui să ne îndreptăm atenția și spre cei zece „mexicani".

— Cum, *Herr* SS Reichsführer Kaltenbrunner cunoaște porecla grupului lui Papanace ? !

— E la curent cu tot ce privește colaborarea dintre Legiune și partidul nostru. Tot excelența sa m-a sfătuit ca

în problemele delicate, de natură internă, să vă las pe dumneavoastră să hotărîţi.

— E un sfat cît se poate de înţelept şi-l reţin ca atare.

— Vă mulţumesc. Înţeleg totodată că aţi acceptat şi propunerea Berlinului de a face parte din grupul operativ special de sub comanda generalului Gruber ?

— Mă simt onorat.

— Desigur, cu tot angajamentul privind păstrarea secretului.

— Jur !

M-am ridicat din fotoliu. Faţa lui Dorocaru iradia din nou forţă, încredere, voinţă.

— Vom ţine legătura prin SS Obersturmführer Freddy Liebling... Aşteptăm tabelul !

Ne-am strîns mîinile, bărbăteşte, cu un „respect“ reciproc.

— Vă rog să mi-l trimiteţi pe Liebling. *Heil Hitler !...*

De lîngă uşă, Dorocaru m-a privit cu o anumită reţinere, lăsîndu-şi ochii-n pămînt, ca apoi să-i ridice :

— Nu ştiu dacă momentul e bine ales, se hotărî el să vorbească, totuşi, *Herr* SS Obersturmbannführer Maltz, îndrăznesc... Ne pregătim să adresăm excelenţei sale SS Reichsführerului Himmler o telegramă în care cerem să ni se aprobe ca unii dintre noi să poarte uniforma trupelor SS. V-aş ruga, dacă îndrăzneala nu-i prea mare, să-l informaţi pe excelenţa sa domnul Kaltenbrunner în legătură cu această dorinţă manifestă a Mişcării.

— Vă asigur că voi fi cu plăcere mesagerul rugăminţii dumneavoastră.

A ieşit mulţumit. Eu însă am rămas sub impresia lăsată de rugămintea lui Dorocaru. Pe ce lume trăiau aceşti vajnici fanatici ? Nu ştiau în ce hal fuseseră compromise aceste uniforme negre cu cap de mort ? Şi ce fel de guvern „naţional“ era acela ai cărui membri urmau să poarte o uniformă străină ţării lor ? Aşteptîndu-l pe Liebling, care merita să-l „propun“ pentru „Crucea de Fier“, mi-am amintit că muribunzii sau condamnaţii la moarte au dreptul la o ultimă dorinţă.

Documente

Peneş
către
Peneş 1
Sursa : *Macarie*

Ruxandra Ghyka împreună cu alţi doi camarazi, semnatari ai Memoriului adresat lui Kaltenbrunner, au decedat în condiţii neelucidate. Macarie **susţine că moartea celor trei ar fi „opera" grupului de represalii poreclit „Spărgătorii de fronturi", condus de Găină O., partizan al lui Sima.**

Prof. Gamillschegg a trecut total de partea lui Sima, împotriva fracţiunii Papanace. Membrii acestei fracţiuni vor fi expulzaţi din Viena, pentru a se elimina astfel tensiunea dintre cele două tabere adverse.

Peneş
către
Peneş 1
Sursa : *Macarie*

Starea de război dintre România şi Germania provoacă Ministerului de Externe al Reichului dificultăţi juridice cu privire la cetăţenii români din Austria şi Germania. Personalul Consulatului român, în frunte cu diplomatul M. Stănescu, precum şi alţi cetăţeni români aflaţi în Austria au fost internaţi într-un lagăr de concentrare.

Clădirea Consulatului ar urma să fie cedată legionarilor.

Peneş
către — ULTRASECRET
Peneş 1 — Prin curier

La Berlin se discută un proiect de comunicat privind starea de război cu România. Macarie **a realizat fotocopii după un început de corespondenţă dintre Ministerul de Interne şi Ministerul de Externe în această chestiune.**

8.XI.1944 — VI a 7 — 387 — 44.
Ref. : Starea de război cu **România.**

1. Comunicarea de către Ministerul de Externe conform căreia între România şi Bulgaria, pe de-o parte, şi Reich, pe de altă parte, există stare de război nu este lipsită de inconveniente. Din ea trebuie înţeles că noi recunoaştem guvernele de la Bucureşti şi Sofia ca fiind legale. Din comunicare mai rezultă că, potrivit concepţiei noastre, guvernele naţionaliste (în cazul României — Comitetul legionar) nu reprezintă propriile state. Este îndoielnic dacă e bine ca tocmai acum să ne precizăm atitudinea în această problemă. Chiar şi numai pentru acest motiv, comunicarea Ministerului de Externe nu trebuie să devină accesibilă unui cerc mai larg.

În ceea ce priveşte concepţia juridică a Ministerului de Externe, aceasta nu permite să se trateze diferenţiat, de la caz la caz, problema definirii cuiva drept „inamic“ sau „amic“ — respectiv dacă cineva face parte sau nu din Comitetul naţional. Este adevărat însă că atitudinea politică a celor în cauză poate fi luată în consideraţie atunci cînd se pune problema unei aprecieri pur subiective. Dar în momentul în care se ajunge la problema de drept — de pildă caducitatea unui tratat de stat în cazul izbucnirii unui război — ne putem orienta exclusiv după criteriul cetăţeniei.

Instanţele judiciare vor raporta toate problemele controversate. Este poate preferabil să lăsăm ca aceste chestiuni să ajungă la noi, decît să aducem la cunoştinţa autorităţilor noastre comunicarea îndoielnică sub aspect politic şi juridic a Ministerului de Externe. În orice caz va fi nevoie de o reformulare precisă a acestei comunicări a Ministerului de Externe (proiectul se anexează).

Totuşi ar trebui să se găsească o soluţie pentru a fi puse în cunoştinţă de cauză toate serviciile din subordine, pentru că ele sînt primele care vin în contact cu chestiuni de acest gen.

2. S-a prezentat d-lui ministru, după înapoiere, prin intermediul domnului secretar de stat.

Avînd în vedere implicaţiile notei de faţă, consider oportun ca deocamdată să se renunţe neapărat la difuzarea comunicării M. de Ext. În condiţiile date, s-ar putea da o indicaţie Serviciului de informaţii.

NOTĂ :

3. Un nou proiect după rezolvarea punctului 2.

Comandamentul SS. Berlin
SW 11, Prinz Albrechtstrasse 8

Ministerul de Externe
R 17954

Berlin W.8. 30.XI.1944
Wilhelmstrasse 74—76

La adresa din 8 noiembrie 1944 — VI-a 7 387 — 44.
Ref. : Starea de război cu România.

Dat fiind că guvernul român de la Bucureşti a declarat război Reichului german, între cele două state există — sub aspectul dreptului formal — stare de război. Ţinînd seama că sub conducerea lui Horia Sima s-a alcătuit un „Comitet naţional român de eliberare“ (filogerman), este oportun a se decide de la caz la caz dacă supuşii români trebuie să fie trataţi ca inamici sau nu, ca să nu fie prejudiciat efortul românilor din Reich dornici de a crea noi relaţii.

Din ordin,
Roediger
Confirmat
Secretarul Consulatului

4

O săptămînă după memorabila întîlnire de la Hotel „Imperial“, Dorocaru mi-a trimis, prin Liebling, un prim mesaj : cerea o întîlnire. Am perfectat-o. De altfel, eu şi *Peneş* eram pregătiţi pentru o asemenea eventualitate. L-am chemat pe Dorocaru la telefon — avea post direct — şi l-am întrebat dacă-i convine o întîlnire spre seară. A răspuns afirmativ. L-am rugat atunci să coboare neînsoţit, la ora 20, în faţa hotelului.

A fost punctual. L-am invitat lîngă mine, pe bancheta din spate, bucuros că-l revăd. Avea cu el o servietă pe care şi-a aşezat-o pe genunchi. Abia după ce automobilul a pornit, l-am întrebat :

— Sper că aţi ţinut seama de recomandarea noastră. N-aţi comunicat nimănui cu cine urmează să vă întîlniţi ?

— V-am dat cuvîntul de legionar, m-a asigurat el.

— Să nu vă supăraţi, camarade Dorocaru, dar domnul general Gruber doreşte să stea personal de vorbă cu dumneavoastră. Iar excelenţa sa, pînă la această întîlnire, se află într-un incognito deplin.

— Mă copleşiţi... Totuşi, aş vrea să precizez că am la dispoziţie doar două ore... Comandantul îmi suportă greu absenţa...

Viena intrase în raza bombardierelor aliate care aveau baza în Italia şi se cufundase în întunericul de mormînt al camuflajului antiaerian. „Uniforma neagră" de la volan se putea însă descurca în oraş şi legată la ochi.

Un sfert de oră mai tîrziu, calea automobilului a fost barată de o poartă şi şoferul a coborît s-o deschidă. Pentru a-i distrage lui Dorocaru atenţia, am provocat o nouă discuţie, desigur, formală. Omul nu era lipsit de inteligenţă, clocotea în el un soi de infatuare grosolană, întreaga sa fiinţă părea să ţipe : „Aţi crezut că vă puteţi descurca fără noi. V-aţi înşelat !... Ce v-aţi face fără noi ?"

Infatuarea se manifesta şi la alţi membri ai aşa-zise „renaşteri naţionale" de la Viena. Băieţii îşi luaseră în serios rolul încredinţat de Hitler şi Himmler şi se mişcau pe scena ultimului act al războiului ca nişte personaje învestite de cel atotputernic să schimbe în ultima clipă soarta istoriei şi a Reichului.

„Generalul Gruber" ne aştepta. *Peneş*, mai „arian" ca niciodată, s-a ridicat de la somptuosul său birou, şi-a pus la ochi monoclul, l-a examinat pe musafir, apoi i-a ieşit în întîmpinare cu o politeţe aristocratică, nu însă şi arogantă.

— *Herr* SS Obersturmbannführer Maltz mi-a vorbit cu mult entuziasm de dumneavoastră... Sînt bucuros că mi-aţi acceptat invitaţia.

Dorocaru înţepenise în poziţie de drepţi, ca şi cum ar fi purtat o imaginară uniformă militară. Doar servieta ce o ţinea în mîna dreaptă îi mai anula ceva din ţinuta voit militărească. A bîiguit cîteva mulţumiri, impresionat ca şi

Liebling de atmosfera cabinetului, de ţinuta „generalului" şi de cordialitatea acestuia.

Ne-am aşezat tustrei în fotolii. *Peneş* şi-a pus din nou monoclul la ochi şi, imediat, a făcut remarca :

— Sînteţi un bărbat tînăr, camarade Dorocaru. Mă bucur de constatare... Simbolizaţi tinereţea legionară.

Dorocaru, zîmbind prietenos, a completat ideea „generalului" :

— Sfîntă tinereţe legionară, aşa cum glăsuieşte şi un cîntec de-al nostru.

Acesta şi-a întors capul spre mine şi mi s-a adresat cu condescendenţă :

— Dragă Friederich, fii dumneata amabil şi umblă la bar... să servim un coniac...

„Scena" fusese pregătită dinainte, aşa că m-am ridicat din fotoliu, străduindu-mă să-mi joc rolul cît mai bine. În timp ce turnam „Courvoisier", mi-am informat şeful că, din păcate, camaradul Dorocaru dispune doar de două ore pentru această întrevedere.

— A, îl linişti „generalul", ne vom înscrie în timp. În momentul în care „generalul" a ridicat paharul, uşa s-a deschis timid — scenă nepregătită — şi şoferul şi-a arătat capul pentru o fracţiune de secundă. Am înţeles că avea nevoie de mine. Am cerut permisiunea şefului meu să mă retrag pentru cîteva minute.

Dincolo, Emil — şoferul — mă aştepta alarmat.

— Am fost urmăriţi de un civil... Sînt sigur. De unul de-al lui... cu un taxi. Cînd am ajuns aici, a dat drumu' maşinii, iar el a rămas în pîndă.

Aşadar, am fost urmăriţi. Constatare gravă şi alarmantă. Să fi călcat Dorocaru consensul ? Sau Dorocaru se află pus sub urmărire şi nu ştie ? În ambele situaţii, trebuia acţionat urgent şi cu îndrăzneală.

— Uite ce faci, Emile... Cobori. Faţă de tipul din stradă deţii superioritatea uniformei.

— Nu numai a uniformei, preciză celălalt glumind şi-şi îndoi braţul drept ca să-mi arate rotunjimea muşchilor.

— Mai întîi, îl iei tare, în româneşte : „Te cheamă camaradul Dorocaru la el", îi spui.

— Dacă nu înţelege ?

— Treci la germană și mi-l umfli cum știi tu că-i mai bine, dar fără zgomot.

Emil a trecut de îndată să-mi îndeplinească ordinul, iar eu am revenit în cabinet și m-am explicat :

— Domnule general, s-a primit o telegramă de la Berlin... Vă rog să-mi permiteți s-o decodific. E o chestiune urgentă. O să lipsesc vreo zece minute...

Peneș a înțeles că s-a întîmplat ceva ieșit din comun, dar, știindu-mă împreună cu Emil, nu s-a arătat îngrijorat. Am ieșit să-l aștept pe șofer care avea să se întoarcă repede cu „prada-n dinți". Totul a mers mult mai ușor decît îmi imaginasem.

— E de-al lui..., legionar, îmi raportă Emil în germană.

Tipul purta un pardesiu subțire, vechi, peste un costum la fel de vechi și de demodat. Își scoase de pe cap pălăria cu borul lat, în altă culoare decît pardesiul ; avea un păr sîrmos, tuns scurt. Te izbeau mai ales fruntea îngustă și arcadele cicatrizate de deasupra sprîncenelor dese. Nu părea totuși să fi fost boxer sau să fi practicat pugilatul.

— Mi s-a spus că mă cheamă camaradul Dorocaru, zise „prada", într-o germană stîlcită.

— Percheziționează-l, vezi dacă e înarmat ! i-am ordonat lui Emil.

Tipul n-a opus nici o împotrivire ; mutra sa insipidă exprima doar o vagă umbră de nedumerire, iar cînd Emil a dat de un „Walther", apoi pe un pumnal cu declanșare automată, a mormăit :

— Cum era să-l apăr pe camaradul Dorocaru fără arme ?

Așadar, domnul Dorocaru călcase consensul și cărase cu el un „înger păzitor".

— Actele ! i-am cerut înciudat.

A căscat niște ochi tîmpi : nu se aștepta să fie tratat cu atîta duritate. S-a supus și mi-a întins cuminte cîteva legitimații.

Îl chema Coruț Iulică și era „înarmat" cu absolut toate hîrtiile necesare unui legionar cu domiciliul în Viena, inclusiv cu un permis de intrare la „Imperial".

— Actele rămîn deocamdată la mine.

Crezînd că glumesc, Coruț Iulică a zîmbit șăgalnic, ca

și cum ar fi vrut să mă asigure că a înțeles șotia și că totul era în ordine. Mi-am mutat privirile aspre pe Emil și i-am ordonat să-l păzească pe prizonier cu arma-n mînă pînă ce camaradul Dorocaru va ieși din ședință.

— Aha, zise Coruț liniștit, deci asta era !

— Nu trebuia să te lase în stradă...

— Nu e prima oară, mă lămuri el resemnat, și se îndreptă, la un semn al revolverului din mîna lui Emil, spre cealaltă cameră.

Am răsuflat ușurat și am revenit în cabinet, unde discuția dintre „general" și Dorocaru începuse. Mi-am prezentat scuzele de rigoare și mi-am ocupat locul.

Peneș mi-a aruncat o privire întrebătoare, însoțită de o explicație :

— Camaradul Dorocaru ne-a adus tabelul... Este bine întocmit.

Pe măsuță se afla deschisă o mapă asemănătoare cu cea văzută la Liebling.

Am întîlnit ochii cenușii ai „musafirului" — exprimau o puternică satisfacție lăuntrică. Ceva din aprecierile „generalului" trebuie să-i fi mers la inimă.

— Camaradul Dorocaru, din proprie inițiativă, ne-a mai adus și opt note informative privind activitatea grupului de opoziție condus de Papanace.

— A „mexicanilor" ? ! am exclamat, uitîndu-mă din nou în ochii lui Dorocaru. Surse serioase, de încredere ?

— Plantate de mine încă din lagăr, ne lămuri el cu o suficiență din care se cuvenea să înțelegem că-i merge mintea cu mult mai multă agerime decît ne imaginarăm.

Peneș a închis mapa și a ridicat-o deasupra măsuței, de parcă ar fi dorit să-i stabilească greutatea.

— Din documentele prezentate de camaradul Dorocaru, vom înapoia „Notele informative", sublinie „generalul". S-a inițiat și supravegherea lui Brăileanu Ovidiu...

Dorocaru a intervenit surîzînd :

— Și am mai inițiat ceva... În această chestiune, domnule general, o să vă rog să-mi îngăduiți să vă prezint un raport numai după ce voi înregistra primele rezultate concrete.

„Generalul" a prins să se joace cu monoclul.

— Tot ceea ce vă cerem e să vegheaţi. N-am vrea să speriem *prada cea mare.*

— Voi veghea... Sînt interesat personal în prinderea lui Doinaş...

— Camarade Dorocaru, tot în aceeaşi ordine de idei, vorbi „generalul", ridicînd paharul cu coniac, aş vrea să vă întreb : după părerea dumneavoastră, cînd credeţi că va lua fiinţă guvernul Legiunii ? Cu aproximaţie, fireşte.

Dorocaru s-a îngîndurat, s-a uitat prin cabinet parcă în căutarea unui punct de sprijin. „Nu cumva am întins prea mult coarda ?", m-am întrebat îngrijorat. Oftatul sincer al legionarului a plutit uşor, ca un fulg, prin cabinet.

— Domnule general, recunosc că aţi pus degetul pe rană... Marea noastră durere...

— O să vă explic ce m-a determinat să vă întreb... Dar vă rog să continuaţi.

— Din păcate, izolarea la care am fost supuşi în ultimii doi ani ne-a împiedicat să menţinem legătura cu viaţa ţării... Ca să fiu sincer, n-avem cu cine să constituim guvernul. După cum bine ştiţi, am trimis mesageri în ţară. Sînteţi desigur la curent cu misiunea lui Stoicănescu, a lui Schmidt... N-avem cu cine face un guvern. Am avea nevoie de un Gigurtu, de un Manoilescu sau Valer Pop, dar nu s-a putut lua legătura cu ei pînă acum. Judecînd cu luciditate situaţia, cred că abia prin noiembrie sau decembrie vom fi în măsură să ne constituim într-un guvern.

Ne dezvăluia date de mare importanţă şi care se cereau urgent transmise *Centralei.*

— Însă noi, aşa cum sînteţi informaţi, nu stăm cu mîinile-n sîn, nu batem pasul pe loc, căutăm soluţia politică şi militară cea mai eficientă.

Dorocaru s-a aplecat asupra măsuţei şi a băut din coniac, nu mai avea ce să ne spună. *Peneş* a sesizat momentul şi s-a ferit să mai apese pedala. A reluat cu tact convorbirea :

— Întrebarea am pus-o deoarece constituirea guvernului ar uşura mult eforturile noastre comune. S-ar instituţionaliza în cadrul guvernului un aparat, anumite contacte s-ar realiza direct şi mai urgent. În prezent, pe baza informaţiilor ce le deţinem, sîntem în măsură să definim obiectivele misiunii spionului Radu Doinaş la

Viena. Acestea sînt : legionarii şi viitorul guvern ; organizarea unei reţele de spionaj în Austria. Vedeţi dumneavoastră, replica îndrăzneaţă a führerului la actul trădării de la Bucureşti a surprins oficinile de spionaj ale englezilor, ca şi ale ruşilor, care n-au inclus nici un moment în calculele lor forţa politică şi militară a Mişcării legionarilor... Prin reactivarea lui Doinaş, se încearcă corectarea acestei erori.

Figura lui Dorocaru exprima acum o mîndrie care-i îngroşa infatuarea ; lui şi nu altcuiva un general SS îi releva cu încredere aspecte inedite ale noii conjuncturi politico-militare.

— De ce nu v-aş mărturisi pînă la capăt greutăţile de care ne lovim în căutarea lui Doinaş ? *Peneş* îl privi lung şi contemplativ pe interlocutor. Ştim că sosesc din România, la Viena, cei pe care îi chemaţi... Fără a umbri cinstea şi onoarea lor, trebuie să fiţi de acord cu mine să serviciile de spionaj din Bucureşti ar da dovadă de o crasă naivitate dacă n-ar încerca să se folosească de acest prilej pentru a strecura printre ei agenţi. Vreau să luaţi act că investigaţiile noastre sînt mult îngreuiate de această posibilitate.

— Înţeleg, înţeleg foarte bine, rosti Dorocaru.

— Sînteţi singurii în măsură să exercitaţi acea verificare absolut necesară printre cei sosiţi... Nu o dată ne-am pus întrebarea dacă printre proaspeţii sosiţi din România nu se găsesc cumva şi viitorii colaboratori ai lui Radu Doinaş, ai viitoarei sale reţele ? Vedeţi, camarade Dorocaru, pe legionarii din Germania, noi am avut cînd să-i verificăm. În acest sens, generalul SS Müller a realizat o adevărată operă de securitate. Iar eu aş îndrăzni să adaug de la mine că fără concursul dumneavoastră personal n-ar fi reuşit.

Peneş fusese magistral. După modul cum dirijase convorbirea izbutise, cu discreţie, să semene în sufletul lui Dorocaru sămînţa neîncrederii în noii veniţi. Aş mai fi rămas, dar se apropia momentul final al întîlnirii, iar într-una din încăperi, Emil îl păzea pe agentul lui Dorocaru. Or, şoferul trebuia eliberat de povara sarcinii neprevăzute, pentru a-l transporta pe oaspetele nostru la „Imperial."

— Domnule general, v-aş ruga să-mi permiteţi să mă retrag pentru cîteva minute.

Am ieşit. L-am găsit pe Coruţ Iulică pe un scaun, cu capul aplecat, amărît. La cîţiva paşi de el, cu revolverul în mînă, Emil. Văzîndu-mă, s-a luminat la faţă. Exista, lîngă bucătăria vilei, o cămară golită de obiectele proprii unei gospodării, fără vreo fereastră, ci doar cu un sistem de aerisire. I-am ordonat lui Coruţ să se ridice, să ia scaunul cu el şi să mă urmeze. Sub fruntea lui îngustă s-a aprins o privire dezorientată : nu înţelegea nimic din ce i se întîmpla. Puţin mai tîrziu a înţeles. Camera s-a dovedit un arest excelent. M-am uitat la ceas ; se scursese o oră şi jumătate din timpul destinat de Dorocaru întîlnirii.

Am revenit în cabinetul generalului ; i-am găsit pe cei doi în picioare. *Peneş* tocmai terminase expunerea unei idei.

— ...toţi militarii români, de la elevi şi pînă la comandanţi, pe care trădarea de la Bucureşti i-a găsit în Germania, au fost declaraţi prizonieri de război şi internaţi în lagăre. Ce pot să vă mai spun ? Că, în aceste lagăre, ofiţeri specialişti ai lui Amt-7 încearcă să-i identifice pe acei militari români care alcătuiau în şcoli reţeaua contrainformativă a unităţilor respective... Fapt foarte important... Cred că în curînd o să fiţi invitaţi să vă ocupaţi şi de aceşti internaţi.

Apoi s-a întors spre mine şi m-a întrebat :

— Automobilul e pregătit ?

— Da, domnule general !

— Camaradul Dorocaru să fie transportat acolo unde va indica dumnealui !

După ce a dat ordinul, l-a salutat pe oaspetele său cu braţul ridicat :

— *Heil Hitler !*

Pînă la automobil, Dorocaru a tot rînjit mulţumit, aidoma unui comis-voiajor ce încheiase o afacere grasă.

Peneş şi-a pus la ochi monoclul, l-a măsurat pe Coruţ din tălpi şi pînă în creştet cu un oarecare dispreţ.

— Cum ai ajuns aici ?

— Din ordin.

— Din ordinul cui ? l-a întrebat *Peneş* ameninţător.

— Al camaradului Dorocaru, comandantul meu, zise şi se uită timid în jur, poate-poate îl va descoperi. Nu-l văd aici !

— Cum suna ordinul lui ?

Stăteam ceva mai retras şi-i aveam pe amîndoi în raza mea vizuală.

— Să urmăresc cu un taximetru maşina care-l va lua de la „Imperial" şi să văd în ce casă o să intre şi să-l aştept apoi pînă ce o să iasă... şi... şi... Parcă i se uscase dintr-o dată gura. A amuţit şi frica i-a apărut în priviri.

— Hai, hai, vorbeşte !... Ştii unde te găseşti ?

— Ştiu, domnule general ! Coruţ se uită la mine ca la o veche cunoştinţă care ar fi avut obligaţia morală să-i sară în ajutor. Mi-a mai ordonat să aştept două ore şi jumătate şi dacă n-o să-l văd ieşind, să mă întorc la hotel şi să dau alarma.

— Nu minţi ?

— Cum să mint ? ! tresări el. Sînt încă din 1940 agent al Gestapo-ului. Poate să dea referinţe despre mine *Herr* Ludwig Camilo...

Peneş s-a apropiat de Coruţ, l-a străfulgerat cu priviri severe.

— Minţi, năpîrcă ! I-am arătat actele tale camaradului Dorocaru şi ne-a declarat că nu te cunoaşte, că n-a auzit de tine, că nu faci parte din garda lui personală.

Coruţ a înghiţit în sec, şi-a umezit cu limba buzele subţiri.

— Cum să nu mă recunoască ? ! vorbi el cu o voce joasă, cuprinsă de disperare. Asta nu se poate ! Doar ne cunoaştem din lagărul de la Miercurea Ciuc...

— Zicea că eşti probabil o iscoadă a lui Papanace, am intervenit eu.

— Eu, iscoada lui Papanace ? ! Unde-i Dorocaru ? Puneţi-mă faţă-n faţă cu el !

Mai că-i venea să plîngă de obidă.

— A plecat... Ne-a dat mînă liberă să facem cu tine ce-o să credem de cuviinţă.

— Ticălosul ! şuieră el cu ură printre dinţi, înţelegînd, în sfîrşit, în ce situaţie ingrată căzuse.

Peneş a sesizat valoarea izbucnirii agentului şi l-a

luat din nou la întrebări, cu mai multă severitate decît înainte.

— Zici că e un ticălos ? De cînd ştii că-i un ticălos ?

— O să mă omoare ! gemu. O să mă omoare !

— Nu el o să te omoare, ci noi, dacă n-o să ne răspunzi cu sinceritate la întrebări.

— Domnule general, din '40 sînt agent al Gestapo-ului !

Peneş, cu monoclul la ochi, după ce l-a mai umilit o dată cu căutătura sa dispreţuitoare, s-a răsucit spre mine şi mi-a ordonat cu acelaşi ton cazon, nemilos :

— Arestează-l ! Să dea în scris tot ce ştie despre Dorocaru şi ticăloşiile lui... Ia-l de aici ! Să nu-l mai văd !

Scena a fost cam ieftină, dar avusese asupra lui Coruţ Iulică efectul scontat. Cînd l-am băgat din nou la „arest", era complet prăbuşit şi a început să ceară îndurare :

— Nu mă omorîţi ! Nu mă omorîţi !

L-am găsit pe *Peneş* în fotoliu : îşi lepădase, în sfîrşit, vestonul şi-l aruncase neglijent cît colo. Pete mari de transpiraţie i se întinseseră la subţiorii cămăşii.

— Ei, ce părere ai ? Să fie ăsta sfîrşitul operaţiunii noastre ?

M-am aşezat pe locul unde, cu puţin timp înainte, şezuse Dorocaru. Oboseala mă dovedise şi pe mine. În timp ce-mi descheiam vestonul, am opinat :

— Problema-i asta — a trăncănit sau nu Dorocaru mai departe ? Sau l-a luat pe Coruţ exact pentru ceea ce ăsta ne-a mărturisit ?

I-am dat lui *Peneş* răgazul să reflecteze pe marginea întrebărilor mele. Pe neaşteptate, lucrurile luaseră pentru noi o întorsătură primejdioasă. Dorocaru călcase un consens, iar noi, fie chiar şi ipotetic, eram siliţi să stabilim cît de largă era aria abaterii sale. *Peneş* şi-a acoperit faţa obosită cu palmele. Amintea, aşa cum zăcea sleit în fotoliu, de un actor, care, timp de cîteva ore, interpretase un rol din Shakespeare.

— Trebuie să riscăm, hotărî el într-un tîrziu, descoperindu-şi faţa. Miza-i prea mare pentru Bucureşti, ca să abandonăm o „cotă" cucerită şi să ne retragem definitiv de pe „cîmpul de luptă". Nu cred că Dorocaru a trăncănit, iar dacă a trăncănit, n-a făcut-o mai departe de idolul său, Sima...

— Pe ce te bazezi cînd faci o asemenea afirmaţie ?

— L-am urmărit pe Dorocaru în tot timpul convorbirii... Era flatat şi mîndru de noua sa poziţie determinată de relaţiile cu noi. Apoi, valoarea documentelor lăsate... Unde mai pui că „Notele informative“ aduse înseamnă dorinţa de a avea părerea noastră în privinţa rezolvării unor probleme. I-am arătat încredere şi ne-a venit în întîmpinare cu dovezi ale încrederii sale în noi.

— E frumos tot ce spui şi ar fi bine să fie aşa... Dar atunci ce-i cu tipul din... cămară ?

Probabil că, fără voia mea, pusesem în întrebare un strop de ironie, căci *Peneş*, de parcă l-aş fi înţepat, îşi îndreptă brusc spinarea, căutîndu-şi în fotoliu o poziţie mai bună.

— Uneori omului, în situaţii ca astea, i se face frică de Gestapo sau începe să fie ros de dinţişorii curiozităţii. Un pic de curiozitate, un pic de frică. E dornic să afle unde este dus sau să anticipeze cîte ceva în legătură cu misiunea secretă în care-i atras. Aşa a ajuns să-i ceară agentului său să-l urmărească.

— Deci te încrezi în declaraţiile lui Coruţ ?

— Da... Şi socot că norocul ne-a surîs din plin, dibuindu-l. Pe de o parte, vom urmări reacţiile lui Dorocaru faţă de dispariţia agentului său, pe de altă parte, vom intra în posesia unor mărturii importante. Trebuie să-l stoarcem pe Coruţ ca pe o lămîie.

— Ca la Gestapo ! am zis mai în glumă, mai în serios.

Peneş m-a privit sarcastic şi mi-a întors-o :

— Da, haina face pe om ! Iar noi purtăm cam des uniforma asta blestemată.

— Zici să nu-i dăm drumul lui Coruţ ?

— Deocamdată, nu.

— Dacă Dorocaru o să ne înştiinţeze că i-a dispărut un agent ?...

— Vom vedea atunci...

— Pe mine o să mă înştiinţeze mai întîi... Eu sînt avangarda ta... Pe mine mă vor înhăţa primul, de vor intra la bănuieli.

Peneş m-a cercetat ceva mai atent, vrînd să descopere cîtă seriozitate pusesem în ultimele mele cuvinte.

— Dacă aşa se vor petrece lucrurile, mă văd nevoit

să-ți amintesc că este datoria sfîntă a unui SS Obersturmbannführer să apere cu prețul vieții sale securitatea unui SS Brigadenführer.

M-a pocnit cu palma peste genunchi și s-a ridicat din fotoliu :

— *Monsieur Mauriac*, vă aduc la cunoștință că am decis : operațiunea continuă... De aici însă o vom șterge chiar în noaptea asta.

5

Coruț Iulică a fost transportat în afara Vienei, într-o ascunzătoare unde *Peneș* i-a creat condiții optime pentru a medita în liniște. Medita și își scria în românește memoriile. Pe măsură ce ne înmîna paginile, noi le „expediam" la „tradus". Îi lăudam și îi încurajam activitatea. În general, îl tratam ca pe un agent devotat al Gestapo-ului, asupra căruia căzuse însă povara unor acuzații ce se cereau lămurite. Coruț se apăra cu disperare și ne întreba de cîte două sau trei ori pe zi dacă cei de la „Imperial" nu l-au căutat. Tuna și fulgera împotriva lui Dorocaru : „M-a azvîrlit ca pe o izmană murdară !", urla el, clocotind de furie. Noi îl domoleam : „Părerea noastră e că ai fost atras într-o cursă... Dorocaru vrea să scape de tine... știi, probabil, multe lucruri care pot să-l pună într-o lumină nu prea favorabilă în raporturile cu noi... Ia gîndește-te !" Nu ne răspundea pe loc, ci se cufunda în muțenie. Abia după un timp se apuca să-și aștearnă pe hîrtie aducerile-aminte.

Tot în săptămîna aceasta, locotenentul Liebling mi-a comunicat că Dorocaru mă roagă să trec pe la „Imperial" în ziua următoare, la o oră convenabilă mie, drept care am indicat ora de vîrf în activitatea celor de la „Imperial".

M-am întîlnit cu „mîna dreaptă" a lui Sima în aceeași încăpere unde ne-am văzut și prima oară. Chiar de la început, mi-am dat seama că Dorocaru nu era în apele sale. I-am întins pachetul de „Camel" și i-am declarat, după ce ne-am aprins țigările, că sînt gata să-l ascult.

— Am ținut să vă văd neapărat, ca să vă consult

într-o chestiune simplă..., dar știu eu ?... În actuala conjunctură și în lumina celor discutate, poate că vă interesează.

Am tras cîteva fumuri și mi-am încruntat fruntea pentru a-i dovedi că eram atent.

— Vă ascult, camarade Dorocaru...

— Precum știți, dețin în Mișcare funcții de mare răspundere. De aceea, Comandantul a hotărît ca și persoana mea să se bucure de o pază specială. Sînt păzit de o echipă formată din trei legionari selectați de mine... Ei bine, unul din ei, Coruț Iulică, a dispărut fără urmă într-una din nopțile astea.

M-am prefăcut și mai interesat.

— Cum adică fără urmă ?

— În seara cînd am fost oaspetele domnului general, l-am chemat pe Coruț la mine și l-am informat că voi lipsi de la cabinet mai bine de două ore, așa că în răstimpul ăsta se putea considera liber. I-am atras însă atenția ca la ora unsprezece să fie la datorie. Băiatul, fiind încurcat cu o austriacă, s-a bucurat că se va putea duce la ea.

Rețineam explicațiile lui Dorocaru cu toată seriozitatea, nu de alta, dar dincolo de declarațiile scrise ale lui Coruț, se contura o ipoteză la care noi nu ne gîndisem. Dacă domnul Coruț Iulică, prostuț și urît cum era, „naviga" în apele tulburi ale Vienei cu fundul în două luntri ? În cazul ăsta, cea de-a doua luntre sub ce „pavilion" plutea pe valuri ?

— Deci, de la locuința domnului general, m-am întors la „Imperial", continuă Dorocaru să povestească. În noaptea aia am avut mult de lucru. L-am chemat pe Coruț la mine, mi s-a raportat că încă nu se înapoiase la hotel... Ei bine, *Herr* SS Obersturmbannführer, Coruț nici pînă astăzi n-a mai apărut la „Imperial".

— Ce-ați întreprins ca să-l găsiți ?

— A doua zi de dimineață am trimis un agent să-l caute la locuința concubinei. Femeia s-a jurat pe tot ce are mai sfînt că nu l-a mai văzut pe Coruț de vreo două săptămîni.

Un fior de îngrijorare m-a străfulgerat și pe mine. În „memoriile" sale, Coruț n-a scris un rînd despre legăturile lui amoroase din Viena. Și din nou m-am întrebat dacă

prizonierul nostru n-a acționat în noaptea respectivă din îndemnul altora, pentru a-l spiona pe Dorocaru. Îndemnul cui ? Al SS-ului ? Al „mexicanilor“ ? Al unei agenturi străine ?

— Nimeni nu l-a mai văzut din noaptea aceea ?

— Nimeni...

Am tăcut un timp amîndoi, fiecare gîndindu-se la altceva... Apoi, redeschizînd discuția, am întrebat :

— Ce legătură stabiliți între dispariția lui Coruț, care, văd, vă frămîntă, și problemele noastre ?

Dorocaru și-a înălțat fruntea sa înnegurată și, măsurîndu-mă cu o oarecare stinghereală, a răspuns :

— Concubina lui e profesoară de engleză.

— Cum ? !

— ...cu studii în Anglia, la Cambridge.

— Foarte interesant ! Izbucnirea mea a fost cît se poate de sinceră. Ce mai puteți să-mi spuneți în privința asta ?

— Nu profesează..., este angajata unui spital militar german.

— Cînd s-au cunoscut ?

— La sfîrșitul lunii august...

— În ce împrejurări ?

— Nu m-am interesat să aflu, se explică Dorocaru cu dezinvoltură. Mi-a spus doar că-i o femeie pe cinste.

— Acest Coruț avea acces la documente ce trec prin cabinetul dumneavoastră ?

— Tot ce pot să vă zic e că știa anumite lucruri din activitatea cuibului de conducere.

M-am ridicat în picioare, Dorocaru a vrut să se ridice și el, dar i-am cerut să rămînă locului. I-am oferit o nouă țigară. Am simțit realmente nevoia să mă mișc, poate din pricina nervozității ; tot ce aflasem despre Coruț era revelator, iar dacă se va dovedi a fi și adevărat... M-am oprit la cîțiva pași de fotoliul în care Dorocaru, palid la față, încerca, fumînd, să-și mascheze tulburarea.

— Camarade Dorocaru, legătura făcută între dispariția legionarului Coruț și misiunea noastră este interesantă și viabilă. Sînt de părere că trebuie să fim operativi. În această ordine de idei, vă întreb : Cît mai stau eu aici, ați putea trimite un agent la domiciliul profesoarei de

engleză, s-o aducă aici ? Cu forța dacă va fi nevoie ! Vă dau această dezlegare...

— Desigur, sări Dorocaru din fotoliu, bucuros că i se oferea posibilitatea de a fi de folos cu ceva.

— Atunci, acționați !

Dorocaru a acționat cu multă operativitate, trimițînd la domiciliul profesoarei o mașină cu trei agenți. Dar misiunea lor nu a fost încununată de succes. În schimb, s-au înapoiat cu o informație senzațională : de vreo patru zile, amanta lui Coruț dispăruse de acasă cu o ambulanță militară. Cel puțin așa susțineau vecinii.

Dorocaru a înfruntat, fără să-și plece ochii, privirile mele bănuitoare. Ceva nu era în ordine. Cu Coruț ? Cu Dorocaru ? Firește, faptul că „gorila" lui Dorocaru era în mîinile noastre reprezenta pentru noi un avantaj ce trebuia valorificat cît mai repede cu putință.

— Eu o să plec. Domnul general trebuie să afle imediat noutatea. Vă cer să nu inițiați fără aprobarea mea nici o măsură. Mai poți să știi de unde sare iepurele ?

— Exact așa gîndesc și eu ! replică Dorocaru și îmi zîmbi slugarnic.

Cîteva zile mai tîrziu, i-am transmis lui Dorocaru dorința „generalului Gruber" de a-l revedea. Am avut însă grijă să-i strecor, prin bunăvoința „prietenului" meu Freddy Liebling, un secret. „Mare baftă mai are și românul ăsta, Dorocaru ! Închipuiește-ți, i-am dezvăluit într-o doară, pentru servicii aduse de-a lungul anilor SS-ului, generalul meu intenționează să-l propună pentru «Crucea de fier»." Obiectivul fusese atins : Liebling nu se putuse stăpîni și „secretul" ajunsese la urechea legionarului. Ne-am dat seama din clipa în care Dorocaru și-a făcut apariția în „cabinetul generalului" ; era mai puțin inhibat, zîmbea jovial, pregătit sufletește să ne aducă la îndeplinire orice ordin. N-a avut nici răbdarea de a aștepta întrebările „generalului". De cum s-a văzut instalat comod în fotoliu, a început să ne povestească ultimele evenimente :

— Ne apropiem de sfînta zi a formării guvernului : sîntem pe cale să obținem cîteva clădiri importante, printre care și sala de festivități de la Palatul Lebkowitz. În

mod cert, domnul ministru de externe Ribbentrop ne va repartiza și clădirea Consulatului...

— Se știe cine va fi numit la Externe ? întrebă *Peneș* într-o doară.

— Sturdza... Mihai Sturdza.

— Ah, cel care a fost și în guvernul din toamna lui '40 ! mi-am arătat eu cunoștințele.

Peneș a intervenit iarăși, jucîndu-se cu monoclul :

— Nu departamentul externelor dă bătaie de cap camarazilor români, ci cel militar !

— Așa e ! Aveți dreptate, domnule general. Îi citeam bucuria în ochi că ajunsese să discute și cu un SS Brigadenführer de la egal la egal. Însă problema e pe cale de a fi rezolvată... Îl așteptăm pe generalul Dragalina. Guvernul nu trebuie să aibă mai mult de șase-șapte miniștri.

L-am mai lăsat un timp să melițe. La un moment dat, *Peneș* mi-a aruncat o căutătură-semnal. Bătuse ceasul cînd trebuia să mă ridic din „tranșee" și să trec la „atac", „trăgînd" în Dorocaru cu cuvinte românești. Stăteam în fotoliu și urmăream cu interes chipul din ce în ce mai radios al acestuia. Am respirat adînc, de parcă într-adevăr m-aș fi pregătit să mă ridic la atac. De fapt, nu voiam decît să-mi dozez vocea, să-i imprim un timbru aspru, rece, menit să-l înghețe de la primele cuvinte :

— Domnule Dorocaru, am intervenit, pe neașteptate, în românește, e timpul să cobori pe pămînt !

A înmărmurit cu o hlizire tîmpă pe chip. Auzise bine au ba ?

Peneș a „tras" și el cîteva „gloanțe" cu aceeași vigoare

— Nu ai halucinații, domnule Dorocaru, și ți-aș recomanda ca din clipa asta să te împaci rapid cu acest gînd.

Așa cum stătea nemișcat, cu gura întredeschisă, cu un început de rînjet pe fața-i din ce în ce mai palidă, amintea de un mort căruia nu i se închiseseră ochii, gura. Nu l-am „mînat" de la spate, ci l-am lăsat să se însuflețească singur, să-și recapete respirația, graiul. După un timp, a murmurat cam caraghios :

— Dacă n-am halucinații, atunci cu cine am de-a face..., cine sînteți ?

Peneș i-a împins un pahar de coniac și i-a poruncit să

bea. Dorocaru a întins mîna către băutură, fără să-şi mute privirea uluită de la noi. Coniacul a avut un efect binefăcător asupra lui. I s-au împurpurat obrajii şi, presimţind, în fine, primejdia, a bîiguit speriat :

— Vă rog... Cine sînteţi ?

— Dacă-i aşa, vorbi *Peneş* cu ironie, să facem prezentările. Dumnealui e chiar Radu Doinaş în persoană, cel judecat ad-hoc de legionari din ordinul lui Walter Schellenberg, mult căutatul agent al Intelligence Service-ului.

Am dat din cap aprobator şi am confirmat :

— Da, da..., sînt Radu Doinaş, cel îngropat în cimitirul din satul Levàre din Slovacia. După o tăcere cam lungă, în care am zărit răsărind pe fruntea palidă a lui Dorocaru broboane de sudoare, am continuat : Ai ales, pentru a îndeplini ordinele lui Schellenberg, cinci legionari... Ştiai că după „execuţia" mea vor fi împuşcaţi... Erai la curent cu întreaga legendă.

— Nu, nu-i adevărat !

Nu răcnise, deşi ar fi vrut, se muiase doar, ca şi cînd în corpul care-i purta îmbrăcămintea se petrecuse un miraculos proces chimic de diluare.

— Domnule Dorocaru, ia aminte la tot ce vom discuta de acum încolo ! Ţi se deschid două căi : una spre moarte, cealaltă...

Peneş intrase din nou, cred că fără să vrea, în pielea „generalului Gruber", şi-i vorbea autoritar.

— Mai întîi să-l informăm că frumuşelul Coruţ Iulică e în mîinile noastre, am fost eu de părere. Chiar din noaptea cu pricina, domnule Dorocaru, atunci cînd ai călcat consensul...

Asculta palid, nădușind, neştiind cum să reacţioneze, dacă să se apere sau să acuze. Aş zice că din punctul ăsta de vedere reacţiona normal, ani în şir dumnealui fusese numai în situaţia de a nu da niciodată socoteală pentru faptele ticăloase săvîrşite... Reflexele i se formaseră unilateral.

— Vezi dosarul ăsta ? Am ridicat de pe măsuţă o mapă aflată laolaltă cu cele aduse sau transmise de Dorocaru. Aici sînt „amintirile" lui Coruţ, ale unuia dintre „păzitorii" dumitale. Am deschis aparent la întîmplare (nu era deloc la întîmplare) şi am citit : „...era la cataramă cu generalul

SS Müller, aproba ordinele ăstuia, dar și Müller accepta toate inițiativele lui. Astfel, Dorocaru s-a făcut vinovat de moartea unor legionari în lagărul de la Rostock... A organizat schingiuirea lui Vlădescu Victor, acuzîndu-l că ar fi agent al Serviciului secret român și al englezilor... Vlădescu n-a rezistat și a murit..."

Mi-am ridicat fruntea și m-am uitat în direcția „camaradului" Dorocaru... Închisese ochii, imaginîndu-și că în felul acesta va izbuti să se apere sau să fie cruțat. *Peneș* l-a silit să-și arate ochii.

— Domnule Dorocaru, vreau să-ți aduc la cunoștință că Vlădescu Victor a fost, într-adevăr, agent al Intelligence Service-ului.

Ca și cum abia în clipa aceea realizase tot ce se petrece cu el, Dorocaru s-a albit mai tare la față și a început să se foiască nervos în fotoliu.

Am rostit dramatic, mințind desigur :

— Mi-ai omorît unul dintre cei mai buni agenți !

— Nu eu..., bîigui Dorocaru deznădăjduit. Nu eu sînt vinovat... Müller... el...

— Domnule Dorocaru, sînt aici din ordinul Londrei, am continuat eu să-mi interpretez scenariul. Ai înțeles ?

— Am înțeles, îmi răspunse, încercînd să-și țină capul drept.

— Londra a hotărît să-ți acorde o șansă.

A făcut ochii mari : de pe chipul meu i-a mutat apoi pe cel al lui *Peneș,* căutînd confirmarea că auzise bine.

— Te putem lichida chiar în noaptea asta și, dacă ar fi după mine, aș face-o chiar eu, cu plăcere. Dar șefii mei... Am ridicat de astă-dată cele două mape lăsate de Dorocaru spre studiu „generalului Gruber" și am continuat : ...șefii mei ți-au prețuit documentele și informațiile care au ajuns la Londra și în loc să mă lase să te împușc ca pe un cîine, așa cum ai merita, m-au împuternicit să-ți cîștig bunăvoința și să-ți propun ca, în ceasul al doisprezecelea, să fii de acord să lucrezi pentru noi.

— Istoria îți mai dăruiește o șansă, îi sări *Peneș* în ajutor.

— Nu istoria, ci Intelligence Service-ul, am mințit. Ai priceput ?

— Am priceput.

— Dacă ai priceput, l-am luat eu iarăşi la rost, să-mi răspunzi la cîteva întrebări : ştii unde au ajuns armata română şi cea sovietică ?

— Aproape de Budapesta şi de frontiera cu Cehoslovacia, răspunse Dorocaru, întocmai ca un elev timid scos la lecţie.

— Buuun !... Ştii unde au ajuns anglo-americanii în Apus ?

— La frontiera cu Germania.

— Ştii unde au ajuns sovieticii în Răsărit ?

— La frontiera cu Germania.

— Luate-ar toţi dracii !... Şi atunci tot mai crezi în victoria lui Hitler, tu, agentul lui Moruzov, pe care l-ai trădat ?...

— N-am crezut niciodată în nimic, mărturisi Dorocaru fără ca, de astă-dată, să-şi ferească privirile.

— Ai înţeles ce-ţi cerem ?

— Îmi acordaţi un răgaz ?

Am şuierat mîniat printre dinţi, cu o ură nedisimulată :

— De aici nu mai poţi ieşi decît în două ipostaze : fie cu picioarele înainte... şi ştii cine o să te împuşte ? Nu eu, nici „domnul general", ci Coruţ Iulică în persoană. El ne-a cerut privilegiul ăsta, şi sîntem dispuşi să i-l acordăm... Fie viu, dar numai cu angajamentul semnat, în care există o clauză cu privire la ziua de mîine. După încheierea războiului, te vei bucura de protecţia Londrei.

— Pot să mai iau o gură de coniac ?

— Ia ! îi îngădui *Peneş*.

După ce a sorbit, Dorocaru şi-a revenit pe linia normală de plutire.

— Accept... Am însă cîteva condiţii...

— Să le auzim...

— Doresc să mă ajutaţi ca după război să ajung în Argentina.

— E o condiţie care poate fi respectată, am opinat eu.

— Aş vrea, bineînţeles după ce veţi constata importanţa informaţiilor ce vi le furnizez, să mă ajutaţi să-mi transfer *nişte valori* — le am aici, la Viena — la o bancă din Anglia sau din Elveţia.

— Ce înţelegi prin *nişte valori ?* i-am cerut să se explice.

Peneş — „generalul Grüber" — ascultă fascinat.

— Bijuterii, monezi de aur, lire sterline...

— Aha, volum mic, volum mare !... Sînt valori ale Mişcării sau ale dumitale ?

— Ce importanţă are ?

— Ai dreptate... Deci semnezi ?

— Semnez...

„Generalul" s-a ridicat din fotoliu ; a luat de pe birou textul angajamentului. Mi l-a dat, eu i l-am trecut lui Dorocaru. Acesta l-a citit, a scos un zîmbet de uşurare. Şi-a ridicat ochii spre mine zîmbind :

— Sînteţi formidabil, domnule Doinaş ! Eram convins că sînteţi SS-işti ! Iar chestia cu „Crucea de fier"... ce mai ? !

— Cu Intelligence Service-ul nu te joci ! De aceea, te previn, dacă o să-ţi treacă prin cap să ne trădezi, să fii convins că te găsim şi în gaură de şarpe...

— Ce informaţii vă interesează ?

— Mai întîi pune-ţi semnătura...

„Generalul", întinzîndu-i stiloul, l-a întrebat :

— Cu porecla indicată în angajament eşti de acord ?

— Homosexual nu sînt, dar porecla *Lady Hamilton* nu mă deranjează.

Rostise pentru prima oară o vorbă de duh. Să fi fost o simplă întîmplare ? Ascundea dumnealui şi o altă faţă ? A semnat, aş zice, cu bucurie şi, înapoind stiloul, s-a adresat admirativ lui *Peneş*, ca fiind, în continuare, cel mai înalt în grad :

— Domnilor englezi, de-aţi şti de cînd vă aştept !

— Uite, ai acum prilejul să recîştigi timpul pierdut..., spuse *Peneş*. Ne interesează toate proiectele militare ale viitorului guvern privind colaborarea cu Wehrmachtul, atît cît a mai rămas din el.

M-am ridicat încet, ostenit de parcă aş fi tras la jug. Discuţia lui *Peneş* cu *Lady Hamilton* nu mă mai interesa. Misiunea mea vieneză lua astfel sfîrşit, problema lui Dorocaru cu „englezii" rămînînd de acum încolo, în exclusivitate, o sarcină a... „generalului", mie fiindu-mi interzis orice acces la cunoaşterea tehnică a activităţii lor comune. În ale spionajului nu e „recomandabil" să ştii prea multe !

6

Documente

Peneş
către
Peneş 1
Sursa *Lady Hamilton* ULTRASECRET

TELEGRAMĂ

2387 Viena/TA 284/276 8.2000

Excelenţei sale Weichsführerului SS H. HIMMLER
Comandamentului SS, Berlin, S.W. 11
Prinz Albrechtstrasse 8

Excelenţa voastră a aflat desigur că excelenţa sa domnul von Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului, a fost de acord cu constituirea — după o pregătire corespunzătoare — a unui comandament al unităţilor de luptă naţionalisto-legionare. Părerea şi dorinţa mea sint ca, pe lîngă acest organism al unei noi viitoare armate române, să se alcătuiască, din rîndul celor mai buni legionari, unităţi de Waffen-SS în care — de acest lucru sînt convins — ei să capete nu numai cea mai bună pregătire tehnico-militară, ci, în primul rînd, cea mai bună educatie politică şi ideologică.

[...] Convins de acest adevăr, rog pe excelenţa voastră să binevoiască a prezenta Führerului dorinţa mea pentru înfiinţarea unei unităţi de legionari în cadrul Waffen-SS. Cu acest prilej, permiteţi-mi, excelenţa voastră, să-mi exprim mulţumirea pentru ajutorul şi protecţia de care ne-am bucurat permanent din partea excelenţei voastre în cele mai grele împrejurări prin care a trebuit să trecem în aceşti patru ani.

Rog pe excelenţa voastră să fie convinsă de faptul că eu însumi, ca şi toţi legionarii convinşi şi hotărîţi, nu avem alt ţel în faţa ochilor decît acela de a lupta necontenit pe drumul onoarei, a sta ferm, fără şovăire, în credinţa în Adolf Hitler, Führerul marelui Reich german.

Salut pe excelenţa voastră cu salutul scump tuturor germanilor şi naţional-socialiştilor luptători din Europa.

Heil Hitler !
Horia Sima
Comandant al Mişcării legionare,

— Extrase —

— **În localitatea Neukarenburg a luat fiinţă, cu aprobarea lui Himmler, un centru de instruire a paraşutiştilor ce urmează să se constituie în echipe şi să fie lansaţi în ţară. Obiectivele acestor paraşutişti ar fi : spionajul, diversiunea, sabotajul, reactivarea organizatorică a Mişcării, în vederea atingerii unui singur ţel : preluarea puterii în stat. Codul operaţiunii : Falschirmspringer Aktion** *

Cu cîtva timp în urmă au fost paraşutaţi în ţară legionarul C. Stoicănescu, în vederea pregătirii unei lovituri de stat conjugată cu o puternică ofensivă germană pe frontul româno-sovietic, şi Andreas Schmidt, pentru atragerea membrilor Organizaţiei etnicilor germani din România, al cărui preşedinte este. De asemenea, mai au misiunea de a organiza evadarea ofiţerilor germani căzuţi în prizonierat.

— **Rumänische Nationalarmee (SS)** ** **îşi va avea sediul la „Grand Hotel"... Un prim proiect al guvernului de aici are în vedere organizarea a două batalioane şi îşi propune recrutarea militarilor din rîndurile prizonierilor.**

— **Au fost identificate trei lagăre de prizonieri români : La Kaiserstreinbruch, Wustran-Wutzet (Austria) şi Verkeny (Ungaria). Prizonierii români sînt supuşi unui cumplit regim de inaniţie. La Kaiserstreinbruch mor zilnic de inaniţie 80-100 prizonieri. Un număr infim de mic răspunde apelurilor legionare de încorporare. Acţiunile de recrutare sînt conduse de O. Roşu, care îşi face apariţia în lagăre în uniforma SS ...**

---

* Acţiunea Paraşutare.
** Armata naţională română.

— M. Sturdza, ministrul de externe al guvernului de aici, pregătește o călătorie diplomatică la Budapesta. Scop : a) Recunoașterea reciprocă a celor două guverne ; b) Preluarea clădirii Legației române de la Budapesta.

7

STENOGRAMA
convorbirii dintre col. (r) MIRCEA VORNIC
și scriitorul CORNELIU CARA

— extrase —

Corneliu Cara : **Tovarășe colonel Mircea Vornic, de ce** Peneș **și „B-39" au apelat la stratagema numită** „Lady Hamilton" ? **Nu reprezenta ea un act de neloialitate față de un serviciu aparținînd unei țări cu care ne aliasem după 23 August ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Tovarășe Cara, iertați-mă, dar mă uimiți. Am citit cărțile dumneavoastră și am fost convins că sînteți un autor cu o informație bogată, că istoria spionajului nu vă este străină în datele principale. Stratagema ca atare nu noi am inventat-o, la Viena, ci serviciile unor mari puteri, în care cel al britanicilor a excelat. Mai ales în timpul războiului, stratagema și-a găsit o largă aplicație. În timpul războiului, un economist dintr-o țară capitalistă, mare admirator al statului socialist, a acceptat propunerea unui agent de a furniza informații în favoarea statului sovietic, dar la capătul războiului a aflat că, de fapt, colaborase cu Intelligence Service. Și invers, intelectuali proenglezi au acceptat să sprijine Intelligence Service-ul în lupta sa împotriva hitlerismului, dar, după 9 mai 1945, au aflat că ajutaseră serviciile sovietice. Abwehrul și SD-ul Reichului foloseau și ei pe scară largă stratagema... Unde se prindea, se prindea... În războiul din umbră, loialitatea este o noțiune foarte relativă. Să fie clar pentru toată lumea, domnule Cara, discuția noastră se limitează strict la anii războiului. De ce precizez acest lucru ?**

Pentru că revoluția de la 23 August 1944 a readus România în rîndurile Națiunilor Unite nu cu vorbe, ci cu fapte... Armata română a întors armele și a luptat cot la cot cu armata sovietică, într-un efort suprem de a zdrobi Germania hitleristă. La București, existau tot felul de comisii militare mixte... Nu mă îndoiesc că, în lumina necesităților de cooperare militară, multe din informațiile furnizate de Lady Hamilton erau aduse și la cunoștința... englezilor. Și-apoi, stimate tovarășe Cara, dumneavoastră ați studiat dosarul lui Dorocaru ?

Corneliu Cara : În linii mari, da...

Col. (r) Mircea Vornic : Atunci, vă aduceți aminte că în iulie 1941, Curtea Marțială a Comandamentului Militar al Capitalei a deschis un proces împotriva Mișcării legionare și a conducătorilor ei. Printre acuzați și condamnați la moarte, figura și Dorocaru, dar a fost condamnat în contumacie. Vă închipuiți că Dorocaru, în toamna lui '44, cînd în guvernul de la București erau miniștri comuniști, ar fi acceptat o colaborare directă cu organismele de informații ale Marelui Stat-Major, el, care în zilele rebeliunii, fusese patronul fărădelegilor din Piața Victoriei, îndreptate împotriva ostașilor români ? O asemenea abordare ar fi fost sortită eșecului. Or, noi aveam nevoie de o sursă plantată la nivelul conducerii noului guvern-fantomă al lui Horia Sima, stupid și penibil prin istoricul său, dar nu și neprimejdios. Cînd lui Dorocaru i s-a oferit „șansa“ de a colabora cu „Londra“, el a întrevăzut cîteva căi de a se salva..., de a scăpa de judecata istoriei.

Corneliu Cara : Și a izbutit ?

Col. (r) Mircea Vornic : Cum spune o veche zicală : „Fiecare pasăre pre limba ei piere...“ Dorocaru a fost cel care, din ordinul șefului său, a condus și la Viena represiunile sîngeroase împotriva „mexicanilor“ — opoziția lui Sima... Un asemenea „mexican“ i-a venit de hac în luna aprilie 1945, în timpul debandadei create de încheierea iminentă a războiului.

Corneliu Cara : **S-au ridicat informațiile furnizate de Dorocaru la nivelul efortului și riscului investit ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Noi, la Viena, așa cum ați aflat, am avut o sursă de primă linie —** Prințul **— a cărei identitate, din păcate, îmi este interzis s-o dezvălui. Dorocaru însă a fost umbra lui Sima ; informațiile sale au avut o valoare imediată, dar și una postbelică, după ce legionarii din străinătate au trecut de partea spionajului american.**

Corneliu Cara : **Îmi puteți indica informația cea mai valoroasă furnizată de** Lady Hamilton ?

Col. (r) Mircea Vornic : **Cum să nu... În megalomania sa de „conducător binecuvîntat de Dumnezeu să întoarcă roata istoriei, Sima visa o replică la revoluția de la 23 August 1944. Nu, nu glumesc... A elaborat un plan utopic de acțiune, pe care nu s-a sfiit să-l facă public la 30 de ani de la terminarea războiului. Repet, nu glumesc ! Planul elaborat de Sima a fost trimis Berlinului spre studiu. Hitler personal l-a avizat, rămînînd entuziasmat de ideile salvatoare ale lui Sima... Ei bine, Dorocaru ne-a procurat o copie după acest plan... Trimișii lui Hitler și Sima în țară, Andreas Schmidt și legionarul Constantin Stoicănescu — prin care trebuia să se înfăptuiască o parte a planului — au fost puși sub urmărire pas cu pas. Tot datorită lui Dorocaru, a fost descoperit postul de emisie și recepție din Timișoara și pus să lucreze pentru interesele frontului antihitlerist.**

Lady Hamilton **a fost o operațiune pe care Radu Doinaș — fie-i țărîna ușoară ! — a condus-o magistral.**

Corneliu Cara : **De destinul lui Liebling ce știți ? A aflat vreodată că a furnizat informații Biroului 2 al armatei române ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Liebling și Dorocaru au fost pentru noi mană cerească... Liebling a părăsit Viena, fiind convins că și-a făcut pînă la capăt datoria de ostaș al lui Hitler și Himmler. S-a pierdut în vîltoarea evenimentelor postbelice. N-ar fi însă exclus ca noul aparat al lui Gehlen să-l fi recuperat. Cunoștea**

limba română la perfecţie. De asemenea cunoştea un mare număr de legionari.

Corneliu Cara : **Să revenim la Radu Doinaş...**

Col. (r) Mircea Vornic : **Din momentul în care cele două** surse **au început să funcţioneze pe măsura dorinţelor noastre, Bucureştiul a transmis ordinul ca Doinaş să treacă din nou la „conservare"... în legătură cu apropiata** Operaţiune „Soare".

Corneliu Cara : **Cam în jurul cărei date aţi primit acest ordin ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Pe la sfîrşitul lui octombrie, iar de plecat de la Viena, în noua sa misiune, a plecat după ce trupele noastre şi cele sovietice au forţat Tisa şi s-au înscris pe direcţia de ofensivă Budapesta, adică la începutul lui noiembrie.**

Corneliu Cara : **Ce ştiţi dumneavoastră personal de misiune ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Eu i-am facilitat plecarea din Viena... A plecat tot în uniformă SS... Singurul element al operaţiunii pe care-l ştiu e că în trenul de Budapesta urma să se întîlnească cu un alt ofiţer al nostru, bun cunoscător al limbii maghiare...**

Corneliu Cara : **Deci nu ştiţi în ce condiţii s-a produs deznodămîntul său ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **L-am aflat şi eu datorită investigaţiilor dumneavoastră, sintetizate în cartea întîi „Soarele a murit în zori".**

Corneliu Cara : **Nici în legătură cu misiunea sa nu deţineţi elemente în plus ?**

Col. (r) Mircea Vornic : **Nu ştiu dacă ceea ce o să vă dezvălui are vreo însemnătate... Trebuia, printre altele, să încerce să intre în contact cu personalul Legaţiei române în Ungaria, personal care, ca şi cel de la Consulatul român din Viena, a fost surprins acolo de evenimentele de la 23 August... Era o misiune legată nu numai de culegerea de informaţii, ci şi de salvarea şi păstrarea unei arhive... Mai mult nu ştiu şi nici n-am încercat să aflu.**

Corneliu Cara : **O ultimă întrebare : credeţi că Radu Doinaş, alias „B-39", a fost arestat de nemţi în**

urma unei trădări sau că a fost dibuit de contraspionajul hitlerist ?

Col. (r) Mircea Vornic : **La o asemenea întrebare nu se poate răspunde decît prin supoziţii. Vedeţi dumneavoastră, în noaptea Revelionului 1945, trupele române ale Corpului 7 armată, împreună cu ostaşii sovietici, au început asaltul Budapestei. Aşa a început Anul Nou, anul care a adus Pacea... Au fost lupte de stradă neînchipuit de grele. La 14 ianuarie, ostaşii români au ajuns în centrul oraşului şi la malul Dunării. Însă în noaptea de 14 spre 15, Corpul 7 armată a primit ordinul de a se retrage din Budapesta. Dacă am fi rămas în continuare, organele noastre, cele ale Biroului 2, ar fi avut o posibilitate să iniţieze încă de pe atunci acţiuni de căutare a lui Doinaş şi de stabilire a cauzelor care i-au fost fatale... Părerea mea, ca ofiţer de informaţii care am „încărunţit" peste hotare, e că activitatea lui Doinaş a fost descoperită... Noi, ofiţerii de informaţii, nu greşim decît o dată şi atunci greşeala ne este fatală. Atît cît l-am cunoscut pe Doinaş, pot să afirm că şi el era apt să greşească doar o singură dată. Presupun că a greşit, trăind intens bucuria apropierii frontului, a zilei Victoriei. Bucuria asta, profund umană, trebuie să-l fi făcut mai puţin prudent... Da, soldatul nu moare decît o dată. Iar Doinaş a fost un adevărat ostaş al armatei române.**

Corneliu Cara : **Vă mulţumesc !**

— *SFÎRŞIT* —

Bucureşti — Sinaia — Bucureşti
1981—1983

Cuprins

PARTEA ÎNTÎI

PARTEA A DOUA

PARTEA A TREIA

EDITURA MILITARĂ

Interesul șefului S.S.I.-ului pentru destinul misiunii lui Robert Iamandi, aflat totuși în fază incipientă, era îndreptățit. Spionul de la Lisabona îi aparținea, se implicase și el în această încă obscură acțiune propusă de cei de la Angerburg. De altfel, fără aportul său, operațiunea ar fi fost imposibil de conceput și executat.

„În fond, se întrebă Medoiu măsurînd acum încăperea în lung și-n lat, ce-ar fi de luminat în povestea asta ?"

Își scoase tabacherea cu mișcări încete și se puse iar pe fumat, fiind convins că fără ajutorul tutunului ar fi fost ca un om mort. Țigara îi descătușa, ca prin minune, baierele gîndirii.

„Răpirea lui Doinaș ! Ai prevăzut-o doar", începu el să reanalizeze situația.

Lei 16

PE URMELE AGENTULUI